

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

**287 NUMARALI TARSUS
ŞER'İYYE SİCİLİ H.1240-1244/M.1824-1828**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof. Dr. İbrahim YILMAZÇELİK

Hazırlayan
Arzu YAMAN (ŞAHİN)

Elazığ-2006

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

**287 NUMARALI TARSUS
ŞER'İYYE SİCİLİ H.1240-1244/M.1824-1828**

YÜKSEK LİSANS

Bu tez/...../2006 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Danışman
Prof. Dr. İbrahim YILMAZÇELİK

Üye
Doç. Dr. Ahmet AKSIN

Üye
Yrd. Doç. Dr. İlknur ÖZER

Bu tezin kabulü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../2006 tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

287 Numaralı Tarsus Şer'iyye Sicili

Arzu ŞAHİN

Fırat Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Bölümü

2006, Sayfa:VI+234

Hazırlamış olduğumuz 287 Numaralı Tarsus Şer'iyye Sicili H.1240-1244 (M. 1824-1828) yılları arasındaki belgeleri kapsamaktadır.

Bu çalışmamızda Tarsus Tarihi ve Şer'iyye Sicilleri hakkında bilgi verdikten sonra belgeleri özetini ve transkripsiyonlarını verdik. En son kısımda ise kısaca değerlendirmesini yaptık.

Anahtar Kelimeler: Tarsus, Adana, Şer'iyye Sicilleri

SUMMARY

Masters Thesis

Tarsus Şer'iyye Sicili No 287

Arzu ŞAHİN

Fırat Univercity

The Institute of Social Sciences

Section of History

2006, Page: VI+234

This document is about 287 Number Tarsus Şer'iyye Sicili and contains the documents between 1240-1244 Hegira and Christian era.

In this study we gave history of Tarsus and Şer'iyye Sicils and we summarized the documents and than gave transcriptions. And at last we made a short evaluation of the subjects.

Key Words: Tarsus, Adana, Şer'iyye Sicils

ÖNSÖZ

Tarsus, Anadolu ile Orta Doğu arasında “kilit” olarak kabul edilmiş ve Çukurova’nın tarih boyunca en mühim kentlerinden biri olarak mevcudiyetini ve önemini bugüne kadar devam ettirmiştir.

Çalışmamızın konusunu H.1240-1244 / M.1824-1828 yılları arasındaki konu ve belgeleri ihtiva eden “287 Numaralı Tarsus Şer’iyye Sicili”nin transkripsiyonu ve bunun değerlendirilmesi teşkil etmektedir. Aslı Milli Kütüphanede bulunan bu sicilin mikrofilmli tarafımızdan alınıp okunmuş ve transkripsiyon kurallarına uygun bir şekilde Latin harflerine aktarılmıştır.

Çalışmamız giriş bölümü hariç üç kısımdan oluşmaktadır. Giriş bölümünde Tarsus tarihi genel hatlarıyla ele alınarak incelenmiştir. Birinci bölümde ilmi araştırmalarda “Birinci Elden Kaynak” konumunda olan Şer’iyye Sicilleri hakkında kısaca bilgilendirme yapıldıktan sonra “287 Numaralı Tarsus Şer’iyye Sicilinin genel durumu, fihristi ve belge özetlerine yer verilmiştir. Bu bölüm içinde mümkün mertebe transkripsiyon kurallarına uyum sağlanmaya gayret edilmiştir. Ayın harfi (ع) “c” şeklinde, hemze (ء) işareti “ ’ ” şeklinde gösterilmiştir. Harf-ı tarifler “ ı ” şeklinde, Elif (I), Vav (و) ve Ye (ي) harfleri ile yapılan uzatmalar “^” işaretiyle gösterilmiştir. İkinci bölümde orijinal metnin transkripsiyonu yapılmıştır. Üçüncü ve son bölümde ise Tarsus Şer’iyye Sicilindeki bilgiler objektif bir şekilde değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmanın yapılması sırasında karşılaşılan zorlukların aşılmasında en büyük destek ve yardımı sağlayan bilgi ve tecrübelerinden istifade etme bahtiyarlığına eriştiğim Saygıdeğer hocam Prof. Dr. İbrahim YILMAZÇELİK’e teşekkürlerimi arz ediyorum. Yine çok değerli yardımlarını gördüğüm Sayın hocam Dr. Özcan TATAR’a çok teşekkür ederim.

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
a.g.mad.	: Adı geçen madde
A.Ü.D.T.C.F.	: Ankara Üniversitesi Dil-Tarih Coğrafya Fakültesi
ARBA	: Araştırma Basım Yayın Ticaret Limited Şirketi
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
D.İ.E.	: Devlet İstatistik Enstitüsü
Haz.	: Hazırlayan
Hz.	: hazreti
Km.	: Kilometre
m.	: Metre
M.E.B.	: Milli Eğitim Bakanlığı
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
Mad.	: Madde
Neş.	: Neşreden
ODTÜ	: Ortadoğu Teknik Üniversitesi
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
T.T.K.	: Türk Tarih Kurumu
vb.	: Ve benzeri
Yay.	: Yayınla
yy.	: Yüzyıl

GİRİŞ

Bir şehrin yaşamını etkileyen en önemli koşullardan biri şehrin kurulduğu yerdir. Anadolu'da geçmişi tarih öncesine dayanan birçok şehir vardır. Bu şehirlerden bazıları kurulduktan bir süre sonra savaş, doğal afet, salgın hastalık gibi çeşitli sebeplerle yıkılarak tarih sahnesinden silinirken; bazıları ise bütün bu olumsuzluklara rağmen günümüze kadar gelebilmiştir. Bu şehirlerden birisi de kurulduğu günden itibaren altı kere tahrip edilmesine karşın, her defasında yeniden inşa edilerek günümüze kadar zengin tarihi ve kültür varlıklarıyla gelmiş olan Tarsus'tur.¹

1.Tarsus Adının Menşei ve Şehrin Kuruluşu

Anadolu'nun yeri ve adı değişmeyen en eski beldelerinden bir olan Tarsus şehri, çok uzun ve eski bir tarihi geçmişe sahiptir.² 1934–1939 yılları arasında Miss Hetty Goldman tarafından Gözlü Kule Höyüğünde yapılan kazılar, bu yörede ilk yerleşmenin Neolitik dönemle başladığını ve Orta Tunç Çağı kadar kesintisiz sürdüğünü ortaya koymuştur.³

Tarsus'un isim ve kuruluşu hakkında gerek Yunan mitolojisinde gerekse eski yazarların anlatımlarında efsanevi bilgelere yer verilmektedir. Bunlardan birine göre, Pegasos veya Bellerefones adında bir kişinin Kilikya ovasında yolunu kaybedip, ayağını sakatlaması üzerine şehre Yunanca “ayak tabanı” anlamına gelen “Tarsos” ismi verilmiştir. Bir başka efsanede şehrin kurucusu olarak eski Kilikya ilahı Sandon ile bir tutulan Herakles gösterilmektedir.⁴ Ancak her önemli şehrin menşei bir Grek göçmen kafilesine bağlamaya çalışan Yunanlıların yöreye geldiklerinde burada bir yerleşmeyle karşılaştıkları kesindir.⁵ Bu durumda mitolojik efsanelerin Tarsus'un kuruluşuyla ilgili anlatımlarında gerçeklik payı yoktur diyebiliriz.

İslam ananesine göre Tarsus'u ilk kuran kişinin Adem peygamberin oğlu Hz. Şit (A.S) olduğu ifade edilmekte ve Hz. Şit'in kabrinin Ulu Cami'de olması da delil olarak

¹ Muhammet Görür, “Salnâmelere Göre Osmanlı Döneminde Tarsus”, **Cumhuriyetimizin 75. Yılında Düünden Bugüne 1.Tarsus Sempozyumu Bildirileri**, Tarsus, 1988, s.16.

² Besim Darkot, “Tarsus” mad., **İslam Ansiklopedisi**, M.E.B., 12/1 Cilt, Eskişehir, 1997, s.18.

³ www.2.gantep.edu.tr/~ sa24557/ttarihi.htm, **Kurtuluş Savaşında İçel**, İstanbul, 1971, s. 15; Komisyon, “İçel mad.”, **Yurt Ansiklopedisi**, C. 5, İstanbul, 1982, s. 3659.

⁴ www.2.gantep.edu.tr/~ sa24557/ttarihi.htm; **İçel Tarihini Yazma Komitesi**; “İçel mad.”, **Yurt Ansiklopedisi**, s. 3659.

⁵ Besim Darkot, “Tarsus” mad., **İslam Ansiklopedisi**, M.E.B., C.12/1, Eskişehir, 1997, s.18.

gösterilmektedir.⁶ Evliya Çelebi'ye göre Tarsus, Hz. Nuh oğlu Sam oğlu Bakan oğlu Rum oğlu Tarsus'tan gelmektedir. Şemseddin Sami ise Tarsus'un Fenikeliler tarafından inşa edildiğini kaydeder.⁷ Bu durumda Tarsus isminin menşeyini ve şehrin kim tarafından kurulduğunu kesin olarak tespit etmek mümkün görünmüyorsa da bu konuda bilgi veren eserlerin pek çoğunda Tarsus'un Asur hükümdarı Sardanapal tarafından inşa edildiği görüşü yaygındır.

2. Tarsus'un Coğrafi Özellikleri

Akdeniz Bölgesinin Çukurova bölümünün batısında 34-35° doğu boylamı ile 36-37° kuzey enlemleri arasında yer alan Tarsus, doğuda Adana, batıda Mersin, kuzeyde Niğde ve Konya, güneyinde ise Akdeniz ile çevrilidir.⁸ Mersin ilinin 30 km. kuzeydoğusunda Mersin'i Adana'ya bağlayan kara ve demiryolları üzerinde bulunan bir ilçemizdir.⁹ 2699.35 km²'lik bir yüzölçümüne sahip olan Tarsus, Eskiçağda Kydnos (Cydnus) adını taşıyan Tarsus Çayının oluşturduğu alüvyal bir ovanın ortasında bulunmaktadır. Eski çağlarda liman kenti olmasına rağmen, bugün alüvyon birikintileri 14-15 km. içeride kalmıştır. Deniz seviyesinden yüksekliği ise 20-24 m. civarındadır.¹⁰

Şehrin yeryüzü şekilleri farklı özellikler göstermektedir. Topraklarının %51'i dağlık, %27'si ovalık, %22'si de yaylalık alanları meydana getirir. Orta Toroslarda yüksekliği 3200 m.yi aşan Bolkar silsilesi ile kaplı bulunan ilçe arazisi güneye doğru gittikçe alçalarak nihayet Çukurova'nın batı kesiminde düzlüğe ulaşır ve bu düzlük Akdeniz'e kadar uzanır. Tarsus'un kuzey kısımlarında Bolkar (2248m.), Aydos (3483 m.), Medetsiz (3585 m.), Gâvur (3114 m.) dağları yer almaktadır. Bu dağlar genel olarak çıplak olup, ormanlar dağ eteklerinde kalmaktadır.¹¹ Dağlık alanlarda güneye doğru inilen saha alçalır ve yaylak kısımları oluşturur. Uzunluğu 154 km.yi bulan Tarsus çayının getirdiği alüvyonlardan oluşan ovalık alan ise batıya doğru daralarak Akdeniz'de son bulur.

İç Anadolu'yu Adana ovasına birleştiren ve Gülek Boğazında Toros dağları arasından geçen yol, Tarsus'un 3 km. doğusundan; Çakıt boğazı tünellerini boylayan

⁶ 1981 Yılı Ekonomik Raporu, s. 15.

⁷ Şemseddin Sami, **Kâmusu'l-Alâm**, İstanbul, 1311, s. 3009.

⁸ Ali Demirtaş, **İçel İli Çevre İncelemeleri**, Adana, 1972, s. 128.

⁹ Şemseddin Sami, **Kâmusu'l-Alâm**, İstanbul, 1311, s. 3008.

¹⁰ Besim Darkot, "Tarsus" mad., **İslam Ansiklopedisi**, M.E.B., 12/1 Cilt, Eskişehir, 1997, s.18.

¹¹ 1973 İçel İl Yıllığı, İstanbul, 1973, s. 1-2; M. Hadi Altay, **Adım Adım Çukurova**, Adana, 1965, s.91.

demiryolu da 16 km. doğusundan ovaya iner.¹² Aynı zamanda Tarsus; Mersin-Adana demiryolunun Mersin'den 32., Adana'dan 41. Km.sinden bir istasyondur.

Zengin bir tarım ve turfanda sebze yeri olan Tarsus'ta halk sebzeçilik, meyvecilik, çiftçilik, hayvancılık, sanayicilik ve ticaretle uğraşır. Elde edilen başlıca ürünler buğday, arpa, yulaf, çavdar, pamuk, baklagiller ve turunçgillerden oluşur. Tipik Akdeniz ikliminin hüküm sürdüğü Tarsus'ta yazlar çok sıcak ve kurak; kışlar ılık ve yağışlı geçer. Yaz aylarında Tarsusluların genellikle Namrun Yaylasına çıktıkları görülmektedir.¹³

3. Tarsus Tarihi

Eskiçağda Tarsus, şehir hüviyetine kavuştuktan sonra pek çok krallığa başkentlik yapmıştır. Bu krallıkların başında MÖ. 1650'li yıllarda yaşamış olan Kizzuwatra krallığı gelmektedir. Bu krallığı sırasıyla Hititler, Kue, Asur ve Mısırlılar, Persler, Makedonyalılar, Selefkiler, Roma, Bizans ve İslam Devletleri (Emevi, Abbasi, Tolunoğulları Hamdanoğulları) takip etmiştir. Bundan sonraki yıllarda Türk-İslam fethi yaşanmış ve bölge tamamıyla Türk-İslam Hakimiyeti altına alınmıştır. Burada bölgenin sürekli olarak el değiştirmesinde Çukurova'nın zengin gümüş yataklarının, bol ormanlarının ve verimli arazisinin ve özellikle Akdeniz kıyısında önemli bir ticaret merkezi olan Tarsus'un büyük önemi vardır.¹⁴ Türk İslam Fethi dönemi Tarsus tarihini genel hatlarıyla ele almak yararlı olacaktır.

3.1. Türk-İslam Fethi Döneminde Tarsus

3.1.1. Selçuklu Devleti Dönemi

3.1.1.1. Selçuklu-Bizans ve Ermeni Prenslikleri Arasındaki Münasebetler

XI. yy ortalarında Selçuklular, yeni bir siyasi güç olarak tarih sahnesinde yerlerini almışlardır. Çeşitli yıllarda Anadolu'ya akın ya da keşif seferleri yapan Selçuklular, 1071 Malazgirt Zaferinden sonra Anadolu'ya yerleşmeye başlamışlardır.¹⁵ Selçukluların Tarsus ve havalisine doğru yaklaştıkları yıllarda Bizans İmparatorluğunun başında Bazil (976-1025) bulunmaktaydı. Bazil, Müslümanlara karşı sınır güvenliğini sağlamak

¹² Besim Darkot, "Tarsus" mad., **İslam Ansiklopedisi**, M.E.B., 12/1 Cilt, Eskişehir, 1997, s.18.

¹³ 1973 İçel İl Yalığı, s. 1-2; M. Hadi Altay, **Adım Adım Çukurova**, Adana, 1965, s.91.

¹⁴ Ali Sinan bilgili, **Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri** (Sosyo-Ekonomik Tarih), Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s. 17-18

¹⁵ Komisyon; "İçel" Mad., **Yurt Ansiklopedisi**, s.3638.

niyetiyle, bugünkü Ermenistan çevresindeki küçük Ermeni prensliklerine son vererek buradaki Ermenileri Orta Anadolu, Fırat Nehri çevresi ile Kilikya bölgesine nakletmiştir.¹⁶ Ancak Malazgirt Zaferinden sonra Anadolu'da Bizans hakimiyetinin sona ermesi neticesinde ortaya çıkan otorite boşluğundan istifade eden Ermeni asıllı Bizans generali Brachamios, Tarsus'u ele geçirmiştir. Bunun üzerine 1077-1083 yılları arasında hüküm süren¹⁷ ve Çukurova'dan Güneydoğu Anadolu Bölgesine kadar uzanan bir Ermeni Prenslığı kurulmuştur.¹⁸ Maraş, Malatya, Harput, Palu, Elbistan, Tarsus ve Urfa bölgesini içine alan bu prenslik, Süleyman Şah tarafından 1077'de kurulan Anadolu Selçuklu Devleti'nin diğer Türk ülkeleriyle olan ilişkilerine engel teşkil ediyordu. Bu nedenle Anadolu Selçuklu devletinin kurucusu Süleyman Kutalmış, 1082 yılında Philteros'un orduda bulunmadığı bir sırada, yerine vekil olarak bıraktığı İsmail adındaki bir İranlı'nın elinden Antarados ve Tarsus'u aldıktan sonra, daha da ilerleyerek 1083 yılında Adana, Misis ve Anazarba'yı ele geçirmiştir.¹⁹ Böylece Süleyman Şah, Bizans'ın aciz durumundan istifade ederek yol kesmeye başlayan Ermeni çeteleriyle olan mücadelesinde başarılı olmuştur.²⁰ Süleyman Şah'ın 1084 yılından itibaren Bizans'ın Suriye'deki hâkimiyetine son verdiği görülmektedir. Ancak Selçuklu Devleti'nin ilerleyişini durdurmak ve Kudüs'ü ele geçirmek amacıyla düzenlenen Haçlı Seferleri döneminde yeniden karışıklıklar çıkmıştır. Nitekim Haçlıların bölgeye gelmesi ile Tarsus şehri 21 Eylül 1097 tarihinde Tankred kumandasındaki Frankların eline geçti. Bu sırada şehrin hâkimiyeti hususunda Tankred ile Baudoin de Boulogne arasında anlaşmazlık çıkınca Tankred Tarsus'tan ayrılarak Adana'ya gitmiştir.²¹ Düzenlenen bu I. Haçlı seferinden Bizanslılar gibi Ermeniler de faydalanmışlardır. Daha ziyade Toros dağlarında yaşayan Ermeniler ovaya inerek XII.yy başlarında Çukurova'da bir devlet kurdular. Ermeniler bu bölgeye bilhassa Selçuklu istilası neticesinde gelmişlerdi. Kilikya Ermeni Devleti XII.yy.'da İç-il'den Gavur dağlarına kadar uzanan sahaya hakim oldu. Merkezi Sis şehriydi. Ermeni devletinin XII.yy boyunca genellikle istiklal içinde yaşaması bu ülkenin bir taraftan aşılması güç dağlar ve diğer taraftan denizle çevrili olması gibi tabii engeller ile birlikte özellikle Türklerin Anadolu'da Bizans ve

¹⁶ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s.52.

¹⁷ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s.23.

¹⁸ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz; Mehlika Aktok Kaşgarlı, **Kilikya Tâbi Ermeni Baronluğu Tarihi**, Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Serisi: 1, Ankara 1990, s. 55.

¹⁹ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 52.

²⁰ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Necati Çıplak, **İçel Tarihi**, Ankara, 1968, s. 141.

²¹ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s.23.

Suriye’de Haçlılar ile devamlı surette bir mücadele içinde bulunmalarından kaynaklanmıştır.²²

Ermenilerin yardımıyla bölgeye yerleşerek 1098 yılında Antakya prensliğini kuran haçlılardan Bohemond, 1099’da Tarsus, Adana ve Misis’i Bizanslılardan teslim alarak bu prensliğe bağladı ve egemenliğini ilan etti. Ancak 1101 yılında Misis’i ele geçiren haçlı prenslerinden Tankred, 1103’te esaretten dönen Bohemond’a Tarsus, Adana ve Anazarba’yı geri vermek zorunda kaldı.²³ Bununla birlikte bu bölgeler sürekli el değiştirerek 1104’te Bizans hâkimiyetine girdi.

Diğer taraftan Ermeni Prensliğinin de giderek güçlendiği ve 1100-1130 yılları arasında gücünün doruğuna ulaştığı görülmektedir. 1131’de Antakya Haçlı prensi II. Behemond, Sis yakınlarında zaman zaman bu bölgede hâkimiyet kurmuş olan Danişmend oğlu Emir Gazi’ye yenilerek öldü. Bundan istifade eden Rupen hanedanından I. Leon 1132’de Misis, Adana ve Tarsus’u içine alan ve Maraş’tan Mersin’e kadar olan sahayı ele geçirerek Akdeniz’e ulaşmıştır.²⁴ Ancak 1137’de İmparator İoannes’in Antakya Prensliği üzerine yürüdüğü esnada bölge I. Leon’un elinden alınarak bir defa daha Bizans hakimiyetine dahil edilmiştir.²⁵ Ayrıca I. Leon esir olarak İstanbul’a götürülmüş ve Kilikya bölgesine Macar Kralı Koloman’ın torunu Koloman vali olarak görevlendirilmiştir.²⁶ İmparator İoannes’in halefi I. Manuel Komnenos, İstanbul’dan kaçarak Kilikya’ya gelen ve Haçlılarla birlikte isyan ederek Ermeni prensliğinin kurulmasını sağlayan II. Leon’un oğlu II. Thoros’un 1151’de Tarsus’u alması üzerine Adronikos Komnenos’u isyanı bastırması için bölgeye göndermiştir. Ancak bu vali de Thoros tarafından baskına uğrayınca Ermeniler Kilikya’nın büyük bir kısmını kontrollerini altına almışlardır.²⁷ Bizans İmparatorunun Selçuklulardan yardım istemesi üzerine Selçuklu sultanı I. Mesud, Thoros’un kendi ülkesine de saldırması nedeniyle Kilikya seferi düzenlemiştir. (1152) Böylece 1155 yılında itaat altına alınan Thoros, herhangi bir toprak talebinde de bulunmamıştır. Ancak II. Kılıçarslan döneminde Ermenilerin Selçuklular’a tâbiyetini ve Kilikya’da

²² Faruk Sümer, “Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar (Fetihten XVI.Yüzyılın İkinci Yarısına Kadar), **A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi**, C.1, S.1, Ankara, 1964, s.4.

²³ Besim Darkot, “Tarsus” mad., **İslam Ansiklopedisi**, M.E.B., 12/1 Cilt, s.20.

²⁴ Ahmet Akgündüz, a.g.e.,s. 53.

²⁵ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 23.

²⁶ Besim Darkot, a.g.mad., s. 20.

²⁷ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 54.

güçlenmelerini tehlikeli bulan Bizans İmparatoru Manuel, 1159 yılında Kilikya'ya girmiş ve Tarsus hariç Adana'nın doğusundaki Anazarba ve Misis'i Thoros'un hâkimiyetine bırakarak geri dönmüştür.²⁸

Thoros'tan sonra yerine geçen kardeşi Mleh, Artuklu Emiri Nureddin'in yardımıyla 1172–1173 tarihleri arasında Tarsus, Adana ve Misis'i Bizans'ın elinden alarak bütün Kilikya'ya hakim olmuştur.²⁹ Ancak bu prensin 1175'te Sis'te öldürülmesi üzerine yerine geçen II.Rupen, Anadolu Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan'ın Bizans'ı yenmesini fırsat bilerek Misis ve Adana'yı işgal etti. Bu durumu tehlikeli gören II. Kılıçarslan, Selahaddin Eyyubi'nin de desteğiyle Çukurova'da Türkmenlere karşı saldırılarda bulunan II. Rupen'i itaat altına almaya çalışmıştır. Bu dönemde bölgeye kesif bir Türkmen akını başladığı görülmektedir. Nitekim 1187 yılında 5000 kişilik bir Türkmen kitlesi Maraş tarafından Ermeni topraklarına girmiştir. Rüstem Bey yönetimindeki bu Türkmenler aynı yıl içinde Sis'e kadar ilerlemişler; ancak Ermeni Kralı Leon tarafından ağır bir yenilgiye uğramışlardır.³⁰ Giderek güçlenen Ermeni prensi II. Leon, III. Haçlı Seferi sırasında 1190'da Alman İmparatoru Friedrich Barbarossa'ya Tarsus'ta bağlılığını bildirmiştir. 1198'e kadar baron unvanı taşıyan II. Leon, Tarsus'ta Armeniya tacını giyerek krallığını ilan etmiş ve prensliğin merkezini Tarsus'tan Sis'e taşımıştır. Ancak dini açıdan Sis'ten çok yüksek sayılan Tarsus, önemini korumaya devam etmiştir. Nitekim III. Leon'un Tarsus'ta başrahip tarafından Ayasofya'da vaftiz ve takdis edildiği görülmektedir.³¹ Ayrıca bu dönemde Ermeni Devleti Selçuklulara her yıl vergi vermeye başlamışlardır.

II. Leon'un 1219 yılında ölümünden sonra Antakya Prensi Raymond Rupen Ermeni tahtını ele geçirmek için Tarsus'u işgal ettiyse³² de Pali Baron Konstantin tarafından esir edilerek öldürüldü. Leon'un yerine Ermeni Krallığının en parlak devresini yaşatacak olan I. Hetum geçti. (1219-1270) Hetum'un bu dönemde Moğollar ile anlaşma yaptığı ve bu konuda her türlü hile ve desiseye başvurduğu bilinmektedir.³³

²⁸ Besim Darkot, a.g.mad., s. 20.

²⁹ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 24.

³⁰ Faruk Sümer, "Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar (Fetihten XVI. Yüzyılın İkinci Yarısına Kadar)", **A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi**, C.1, S.1, Ankara, 1964, s.4.

³¹ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 24.

³² Besim Darkot, a.g.mad., s.20.

³³ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s.24; Kasım Ener, **Tarih Boyunca Adana Ovasına Bir Bakış**, İstanbul, 1960, s.138.

1243 yılında Anadolu Selçuklu Sultanı II. Gıyaseddin Keyhüsrev³⁴'in Kösedag'da Moğollar karşısında mağlup olması Anadolu için çok tehlikeli bir gelişme oldu. Bu bozgunundan sonra Selçuklular itaatten çıkmış olan Çukurova Ermeni Krallığına karşı harekete geçtiler. Sahip Şemseddin Isfahani kumandasındaki Selçuklu ordusu, Namrun Ermeni Senyörü Konstantin'in de destek ve yardımlarıyla Tarsus'u kuşattı ise de Moğolların müdahalesi ve Sultan Gıyaseddin'in ölüm haberinin alınması sonucu kuşatmadan vazgeçmek zorunda kalmıştır. Bu dönemde Ermeniler Türkiye Selçuklu Devleti'nin yönetimini eline geçiren Moğolların tâbiyetinde olarak yönetimlerini sürdürdüler. Böylece Tarsus, Memlûk fethine kadar Moğol hâkimiyetinde bulunan Ermenilerin elinde kaldı. Bölgeye yerleştirilmiş olan Türkmenlerin bir kısmı Moğolların baskısına karşı çıkıp, Suriye tarafına göç ederek Memlûkler'e sığınırken diğer bir kısmı da Bizans uçlarına göç etmişlerdir. Memlûk hükümdarı Baybars kendilerine sığınan bu Türkmenlere Antakya'dan Gazze'ye kadar uzanan sahada yurt vermiş ve beylerine de dirlikler tahsis etmiştir. Memlûk devrinde ayrıntılı bir şekilde ele alınacağı üzere Güneydoğu Anadolu'nun batı parçasında ve Kuzey Suriye'de kesif bir halde bulunan bu Türkmenler yüzyıllar boyunca bitmez ve tükenmez bir kaynak olarak önemli siyasi ve iskân faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Özellikle Kilikya Fethine katılarak burada yurt tutup, küçük beylikler kurarak bölgenin Türkleşmesini sağlamaları öneme haizdir.³⁵

Tarsus şehri, Selçuklu Devletinin idaresi altında olduğu dönemde, ülkede oluşturulan emaretlerden birisinin merkezini teşkil ediyordu. Buna göre Anadolu Selçuklu Devleti'nin 18 emareten oluştuğu ve bunlardan birinin merkezi Tarsus olmak üzere Kilikya bölgesini kaplayan emaret olduğu bilinmektedir.³⁶

³⁴ II. Gıyaseddin Keyhüsrev dönemi için bkz; Şevki Berker, "Anadolu Selçuklu Sultanı Gıyaseddin Keyhüsrev II Zamanında Tarsus'un Türkler Tarafından Muhasarası", **Görüşler**, Adana Halkevi, Adana, 1943.

³⁵ Faruk Sümer, "Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar (Fetihten XVI. Yüzyılın İkinci Yarısına Kadar)", **A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi**, C.1, S.1, Ankara, 1964, s.8-9.

³⁶ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s.56-57.

3.1.2. Memlûkler ve Türkmen Beylikleri Dönemi

3.1.2.1. Memlûk-Moğol-Ermeni ve Türkmen Münasebetlerine Genel Bir Bakış

Moğolların Çukurova bölgesinde hüküm sürdükleri yıllarda onların tâbiyetine girmiş olan Kilikya Ermeni Krallığının idaresi devam etmekteydi. Hatta söz ettiğimiz üzere I. Hetum'un idaresinde krallık en parlak dönemini yaşıyordu. Ancak bu dönemde Tarsus bölgesinin geleceği açısından önem teşkil eden iki gelişme yaşandı. Bunlardan birincisi Mısır'da Abbasilerin zayıflaması üzerine Selçuklu valilerinin kurmuş olduğu Memlûk hakimiyetinin güçlenerek Tarsus bölgesine doğru genişlemesidir. İkinci gelişme olarak, Moğolların bölgedeki gücünün zayıflaması neticesinde Moğol himayesini kabul etmeyerek göç eden Türkmenler tarafından Adana, Tarsus, Misis, Sis,³⁷, Ayas³⁸ ve Payas havalisinde Ramazanoğulları³⁹ Türkmen Beyliğinin kurulmasıdır.⁴⁰

Memlûk Devleti Mısır'da kurulduktan sonra kısa süre içerisinde Moğollarla mücadele edebilecek seviyede güçlendi. Nitekim 1260 yılında Ayn Calut Muharebesinde Moğol ordusu hezimete uğratılmıştır. 1266 yılında Memlûk sultanı Baybars, Moğolları Ayn calut seferine teşvik eden ve Mısır'la ticari münasebetlerini keserek Halep tarafındaki bazı kaleleri işgal eden Ermeni Kralı Hetum üzerine bir ordu gönderdi.⁴¹ Memlûk komutanlarından Hama Emiri Mansur 1266 ağustosunda Sis'i zapt ederken, Memlûk sultanı Emir Kalavun da Misis, Ayas, Tarsus ve Adana'yı fethetmiştir. Bu muharebe esnasında I. Hetum'un oğlu Leon esir alınmış, kardeşi Thoros da öldürülmüştür. Ermeni Krallığı antlaşma yapmak zorunda bırakılınca Kilikya yolu tamamen açılmış olmaktadır.⁴² Yapılan bu antlaşmanın 1275 yılına kadar geçerliliğini koruduğu görülmektedir. Ancak Hetum'un yerine Ermeni kralı olan III. Leon'un aynı yıl içinde Abbasi halifesi Memun'un mezarını ziyaret etmek için Tarsus'a gelen bir grup Müslüman'ı hapsedmesi üzerine antlaşma bozulmuş; ve bunun üzerine

³⁷ Sis, Adana'nın Kozan İlçesinin eski adını teşkil etmektedir.

³⁸ Ayas olarak ifade edilen bölge bu günkü Adana-Yumurtalık havalisidir.

³⁹ Ramazanoğulları Beyliği hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Faruk Sümer, "Ramazanoğulları" mad., **İslam Ansiklopedisi**, M.E.B., C.9, İstanbul, 1964, s. 612-620.

⁴⁰ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 57.

⁴¹ Besim Darkot, a.g.mad., s.21.

⁴² Faruk Sümer, "Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar (Fetihten XVI. Yüzyılın İkinci Yarısına Kadar)", **A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi**, C.1, S.1, Ankara, 1964, s.10.

Memlûk-Türkmen kuvvetleri Kilikya'ya girerek Ayas, Misis ve Tarsus'u ele geçirmiştir.⁴³ Ancak Memlûk ordusu çekilince Ermeniler, Memlûklere yardım eden Türkmenleri öldürüp, ailelerini esir ettiler ve mallarını yağmaladılar. Buna rağmen Türkmenlerin bu bölgeye akınları sonraki yıllarda da artarak devam etti. Ermenilerle yapılan savaşlar neticesinde bölgedeki meskun mahalleler, şehirler yağma edilip yakılıyor, insanlar esir ediliyor, ticaret kervanları ise Ermeniler ya da Türkmenler tarafından saldırılara uğruyordu.

Türkmenler Memlûk ordusunda da yer almışlardır. Nitekim 1279 yılında Baybars'ın oğlu Bereke Han, büyük kumandanlarından Kalavun ve Beyseri'yi Kilikya bölgesine gönderdiği sırada bu orduya Türkmenlerin de katıldığı görülmektedir.

Memlûkler, 1298 yılında Moğol idarecileri arasında çıkan bir mücadeleden istifade ederek Ermeniler'e karşı Kilikya'ya saldırdılar. Ermeni kralı barış istediye de bu talebi reddedildi. Bu suretle bölgedeki birçok şehir Memlûklerin eline geçti.⁴⁴ Bundan sonra 1322-1334 yılları arasında yapılan Memlûk akınları ile Ermeni krallığı zayıflarken Üç-okların Yüreğir koluna mensup Ramazanoğulları ve bunlara bağlı Varsak Türkmenleri, Çukurova'yı yurt edinmeye ve ağırlıklarını hissettirmeye başlamışlardı. Diğer taraftan Karamanoğulları da Ermenileri sıkıştırıyorlardı. Nitekim 1286 yılında Tarsus üzerine bir sefer düzenleyen Karamanoğlu Güneri Bey, burada büyük bir tahribat yaparak bölgeyi işgal etmiştir. Aynı şekilde 1318-1319 senelerinde İbrahim Bey de Tarsus ovasına girerek Pompeipolis köprüsüne kadar ilerledi. Böylece Ermeni krallığı Memlûk, Karaman ve Ramazanoğlu saldırıları ile geriledikçe fethedilen yeni toprakları Türkmenler iskân ediyorlardı. Nihayet 1360 yılında Memlûklerin Halep valisi Seyfeddin Bay-Temûr el-Harizmi tarafından Türkmenlerin de yardım etmesiyle Tarsus ve Adana fethedildi. Tarsus, fetihden sonra Memlûklerin Halep vilayetine bağlı Çukurova'daki uç valiliklerinden birisi haline getirildi. Bu uç valiliği sayesinde Çukurova'da yaşayan Türkmenler kontrol altında tutulabildiği gibi, kale kuvvetleri yoluyla Karamanoğullarının Kilikya'ya inmesi de engelleniyordu.⁴⁵ 1374-1375 yıllarında Ermenilerin elinde kalan Sis bölgesi de fethedilerek Ermenilerin bölgedeki hakimiyeti sona ermiş oldu.

⁴³ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 25.

⁴⁴ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s.60; Ayrıca Memlûkler ile Ermeni Krallığı arasındaki mücadeleler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Faruk Sümer, a.g.m., s.11-13.

⁴⁵ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 25; Mustafa Necati Çıplak, **İçel Tarihi**, Ankara, 1968, s. 149-150.; Faruk Sümer, a.g.m., s. 18.

Çukurova'nın fethinden sonra pek çok Türkmen aşireti, özellikle de Oğuzların Üç-Ok koluna mensup Yüregir, Kınık, Bayındır, Salur ve Iğdır boyları ile, Boz-Ok koluna mensup Dodurga, Kargın gibi boyların bu bölgede iskân edildikleri görülmektedir. Tarsus ve civarına ise bilhassa Bayındır, Salur ve Dodurga boyları ile Iğdır, Kargın ve Peçenek cemaatlerinin yerleştirilmesi söz konusudur.

Görüldüğü üzere Kilikya bölgesi, Memlûkler ile Türkmenlerin müşterek faaliyetleri neticesinde fethedilmiştir. Memlûkler bölgede Ayas, Tarsus ve Sis olmak üzere üç valilik tesis ettiler. Bu şehirlerin çevreleri de Türkmenler tarafından iskân edildiği gibi, birçok yerler de doğrudan doğruya Türkmen beyleri tarafından idare edilmeye başlanmıştır.⁴⁶

3.1.2.2. Memlûk-Ramazanoğulları ve Karamanoğullarının Kendi Aralarındaki Mücadeleler

Moğol baskısı ile Anadolu Selçuklu Devleti ortadan kalktıktan sonra, Türkmen beyleri yerel egemenlikler kurmaya başladılar. Bu dönemde Mersin ve Tarsus kesimi Ramazanoğulları beyliğinin; Silifke, Anamur ve Mut civarı da Karamanoğulları beyliğinin egemenliği altına girmiştir.

Anadolu Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat 1224 yılındaki Kilikya seferinde Silifke'yi ele geçiremeyince Türk unsurunu güçlendirmek için 1228'den sonra yöreye Türkmenleri yerleştirmeye başlamıştır. Bunlar arasında Oğuzların Üç-Ok kolunun Kınık boyuna mensup Karamanoğulları da bulunuyordu.⁴⁷ Yine aynı kolun Yüregir boyuna mensup olan Ramazanoğulları da XIII. Asır başlarında Horasan'dan Anadolu'ya gelmişler; ve bir kısmı Memlûk Sultanı Baybars tarafından Ermeni saldırılarından korunmak için Güney Anadolu ve Kuzey Suriye topraklarına yani Tarsus'la birlikte diğer sınır şehirlerine yerleştirilmişlerdir.⁴⁸ Bu yerleştirme esnasında Yüregirlerin bir kısmı ile Bayındır ve Salur boyundan olan Türkmenlerin özellikle Tarsus havalisine yerleştirildikleri ve bugün Tarsus'ta yaşayan Varsak Türkmenlerinin temelini oluşturdukları görülmektedir.⁴⁹

⁴⁶ Faruk Sümer, a.g.m., s. 19.

⁴⁷ Komisyon; "İçel" Mad., **Yurt Ansiklopedisi**, s. 3638.

⁴⁸ Besim Darkot, a.g.mad., s. 18.

⁴⁹ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 76.

Türkmenler, Memlûk Devletinin en önemli yardımcı askeri kuvvetini teşkil ediyorlardı. Bu sıfatla onlar haçlıların tasfiye edilmesinde ve Moğollar ile olan savaşlarda hizmet ettikleri gibi, merkezi Sis olan Kilikya'daki Ermeni Krallığı üzerine yapılan seferlere de geniş ölçüde katılmışlardır.⁵⁰ Ramazanoğulları Ermeni Krallığı zayıfladıkça Adana bölgesine yayıldılar. Yıllarca süren mücadeleler ve seferler neticesinde 1375 yılına kadar Çukurova'yı tamamen fethederek bölgeye yerleştiler.⁵¹

Tarsus, fetih sonrasında Memlûk-Karaman ve Ramazan mücadelelerine sahne olmuştur. Ramazanoğulları esas itibarıyla Memlûk tâbiyetini kabul etmekle birlikte fırsat buldukça kendi hesaplarına hareket etmekten çekinmiyorlardı.⁵² XIV.yy'ın ikinci yarısından itibaren Adana, Misis ve zaman zaman Tarsus gibi şehirlerle Ayas ve Sis havalisinde hakimiyet kurarak bugünkü Mersin'den Gavur dağlarına kadar uzanan Çukurova'da yaşayan Kuş-Temurlu, Kusunlu, Kara-İsalı, Varsaklı, Turgutlu, Özeroğlu, Burnazoğlu gibi diğer Üçok Türkmenlerini de etraflarında toplamak suretiyle bu bölgede büyük bir nüfuza sahip olmuşlardır.⁵³

XIV. yy'ın başlarında beyliğin temelini atan Yüregirli aşireti başkanı Ramazan Bey'in oğlu Sarımüddin İbrahim Bey, eline geçen fırsatları değerlendirerek Adana, Kozan, Misis ve Payas havalisinde devletine bağlı bir beylik kurdu.⁵⁴ Kısa süre içerisinde Memlûklerle mücadeleye girişerek onların bölgedeki nüfuzunu kırmaya çalıştıysa da başarılı olamadı ve yeniden Memlûkler'e katıldı. Buna rağmen Memlûkler bölgede Ramazanoğulları ile Karamanoğullarının giderek güçlendiklerini gördüğünde ise iki beyliği birbirine karşı kışkırtmış fakat bir sonuç elde edememiştir. Bunun üzerine İbrahim Bey, Çukurova'ya sahip olmak amacıyla aynı yıl içinde bu defa Karamanoğlu ile birleşerek Memlûklere karşı yeniden ayaklandıysa da Memlûk Halep Valisi Yelbuğa'ya yenilerek öldürülmüştür.⁵⁵

XV.asır başlarında Adana ovası, Memlûk tâbiyetinde bulunan Ramazanoğulları tarafından idare ediliyordu.⁵⁶ Bu dönemde Karamanlılar, Varsaklar üzerinde nüfuzlarını

⁵⁰ Faruk Sümer, "Ramazanoğulları" mad., **İslam Ansiklopedisi**, C.IX, M.E.B., İstanbul, 1964, s. 612.

⁵¹ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s.77.

⁵² Besim Darkot, a.g.mad., s.21.

⁵³ M.C. Şehabeddin Tekindağ, "II. Beyazid Devrinde Çukurova'da Nüfuz Mücadelesi, **Belleten**, C.31, S.123, Ankara, 1967; Ayrıca bkz. Şehabeddin Tekindağ, **Berkuk Devrinde Memlûk Sultanlığı**, İstanbul, 1961, s. 88-89.

⁵⁴ Komisyon, a.g.mad., s. 3638.

⁵⁵ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 81-82.

⁵⁶ Besim Darkot, a.g.mad., s.21.

arttırdıktan sonra onların da yardımıyla Çukurova'ya sahip olma gayreti içerisine girerek Ramazanoğulları ve Memlûklerle mücadele etmeye başladılar. Hatta Karamanlı Mehmet Bey, 1400'lü yılların başında Tarsus'u Ramazanlılardan aldıysa da bu dönemde beyliğin başında bulunan Şehabeddin Ahmet Bey, 7 aylık bir kuşatmadan sonra 25 Mart 1415 tarihinde Tarsus'u geri almayı başardı ve oğlu İbrahim'i Tarsus idaresine memur etti.⁵⁷ Diğer taraftan Ahmed Bey, Karamanoğullarıyla mücadelesi esnasında Memlûk Sultanlarıyla da iyi geçinme siyaseti takip etmiştir.⁵⁸ Ahmed Bey'in ölümünden sonra 1417-1456 tarihleri arasında "iklim ar-Ramazaniya şehirlerinden biri olan Tarsus'un sürekli olarak el değiştirdiği görülmektedir. Nitekim Ramazanlı İbrahim Bey zamanında Karamanlı II. Mehmed Bey Tarsus'u yeniden ele geçirdi. Ancak Karamanoğullarının bölgede güçlenmesini tehlikeli gören Memlûk Sultanı Muayyed Şeyh'in 1417 yılında gönderdiği Emir Koçkar ve Şahin Aydkârî'nin muhasarasına dayanamayan şehir naibi Mukbil Bey, aman dileyerek şehri teslim etmiştir.⁵⁹ Bu sırada Tarsus naibliğine tayin edilen Emir Şahin'in halka zulüm ettiğini bahane eden Mehmed Bey ile Ramazanoğlu İbrahim Bey, 1418 yılında Memlûk Sultanının itaatinden çıkararak Tarsus'u kuşattılar. Bu kuşatma esnasında Mehmed Bey'in hastalanması üzerine oğlu Mustafa kuşatmaya devam ederek İbrahim Bey'in yardımıyla Tarsus'u ele geçirdi.⁶⁰ Memlûk Sultanı Melik muayyed, Şam naibi Tinibek⁶¹ Bıyık'ı Tarsus'u geri almakla görevlendirdi. Tinibek, Ramazan ve Karamanoğullarını mağlup ederek 1419 yılında Misis, Adana ve Tarsus'u ele geçirdi.⁶²

Görüldüğü üzere Melik Mueyyed zamanında Memlûkler, Tarsus ve çevresindeki şehirleri ele geçirerek, bölgedeki hakimiyetlerini ve itibarlarını güçlendirmişlerdir. Memlûk tâbiyetini kabul eden ve her fırsatta bölgeyi ele geçirmeye çalışan Ramazanoğulları ise bu dönemde hiçbir v arlık gösterememişlerdir. Memlûkler bundan sonra Tarsus, Ayas, Misis ve Sis gibi şehirleri doğrudan doğruya kendilerine bağlayarak gönderdikleri valilerle idare ettiler. Nitekim 1420 yılında Tarsus'un Memlûkler adına Emir Bey Türkmâni tarafından idare edildiği bilinmektedir.

⁵⁷ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 26; Besim Darkot, a.g.mad., s.21; Mustafa Necati Çıplak, a.g.e., s. 150.

⁵⁸ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 82.

⁵⁹ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 26.

⁶⁰ Besim Darkot, a.g.mad., s.21.

⁶¹ Bazı kaynaklarda Ten-Beg veya Ten-Bey şeklinde geçmektedir.

⁶² Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 85.

Memlûklerin bölgedeki hâkimiyetine paralel olarak bu yıllarda Karamanoğulları de ne parlak devrini yaşıyordu. Bu dönemde Kilikya bölgesi devamlı surette Karamanoğulları ve Memlûkler arasında çekişme sahası olması hasebiyle Karamanlıların tekrar güçlenmesini tehlikeli gören Memlûkler, 1426 yılında Emir Şadi Bey'i Tarsus'a göndererek İsa Bey'i kardeşine karşı desteklediler. Fakat Karamanoğlu İbrahim Bey, İsa Bey'i mağlup ederek Kahire'ye kaçmaya mecbur etti.⁶³

1456-1457 yıllarında Ramazanoğullarının başında bulunan Dünder Bey, Karamanoğlu İbrahim Bey tarafından ele geçirilen Tarsus'u geri almak için, Mısır sultanı tarafından gönderilen Devadar Sungur'a yardım etmiştir. Bunun üzerine Karamanoğlu mağlup edilirken, Tarsus'un yeniden Memlûklerin eline geçtiği görülmektedir.⁶⁴ Ancak 1470 Haziranında Tarsus, Adana ve Sis havalisi Dulkadirli Şehsuvar Bey'in hâkimiyetine geçmiştir.

3.1.2.3. Memlûk– Osmanlı Mücadeleleri

Osmanlı Devleti XV.yy'ın sonlarına doğru fetret devrinin buhranlarını atlattı, Rumali'ye tam olarak yerleşmiş ve Anadolu'daki kayıplarını geri alarak toprakları Toros dağlarına dayanmıştı.⁶⁵ Nihayet Fatih Sultan Mehmed'in 1483 yılında Karamanoğullarını ortadan kaldırarak⁶⁶ Karaman İlini bir eyalet haline getirmesi neticesinde Osmanlı sınırları Çukurova'ya kadar ilerlemiştir. Böylece Osmanlılar bu bölge ile yakından ilgilenmeye başlamışlardır.⁶⁷ Bu ilgilenmenin siyasi nedeni, Memlûklerin bölgedeki nüfuzlarının kırılarak, Osmanlıların ticari ve askeri yolların merkezi olan bu bölgede hâkimiyet kurmak istemeleriydi. Aynı durum Memlûkler için de söz konusudur.

Memlûk Sultanı Melik Eşref Kayıtbay zamanında ortaya çıkan Osmanlılarla-Memlûkler arasındaki rekabet, Anadolu'daki tâbi beylere karşı girişilen savaşlarda özellikle 1467'de Maraş ve Elbistan havalisine hakim bulunan Dulkadirli'nin başına geçen Şehsuvar Bey'e karşı her iki devletin takındığı tavırlarda açıkça kendini göstermiştir. Nitekim bu beyliğe ait olan Elbistan üzerinde hâkimiyet kurma meselesi

⁶³ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 86-88.

⁶⁴ Mustafa Necati Çıplak; a.g.e., s. 153; Besim Darkot, a.g.mad., s.21.

⁶⁵ Besim Darkot, a.g.mad., s.21

⁶⁶ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C.II, TTK, Ankara, 1988, s.190-191.

⁶⁷ M.C. Şehabeddin Tekindağ, "II. Beyazid Devrinde Çukurova'da Nüfuz Mücademesi" **Bellekten**, C.31, S.123, Ankara, 1967, s. 347.

her iki devlet için de anlaşmazlık konusuydu. Osmanlılar, Memlûklerle mücedele eden Dulkadiroğlu Şehsuvar'ı desteklerken; Memlûkler ise Karamanoğlu Pir Ahmed'i Osmanlılara karşı kışkırtıyordu. Sultan Kayıtbay, Osmanlıların Karamanoğullarını yenmesi üzerine Osmanlıların tarafsızlığını ilan etmiştir. Ancak Dulkadiroğlu Şehsuvar Bey, ileri bir atakla 1470 yılında Ramazanoğullarının topraklarına saldırarak, Tarsus'u ve diğer bazı kaleleri ele geçirdiyse de Ramazanoğulları ile Memlûklerden oluşan orduya yenilerek Tarsus'u geri vermek zorunda kalmıştır.⁶⁸

Fatih dönemindeki Osmanlı-Memlûk gerginliği II. Beyazid döneminde daha da belirgin bir hale dönüşmüştür. Bunun başlıca nedeni ise bu dönemde Memlûklerin, Osmanlı tahtında hak iddia ederek isyan eden II. Beyazid'in kardeşi Gıyaseddin Cem Çelebi'yi destekleyerek, isyana teşvik etmeleridir. Bunun neticesinde Cem Sultan birçok Türkmen grubu ve Tarsus civarındaki Varsakların desteğini de alarak isyan etmiştir. Diğer taraftan Mısırlı askerlerin Adana ve Tarsus civarında Osmanlı topraklarına saldırması ve Hindistan-Dekkan'da hüküm süren Behmenilerden III. Muhammed Şah'ın Osmanlı padişahına gönderdiği hediyelerin diplomasi kaidelerine aykırı olarak Kayıtbay tarafından müsadere edilmesi neticesinde Osmanlılar ile Memlûkler arasındaki gerginlik had safhaya ulaşmıştır.⁶⁹ Böylelikle 1485-1491 yılları arasında Osmanlılar ile Memlûkler arasında savaşların başladığı görülmektedir.

Memlûk topraklarına karşı ilk askeri hareket, Memlûklere bağlı olan Varsak ve Turgud Türkmenlerinin Karaman-İline karşı saldırılarda bulunmaları üzerine Osmanlılar tarafından yapılmıştır. 1485 yılında bölgeye gönderilen Karaman Beylerbeyi Karagöz Mehmet Paşa Kusun, Kuştemür ve Kara İsalu gibi bazı Varsak boylarının da desteğini alarak Turgudluları mağlup ettikten sonra Doğan Sa'i tarafından müdafaa edilen Külek⁷⁰ Kalesiyle birlikte Adana ve Tarsus'u bütünüyle zapt etmesiyle iki devlet arasında fiilen savaş başlamış oldu.⁷¹ Karagöz Paşa'nın muharebe sonrasında merkeze dönmesi üzerine II. Beyazid tarafından Külek Kalesine Ahmed Bey, Tarsus ve Adana

⁶⁸ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 89-90.

⁶⁹ M.C. Şehabeddin Tekindağ, "II. Beyazid Devrinde Çukurova'da Nüfuz Mücademesi" **Bellekten**, C.31, S.123, Ankara, 1967, s. 348.

⁷⁰ Kaynaklarda Külek Kalesinin zabtıyla ilgili olarak "Köyleriyle İlleri Boylarıyla teshir edilmiştir" şeklinde ifade edilmektedir.

⁷¹ Karagöz Paşanın faaliyetleri için bkz. M.C. Şehabeddin Tekindağ, "II. Beyazid Devrinde Çukurova'da Nüfuz Mücademesi" **Bellekten**, C.31, S.123, Ankara, 1967, s. 350-352.

şehirleri ile fethedilen diğer şehirlerin muhafazasına Ferhat, Musa ve Mustafa Beyler tayin edilmiştir.⁷²

Osmanlı Devleti'nin Çukurova'da saldırıya geçmesi üzerine Toros sınırlarındaki şehirleri Suriye'nin güvenliği açısından önemli gören Memlûk Sultanı Kayıtbay, Tarsus ve Adana'yı geri almak amacıyla Atabekü'l-Asakir Emir Özbek'i Osmanlılar üzerine göndermiştir. 1485 yılında Seyhan nehri üzerinde meydana gelen muharebede Karagöz Paşa komutasındaki Osmanlı kuvvetleri ağır bir yenilgiye uğradı.⁷³ Bunun üzerine sınır muhafazasıyla görevli bulunan Anadolu Beylerbeyi Hersek-oğlu Ahmed Paşa, esas Osmanlı kuvvetlerinin başına geçerek yanında Hızır Bey oğlu Mehmet Paşa ve Karaman Beylerbeyi Karagöz Paşa ile birlikte Adana önlerine gelmiş, ancak Emir Özbek komutasındaki Memlûk ordusuna yenilerek esir düşmüştür.⁷⁴ Adana savaşının kaybedilmesinin ardından Tarsus ve Adana şehirlerinin yeniden Memlûkler tarafından zabt edildiği görülmektedir.

Adana muharebesinde alınan yenilginin sorumlusu olarak Varsak ve Turgud Türkmenlerini gören Osmanlılar, bir süreliğine Tarsus'un geri alınması işini ertelleyerek, Varsak ve Turgudlulardan hesap sormaya niyetlendiler. Bu suretle 1487 yılında veziriazam Davut Paşa ile Anadolu Beylerbeyi Sinan Paşa karadan, Rumeli Beylerbeyi Hadım Ali Paşa denizden Varsak-iline karşı harekete geçtiler⁷⁵. Davud Paşa kapıkulu, askerleriyle birlikte Bulgar (Boklar) Dağından Rumeli Beylerbeyli Hadım Ali Paşa Rumeli askerleriyle Tarsus etrafından ve Anadolu Beylerbeyi Sinan Paşa ise Ulaş-Yurdu tarafından Varsak-ilini kuşattılar.⁷⁶ Bu kuşatma esnasında Boğaoğlu, Oğuzoğlu, Arık Şeytanoğlu ve Tarsus beyi Uyuz Bey gibi Varsak Beyleri Davud Paşa'ya katılarak Turgudoğlunun yurdundan sürülmesinde çok önemli rol oynamışlardır.⁷⁷ Turgud Türkmenleri mağlup edildikten sonra Memlûklerin tahliye ettiği Tarsus, Hadım Ali Paşa tarafından ele geçirildi. Tarsus sancak beyliği, Varsakların yardımından dolayı boy

⁷² Ali Sinan Bilgili, **Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri (Sosyo- Ekonomik Tarih)**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s. 28.

⁷³ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 92; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C.II, TTK, Ankara, 1988, s. 191-192.

⁷⁴ M.C. Şehabeddin Tekindağ, "II. Beyazid Devrinde Çukurova'da Nüfuz Mücademesi" **Bellekten**, C.31, S.123, Ankara, 1967, s. 355; Kasım Ener, a.g.e., s. 233.

⁷⁵ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 192.

⁷⁶ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 29; Şehabeddin Tekindağ, a.g.m., s. 359.

⁷⁷ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 94.

beylerinden Emin Beyoğlu Mehmed Bey'e tevcih edildi. Aynı zamanda Tarsus Kalesine bir kısım Karaman askeri de yerleştirilmiştir.

Osmanlıların Varsak Seferi ve Tarsus ile Adana'nın fethi Memlûkler tarafından pek hoş karşılanmadığı gibi Osmanlıların yeni bir savaş hazırlığına girmesi de Mısır'da büyük bir dikkatle izleniyordu. Nitekim Osmanlı kara ve deniz kuvvetlerinin kendilerine karşı harekete geçeceğini düşünen Kayıtbay, bu işi anlaşma yoluyla halletmek maksadıyla Tarsus, Adana ve Karaman'ın kendilerine verilmesi şartıyla Bayezid'le anlaşma teşebbüsünde bulduysa da bütün hazırlıklarını tamamlamış olan Osmanlılar, 18 Mart 1488 tarihinde Hadım Ali Paşa'nın komutasında, maiyetindeki Rumeli Beylerbeyi Halil, Anadolu Beylerbeyi Sinan Paşalarla birlikte 60 bin kişilik bir orduyla Çukurova'ya doğru yola çıktığı gibi, bir süre önce Memlûk esaretinden kurtulan Hersekoğlu Ahmet Paşa'yı da 100 yelkenliden oluşan bir filonun başında Akdeniz'e sevk etmiştir.⁷⁸

Hadım Ali Paşa Konya Ereğlisi yoluyla Çukurova'ya girdiğinde Tarsus ve Adana kalelerini tahkim ve tamir ettirdi.⁷⁹ Aslında Osmanlılar için Tarsus'tan ziyade Taş-ili daha fazla önem arz etmekteydi. Bu sebeple Tarsus Kalesinin muhafaza edilmesi mümkün ise savunulması, aksi takdirde tahrip edilerek Taş-iline çekilmesinin daha doğru olacağı bildirilmiştir.⁸⁰

Adana, Tarsus, Sisi ve Ayas'ın Osmanlılar tarafından ele geçirilmesinin ardından Atabekü'l-Asakir Emir Özbek ez-Zahiri'nin kumandasındaki 40 bin kişilik Memlûk ordusu; Varsak, Ramazan, Turgud, Şam gibi Türkmenleri ve bir kısım Arap kabilelerini de yanına alarak Ağa-Çayırı'nda karargâh kurdu. Bu bölgede karşılaşılan iki ordu arasında 17 Ağustos 1488 tarihinde yapılan muharebede Osmanlı ordusunun büyük zayıf verdiği görülmektedir.⁸¹ Bununla birlikte Hadım Ali Paşa Halil ve Yahya Paşaların kendi adamlarıyla birlikte Memlûklere karşı şiddetle saldırımları nedeniyle Osmanlı orduları tam bir hezimetten kurtulabilmiş ve harp mühimmatını Adana kalesine taşıyabilmişlerdi. Ancak Turgudoğlu ve Varsak beylerinin desteğiyle 3 ay boyunca kaleyi muhasara altında tutan Emir Özbek Adana Kalesini teslim almayı başarmıştır.⁸²

⁷⁸ M.C. Şehabeddin Tekindağ, a.g.m., s. 360-362.

⁷⁹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, a.g.e., s.192.

⁸⁰ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 30.

⁸¹ Ayrıntılı bilgi için bkz., Şehabeddin Tekindağ, a.g.m., s. 364-365; Ayrıca bkz. Mustafa Necati Çıplak, a.g.e, s. 169-170.

⁸² Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 96.

Bunun üzerine Osmanlı orduları Çukurova bölgesinden çekilmeye başladılar. Osmanlıların Memlûklere mağlup olmaları neticesinde Bozok ve Üçok Türkmenleri de Memlûk tarafına geçtiler. Bu beylerden Dulkadiroğlu Alaüddevle Bozkurt Bey'in Sultan Kayıtbay ile anlaşmaya varması üzerine Osmanlılar, bu beyin kardeşi Şah Budak'ı destekleyerek Sis ve Tarsus Kalelerini takviye etmişler; ancak yine de başarı elde edememişlerdir.

Çukurova bölgesine hâkim olmak amacıyla mücadeleye girişen bu iki büyük İslam Devleti, uzun savaşlar nedeniyle içte ve dışta gelişen diğer olaylarla yeteri kadar ilgilenemedikleri gibi yeni tedbirler almak için halka yeni vergiler yüklemeleri de büyük tepkilere sebebiyet vermiştir.

Bu sırada İstanbul'a gelen bir Tunus elçisinin de barış yapılması için ricada bulunması ve Molla Arab adlı nüfuzlu bir zatın gayretleri neticesinde iki devlet arasında anlaşmaya varılmıştır. 1491 Nisanında yapılan bu antlaşma ile gelirleri Haremeyn-i Muhteremeyn vakfına tahsis edilen Tarsus ve Adana Memlûk Devletine bırakılıyordu.⁸³

3.1.3. Osmanlı Hakimiyetinde Tarsus

3.1.3.1. Tarsus'un Osmanlılar Tarafından Fethi

Osmanlı Devleti ile Memlûkler arasında 1485'ten 1491 yılına kadar devam eden savaşlar neticesinde yapılan antlaşma ile iki taraf arasında yeniden barış sağlanmıştı. Ancak bu antlaşma Osmanlılar için bir mütareke antlaşması niteliğini taşıyordu. Nitekim bu anlaşmanın geçerliliğini on beş sene kadar koruduğu görülmektedir.

Osmanlı padişahı Yavuz Sultan Selim, Memlûklerin kendisine karşı Şehzade Kasım'ı yanlarında tutup, Osmanlı tahtına aday göstermeleri ve Safevi hükümdarı Şah İsmail ile ittifak yapmaları gibi nedenlerle Memlûk Devletine yeniden harp ilan etmiştir. 24 Ağustos 1516 tarihinde Mercidabık'ta yapılan muharebede Memlûk ordusu mağlup edilmiştir. Osmanlılar daha da ilerleyerek Kilikya dahil bütün Halep ve Suriye bölgesini ele geçirmiştir. Böylece Tarsus bölgesi bütün yöreleriyle birlikte Osmanlılar tarafından fethedilmiş oluyordu. Aynı zamanda 22 Ocak 1517 tarihinde Memlûklere karşı kazanılan Ridaniye Zaferiyle de Mısır Memlûk Sultanlığına son verilerek bölgedeki

⁸³ Besim Darkot, "Tarsus" Mad., **İslam Ansiklopedisi**, M.E.B., 12/1 Cilt, Eskişehir, 1997, s.21; Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 31; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, a.g.e., s.194-195.

Osmanlı hâkimiyeti tam olarak tesis edilmiştir.⁸⁴ Böylece Çukurova şehir, kasaba, köyleri ve burada meskûn bütün yerli ve Türkmen halkıyla birlikte Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. I. Selim, bölgenin idaresini yararlılıklarından dolayı Ramazanoğlu hanedanından önce Mahmud Bey'e sonra Kubad Bey'e, daha sonrada Piri Bey'e tevcih etti.⁸⁵ 1526 yılında Adana ve Tarsus dolaylarına ortaya çıkan Safevi taraftarı ayaklamaların Ramazanoğlu Piri Bey tarafından bastırıldığı görülmektedir.⁸⁶

3.1.3.2. Tarsus Sancak İdaresine Genel Bir Bakış

Tarsus, XIV. yy Memlûk idari teşkilatında, Şam naibü's-saltanatlığına bağlı niyabelerden birini teşkil ediyordu. XV. asırda ise Halep naibü's-Saltanatlığına bağlanan Tarsus niyabesi sınırdaki bulunması nedeniyle teşkilatta özel bir yere sahipti.⁸⁷

Tarsus sancağının Osmanlı hâkimiyetine katıldığı 1516 senesinden itibaren eski idari yapısını ve bağlı olduğu birimi aynı şekilde muhafaza ettiği görülmektedir. Nitekim Osmanlılar; Çukurova, Suriye ve Mısır'ın fethinden sonra yapılmış idari düzenlemede Tarsus'u yeni tesis edilen Arap Vilayetine katmışlardır. Bu düzenlemenin Memlûk idari teşkilatı esas alınarak Şam ve Halep olmak üzere iki idari ünite şeklinde teşkilatlandırılması, Memlûklerin Şam naibi Canbendi Gazali'nin Osmanlı tarafına geçmesini sağlamıştır. Bunun üzerine Gazali'ye mükafat olarak Memlûklerin Şam naibü's-Saltanatlığının idaresi ölünceye kadar elinde kalmak üzere verilmiştir. Halep niyabetine ise Osmanlı komutanlarından Karaca Ahmet Paşa tayin edildi. Ancak Gazali'nin Yavuz'un vefatıyla birlikte isyan etmesi neticesinde Arap Beylerbeyliğinin Şam bölümüne de yine Osmanlı komutanlarından Ferhat Paşa'nın tayin edildiği görülmektedir.⁸⁸

Arap vilayeti, 1517 yılında Halep, Ayıntab, Trablus, Malatya, Humus, Tarsus, Divriği, Bilecik, Darende, Kahta ve Gerger, Rum Kal'a, Behinsi, Sis ve Şam livalarından oluşuyordu. 1521 yılında bu sancaklara yenileri eklenmiştir. Ancak bu Beylerbeyiliğin büyük bir alanı kaplaması neticesinde ortaya çıkan idari zorluklar

⁸⁴ Ahmet Akgündüz, *ag.e.*, s. 106.

⁸⁵ Ali Sinan Bilgili, **Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri (Sosyo-Ekonomik Tarihi)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s.31; Ayrıca Ramazanoğullarının bu dönemdeki idaresi hakkında bkz. Faruk Sümer, *a.g.m.*, s.55-57.

⁸⁶ Besim Darkot, *a.g.mad.*, s. 22; Faruk Sümer, "Ramazanoğulları" mad., **İslam Ansiklopedisi**, M.E.B. C.9, İstanbul, 1964, s. 618.

⁸⁷ Ali Sinan Bilgili, **Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri (Sosyo-Ekonomik Tarih)**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s. 32.

⁸⁸ Ahmet Akgündüz, *a.g.e.*, s. 114; Ali Sinan Bilgili, *a.g.e.*, s. 33.

nedeniyle bir kısım sancakların beylerbeylikten ayrıldığı göze çarpmaktadır. Nitekim Tarsus, Adana Üzeyr ve Sis sancakları 1526 tarihinde Arap vilayetinden ayrılarak “Çukurâbâd Vilayeti” adı altında oluşturulan yeni bir vilayete bağlanmıştır. Ancak bu sancaklar Halep vilayetinin müstakil hale gelmesiyle birlikte Halep vilayetine dâhil edilmişlerdir.⁸⁹ Tarsus’un Halep’e bağlılığı 1539-1556 tarihleri arasında kesintiye uğramışsa da Kıbrıs’ın fethine kadar sürmüştür. Bu dönemde Tarsus’un Karaman eyaletine bağlı olduğu da tespitler arasındadır.⁹⁰

Tarsus Sancağı, 1 Ağustos 1571 tarihli buyruldu ile muhafaza ve müdafaa maksadıyla yeni fethedilen Kıbrıs Beylerbeyliğine ilhak edilmiştir. Bu beylerbeyliğini oluşturan 8 sancaktan biri olarak idari teşkilattaki yerine aldığı görülmektedir.⁹¹ Tarsus’un Halep ve Kıbrıs’a bağlı bulunduğu dönemlerde Karaman ve Maraş vilayetleri içerisinde anılması, herhangi bir sefer sırasında bu beylerbeyilerin emrinde savaşa gitmelerinden kaynaklanmaktadır. Zira Tarsus, İç-il, Alaiye ve Sis sancakları Kıbrıs’a bağlı bulunmakla birlikte Anadolu toprakları üzerinde yer almaktadırlar. Bir sefer sırasında Tarsus Sancağının tımarlı askeri, Karaman sipahileri ile birlikte Karaman Beylerbeyi’nin emrinde savaşa iştirak etmekteydiler. Bununla birlikte gerekli olduğu dönemde Kıbrıs’a geçerek, ada beylerbeyinin hizmetinde ve adanın muhafazasında bulunmaktaydılar.

XVII.yy’da Tarsus’un, bazen Kıbrıs’a, bazen de Adana Beylerbeyiliğine bağlı olduğu görülmektedir. Nitekim 1640-1645 tarihlerini ihtiva eden bir defterde Tarsus, Adana’ya bağlı gösterilirken, 1653 tarihini taşıyan Sofyalı Ali Çavuş kanunnâmesinde ise, Kıbrıs’ın sancakları arasında geçmektedir.⁹²

XVIII. ve XIX. Yüzyıllar içerisinde de Tarsus ve İçel’in yine Adana eyaletine bağlı olduğu bilinmektedir. Ancak 1832 tarihinde Mısır valisi Mehmet Ali Paşa’nın oğlu İbrahim Paşa’nın Adana ve Tarsus çevresini ele geçirmesiyle birlikte bu bağlılığın kısa bir süre için kesintiye uğraması söz konusu olmuştur. 1867 yılında çıkarılan Vilayet Nizâmnamesi ile Tarsus, sancak merkezi olmaktan çıkarılarak, Adana sancağına bağlı bir kaza merkezi haline getirilmiştir. Bu dönemde Adana da Halep vilayetine bağlı bir sancak merkezi konumunda bulunuyordu. Bununla birlikte 1877 yılında Adana, Halep

⁸⁹ Ali Sinan Bilgisi, a.g.e., s.34.

⁹⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s.35.

⁹¹ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s.115.

⁹² Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 36-37.

vilayetinden ayrılarak yeniden bağımsız bir vilayet olunca Tarsus ve Mersin de direk olarak Adana'ya bağlı kaza merkezi konumuna gelmişlerdir.⁹³ Bu dönemden sonra, önceleri Tarsus sancağı sınırları içerisinde bir köy iken, sonraları liman sayesinde ekonomik açıdan gelişen Mersin, İdari taksimatta da ilerlemiş ve 1888 yılında Sancak konumuna getirilmiştir. Bu durumda ise Tarsus kazası Mersin'e bağlanmıştır.⁹⁴

3.1.3.3. Sancağın İdari Taksimatı

Tarsus, sancak statüsüyle Osmanlı idaresindeki yerine almıştır. Tarsus sancağı, 1519 tarihli tahrir defterlerine göre Tarsus merkez, Kusun ve Ulaş olmak üzere 3 nahiyeden oluşurken, 4 yıl sonra bu nahiyelere Kuştemür de eklenmiştir. Böylece Tarsus Sancağının ilk olarak 4 kazadan meydana geldiği görülmektedir. Bu idare bölgelerden sadece merkez kazanın şehir hüviyetinde bir yerleşim yeri vardır. Bir merkez kasabası bulunmayan diğer kazalar ise Türk konar-göçer hayatının gereği olarak teşkil edilmiş ve aynı zamanda aşiretlerin yaşadığı bölgenin ya da aşiretin kendi ismini almıştır. Tarsus sancağındaki bu dört idari bölge burada meskun Varsak Türkmenlerini oluşturan boyların siyasi, askeri, ekonomik güçleri ve bağlı cemaat sayısı ile nüfus dinamikleri dikkate alınarak meydana getirilmiştir.⁹⁵ Bu yapılan ilk tahrirde bölgedeki şehir ve kasabalarda ezici bir Türk çoğunluğunun olduğu görülmektedir. 1432 yılında Türkiye'den geçen Fransız seyyahı Bertrandon dela Broquiere, Türkiye'nin diğer bölgeleri gibi Antakya'dan Tarsus'a kadar olan bölgenin de kesif bir Türk nüfusu ile dolu olduğunu ifade etmiştir.⁹⁶ Tarsus'a ait ilk tahriri defterleri incelenmek suretiyle Tarsus'ta bu dönemde 24 Türk mahallesi tespit edilmiş olup, buradaki hristiyan azınlığı oluşturan Ermeni nüfusunun da yok denecek kadar az olduğu görülmüştür.⁹⁷ Bununla birlikte Evliya Celebi de Seyahatnamesinde Tarsus'un cümle halkının Türkmen olduğunu ancak "Tat ve Arap, fellahlarının da bulunduğunu ifade etmektedir. Yine aynı seyyah Adana'da çoğunluğu teşkil eden Türk halkından başka Arap, Rum, Ermeni ve Yahudilerin de bulunduğunu kaydetmektedir.⁹⁸

⁹³ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s.119.

⁹⁴ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 38

⁹⁵ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 39-40.

⁹⁶ Mustafa Necati Çıplak, a.g.e., s. 169-170.

⁹⁷ Faruk Sümer, "Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar (Fetihten XVI. Yüzyılın İkinci Yarısına Kadar)" A.Ü.D.T.C.F. **Tarih Araştırmaları Dergisi**, C.1, S.1, Ankara, 1964, s.20.

⁹⁸ Faruk Sümer, a.g.m., 57. dipnot, s. 21.

Tarsus'tan İskenderun'a kadar olan yerde zayıf bir hristiyan azınlığın bulunması buraya ait bir keyfiyet de değildir. XVI.yy.'da Türkiye'de Ordu'dan İskenderun'a çekilecek bir çizginin batısında kalan kısmın her bölgesinde durum hemen hemen aynı idi.⁹⁹

XVI.asrın sonlarına doğru Tarsus Sancağı; Tarsus merkez, Kusun, Ulaş, Kuştemür, Elvanlu ve Gökçelü olmak üzere 6 idari bölgeye ayrılmıştır. XVII.yy'da Tarsus idari taksimatında fazla bir değişiklik söz konusu değildir. Asıl değişiklik XIX. asırda kendini göstermiştir. Bu dönemde sancağa bazı yeni nahiyeler eklenirken bazıları da sancaktan ayrılmıştır. Bu kazalar Ulaş, Nemrun, Kuştemür, Kusun, Külek, Tekelü olarak sıralanmıştır.¹⁰⁰

3.1.4. Milli Mücadele Döneminde Tarsus (1919-1923)

3.1.4.1. Kilikya Bölgesinde Kuvayi Milliye Örgütlenmesi ve Direnişler

İngiltere ile Fransa arasında Çukurova'nın boşaltmasını konu alan görüşmeler devam ederken 4-11 Eylül 1919 tarihinde Sivas'ta bir kongre düzenlenmiştir. Kongrede alınan birçok önemli karar arasında Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin ülke çapında yaygın hale getirilmesi de yer alıyordu. Bu karar gereğince pek çok kent ve kasabada direniş örgütleri kuruldu. Bu dönemde Mersin yöresinde adını duyurabilen başlıca örgüt İslam Hayır Cemiyeti idi. Ancak bu örgüt, çok yönlü bir direnişe önderlik edebilecek özelliklerden yoksun bulunuyordu. Kilikyalılar Cemiyeti ise İçel yöresinde etkinlik kuramamıştı. Sivas Kongresinin aldığı ülke çapında örgütlenme kararını uygulamak için belli merkezler seçildi. Bunlardan biri de İçel-Mersin yöresindeki örgütlenmeye önderlik edecek olan Konya'daki Müdafaa-i Hukuk Cemiyetiydi. 1919 Ekiminde bu cemiyetin başkanı Hüseyin Hüsnü Bey'le ilişki kuran Mersin Jandarma Tabur Komutanı Yüzbaşı Haydar Bey, İslam Hayır Cemiyeti yöneticileriyle görüşükten sonra örgütlenme çalışmalarına başlamıştır. Bu doğrultuda ilk olarak Mut, Silifke, Gülnar ve Anamur Müdafaa-i Hukuk örgütleri kurulmuştur.¹⁰¹

Tarsus'taki Müdafaa-i Hukuk örgütlenmesinin gerçekleştirilmesine Belenkeşlik eşrafi önderlik etti. Tarsus içinde çalışma merkezi edinmenin sakıncalı olduğu düşüncesiyle de Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Tarsus Şubesi merkezi, çalışmalarını bir

⁹⁹ Faruk Sümer, a.g.m., s. 22.

¹⁰⁰ Ali Sinan Bilgili, a.g.e., s. 41.

¹⁰¹ Komisyon, a.g.mad., s. 3652.

süre Belenkeşlikten yürüttü. 19 Mart 1920 tarihinde oluşturulan Tarsus Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin başkanlığına Hacı İshak Efendi getirildi. Ancak Hacı İshak Efendi, bu görevi yürütmekte yetersiz kaldığını belirterek bir süre sonra başkanlıktan çekilince 24 Nisan 1920 tarihinde Karadiken’de yeni bir görev bölüşümü yapıldı ve örgüt başkanlığına Halim Beyzade Salih Bey getirildi.¹⁰² Diğer taraftan Tarsus Çayının doğusuna yerleşmeye başlayan gönüllü müfrezelerin yiyecek, giyecek vb. ihtiyaçlarını örgütlü bir şekilde karşılamak amacıyla çeşitli birimler oluşturuldu. Bu birimlerin görevleri ise yöredeki Fransız askeri varlığına ilişkin bilgi toplamak, işgalcilerin eylem hazırlıklarını düzenli bir biçimde merkeze bildirmektir. Öte yandan “Gönüllü Müfrezeler”¹⁰³ adı altında oluşturulan İçel yöresindeki direniş birlikleri de Mersin ve Tarsus grup komutanlıklarına bağlı olarak bir araya getirildiler. Böylece “Kuvayi Milliye” adı altındaki milis örgütler teşkilatlandırılarak direnişe hazır hale getirilmiştir.

Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin kurulması ve milli müfrezelerin oluşturulmasından sonra Mersin ve Tarsus yöresinde Fransızlara karşı direniş hareketinin başladığı görülmektedir. İçel Kuvayi Milliyesi ile Fransız işgal birlikleri arasındaki ilk silahlı çatışma 17 Mart 1920 tarihinde meydana gelmiştir. Çevredeki direniş hazırlıklarını haber alarak Kuvayi Milliye’yi daha güçlenmeden ortadan kaldırmak için Mersin Karargâhından yola çıkan iki Fransız bölüğü Mersin’e 15 km. uzaklıktaki Erçel Köyü girişinde gönüllü müfrezelere bağlı I. Bölüğün baskınına uğradı. Fransız bölükleri hiç beklemedikleri bu baskın karşısında çok sayıda kayıp verdiler. Fransızlara karşı elde edilen bu başarıyı 3 Nisan 1920 tarihindeki Arpaçsakarlar olayı izledi. 12 Nisan 1920 tarihinde Fransızlar Pozantı’da mahsur durumda olan Mesnil taburunu kurtarmak için kuvvetli bir müfrezelerle harekete geçtiler. Yol üstündeki köyleri ateşe vererek Tarsus-Pozantı yolu üzerindeki Kavaklıhan mevkesine geldiler. Ancak buradaki Türk direnişi karşısında da duramayarak geri çekilmek zorunda kaldılar.¹⁰⁴

Tarsus cephesinde Kuvayi Milliye ile Fransızlar arasında bu dönemde meydana gelen çatışmaların en önemlisi I. Eshab-ı Kehf Savaşıydı. Fransızlar 19 Nisan 1920 tarihinde Tarsus’un kuzeybatısındaki Eshab-ı Kehf’i ele geçirmek amacıyla harekete geçtiler. Bu çatışma Mersin Cephesinde İçme Çatışmasının yapıldığı gün başladı.

¹⁰² ARBA, **Tarsus Ticaret ve Sanayi Odası Rehberi**, İstanbul, 1986, s. 29.

¹⁰³ Bu müfrezelerin temsilcileri için bkz. ARBA, **Tarsus Ticaret ve Sanayi Odası Rehberi**, İstanbul, 1986, s. 30-31.

¹⁰⁴ Mustafa Necati Çıplak, a.g.e., s. 245-246.

Tarsus'tan çıkan 300 dolayında Fransız askeri Eshâb-ı Kehf Dağı eteklerinde küçük bir Kuvayi Milliye birliği ile karşılaştı. Sucular Köyü yakınlarında meydana gelen ve iki gün süren çatışmalarda, Fransızlar çok sayıda asker yitirerek Tarsus'a çekilmek zorunda kaldılar. 13 Mayıs 1920 tarihinde gerçekleştirilen II. Kavaklıhan Savaşında da birincisinde olduğu gibi düşman hezimete uğratılmıştır. Kavaklıhan Grubuna bağlı Kuvayi Milliyecilerin üstünlüğüyle sonuçlanan çatışmaların en önemlisi ise 28 Mayıs 1920 tarihinde yapılan Panzin Savaşıydı. Bu çatışma sırasında Pozantı'da Binbaşı Nesnil komutasındaki Fransız birlikleri kuşatıldıkları Panzin çukurundan çıkamadılar ve bütün silah ve cephaneleriyle birlikte Kara Afet Komutasındaki Kara Bomba Müfrezesine teslim oldular.¹⁰⁵

Mersin cephesinde 1920 mayısında meydana gelen çatışmaların en önemlileri I. ve II. Su Bendi Savaşlarıydı. Kuvayi Milliyeciler bu savaşlarda Fransız ikmal hatlarını keserek onları kent içinde zor durumda bırakmak amacındaydılar. Nitekim bu amaçla Mersin'e içme suyu sağlayan bentleri yıkmış ve bendi onarmak için gelecek Fransız birliklerini karşılamak için de burada bir karakol oluşturmuşlardı. Fransızlar bu su bentlerini onarmak için geldiklerinde ise yine ağır kayıplar vererek geri çekilmek zorunda kalmışlardır. Kentteki su sıkıntısının dayanılmaz boyutlara varması üzerine Fransızlar, 10 Mayıs'ta yeni bir saldırı düzenlemeyi kararlaştırdılar. Ancak bu saldırı hazırlığını daha başında öğrenen İçel Kuvayi Milliyesi Üseli'de önemli bir yığınak yaptı. Hiçbir direnişle karşılaşmaksızın Dokuzharnup'a gelen Fransız askerleri, burada yayılım ateşiyle karşılaştılar, Fransızlar 200 dolayında kayıp vererek aynı gün Mersin'e çekildiler. Su bentlerinin onarımı ise Kuvayi Milliye'nin izniyle Mersin Belediyesi işçilerince yapılabilirdi.¹⁰⁶

Fransızların üst üste aldıkları bu mağlubiyetler neticesinde 31 Mayıs 1920 tarihinde Fransızlarla Ankara hükümeti arasında bir mütareke yapılmış ancak 20 gün sürmüştür. Ateşkesin sona ermesinden sonra 25 Haziran 1920 tarihinde Tarsus Kuvayi Milliyesine bağlı çetelerin Fransızların en güçlü karakollarından birini oluşturan Hacitalip İstasyonuna bir baskın düzenlemeleri neticesinde Fransız askerleri teslim olmak zorunda kalmışlardır.

¹⁰⁵ Komisyon, "İçel" mad., **Yurt Ansiklopedisi**, C.5, İstanbul, 1982, s. 3652.

¹⁰⁶ Komisyon, "İçel" mad., **Yurt Ansiklopedisi**, C.5, İstanbul, 1982, s. 3652.

Yapılan ateşkes uyarınca Fransız birlikleri, Tarsus-Mersin demiryolunun kuzeyindeki bütün noktalardan güneye çekileceklerdi. Bu noktalardan biri de 400 dolayında Fransız askerinin bulunduğu Tarsus'un 2 km. kuzeybatısındaki "Bağlar" sırtlarıydı. Fransızlar bu bölgedeki birliğini geri çekmediği gibi Kuvayi Milliye'nin Tarsus'a yönelebilecek saldırılarını önlemek amacıyla takviye kuvvetler de oluşturmuştu. Bu nedenle Tarsus Grubuna bağlı müfrezeler Fransızlar'a karşı harekete geçerek yeniden üstünlük elde ettiler.¹⁰⁷ Bağlar baskını, Tarsus'un güneyindeki Rasim Bey fabrikasına yapılan baskın izledi. Buradaki Fransız karakolunu etkisiz duruma getirmek için 19 Temmuz'da yapılan saldırı sonunda, Fransızlar fabrika çevresini boşaltmak zorunda kaldılar.

22 Temmuz 1920 tarihinde Fransızlar iki cephede birden saldırıya uğramışlardır. Kuvayi Milliye Mersin Grubu'nun Gudubes'te, Tarsus Grubunun da Fransızların yeniden yerleştiği Hacıtalip istasyonunda düzenlediği baskınlar sırasında işgal birlikleri büyük kayıplar vererek Mersin ve Tarsus'a çekildiler.

Kuvayi Milliye'nin Mersin yakınlarındaki Küçük Ziyaret tepesine 14 Ağustosta yaptığı, ancak başarısızlıkla sonuçlanan saldırıdan sonra ekime kadar önemli bir silahlı çatışma olmamıştır. 25 Ekim 1920 tarihinde yapılan II. Eshâb-ı Kehf Savaşında Fransızların üstünlük kazandığı görülmektedir.

Genel olarak milli mücadelenin bu sıcak savaş döneminde bütün Anadolu topraklarında olduğu gibi Çukurova bölgesindeki düşman işgaline karşı da Türk milletinin büyük bir azimle mücadele etmesi söz konusudur. Kuvayi Milliye adı verilen örgütlerle düşmana karşı üstün başarılar elde edilmiş ve Çukurova bölgesi de düşman işgalinden kurtarılmıştır.

3.1.4.2. Ankara Antlaşması, Mersin ve Tarsus'un Kurtuluşu

Fransız hükümetinin Aralık 1918'de başlattıkları Kilikya işgalinden 1921 Aralığına kadar geçen süre içerisindeki genel durumlarının Fransa lehine olmadığı görülmektedir. Şöyle ki; Fransızların Maraş ve Urfa'daki birlikleri yenilgiye uğrayarak işgal bölgelerini boşaltmak zorunda kalmış, Antep'tekiler, işgali ancak büyük kayıplar pahasına sürdürebilmiş; Adana-Mersin yöresinde ise yenilgi üstüne yenilgiye uğramışlardı. Sonuç olarak Fransa'nın büyük umutlarla başladığı bu işgal, iktidardaki

¹⁰⁷ ARBA, a.g.e., s. 31.

Briand Hükümetine çok pahalıya mal olmuştu. Bu sonuç kaçınılmaz olarak ülke içinde büyük tepkilere yol açıyordu. Bu durum da işgallere son verilmesi gerçeğini ortaya koymuştur. Fransız hükümeti Nisan 1921’de başlattığı diplomatik girişimleri giderek yoğunlaştırmış ve barış görüşmeleri sonunda 20 Aralık 1921 tarihinde Fransa ile Türkiye arasında Ankara Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma Türkiye’nin Fransa tarafından tanınmasını sağladığı gibi Çukurova’nın kurtuluşunu da gündeme getirmiştir.

Ankara Antlaşmasının iki taraf arasında onaylanmasının akabinde Fransızlar, işgal altında tuttıkları Kilikya kentlerini kısa süre içerisinde boşalttılar. Fransızlar Tarsus’u boşalttıkları 27 Aralık 1921 tarihinde Adana’daki Türk alayının bir taburu ve bir süvari bölüğü Tarsus’a girdi. 3 Ocak 1922 tarihinde de Mersin’e girilmesiyle birlikte Mersin ve Tarsus, Fransız işgali altında geçen 3 yıldan sonra yeniden Türkiye topraklarına katıldı. Çekilen Fransız birlikleriyle birlikte bir bölüm Ermeni de deniz yoluyla Türkiye’den ayrıldı.¹⁰⁸ Böylece Anadolu’nun Çukurova bölgesi düşmandan arındırılmış, Türk milletinin milli mücadele yolundaki azim ve kararlılığı bir kez daha ispatlanmıştır.

¹⁰⁸ Komisyon, a.g.mad., s. 3654; Mustafa Necati Çıplak, a.g.e., s. 272.

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞER'İYYE SİCİLLERİ ve 287 NUMARALI

TARSUS ŞER'İYYE SİCİLİ

I. ŞER'İYYE SİCİLLERİ

Siyasi tarihin yanı sıra askeri, kültürel, sosyal ve iktisadi yapı hakkında çok kıymetli bilgiler ihtiva eden “Şer’iyye Sicilleri” tarih araştırmalarında “Birinci Elden Kaynak” olma durumundadırlar. Çünkü Şer’iyye sicillerinden ait oldukları yerlerde yaşayan halkın günlük hayatını, giyecek ve yiyecek fiyatlarını, çarşılarını evlerini, camilerini, çeşitli müesseselerini, mahalle ve köyleri, örf ve adetlerini, o zamanki hukuk ve tatbikatını, vakıflarını, hayat şartlarını, ödedikleri vergileri, devlet görevlileri ile olan münasebetlerini vb. konularda durumlarını gösteren çok değerli bilgiler elde etmemiz mümkün olmaktadır¹⁰⁹.

Şer’iyye sicilleri kadıların tuttuğu zabıtlar olup bunlara kısaca “Defter” adı verilmektedir. Mahkemelerde mahkeme sonuçlarını sicillere yazma görevi “Mukayyid” denilen görevlilere verilmişti. Mahkemeye intikal eden her türlü yazı belirli bir disiplin içerisinde bu defterlere kaydedilirdi. Mahalli konulara ilişkin olarak kadıların merkezden gelen her türlü resmi yazılar ise sicilin diğer tarafına yazılırdı. Mahalli konuların yazıldığı bölüme “Sicill-i Mahfûz”, merkezden gelen emirlerin yazıldığı bölüme ise “Sicill-i Mahfûz Defterlü” denilirdi¹¹⁰.

Osmanlı döneminde şer’iyye sicillerinin büyük bir kısmı muhafaza edilmiş ve zamanımıza kadar gelmiştir. Ancak savaş, yangın, su baskını, uzun zaman bakımsızlık nedeniyle meydana gelen çürümeler ve insan eliyle yapılan tahribatlar sonucunda bunların da bazıları zamanımıza intikal edememiştir.

Şer’iyye Sicillerinde yer alan kayıtları, kadı tarafından verilen hükümler, herhangi bir hadiseyi, bir şهادeti veya bir hibeyi resmiyete geçirilmesi istenen bir hususu ihtiva eden belgeler, devlet merkezinden gelen çeşitli yazılar şeklinde tasnif

¹⁰⁹ İbrahim Yılmazçelik, “1840-1850 Yıllarında Harput” *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, S.52, s.124;

¹¹⁰ Rifat Özdemir, “Şer’iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.I, S.1, Elazığ, 1987, s.192; Rifat Özdemir, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, Ankara, 1986

etmemiz mümkündür. Genel olarak Şer'iyye Sicillerinin içerdiği belge çeşitleri şu şekildedir¹¹¹:

1. Merkezden gönderilen her türlü ferman, berât ve mektuplar
2. Ehli Örf denilen mahalli yöneticilerin çeşitli konularda sancak ve şehir meselelerini çözmek için yayınladıkları buyruhdular ile bunların icrasını gösteren kayıtlar
3. Kadı veya naiblerin çeşitli konularda merkeze gönderdikleri i'âlamlar ile şehir yönetiminde kişiler veya kurumlar arasında çıkan anlaşmazlıkları çözmek için verdikleri hüccetler
4. Şehirlerin mahalle listeleri dini ve sosyal yapıların inşası, bakım ve tamirlerinin yapılması gibi imar faaliyetleri ile ilgili belgeler
5. Şehir nüfusunu ve bu nüfusun ırki ve dini yönden ayrımını aynı zamanda zaman zaman maruz kaldığı tabii afet, salgın hastalıkları ihtiva eden belgeler
6. Evlenme, boşanma, kız kaçırma, mehir bağlama, alım satım, mukavele ve kefalet senetleri, hırsızlık kalpazanlık, yaralama ve öldürme ile ilgili belgeler
7. Şehirdeki esnaf grupları ve bunların meslekleri ile ürettikleri malların çeşitleri, çarşı ve pazarda satılan malların narh listeleri, usta ve ırgat yevmiyeleri ile ilgili kayıtlar
8. Sancak ve şehir halkından toplanan vergi miktarları bu vergilerin toplanmasında kullanılan avarız hanesi ile ilgili listeler
9. Altın ve para meseleleriyle, çeşitli eşya fiyatlarını gösteren kayıtlar
10. Ölen kişilerin meslekleriyle mal varlıklarını gösteren tereke kayıtları, bu kayıtlarda yer alan etnografik eşya listelerini sayabiliriz.

Toplumların sosyal tarihlerini aydınlatan ana kaynak da sicillerdir. Bölgede meskun insanların aile yapılarını, evlilik geleneklerini, çocuk sayılarını, sosyal güvenlik kurumlarını, zengin-fakir, müslim-zımmi ailelerin sosyal özelliklerini ayrı ayrı sicillere bakarak tespit etmek mümkün olmaktadır. Ayrıca şer'iyye sicillerinin etnografya ve halk kültürü açısından da önemi büyüktür. Devleti medana getiren çeşitli toplulukların

¹¹¹ İbrahim Yılmazçelik, **Diyarbakır Şer'iyye Sicilleri (Katalog ve Fihristleri)**, Ankara, 2001, s.60-10; Ayrıca bkz. Feyyaz Gürkan, "Şer'iyye Mahkemeleri Sicilleri Üzerinde Bir Araştırma", **IX. Türk Tarih Kongresi**, II. Cilt, Ankara, 1988, s. 769; Ahmet Akgündüz, **Şer'iyye Sicilleri Mahiyeti Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler**, C.1, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 1988, s. 184-186. Ayrıca Şer'iyye Sicillerinin önemine dair bkz.: Özcan Tatar, **8 Numaralı Antakya Şer'iyye Sicili H. 1178-1179/M. 1764-1765**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 1998, s.26-28.

nasıl yaşadıklarını, ne tür evlerde oturduklarını, evlerini nasıl döşediklerini, nasıl giyim tarzı içinde olduklarını, ne tür yiyecek ve zahire ile beslendiklerini ne gibi işleri meslek edindiklerini sicillerden öğrenmemiz mümkündür.

Osmanlı Devleti'nin ekonomik yapısı hakkında da değerli bilgiler ihtiva ettikleri için siciller ekonomik tarih açısından da büyük öneme haizdirler. Toplanan vergiler ve bunların çeşitleri, miktarları, yılda kaç kere ve hangi usulde vergi ödendiği, halkın uğraştığı meslekler, yörede yetişen hububat yetiştirilen hayvan cinsleri hakkında da siciller başvurulması gereken ilk kaynak olma durumundadır. Sicillerde geçen kişi adları, kasaba, köy, mahalle, semt adları büyük bir yekun teşkil etmektedir. Köy, kasaba, mahalle, semt, **mezra** ve özellikle aşiret ve cemaat adları ihtiva eden kayıtlar iskân tarihimiz açısından oldukça önemlidir¹¹². Bu derece öneme haiz olan sicillerin ilmi araştırmalarda birinci elden kaynak olması aşikârdır.

II. TARSUS ŞER'İYYE SİCİLLERİ

Tarsus Şer'iyye Sicilleri 1991 yılına kadar Adana Müzesinde bulunurken öngörülen program çerçevesinde Ankara Milli Kütüphane'ye taşınmıştır.

Milli Kütüphane'de Şer'iyye Sicillerinin muhafaza edildiği Mikrofilm Arşivinde bulunmamaktadır.

Tarsus Şer'iyye Sicilleri toplam 141 defterdir. Bu defterlerin hepsi Milli Kütüphanede mikrofilm halindedir. Elde bulunan ilk defter H.1110-1300 M.1698-1882 tarihli defterdir

Tarsus'a ait olan Şer'iyye Sicillerinin kataloğu aşağıdadır.

Envanter No	Hicri Tarih	Miladi Tarih	Sayfa
284	1110-1300	1698-1882	328
285	1249-1250	1833-1834	92
286	1221-1226	1807-1811	260
287	1240-1244	1824-1828	128
288	1241-1246	1825-1831	260
289	1253-1260	1838-1845	358
290	1266-1268	1850-1851	-
291	1263-1269	1847-1852	362
292	1259-1263	1843-1847	270

¹¹² İbrahim Yılmazçelik, "1840-1850 Yıllarında Harput" **Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi**, S.52, s.125; Ayrıca bkz. Mustafa Öztürk, "Harput Şer'iyye Sicilleri", **Tarih İçinde Harput Sempozyumu**, s.70-74

293	1264-1266	1847-1849	172
294	1269-1271	1852-1855	220
295	1271-1274	1854-1857	256
296	1273-1274	1857-1858	164
297	1274-1277	1856-1859	450
298	1277-1278	1860-1862	192
299	1278-1280	1861-1863	148
300	1282-1284	1865-1868	214
301	1282-1285	1866-1869	208
302	1285	1868-1869	14
303	1285-1286	1868-1870	184
304	1286-1288	1870-1872	268
305	1288-1290	1873-1875	364
306	1280-1282	1863-1865	212
307	1292	1875-1876	86
308	1290-1292	1873-1875	278
309	1290-1293	1873-1876	-
310	1285-1295	1868-1878	132
311	1295	1877-1878	88
312	1299	1881-1882	80
313	1299-1301	1881-1884	80
314	1298-1301	1880-1884	182
315	1298-1302	1881-1885	-
316	1305-1309	1888-1892	402
317	1302-1305	1885-1888	302
318	1292-1300	1875-1883	696
319	1305-1307	1888-1889	116
320	1308-1309	1890-1892	44
321	1308-1310	1890-1893	42
322	1308-1310	1890-1893	120
323	1310-1312	1892-1895	46
324	1305-1308	1887-1891	44
325	1303	1885-1886	42
326	1317-1320	1899-1903	60
327	1317	1899-1900	64
328	1318-1319	1900-1902	64
329	1315-1316	1897-1899	72
330	1305-1308	1887-1891	114
331	1314	1896-1897	44
332	1313	1895-1896	52
333	1313	1895-1896	48
334	1313	1895-1896	32
335	1312-1315	1894-1898	440
336	1312	1894-1895	48
337	1312-1313	1894-1896	78
338	1311-1312	1893-1895	44

339	1310-1311	1892-1893	58
340	1312-1313	1894-1896	62
341	1310-1311	1892-1893	68
342	1311-1312	1893-1895	96
343	1314-1320	1896-1903	96
344	1314	1896-1897	52
345	1314-1323	1896-1905	-
346	1315-1316	1897-1899	-
347	1315-1316	1897-1899	-
348	1315-1316	1897-1899	-
349	1309-1312	1891-1895	-
350	1311-1316	1893-1899	456
351	1316	1898-1899	40
352	1313-1314	1895-1897	50
353	1312-1313	1894-1896	64
354	1315-1331	1897-1913	72
355	1317-1318	1899-1901	64
356	1316	1898-1899	42
357	1316	1898-1899	40
358	1316-1317	1898-1900	60
359	1316-1318	1898-1901	64
360	1317-1318	1899-1901	64
361	1311-1312	1893-1895	64
362	1316-1317	1898-1900	60
363	1300-1302	1882-1885	-
364	1315-1317	1897-1900	180
365	1317-1318	1899-1901	64
366	1317-1322	1899-1905	38
367	1318-1319	1900-1902	80
368	1318	1900-1901	40
369	1328	1909-1910	-
370	1324-1325	1906-1908	32
371	1325-1327	1907-1909	80
372	1319	1901-1902	68
373	1319-1321	1901-1904	92
374	1317-1318	1899-1901	64
375	1318-1319	1900-1902	62
376	1325-1326	1907-1908	80
377	1325-1326	1907-1908	60
378	1325	1907-1908	48
379	1331-1332	1912-1914	48
380	1331	1912-1913	32
381	1326	1908-1909	100
382	1326	1908-1909	32
383	1325-1326	1907-1908	32
384	1326	1908-1909	32

385	1305-1310	1887-1893	228
386	1305-1307	1887-1890	-
387	1295-1302	1877-1885	94
388	1324	1906-1907	48
389	1324-1325	1906-1908	72
390	1322-1324	1904-1907	54
391	1321-1322	1903-1905	80
392	1322-1323	1904-1906	60
393	1321-1323	1903-1906	40
394	1322	1904-1905	12
395	1322-1324	1904-1907	100
396	1323	1905-1906	64
397	1323	1905-1906	48
398	1323	1905-1906	64
399	1317-1319	1899-1902	342
400	1323-1324	1905-1907	76
401	1323-1324	1905-1907	32
402	1323-1324	1905-1907	56
403	1323-1324	1905-1907	72
404	1324-1325	1906-1908	90
405	1322	1904-1905	40
406	1300-1302	1882-1885	228
407	1321	1903-1904	64
408	1321	1903-1904	40
409	1321	1903-1904	40
410	1321-1322	1903-1905	188
411	1321-1322	1903-1905	70
412	1315-1320	1897-1903	142
413	1316-1317	1898-1900	60
414	1307-1309	1883-1892	26
415	1320-1321	1902-1904	56
416	1320-1322	1902-1905	-
417	1320-1321	1902-1904	40
418	1319-1320	1901-1903	-
419	1320-1323	1902-1906	100
420	1319	1901-1902	-
421	1319-1321	1901-1904	-
422	1320-1321	1902-1904	40
423	1320-1321	1902-1904	60
424	1320-1327	1902-1909	40

1. 287 Numaralı Tarsus Şer'iyeye Sicilinin Genel Durumu

Ankara'da Milli Kütüphane'de bulunan 287 Numaralı Tarsus Kazası Şer'iyeye Sicili 16x32 cm. ebadındır. Defter mikrofilme aktarılmadan önce sırtı siyah meşin

satırları kül renginde olup mukavva ciltli olduğu belirtilmiştir. Defter H. 1240-1244 (M. 1824-1828) yılları arasındaki olayları içermektedir. Bu dönem II. Mahmud'un tahtta bulunduğu döneme tekâbül etmektedir.

Sayfa ve belgeler daha sonradan ayrı ayrı numaralandırılmıştır. Ancak bazı sayfa ve belgelere numara verilmeden atlanırken bazılarında da yanlış numaralandırma yapılmıştır. Defter toplam 128 sayfadan müteşekkil olmakla birlikte verilen numaralandırmaya göre sayfa sayısı 158, belge sayısı 338'dir. 44, 111, 116, 121, 129. sayfalarda herhangi bir kayıt bulunmamaktadır.

Defterde belirli bir düzen yoktur. Sicil-i mahfuz ve sicil-i Mahfûz Defterlü kısımları birbirine karışmış durumdadır. Genel olarak kronolojiye uyum sağlanmıştır. Kayıtlarda kırık dîvâni, rik'a ve tal'ik yazı türleri kullanıldığı görülmektedir. Yazıların bir kısmı belge aslının tahrip olması neticesinde okunaksız bir hale gelmiş veya tamamen silinmiştir.

Defterlerde genel olarak fermân, berât, hüccet suretleri, masraf ve tevzi^c listeleri, tereke, mürasele, mektup, narh, buyuruldu, vakfiye vb. ile ilgili kayıtları ihtiva eden belgeler mevcuttur. Defterde tarihlendirmeler rakamlarla yapılmıştır.

III. 287 NUMARALI TARSUS ŞER'İYYE SİCİLİNDE YER ALAN BELGELERİN TÜRÜNE GÖRE FİHRİSTİ

Sıra no	Belgenin Türü	Belge no	Belgenin Tez İçerisindeki Kısa Özetinin Sayfa Numarası	Belgenin Tez İçerisindeki Sayfa Numarası
1.	Tereke	1	41	59
2.	Tereke	2	41	59
3.	Kayıt	3	41	59
4.	Kayıt	4	41	60
5.	Mürasele	5-6	41	60
6.	Kayıt	7	41	60
7.	Kayıt	8	41	60
8.	Kayıt	9	41	61

9.	Kayıt	10	41	61
10.	Mesarif Defteri	11	41	61
11.	Kayıt	12	42	62
12.	Ferman	13.a	42	62
13.	Ferman	13.b	42	64
14.	Narh Kaydı	14.a	42	66
15.	Buyuruldu	14.b	42	70
16.	Buyuruldu	15	42	70
17.	Vakfiye	16	42	71
18.	Ferman	17	42	73
19.	Ferman	18-19	42	74-75
20.	Ferman	20	42	76
21.	Kayıt	21	42	78
22.	Berat	22	42	78
23.	Berat	23	43	79
24.	Salyane Defteri	24	43	79
25.	Kayıt	25-28	43	80-82
26.	Buyuruldu	29.a	43	84
27.	Tayinat Defteri	29.b	43	85
28.	Kayıt	30	43	85
29.	Tezkere	31	43	86
30.	Kayıt	32	43	86
31.	İ'lam	33	43	86
32.	Buyuruldu	34	43	86
33.	Şa'ir Defteri	35	43	87
34.	Kayıt	36	43	88
35.	İ'lam	37	43	88
36.	Müfredat Defteri	38-39	44	89
37.	Kayıt	40	44	91
38.	Temessük	41	44	92
39.	Temessük	42.a	44	92

40.	Kayıt	42.b	44	92
41.	Buyuruldu	43	44	92
42.	Tayinat Defteri	44	44	93
43.	Tayinat Defteri	45	44	94
44.	Buyuruldu	46	44	94
45.	Mesarif Defteri	47	44	95
46.	Mesarif Defteri	48	44	98
47.	Mesarif Defteri	49	44	101
48.	Berat	50	44	102
49.	Kayıt	51	44	103
50.	Kayıt	52	44	104
51.	Kayıt	53	44	104
52.	Kayıt	54	45	104
53.	Kayıt	55	45	104
54.	Kayıt	56	45	105
55.	Kayıt	57	45	105
56.	Temessük	58	45	106
57.	Kayıt	59	45	107
58.	Kayıt	60	45	107
59.	Kayıt	61	45	107
60.	Kayıt	62	45	107
61.	Kayıt	63	45	107
62.	Kayıt	64	45	108
63.	Kayıt	65	45	108
64.	Kayıt	66	45	108
65.	Kayıt	67	46	109
66.	Kayıt	68	46	110
67.	Kayıt	69	46	110
68.	Kayıt	70	46	110
69.	Kayıt	71	46	111
70.	Kayıt	72	46	111

71.	Kayıt	73	46	111
72.	Ferman	74	46	111
73.	Kayıt	75	46	113
74.	Hüccet	76	46	113
75.	Buyuruldu	77	46	114
76.	Buyuruldu	78	46	115
77.	Tereke	79	46	115
78.	Ferman	80	46	116
79.	Metrukat Defteri	81	47	118
80.	Buyuruldu	82	47	119
81.	Hüccet	83	47	119
82.	Kayıt	84	47	120
83.	İlam	85	47	120
84.	Kayıt	86	47	120
85.	Buyuruldu	87	47	121
86.	Buyuruldu	88	47	121
87.	Tereke	89	47	122
88.	Kayıt	90	47	123
89.	Kayıt	91	47	123
90.	Kayıt	92	47	123
91.	Kayıt	93	47	123
92.	Kayıt	94	47	124
93.	Kayıt	95	48	124
94.	Kayıt	96	48	124
95.	Kayıt	97	48	124
96.	Hüccet	98	48	125
97.	Tereke	99	48	126
98.	Ferman	100	48	126
99.	Narh Kaydı	101	48	128
100.	Kayıt	102	48	128
101.	İ'lam	103	48	128

102.	Hüccet	104	48	130
103.	Ferman	105	48	130
104.	Ferman	106.a	48	131
105.	Kayıt	106.b	48	132
106.	Hüccet	107	48	133
107.	Kayıt	108	48	134
108.	Ferman	109	48	134
109.	Ferman	110	48	137
110.	Berat	111	49	137
111.	Berat	112	49	137
112.	Buyuruldu	113	49	138
113.	Kayıt	114	49	139
114.	Ferman	115	49	139
115.	Kayıt	116	49	140
116.	Tereke Defteri	117.a	49	141
117.	Şa'ir	117.b	49	142
118.	İ'lam	118.a	49	143
119.	Kayıt	118.b	49	144
120.	Hüccet	119	49	144
121.	İ'lam	120.a	49	145
122.	Kayıt	120.b	49	145
123.	Kayıt	120.c	49	145
124.	Ferman	121	49	146
125.	Ferman	122	49	146
126.	İ'lam	123.a	49	147
127.	Tahvil Sureti	123.b	50	147
128.	Temessük	124	50	147
129.	Temessük	125	50	148
130.	Temessük	126	50	150
131.	Temessük	127	50	150
132.	Temessük	128	50	150

133.	Temessük	129	50	151
134.	Tahvil Sureti	130	50	151
135.	Tahvil Sureti	131	50	151
136.	Hüccet	132	50	152
137.	Tahvil Sureti	133	50	153
138.	Hüccet	134	50	153
139.	Mürasele	135	50	154
140.	Tahvil	136	50	154
141.	Ferman	137	50	155
142.	Buyuruldu	138	50	156
143.	Ferman	139	51	157
144.	Ferman	140	51	158
145.	Ferman	141	51	159
146.	Hüccet	142	51	160
147.	Ferman	143	51	160
148.	Ferman	144	51	161
149.	Tayinat Defteri	145	51	163
150.	Salyane Defteri	146	51	163
151.	Ferman	147	51	164
152.	Ferman	148	51	166
153.	Ferman	149	51	167
154.	Ferman	150	51	168
155.	Ferman	151	51	170
156.	Buyuruldu	152	51	172
157.	İ'lam	153	51	173
158.	Kayıt	154	51	173
159.	Ferman	155	52	174
160.	İ'lam	156	52	176
161.	Tereke	157	52	176
162.	Tereke	158	52	176
163.	Şa'ir	159	52	177

164.	Tayinat Defteri	160	52	177
165.	Ferman	161	52	179
166.	Ferman	162	52	181
167.	Darbhane-i Amire Defteri	163	52	182
168.	Ferman	164	52	183
169.	Ferman	165	52	185
170.	Buyuruldu	166	52	186
171.	Şa'ir	167	52	187
172.	Ferman	168	52	188
173.	Ferman	169	52	189
174.	İ'lam	170	52	190
175.	Kayıt	171.a	52	191
176.	Kayıt	171.b	52	192
177.	Kayıt	172	52	192
178.	Kayıt	173	52	192
179.	Kayıt	174	53	193
180.	Kayıt	175	53	193
181.	Kayıt	176	53	193
182.	Kayıt	177	53	194
183.	Kayıt	178	53	194
184.	Kayıt	179	53	194
185.	Kayıt	180	53	195
186.	Kayıt	181	53	195
187.	Kayıt	182	53	195
188.	Kayıt	183.a	53	196
189.	Kayıt	182.b	53	196
190.	Kayıt	183.c	53	197
191.	Kayıt	184	53	197
192.	Kayıt	185	53	197
193.	Kayıt	186.a	53	198
194.	Kayıt	186.b	53	198

195.	Tereke	187	54	198
196.	Kayıt	188	54	199
197.	Kayıt	189	54	199
198.	Kayıt	190	54	199
199.	Kayıt	191.a	54	200
200.	Hinta Beyanı	191.b	54	200
201.	Kayıt	192.a	54	201
202.	Kayıt	192.b	54	201
203.	Kayıt	192.c	54	201
204.	Kayıt	192.d	54	201
205.	Kayıt	193.a	54	201
206.	Kayıt	193.b	54	202
207.	Kayıt	193.c	54	201
208.	Kayıt	194	54	202
209.	Kayıt	195	54	202
210.	Kayıt	196.a	54	203
211.	Tereke	196.b	55	203
212.	Kayıt	197	55	203
213.	Kayıt	198.a	55	204
214.	Kayıt	198.b	55	205
215.	Kayıt	199	55	205
216.	Kayıt	200	55	205
217.	Kayıt	201	55	206
218.	Kayıt	202	55	206
219.	Kayıt	203	55	206
220.	Kayıt	204	55	207
221.	Kayıt	205.a	55	207
222.	Kayıt	205.b	55	207
223.	Kayıt	206.a	55	207
224.	Kayıt	206.b	55	208
225.	Kayıt	207	55	208

226.	Kayıt	208	55	208
227.	Kayıt	209	55	208
228.	Kayıt	210	55	209
229.	Kayıt	211	56	209
230.	Kayıt	212.a	56	210
231.	Kayıt	212.b	56	210
232.	Kayıt	213	56	210
233.	Kayıt	214	56	211
234.	Kayıt	215	56	211
235.	Kayıt	216	56	211
236.	Kayıt	217	56	211
237.	Kayıt	218	56	212
238.	Kayıt	219	56	212
239.	Kayıt	220	56	212
240.	Kayıt	221	56	212
241.	Kayıt	222	56	213
242.	Kayıt	223	56	213
243.	Kayıt	224	56	213
244.	Kayıt	225	56	213
245.	Kayıt	226	56	214
246.	Kayıt	227	56	214
247.	Kayıt	228.a	57	214
248.	Tereke Defteri	228.b	57	214
249.	Kayıt	229	57	215
250.	Kayıt	230	57	215
251.	Kayıt	231	57	216
252.	Kayıt	232	57	216
253.	Kayıt	233	57	216
254.	Kayıt	234	57	217
255.	Kayıt	235	57	218
256.	Mesarif Defteri	236-237	57	218

257.	Kayıt	238	57	220
258.	Kayıt	239.a	57	220
259.	Kayıt	239.b	57	220
260.	Mürur Tezkeresi	240	57	220
261.	Mürur Tezkeresi	241.a	57	221
262.	Mürur Tezkeresi	241.b	57	221
263.	Mürur Tezkeresi	241.c	57	221
264.	Mürur Tezkeresi	241.d	57	221
265.	Kayıt	242	53	221
266.	Kayıt	243	53	221
267.	Mürur Tezkeresi	244	53	221
268.	Mürur Tezkeresi	245	53	222
269.	Mürur Tezkeresi	246	53	222

IV. 287 NUMARALI TARSUS ŞER'İYYE SİCİLİNDE YER ALAN BELGELERİN ÖZETİ

- S. 1/B. 1:** Dölek sakinlerinden firar eden Tahrazâde'nin emval ve eşyasını gösterdiğine dair tereke (Tarihsiz).
- S. 1/B. 2:** Medine-i Tarsus kazalarından Kısın kazası dahilinde Dölek Kal'ası sakinlerinden firar eden Tahrecizâde Molla Mehmed'in terekesi (Tarihsiz)
- S. 1/B. 3:** Hekimhanı sakinlerinden Abdullah'ın 9 Recep 1234 tarihinde Müslüman olmasına dair kayıt. (4 Mayıs 1819)
- S. 1/B. 4:** Adana tarafına fiden menzil bargiri için subaşıya verilen paraya dair kayıt. (Tarihsiz)
- S. 2/B. 5-6:** Tarsus niyabesinin müraselesinin Abdullah el-Hilmi Efendi'ye tevcih edildiğine dair mürasele. 26 Şubat 1819.
- S. 2/B. 7:** Adana valisi Celaleddin Mehmed Paşa teşrifinde mütesellim dairesine ve mübalağa emini olan Ömer Ağa'ya verilen koyun ve lahm kıymetine dair kayıt. 24 Nisan 1819.
- S. 2/B. 8:** Şahin karyesinden alınan 10 kile şa'ir (arpa)in kıymetine dair kayıt. 24 Nisan 1819.

- S. 2/B. 9:** 1234 yılı şaban ayında verilen nân-ı aziz (ekmek) kıymetlerine (3097 guruş) dair kayıt. (Tarihsiz)
- S. 2/B. 10** Kefere karyesinden mübayaacı ‘Ömer Ağaya verilen 8 kile şa’irin kıymetine dair kayıt. (Tarihsiz)
- S. 3/B. 11:** Melemenci aşiterinden Mehmed Paşa Efendinin emriyle seneliği 6000 guruş olan tekaliflerinin 3000 guruşunun ödendiğine dair mesârif defteridir. 3 Aralık 1819.
- S. 3/B. 12:** Tarsus Sancağına bağlı Ulaş nahiyesindeki Namrun Yaylağında bulunan cami-i şerifin hatibi es-Seyyid Yusuf bin el-Hac Mehmed’in yerine Ahmed Veliyyüddin’in hatip olmasına dair kayıt. (28 Mayıs 1820)
- S. 4/B. 13** Adana ve Tarsus sancakları kazalarından Kapucu başı Ömer marifetiyle hınta (buğday) rayicinin belirlenmesi ve Tarsus Sancağının kazalarının hissesi olan 13.000 kile hıntanın 3260 kilesi ile Adana Sancağı hissesi olan 15.000 kile hıntanın 4000 kilesi memur Mustafa Beğe teslim edilmesine dair fermân kayıdır. (Sene)
- S. 6/B. 14a:** Adana eyaleti valisi Celaleddin Mehmed Paşa’nın emriyle medine-i Tarsus esnaflarına verilen narh kayıdır. (Tarihsiz)
- S. 7/B. 14b:** Adana eyaleti valisi Hüseyin Paşa efendinin Şeyhlü karyesine verdiği ellişer guruşa dair buyruldu kayıdır. (11 Nisan 1820)
- S. 7/B. 15:** Velipaşa zâde Ömer Ağanın alay beği olması hakkındaki buyruldu kaydır. (16 Mart 1821)
- S. 8/B. 16:** Medine-i Tarsus mahallelerinden birinde bulunan Mahmud Paşa evkafından olan arsada cami-i şerif ve tekke yapılması ve bu vakıf arsanın mütevellisi olan Ömer Nakşibendi hazretlerinin evlatlarına da intikal etmesi ve vakıf şartlarının belirlenmesine dair vakfiye (Tarihsiz).
- S. 9/B. 17:** Tarsus’dan tahsil edilen 3400 kile hıntanın fiyatının belirlenmesine dair ferman kayıdır. (Sene)
- S. 10/B. 18-19:** France ve Nemce tüccarının kendi vilayetlerinden Osmanlı topraklarına getirdikleri ve Osmanlı’dan alıp kendi ülkelerine götürdükleri emtia ve eşyanın gümrüklerine dair ferman. (29 Eylül 1819)
- S. 12/B. 20:** 1253 senesinde ağnam bedellerinin tespit edilmesine dair ferman (21

Ekim 1819).

- S. 13/B. 21:** Medine-i Tarsus zimmiyanlarında olan Beynuy Kürt oğlu Hacer mutasarrıf olduğu bağın hissesini yeğeni Kirakos zimmiye vereceğine dair kayıt. (8 Ağustos 1815).
- S. 13/B. 22:** Medine-i Tarsus'da İbrahim Bey'in yaptığı Camiu'n-Nur'da iki akçe ile vazifeli olan Seyyid Ömer'in görevini el-Hac Mustafa'ya feragat ettiğine dair berat-ı şerif. (7 Mayıs 1821)
- S. 14/B. 23:** Medine-i Tarsus'da Melik Tehir adlı kişinin bina eylediği cami-i şerife dair berat. (Tarihsiz)
- S. 14/B. 24:** Tarsus Sancağında Gülek menziline yapılan 50 bin guruş yardımın taksimine dair salyane defteri. (12 Haziran 1821)
- S. 15/B. 25-26:** Tarsus Sancağındaki esnaf teşkilatına dair kayıt. (Tarihsiz).
- S. 16/B. 29a:** Tarsus mütesellimi Rüstem Efendinin azledilerek yerine Hüseyin Efendinin mütesellim olmasına dair buyuruldu. (31 Mayıs 1918)
- S. 16/B. 29b:** 1234 senesi Şaban ayında yapılan tayinlere dair tayinât defteridir. (Tarihsiz)
- S. 17/B. 30:** Medine-i Tarsus'da eski Adana valisi el-Hac Mustafa Paşa hazretlerinin anbarından alınan bulgurun fiyatı ile Adana valisi Celaleddin Mehmed Paşa'nın tahsildarına teslim edilmesine dair kayıt. (8 Haziran 1819)
- S. 17/B. 31:** Helke karyesi sakinlerinden Mehmed ve kardeşi Abdullah'dan alınan kese maddesine dair tezkere. (12 Haziran 1819)
- S. 17/B. 32:** El-Hac Mustafa hazretlerinin bulgurundan kıyyesi beşer paradan olmak üzere verilmesine dair kayıt. (18 Haziran 1819)
- S. 17/B. 33:** Halep'ten gelen Mehmed Emin Ağa ile el-Hac Mustafa ve Abdullah'ın Adana mahkemesinde şahitlik yaptıklarına dair i'câm. (14 Temmuz 1819)
- S. 18/B. 34:** Tarsus kazalarından Elvanlu, Gökcelü Kusun ve Kuştemur kazasının aşar-ı şer'iyye ile diğer vergilerinin tahsiline dair buyuruldu. (14 Haziran 1819)
- S. 18/B. 35:** Adana valisi Celaleddin Mehmed Paşa'nın yaylağa teşrifinde verilen şa'ir defteri (6 Temmuz 1819).

- S. 19/B. 36:** Adana valisi Celaleddin Mehmed Paşa'nın tahsildarı Ahmed Ağa'nın 1531 guruşu Süleyman beğzâde Mustafa Bey hazretlerine verdiği dair kayıt. (8 Haziran 1819).
- S. 19/B. 37:** 236 senesine mahsuben cebelü bedeliyelerinin belirlenmesine dair i'lam kaydı. (23 Nisan 1821).
- S. 20/B. 38-39:** Girid ahalilerinden olup Medine-i Tarsus'daki evinde vefat eden Ebu Bekir kimesnenin tereke ve zimemat-ı kassam müfredat
- S. 20/B. 40:** Adana'dan Antalya'ya gidene kadar 15 guruş kine ile aşiretlere verilen develere dair kayıt.
- S. 21/B. 41:** Bergir kirası için Panos Bezirgânbaşı ve Nalbandoğlu ve Helvacı Vanis zımmilerin 1000 guruş verdiklerine dair temessük. (27 Mart 1819).
- S.21/B.42.a:** Panos Zımmi tarafından yazılan ve vilayet için 1000 guruş alındığına dair temessük. (tarihsiz).
- S.21/B.42.b:** Medine-i Tarsus'da Melemenci oğlunun vilayet için vereceği 300 guruşun mart salyanesine idhal edilmesine dair kayıt. (29 Mart 1819).
- S.21/B.43:** Celaleddin Mehmed Paşa tarafından şehzade zuhuruna dair buyuruldu. (22 Mart 1820).
- S.22/B.44:** Adana ve Tarsus mübayaasına memur olan Mustafa Beğ hazretlerine verilen ta'cinat defteridir. (31 Ekim 1819).
- S.22/B.45:** Bekir Paşa'nın Halep tarafına gittiğinde kendisine vilayet tarafından verilen ta'cinat defteridir.
- S.22/B.46:** Adana ve Tarsus kazalarının enfiyeciliği için 235 senesinde Hüseyin Paşa'ya verilen buyuruldu. (15 Kasım 1820).
- S.22/B.47:** Tarsus Sancağına tâbi olan kazalar için mesarif defteri. (30 Ağustos 1819).
- S.24/B.48:** Adana valisi efendimizin çeşitli karyelere teşriflerinde kendisine verilenlere dair mesarfât defteri. (tarihsiz).
- S.25/B.49:** Mesarifât defteri. (tarihsiz).
- S.26/B.50:** Tarsus sancağına ve Ulaş nahiyesinde mezra-yı Kara Çeşme ve gayriden 3900 akçelik tımarıyla Namrun Kal'ası dizdarlığına Abdurrahman'ın getirildiğine dair berat. (29 Kasım 1819).
- S.27/B.51:** Tarsus kuralarından Dikili karyesi sakinlerinden Ayşe bintü Yusuf

- hatunun cümle aşiretinden Delihac nam kimesne üzerine davasına dair kayıt. (9 Mayıs 1821).
- S.27/B.52:** Şekeroğlunun Ali Başeye 130 guruş borcu için kırk guruşluk havale ettiğine İbrahim'in şahitlik ettiğine dair kayıt. (tarihsiz).
- S.27/B.53:** Medine-i Tarsus'da Franceli Pirtaye adlı kimesnenin Tarsus mütesellimi mir-alay el-hac Ahmed Ağa'ya konak verdiği dair kayıt. (1 Eylül 1814).
- S.27/B.54:** Harput ahaliyelerinden Sâdık'ın Helke karyesinden Serkis'den toplam 320 guruş aldığı dair kayıt. (24 Şubat 1821).
- S.28/B.55:** Eski Saray kurbunda Sultan °Ömer mahallesinde yaşayan Çakal Ahmed'in zevcesi Fatıma'nın mihri ve nafakası bedeline dair kayıt. (24 Şubat 1821).
- S.28/B.56:** Medine-i Tarsus'da Tarsus sakinlerinden Göncü oğlu Hacı Mehmed'den 40 aded yıldız altunu ve 69 aded findık altunu alındığına dair kayıt. (24 Şubat 1821).
- S.28/B.57:** Ulaş kazası sakinlerinden Kara Veli'nin oğlu Veli Küçük zâde Abdurrahman Ağa'nın yetim ve yetimelerine vasi olan Kasâbzâde Molla Mehmed'in davasına dair kayıt. (24 Şubat 1821).
- S.29/B.58:** Adana'dan Musa'nın Hac Bozan karyesi sakinlerinden Eyûb bin San°a dair davasını gösteren temessük. (24 Şubat 1821).
- S.29/B.59:** Daredeli Osman kimesne Avcı Çerkesi oğlundan 240 guruş olacağına dair kayıt. (26 Şubat 1821).
- S.29/B.60:** Medine-i Tarsus kazalarından Namrun Kal'ası sakinlerinden Memiş bin Mehmed'in Medine-i Tarsus sakinlerinden Kıkızâde es-Seyyid Mehmed'den davacı olmasına dair kayıt (26 Şubat 1821).
- S.29/B.61:** Talaslı İbrahim'in Talası Murad zımminin davasına vekalet etmesine dair kayıt. (26 Şubat 1821).
- S.29/B.62:** Daranlı el-hac İbiş adlı kimesnenin Kılıklı aşiretinden Talaş kösede 491 guruşu olduğuna dair kayıt. (26 Şubat 1821).
- S.29/B.63:** Kara Veli'nin oğlu Veli'nin değirmeninin kıymetlerine dair kayıt. (tarihsiz).
- S.30/B.64:** Şamboydı aşiretinden Halil oğlu Ali'nin Abdalbaki Efendi bağçesinde

- Mustafa'dan davasına dair kayıt. (12 Mart 1821).
- S.30/B.65:** Medine-i Kayseriye sakinlerinden Alemdar'ın Medine-i Tarsus sakinlerinden hatun'a karşı davasına dair kayıt. (14 Mart 1821).
- S.30/B.66:** Ağca kocalı karyesinde Rüstem Beğ evkafı dâhilinde olan üç kıta tarlaya mutasarrıf olan Abdurrahman Efendi'ye dair kayıt. (tarihsiz).
- S.31/B.67:** Medine-i Tarsus sakinlerinden Hamal Memiş'in Telli oğlundan dört kese akçelik doru esbini fuzuli kullandığını dava etmesine dair kayıt. (16 Mart 1821).
- S.31/B.68:** 1232 senesinde Haleb valisi Ahmed Paşa hazretlerinin Haleb Sancağında harir gümrüğünü ihale etmesine dair kayıt. (tarihsiz).
- S.31/B.69:** Mürsel oğlu karyesinden Hasan'ın kayınvalidesi Şerife Hatun'dan 1000 guruş dava etmesine dair kayıt. (15 Nisan 1824).
- S.32/B.70:** Kara Kayalı aşiretinden Kolukırık oğlu Mustafa ve Hamza oğlu Molla Mehmed'in 700 guruşa musalaha olmalarına dair kayıt. (4 Mart 1821).
- S.32/B.71:** Tellioglunun Medine-i Tarsus sakinlerinden Mehmed Ali'den 280 guruş idda etmesine dair kayıt. (8 Mart 1821).
- S.32/B.72:** İçil Sancağında Lenger karyesi sakinlerinden es-Seyyid İbrahim bin Hüseyin'in Tarsus kazalarından Elvani kazası ayanı Hacı Hasan oğlu Paşa ağadan davasına dair kayıt. (8 Mart 1821).
- S.32/B.73:** Tarsus sakinlerinden Hasan'ın Kürt Mehmed'den 125 guruş alacağı olduğuna dair kayıt. (10 Mart 1821).
- S.33/B.74:** Tarsus iskelesine nakledilen 1800 kileden oluşan zahirenin çürüyüp telef olmasına dair ferman. (8 Haziran 1819).
- S.34/B.75:** Medine-i Tarsus kazalarından Perçe karyesi sakinlerinden Dokuz oğlu Mustafa'nın Çarık para ağası Hüseyin'den davasına dair kayıt. (4 Ağustos 1818).
- S.34/B.76:** Medine-i Tarsus'da Tekye mahallesi sakinlerinden Çopur hindinin sağır oğlu Ahmed ve sağire kızı Meryem ile vasisi Fatıma Hatun'un zevci Ebu Bekir'in davasına dair hüccet. (21 Kasım 1820).
- S.35/B.77:** Üzeyir ve Beylan sancaklarının ilhakı ile Adana eyaletinin memuriyet tevcihlerine dair buyuruldu. (17 Ağustos 1819).
- S.35/B.78:** Hüseyin Efendi'nin Tarsus mütesellimi olmasına dair buyuruldu kaydı.

(16 Ağustos 1819).

- S.35/B.79:** Buhani sakinlerinden Hacı Mehmed'in dükkânında olan emval ve eşyaya dair kayıt (tarihsiz).
- S.36/B.80:** 1230 senesinde Adana ve Tarsus enfiyeciliği ve bunu yürüten Yorgi zımmiden alınıp Mihail zımmiye ihale edimesine dair ferman kaydı. (20 Mart 1820).
- S.37/B.81:** İlameddin oğlu Seyyid Mehmed'in dükkânında bulunan şerbet aletlerine dair metrukat defteri. (tarihsiz).
- S.38/B.82:** Darbhane-i amire tarafından idare edilen mukataatdan enfiye mukataasının Adana ve Tarsus'a ait olan kısmının Mihail zımmiye ihale edimesine dair buyuruldu kaydı. (14 Temmuz 1819).
- S.38/B.83:** Trablâs sakinlerinden Mehmed Alemdar'ın yine Trablâs mütemekkinlerinden Barbur oğlu için davasına dair kayıt. ()
- S.39/B.84:** Tarsus kazasının niyabey-i şer'iiyesinin ihale edilmesine dair kayıt. (9 Ekim 1819).
- S.39/B.85:** İспенçe için verilen İспенçe nâme defter kaydı. (tarihsiz).
- S.39/B.86:** Mehmed Emin Efendi'nin hayattayken Tarsus naibi Seyyid Ömer Efendiye iki bin guruşa poliçe mektubu verdiği dair kayıt. (21 Kasım 1820).
- S.40/B.87:** Adana Valisi Celaleddin Mehmed Paşa Efendi'nin konak için verdiği buyuruldu kaydıdır. (tarihsiz).
- S.40/B.88:** Adana valisi Celaleddin Mehmed Paşa Efendinin menzil bergirleri için verdiği buyuruldu kaydı. (9 Ekim 1819).
- S.41/B.89:** Medine-i Tarsus'da bulunan Antakyalı Sakacı Mustafa'nın tereke kaydı. (12 Nisan 1821).
- S.41/B.90:** Medine-i Tarsus'da Zorbaz oğlu Molla Ağa'nın vekili Şehy Musa Efendi, Emin oğlunun kızı Emine hatunun Hacı Hafızoğlu Mustafa'nın menziline kendisine ırs yoluyla intikal ettiğine dair kayıt. (14 Mart 1821).
- S.41/B.91:** Ali Ağa'nın Şami oğlu Molla Salih'den 500 guruş dava etmesine dair kayıt. (20 Mart 1821).
- S.41/B.92:** Ali efendi oğlu Barbir zımmiye on kile hinta, beş kile şair verildiğine dair kayıt. (14 Mart 1821).

- S.42/B.93:** Antakyalı Civelek zâdenin Tirebolus Barbir usuk zımmi ile Antakya sakinlerinden İbrahim Efendi bin el-hac Süleyman, Namrun Kal'ası sakinlerinden Osman bin İbiş'den davasına dair kayıt. (tarihsiz).
- S.42/B.94:** Ereğli Karesinden Uruzlu el-hac Ali bin el-hac Süleyman, Namrun Kal'ası sakinlerinden Osman bin İbiş'den davasına dair kayıt. (18 Mart 1821).
- S.42/B.95:** Karakayalı aşiretinden Kara Fakih'in Kısrağını zayı eden zımmiye açılan davaya dair kayıt. (tarihsiz).
- S.42/B.96:** Medine-i Tarsus'da Ermeni ta'ifesinden olan bir kadının Müslüman oluşuna dair kayıt. (24 Nisan 1821)
- S.43/B.97:** Medine-i Tarsus'da vefat iden Ahmed Efendi'nin kızı Fatıma hatunun davasına dair kayıt. (11 Şubat 1824).
- S.45/B.98:** Medine-i Tarsus mahallelerinden Demir kapu mahallesi sakinlerinden Firdevs bintü Bekdaş'ın zevci Mehmed'den davasına dair hüccet sureti.
- S.45/B.99:** Tekeli karyesinde bulunan Halil'in terekesine dair. (8 Şubat 1826)
- S.48/B.100:** Medine-i Tarsus'da ağnam bedellerine dair ferman kaydı (8 Ekim 1825)
- S.48/B.101:** 241 tarihinde sebzevâta narh verildiğine dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.48/B.102:** Mürsel oğlu karyesinde bulunan Hallac Ali'nin terekesine dair (16 Kasım 1825).
- S.49/B.103:** Tarsus Sancağında Şark ordusu için tertib edilen nefer süvarinin bedellerine dair i'lam kayıdır. (5 R Sene 240)
- S.52/B.104:** Medine-i Tarsus'da Karakayalı aşireti muhtarının Niğde mütemekkinlerinden Sarraf İbrahim zımmi ile hesaplarına dair hüccet sureti
- S.52/B.105:** Menzilhane ulaklarının yem ve yiyeceklerinin kendi keselerinden idare ettirilmesine dair ferman.
- S.53/B.106a:** Sardunya tüccar sefineleriyle yapılan ticaret akdine dair ferman sureti (Tarihsiz).
- S.54/B.107:** Medine-i Tarsus sakinlerinden İmamoğlu Ahmed Ağa'nın kerimesi Zeyneb Hatunun davasına dair hüccet (Tarihsiz).
- S.55/B.108:** Hablu aşiretinden Musa'nın zevcesi Ayşe Hatun'un davasına dair kayıt (12 Aralık 1824).

- S.55/B.109:** Sarraf Mercan'ın veledi Ovanis zimmi tarafından gerçekleştirilen akd ile Tarsus kazası ahalisinden Karmurzâde Seyyid Hasan İbn-Seyyid Yusuf'un müşterek mallarına dair i'lam.
- S.56/B.110:** Talas karyesi mütemekkinlerinden Toros veled İğob zimminin davasına dair hüccet (Tarihsiz).
- S.57/B.111:** Medine-i Adana'da Kara Çalılı ve Kafır Kıran hisselerine dair berat (Tarihsiz).
- S.58/B.112:** Medine-i Adana'da Kara Çalılı ve Kafır Kıran mezralarından mahsul hisselerine dair berat kaydı (Tarihsiz).
- S.58/B.113:** Karakayalı zemaatinden olan Velipaşazâde Mehmed Ağa ve refiki Abdurrahman Efendi'den der. °aliyyeye gönderilen mebaliğe dair buyuruldu. (26 Aralık 1824).
- S.58/B.114:** Cemelü Aşiretinden Sağıroğlan namlı Mehmed'in Ali'den davacı olmasına dair kayıt (30 Aralık 1240).
- S.58/B.115:** Sipahilerin sıbyan ve tekaüd için cebelerine dair ferman kaydı.
- S.58/B.116:** Medine-i Tarsus kazalarından Namrun kazası dahilinde Burtan bölgesi sakinlerinden Göcek oğlu Abdurrahman Ağa'nın Kebir oğlu Ali Beğden davasına dair.
- S.59/B.117a:** Franklos karyesinde varisi olmayan Ali'nin tereke defteridir. (11 Ocak 1825)
- S.59/B.117b:** Adana valisi Memiş Paşa hazretlerinin Tarsus'a geldiklerinde tertib edilen şa'ir defteridir. (9 Kasım 1824)
- S.60/B.118a:** İbrahim Hilmi Paşa'nın matlubatına dair taksit için verilen ilam kaydıdır. (15 Ocak 1825)
- S.60/B.118b:** Camdan karyesinden Abdullah'ın davasına dair kayıt. (17 Ocak 1825)
- S.61/B.119:** Medine-i Tarsus mütemekkinlerinden Ovanis zimminin zevcesi Ağza ve Kızı Varta'nın davasına dair hüccet suretidir.
- S.61/B.120a:** Güzeran emiri Tatar Abdullah Ağaya verilen bargire dair kayıt. (9 Eylül 1824)
- S.61/B.120b:** Köprü ve kaldırım tamiri için Bekir Ağaya verilen ferman suretidir. (30 Eylül 1824)
- S.61/B.120c:** Adana sancağı ahalileri zımmetlerinde bulunan bakaya miktarlarına

- dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.63/B.121:** Akke mübayaası bedeliyesinin tahsiline dair kayıt. (1 Mart 1825)
- S.63/B.122:** Akke maslahatı için oluşturulan zeyir ve ağram meblağına dair tahvil kaydı. (25 Şubat 1825)
- S.63/B.123a:** Tarsus Sancağından Akke tertibatı için verilen bedeliyenin tahsili ve Bursalı el-Hac Mehmed Ağa'ya teslimine dair i'lam kayıdır.
- S.64/B.123b:** Kara Osman zâdenin adamı beş ateş Osman Ağa'nın tahvil suretidir. (Tarihsiz)
- S.64/B.124:** Müteveffa el-Hac Hüseyin Paşa'nın Tarsus tarafından gelen esamileri beyanına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.64/B.125:** Payas ve Kurt Kulağı menzilcisi Hacı Ömer'in borç temesüklerine dair temessük. (Tarihsiz)
- S.65/B.126:** Adana zımmetlerine dair temessük. (Tarihsiz)
- S.65/B.127:** Ebu Bekir Hüseyin oğlu ve Gün Hasan oğlu ve Osman oğlu Mehmed'in zımmetlerine dair temessük. (Tarihsiz)
- S.65/B.128:** Hüseyin, Eyüb ve Ahmed kethüdaların zımmetlerine dair temessük. (Tarihsiz)
- S.65/B.129:** Seyyid oğlu Abdullah ve Bekdaş oğlu Mustafa ve aşiret kethüdası Mehmed Beğ zımmetlerine dair temessük. (Tarihsiz)
- S.65/B.130:** Katar oğlu Molla Musa ve Aşağı Kule kethüdasının zımmetlerine dair tahvil sureti. (Tarihsiz)
- S.65/B.131:** Ahmed es-Seyyid'in oğlu Bekir kethüda ve Muhammed ali Kethüda ve Halil Efendi'nin borç tahviline dair tahvil suretidir. (26 Temmuz 1824)
- S.66/B.132:** Medine-i Tarsus sakinlerinden Safiye beni Abdullah Beğzâde hatunun davasına dair hüccet sureti.
- S.67/B.133:** Tarsus sancağından akke tertibatı için verilen bedeliyenin tahsiline dair tahvil suretidir. (Tarihsiz)
- S.67/B.134:** Medine-i Tarsus sakinlerinden Hüseyin bin Şekur oğlu Mehmed'in Ağca Koyunlu aşiretine karşı davasına dair
- S.68/B.135:** Ağca Koyunlu aşireti beği Osman Ağa ile ihtiyarlarının davasına dair (4 Şubat 1825)

- S.68/B.136:** Kursun kazası dahilinde Tekeli aşiretinden Nasıf'ın bargir davasına dair tahvîl sureti (Tarihsiz)
- S.68/B.137:** Mora canibi Sadrazam selam ağası Tahir mübaşeretiyle yayınlanan ferman sureti
- S.70/B.138:** Rum gailisinin ortadan kalkması için Rumili valisi Reşid Paşa hazretleri maiyyetinde Tarsus'tan tertip edilen beş yüz nefer süvariye dair buyuruldu sureti. (Tarihsiz)
- S.70/B.139:** Mirimiran, mütesellim ve kadılarına hitaben yayınlanan ferman kaydı. (Tarihsiz)
- S.71/B.140:** Mahallerin genel nizamına dair ferman kaydı. (25 Şubat 1825)
- S.71/B.141:** Üsküdar'dan Adana'ya varıncaya kadar yol üzerindeki köprü ve kaldırımların tamirine dair ferman.
- S.72/B.142:** Medine-i Tarsus kazalarından Kusun Kazası dahilinde Gülek Kal'ası sakinlerinden Tahreci oğlu ve kale dizdarının davasına dair hüccet.
- S.72/B.143:** Donanma için yayınlanan ferman kaydı
- S.73/B.144:** Tarsus Sancağında bulunan Kara Kayalı Aşireti mal-ı mirilerini Adana mukataası mutasarrıfına verdiklerine dair ferman.
- S.74/B.145:** Surre-i hümayun emininin hacc-ı şeriflerine dair tayinat kaydı. (2 Nisan 1825)
- S.74/B.146:** Surre-i hümayun emininin hacc-ı şeriflerinde Tekfur yaylağında tertib edilen bargir kirasına dair. (4 Nisan 1825)
- S.75/B.147:** Tarsus Sancağında vaki kazalardan oluşan ordu için bin nefer süvari askerinin tertibine dair ferman
- S.76/B.148:** Adana mütesellimi Karaca İbrahim'in memuriyet tahsiline dair ferman (21 Ocak 1825)
- S.77/B.149:** İbrahim Paşa'nın kuralarda olan matlubunun afvına dair ferman (12 Ocak 1825)
- S.78/B.150:** Adana mütesellimi İbrahim'in zimematının tahsiline memur olmasına dair ferman (5 Nisan 1826)
- S.79/B.151:** Adana valisi İbrahim Hilmi Paşa'nın zimemat ve bakayasının tahsiline dair ferman (Tarihsiz)
- S.80/B.152:** Tarsus sancağı kazalarının asker bedeliyelerine dair buyuruldu kaydı.

- (24 Eylül 1824)
- S.80/B.153:** İbrahim Ağa tarafından Tarsus sancağına mütesellim nasb ve tayin olunmasına dair i'lam.
- S.80/B.154:** Adana valisi Memiş Paşa hazretlerinin mansıplarına teşriflerinde kuralarda tertib edilen Komab bargirlerine dair kayıt. (1 Şubat 1824)
- S.81/B.155:** Çorum Kazası dahilinde İskilible Kürt Mustafa'nın ıtlakına dair ferman kaydıdır.
- S.81/B.156:** Tahir Beğe verilen i'lam suretidir. (6 Mayıs 1825)
- S.82/B.157:** Medine-i Tarsus'da bulunan Kahveci'nin ortancı oğlunun terekesi kaydıdır. (10 Mayıs 1825)
- S.82/B.158:** Tereke kaydıdır.
- S.82/B.159:** Adana valisi Memiş Paşa'nın teşrdiflerinde verilen tayinata dair kayıt (16 Haziran 1825)
- S.82/B.160:** el-Hac Mustafa Ağa'ya verilen tayinat. (24 Ocak 1824)
- S.84/B.161:** Altın fiyatlarına dair ferman kaydıdır. (16 Mayıs 1825)
- S.84/B.162:** Darbhane nazırı tarafından gelen mektup sureti. (16 Mayıs 1825)
- S.85/B.163:** Darbhane tarafına verilen zer ve simler için mübayaacılara ruhsat verilmesine dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.86/B.164:** 240 senesi mürur için yayınlanan ferman. (21 Mayıs 1825)
- S.87/B.165:** Darbhane-i amirede yüz paraya katx olunan rub'iyenin rayicine dair ferman.
- S.88/B.166:** Mehmed Ağa evsaf-ı mezkuresine dair buyuruldu kaydıdır. (2 Haziran 1825)
- S.88/B.167:** Memiş Paşa Efendinin Tarsus'a teşriflerinde verilen şa'ir kaydıdır. (7 Kasım 1824)
- S.89/B.168:** Tarife emrine dair ferman kaydıdır. (8 Ekim 1824)
- S.90/B.169:** Anadolu ve Rumili'de kaza ve kasabat kayıtlarına dair i'lam kaydıdır. (Tarihsiz)
- S.93/B.170:** Tarsus Sancağında asakir bedeliyeleri için i'lam kaydıdır.
- S.93/B.171a:** Çavuşlu Karyesi sakinlerinden Memiş oğlu Osman'ın Tarsus sakinlerinden Maraza'nın oğlu Mehmed'de 72 gurus hakkı olduğuna dair kayıt. (27 Aralık 1825)

- S.93/B.171b:** Kara haclı Toluklu oğlu Fakih dedenin davasına dair kayıt (2 Haziran 1826)
- S.94/B.172:** Medine-i Tarsus'da Yenihan tüccarlarından Alameddin Mehmed Ağa'nın davasına dair kayıt (5 Mayıs 1821)
- S.94/B.173:** Halebü'ş-Şehba Sancağından Şuğul mahalinden olup Tarsus'da Tekiyye'de oturan Emine bintü el-Hac Mehmed hatunun davasına dair. (22 Ocak 1821)
- S.94/B.174:** Talas karyesinden Bedas veled-i Yorgi zımminin davasına dair kayıt. (24 Aralık 1823)
- S.94/B.175:** Melemenci aşiretinden Raziye Hatun'un koyun güden Hasan bin Keflü'den on iki koyunu telef etmesinden dolayı davacı olmasına dair kayıt. (7 Mayıs 1821)
- S.95/B.176:** Medine-i Tarsus Sancağından Namrun Kal'ası sakinelerinden Zöhre bintü el-Hac Mehmed Sulbiye kızı Fatıma Sulbi oğlu Ömer ile davasına dair kayıt. (26 Ocak 1821)
- S.95/B.177:** Adana Kal'ası sakinlerinden Menukad'ın oğlu Ali'nin Kara Şahin'in oğlu Halil'den davasına dair. (30 Ocak 1821)
- S.95/B.178:** Melik Efendi'nin kardeşi Hafız Efendi'nin oğlu Artin zımminin davasına dair. (7 Mayıs 1821)
- S.96/B.179:** Medine-i Kayseriye sakinlerinden Semt oğlu Mavros zımminin davasına dair kayıt. (7 Mayıs 1821)
- S.96/B.180:** Handal karyesinden Sagır oğlu Mehmed, Sarı İbrahim karyesinden Hacı Osman oğlu Mehmed'in davasına dair kayıt. (7 Mayıs 1821)
- S.96/B.181-181:** Sakı Kavak mezrasında sakin el-Hac Ali'nin davasına dair. (9 Mayıs 1821)
- S.97/B.183a:** Medine-i Tarsus'da Sarı Kavak mahalinde vefat iden Sarı Osman oğlu Hafız Mehmed Ağa'nın terekesine dair kayıt.
- S.97/B.183b:** İslamboli Hac Süleyman, Mısri Seyyid Ömer'in davasına dair kayıt. (8 Temmuz 1821)
- S.97/B.183c:** Medine-i Tarsus kuralarından Ağca Kudceli karyesi kurbunda Rüstem Beğ Medresesi müderrisine dair kayıt. (17 Mayıs 1821)
- S.98/B.184:** Gözene Yaylağında Başpınar kurbunda bulunan arsaya dair kayıt.

- S.98/B.185:** Bekir Efendi'nin davasına dair kayıt. (9 Mayıs 1821)
- S.98/B.186a:** Miralay ağanın kayınvalidesi Aişe Hatunun davasına dair kayıt. (1 Mayıs 1821)
- S.98/B.186b:** Yalnız Tam karyede bulunan Ermeni kadının müslüman oluşuna dair kayıt. (1 Mayıs 1821)
- S.99/B.187:** Medine-i Karaman karyelerinden Boyalı karyesi sakinlerinden Muslu bin Kemikli'nin davasına dair kayıt. (21 Mayıs 1821)
- S.99/B.188:** Kayserili Gedik Ali'nin davasına dair kayıt. (21 Mayıs 1821)
- S.99/B.189:** Medine-i Tarsus kazasından Kusun nahiyesinde Tekfur karyesinde bulunan İsbir zımminin davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.99/B.190:** İçil sakinlerinden Halil bin Osman'ın davasına dair. (29 Temmuz 1821)
- S.100/B.191a:** Medine-i Tarsus sakinlerinden Melik sima zevce-i haznedar Ali Ağa hatunun davasına dair kayıt. (25 Mayıs 1821)
- S.100/B.191b:** Barbur zımmilerin canib-i vilayete geçen hınta beyanına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.101/B.192a:** Aşçızâde alaybeği Mehmed Şakir'in vasisi olan Süleyman Beğzade Mustafa Beğ'in davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.101/B.192b:** Hasan Ağa Karyesi ile Kili ile Çatal Kili Karyesine dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.101/B.192c:** Medine-i Tarsus sakinlerinden Buldukoğlu el-Hac Osman'ın kebir oğlu Osman'ın kebire kızı Hadice ve Raziye davalarına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.101/B.192d:** Kayserili Abacı Simon zımni Perce karyesi sakinlerinden dokuz oğlundan davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.101/B.193a:** İmran ve Haleb canibinden İdlib kasabasından Ömer ve yine Haleb canibinden Cisi mahalinden Ahmed ve İsmail kimesnelerin davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.101/B.193b:** Medine-i Tarsus'da bulunan Ovanis veled Kirkor nâm zımminin davasına dair kayıt. (5 Temmuz 1821)
- S.101/B.193c:** Ovanis zimmerinde bulunan kayıtlara dair. (5 Temmuz 1821)
- S.102/B.194:** Limetoka (Dimetoka) ahalilerinden Halil bin Abdurrahman'ın

- davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.102/B.195:** Mehmed Ağa karyesinden Elif bintü Halil hatunun davasına dair kayıt. (8 Temmuz 1821)
- S.102/B.196a:** Tarsus'da bulunan Boyacı Vanis zimminin davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.102/B.196b:** Medine-i Tarsus kazalarından Kuşdemir Kazasında Yalnız Tam Karyede bulunan Kasım bin Ali'nin davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.103/B.197:** Yalnız Tam Karyede bulunan Kasım bin Ali'nin terekesi kayıdır. (Tarihsiz)
- S.103/B.198a:** Medine-i Tarsus'da sakin olan ve Henacı fellahdan 20 guruş hakkı olduğuna dair kayıt. (14 Eylül 1821)
- S.103/B.198b:** Medine-i Tarsus'da bulunan kale içindeki tob ve tüfenk ve sükna kaydına dair. (26 Kasım 1821)
- S.104/B.199:** Medine-i Tarsus'da Tekelizâde bağçesinde sakin olan Mustafa bin Diyab'ın davasına dair kayıt. (17 Ağustos 1821)
- S.104/B.200:** Zebir karyesi sakinlerinden Hadice bintü Mehmed hatunun davasına dair kayıt. (7 Aralık 1821)
- S.104/B.201:** Antakya ahalisinden Cerrah İbrahim Paşa'nın davasına dair kayıt. (30 Aralık 1821)
- S.104/B.202:** Hasan Ağa karyesi sakinlerinden Mehmed bin Yusuf'un zevcesi Hurşide Hatun'un mihri ve nafakasına dair kayıt. (19 Ocak 1822)
- S.105/B.203:** Kazanlı karyesi sakinlerinden Zeyb ve zevcesi Meryem'in mihri ve nafakası bedellerine dair kayıt. (9 Ocak 1822)
- S.105/B.204:** Hamuzcu Süleyman Satılmış oğlu Ali'nin davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.105/B.205a:** Antakyalı el-Hac Bekir Ağa'nın oğlu el-Hac Ali Ağa'nın harir gümrüğüne dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.105/B.205b:** Kayseriyeli Ali'nin alacak haklarına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.105/B.206a:** Talaslı Banos zimminin davasına dair kayıt. (19 Ocak 1822)
- S.105/B.206b:** Medine-i Tarsus sakinlerinden el-Hac Naşe nâm müteveffanın yetiminin vasisi olan zevcesi Güllü Hatun'un davasına dair kayıt.
- S.106/B.207:** Apardim oğlunun zimmetinde olan dişi camusa dair kayıt. (Tarihsiz)

- S.106/B.208-209:** Acı veled-i Nasrani ve İskenderun reayalarından Luzi veled-i nâm Nasrani'nin davasına dair kayıt. (15 Mayıs 1823)
- S.107/B.210:** Medine-i Tarsus sakinlerinden Mahmud bin Mehmed ve Talas mütemekkinlerinden Kabasar zımminin davasına dair. (30 Ocak 1823)
- S.107/B.211:** Tarsus sakinlerinden Debbağ Mehmed'in davasına dair kayıt. (20 Eylül 1823)
- S.108/B.212a:** Sarıkavak mahalinde Fakihzâde el-Hac Mehmed'in davasına dair kayıt. (29 Nisan 1824)
- S.108/B.212b:** Yüksek karyesinden Hüseyin'in yağız tayının bedellerine dair kayıt. (8 Ocak 1823)
- S.108/B.213:** Melamenci aşiretinden Sultan bin Cebnek'in bargirine dair kayıt. (29 Eylül 1828)
- S.108/B.214:** Hacc-ı şerifden gelirken vefat iden Hacı İsmail'in terekesine dair kayıt. (10 Ekim 1828)
- S.109/B.215:** Melamenci derununda sakin Süleyman bin İdris'in davasına dair kayıt. (3 Kasım 1823)
- S.109/B.216:** Ulaş kazasından Durak nâm mahalden olan Mustafa'nın zevcesi Hadice Halil hatunun mihiri ve nafakasına dair kayıt. (6 Kasım 1823)
- S.109/B.217:** Tekye mahallesi sakinlerinden Şeyh Mehmed'in sağire kızının davasına dair kayıt. (2 Mart 1824)
- S.110/B.218:** Ali Ağa'nın sağir oğlu Hüdaverdi'nin timar ve çiftlerinin mahsulatlarına dair kayıt. (20 Kasım 1823)
- S.110/B.219:** Hasan'ın babası Mehmed'in davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.110/B.220:** Çelebi Hasan Mehmed'in davasına dair kayıt. (17 Ocak 1830)
- S.110/B.221:** Musnif Ahmed Efendi'nin davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.112/B.222:** Medine-i Tarsus sakinlerinden Fatıma Hatun'un davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.112/B.223:** Medine-i Tarsus sakinlerinden Fatıma ve Aişe hatunların davasına dair kayıt. (18 Ekim 1823)
- S.112/B.224:** Gökce kazası sakinelerinden Aişe bintü Ahmed hatunun davasına dair kayıt. (22 Ekim 1823)

- S.112/B.225:** Zebir karyesinde olan menzil davasına dair kayıt. (11 Mayıs 1824)
- S.112/B.226:** Medine-i Tarsus sakinlerinden Halid bin Abbas'ın davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.113/B.227:** Mehmed Balyoz'un davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.113/B.228a:** Ağsa zımmiye Boca Bezirgandan iki merü direk verilmesine dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.113/B.228b:** Medine-i Tarsus sakinlerinden Şerefli oğluna dair tereke defteridir. (Tarihsiz)
- S.114/B.229:** Ali Efendi oğlu karyesinden Ekmekci oğlu Mehmed Beğ'in davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.114/B.230:** Karakayalı aşiretinden Dolalı Veli oğlu Mehmed'in davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.114/B.231:** Badros karyesinden Deli Hasan ve İbrahim bin Hasan'ın davasına dair kayıt. (19 Kasım 1824)
- S.115/B.232:** Medine-i Tarsus yörükânından Kara Tekeli Aşireti sepanından Süleyman oğlunun zevcesi Aişe Hatun'un davasına dair kayıt. (6 Nisan 1825)
- S.115/B.233:** Medine-i Tarsus mahallatından Küçük Minare mahallesi sakinelerinden Selim bintü Halil'in davasına dair kayıt. (4 Nisan 1825)
- S.117/B.234:** Medine-i Tarsus sakinlerinden vefat eden Ali'nin kayıdır. (9 Ocak 1828)
- S.118/B.235:** Karamod kazalarından İbrele karyesi sakinlerinden Hacı bin Abdurrahman'ın davasına dair kayıt. (7 Ocak 1828)
- S.119/B.236:** Mehmed Ağa yediyle değirmen kayıtlarına dair. (Tarihsiz)
- S.119/B.237:** Süleyman yediyle dükkân kayıtları. (Tarihsiz)
- S.120/B.238:** Yeni Han'dan Hacı Süleyman yediyle kayıtları. (Tarihsiz)
- S.122/B.239a:** Kürt Musa karyesinden İsmail oğlu Ali Osman oğlu Osman'ın davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.122/B.239b:** Kayıt.
- S.128/B.240:** Müfti hanından hamal bin Abdullah ve Ahmed'in mürur tezkeresidir. (Tarihsiz)

- S.128/B.241a:** Kayseriyeli Hamal Hasan'ın davasına dair kayıt. (Tarihsiz)
- S.128/B.241b:** Kayseriyeli Hamal Mustafa'nın mürur tezkeresidir. (14 Ekim 1828)
- S.128/B.241c:** Kayseriyeli Hamal Ömer'in mürur tezkeresidir. (19 Mayıs 1829)
- S.128/B.241d:** Kel Ağa hanının Kayseriyeli cemalları Süleyman ve refiki Hasan'ın mürur ve tezkeresidir. (29 Mayıs 1829)
- S.128/B.242:** Ali Ağa'nın kaydına izin verilmesine dair kayıt. (7 Haziran 1829)
- S.128/B.243:** Şeyh Fettah Mehmed Taşcı'nın kaydına dair. (9 Nisan 1829)
- S.128/B.244:** Bezirgan başı kefaletiyle Niğdeli Kostandiye'nin Niğde'ye gitmesine izin verildiğine dair kayıt. (11 Mayıs 1829)
- S.128/B.245:** Arsuslu zımmiye mürur verilmesine dair kayıt. (9 Haziran 1829)
- S.128/B.246:** Yenihan'da Bezirgân Fuzul kefaletiyle Reis Halil ortağı Diba zımmiye'nin Beyrut'a gitmesine izin verilmesine dair kayıt. (14 Ocak 1828)

İKİNCİ BÖLÜM

287 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU

1. Sayfa / 1. Belge

Dölek sâkinlerinden firâr iden Tahrazâdenin emvâl ve eşyası defteridir.

Döşek köhne	Seccâde	Hinta kile	Öküz °aded	Hac başed guruş
$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{45}$	$\frac{6}{632}$	150
Saman yük	Hinta kile	Bakır kıyye	Bulgur Gülek °aded	
50	8	33	1	
guruş	guruş	guruş	guruş	
1000	320	50	3	
Yeki kıyye	Köhne yorgan °aded	Duhan kıyye	Bıçak °aded	
40	1	40	2	
guruş	guruş	guruş	guruş	
30	6	80	5	

1. Sayfa / 2. Belge

Medine-i Tarsus kazalarından Kusun kazası dahilinde Dölek kal°ası sâkinlerinden firar iden Tahrecizâde Molla Mehmed'in terekesi olan elli yük saman ber vech-i balâ bin guruşa balığ emvâl ve eşyasını hıfz için yine Dölek kal°ası sâkinlerinden şeriki no-kimesneye huzur-ı şer°de emaneten teslim olunduğu kayd olunmuştur.

1. Sayfa / 3. Belge

°An asl Hekimhanı sâkinlerinden İslâm-ı şerif ile müşerref olan °Abdullah nâm-ı kimesne bin iki yüz otuz dört senesi receb-i şerifin dokuzuncu günü tarihiyle İslâm ile müşerref olduğu kayd olunmuştur.

Fi 9 Receb 234

1. Sayfa / 4. Belge

Adana tarafına giden menzil-i bargir için beş guruş kira 20 pare subaşı için takdir Kazanlı'ya giden bargir için yüz pare kira 20 pare subaşıya takdîri kaydır.

2. Sayfa / 5-6. Belge

Bin iki yüz otuz dört senesi Cemaziye'l-evvelinin guresinden Tarsus niyâbetinin mürâselesi °Abdullah el-Hilmi Efendi üzerine tevcîh mürâşesele suretidir.

°İzzetmâb şeri°at ni°ab fahrü'n-nüvvabü'l-kirâm kuzâtdan °Abdullah el-Hilmi Efendi Kamyab Kıbbet tehiyyetü'l-vafiye inha olunur ki ber vech-i ma°işet mutasarrıf olduğumuz Tarsus kazasının işbu sene erba° ve selâsin ve mieteyn ve elf cemaziye'l-evveli guresinden kaza-i mezbûrun umur-ı niyâbet-i şer°iyyesi tarafımızdan cenabınıza ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdirse gurre-i merkumdan ber vech-i sâbık ru°yet kısmet-i °askeriyesiyle mutasarrıf olub beyne'l-ahali icra-yı ahkâm-ı şer°-i °ali ve tenfiz-i evâmir-i hazret-i padişâhinin icrâsına say°-ı cemil eyleyüb cadde-i şer°i münirden serimu il hirafa cevâz virmeyesiz. El Fakır Mehmed Sa°di el-müderres el-mutasarrıf ve medine-i el-menbur Ber minvâl muharrer suret-i mürâsele kayd olunmuşdur.

Fi 1 Ca (Cemaziyelevvel) sene 234

2. Sayfa / 7. Belge

Bin iki yüz otuz dört senesini martı duhulune gelinceye kadar surre-i hümâyûn emini için ve devletlü veliyyü'n-ni°am Celaledin Mehmed Paşa teşrîfinde ve mütesellimi da'iresine ve mübaya°a emin olan °Ömer Ağa'ya virdiklerimiz koyun ve lahm kıymeti olarak iki bin altı yüz on guruş mebâliğ °inâyetlü mütesellim ağa taraf-ı devletlerinden ahz ve kabz idüb bir habbe olacağımız kalmadığını işbu sicil-i mahfuza kayd olunmuşdur.

Fi 29 C (Cemaziyel ahir) Sene 234

2. Sayfa / 8. Belge

Şahin karyesinde alınan on kile şa°irin kıymeti olan üç yüz guruş (mütesellim ağa tarafından Ahmed yediyle hac başıya havale olunduğu kayd olunmuşdur.

Fi 29 C (Cemaziyel ahir) 234

2. Sayfa / 9. Belge

Bin iki yüz otuz dört senesi mâh-ı şa[°]ban-ı şerîfe gelince virdiklerimiz nân-ı [°]aziz kıymetleri üç bin doksan yedi mebalîğ Tarsus mütesellimi [°]inayetlü ağa hazretleri hac bâşiye havale idüb havale-i kabz eylediğimizi kayd şud

2. Sayfa / 10. Belge

Kefere karyesinden mübaya[°]acı [°]Ömer Ağa'ya virilen sekiz kile şa[°]irin kıymeti olan 240 guruş hac başiye (teslîm) olunmuştur.

3. Sayfa / 11. Belge

Melemenci [°]aşiretinden Mehmed Paşa Efendimizin emriyle senevi altı bin guruşa rabt olan tekâliflerinden ve salyânelerinden şehir-i hac ağası [°]Ali ağaya üç bin guruş teslîmi ber vech-i ati zikr olundu şehir-i hac ağasına vilâyet tarafından virilen mebâlîğ ve kendinin vilâyet umuru için eylediği mesârif defteridir. Vilâyet tarafından şehir-i hâc ağasına

teslîm	
guruş	
3000	Fi 15 Receb 234
Meblağ mezburdan şehir hac ağasının teslîmi	
Vilâyet mesârifi için cümle ma [°] rifetle teslîm guruş	1225
Çercilere virilen	1170
Adana'dan ahz olunan maldan noksan	87
Adana ve yedlere mesârif hasır için	80
Hakim Efendiye virilen eşyadan noksân	30
Dört aylık ufak ve dük mesârifi	+ 228
	2820
Beğlik yatağa virilen bir tob mile	100 guruş
İki [°] aded çârşaf	20 guruş
Mütesellim ağa tarafına virilen ağac ve tahta baha	+ 10
	2950

Cümle ma^crifetiyle alem^cin şerikinden alınan yatak tur badehu kıymeti virilmek üzere^cdir. İki çarşaf guruş

200

321

02

Namrun yaylağında olan cami^c-i şerîf hitâbet berât kayd şud

Fi 15 Ş (Şaban) sene 235

3. Sayfa / 12. Belge

Tarsus Sancağında Ulaş nahiyesinde Namrun yaylağında vâki^c Tarzâdenin bina eylediği cami^c-i şerîf vakfından olmak üzere yevmi üç akçe vazife ile hatib olan es-Seyyid Yusuf bin el-hâc Mehmed biradereş fevt olub yeri hâli ve mahlûl olmağın mahlûlundan erbâb-ı istihkâdân işbu râfi^c-i tevkî^cü'ş-şanı-ı hakani Ahmed Veliyyüddin zîde salahuya tevcîh ve yedine berât-ı şerîf-i ^calişân virilmek ricâsına Tarsus na'ibi müfri zâde Mevlana es-Seyyid ^cÖmer Hulusi zîde il-muhu ^carz itmeğın bilavelet fevt vaki^c ise mahlûlundan merkum Ahmed olunduğu tevcih olunduğu sicil-i mahfuza kayd şud

Fi 15 Ş (Şaban) sene 235

4. Sayfa / 13.a Belge

Mübâyâ^ca bakayası için sâdır olan emr-i ^calişân

Düstûr-ı mufahham nizâmü'l-^calem müdirü'l-umuru'l-cumhur bi'l-fikrû's-sâkıb müttemim mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sa'ib mümeyyid-i devlet ve'l-ikbâl müşfeyid erkânü's-sa^cadet ve'l-iclâl el-mahfuf-u bisûrûful avatıfil melikü'l-a^cla hala Adana vâlisi vezirim Seyyid el-hac Hüseyin paşa edamallahi te^cala iclâlehu ve mefahirü'l-kuzât ve'l-mekârim me^cadini'l-fazl ve'l-ikelâm Adana ve Tarsus Sancaklarında vaki^c kazaların kadılar ve nâ^cibleri zîde fazlihûm ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akrân ve vücûh-ı memleket ve işerleri zîde kadrehûm tevfi^c refi^c hümayun vâsıl olacak ma^clum olaki sen ki vezir-i müşârün-ileyhsin senin tarafından vârud olân tahrîrât mefhumunda asitane-i sa^câdetim lazimesi için iki yüz otuz üç senesine mahsuben Adana ve Tarsus sancakları kazalarından kapucu başı müteveffa ^cÖmer ma^crifetiyle mübâyâ^cası müretteb olan ma^clumü'l-mikdâr rayic hıntasından gayr-ı ez-i ^cavf ve irsâl kusur kalan hınta bedele

kat^c olunub icâb iden bedeliyesinden râyic-i fîsi ba^cde'l-mahsûb kusur lazım gelen kırk bir bin sekiz yüz seksan üç buçuk guruşun yerlü yerinden ve icâb ve iktiza idenlerden tamamen tahsîl ve dergâh-ı mu^calam gedüklülerinden kabzına me'mur Mustafa Beğe eda ve teslîm olunmak bâbında isdâr ve tesyâr olunân emr-i şerîfimin vusulünden bahsle livaim mezburteyn kazalarından müretteb olub edasına ta^cahhüd olunan hintadan Tarsus Sancağı kazaları hissesi olân on üç bin kile hintadan üç bin iki yüz altmış altı kilesi ve Adana Sancağı hassası olan on beş bin keyl hintadan dört bin kilesi müteveffayı muma-ileyhime eda ve teslîm olunub kûsûr Tarsus Sancağı kazalarında ğayri-ez teslîm bakaya kalan dokuz bin guruş yedi yüz otuz dört kile hintanın beher kile ikişer guruşdan lazım gelen on dokuz bin dört yüz altmış sekiz guruşu tamamen ve Adana sancağı kazaları hissesi olan hintadan ğayri-ez teslîm kusur kalan on bir bin kile hintanın icâb iden yığirmi iki bin guruş bedeliyesinden on dört bin guruşu Adana valisi sâbık Celâl Pâşâ edâmallahi te^cala iclâlehu ma^crifetiyle tahsîl ve gedüklüleri muma-ileyhe eda ve teslîm ve yedinden makbuz senedi ahz olunmuş ve sâlifü'z-zikr Tarsus Sancağı kazalarından müteveffa-yı muma ileyhe teslîm olunan üç bin iki yüz altmış altı kile hintanın raci maktüesiyle icâb iden on bir bin dört yüz otuz bir guruş bahasından müteveffa-yı muma-ileyh ashâb-ı zahireye fakat üç bin beş yüz guruş virüb kusur yedi bin dokuz yüz otuz bir guruşu ve Adana Sancağı kazalarından müteveffa-yı muma-ileyhe teslîm olunmuş olan dört bin keyl hintanın lazım gelen on dört bin guruş bahasından altı bin guruşu virib ma^cada sekiz bin guruşu müteveffa-yı muma-ileyh zimmetinde matlubları kalmış olduğı beyân birle sâlifü'l-beyân Adana Sancağı kazalarının bedeliyesi olan meblâ-ı mezbur yığirmi iki bin guruş hinta bahasından ğayrâz tahsîl müteveffa-yı muma-ileyh zimmetinde matlûbları sekiz bir guruşu ve Tarsus Sancağı kazaları ahâlisinin hinta bahasından ğayri-ez teslîm kûsurû muma-ileyh zimmetinde matlubları olan yedi bin dokuz yüz otuz bir guruşun otuz dört senesi bedeliyesine mahsûb olunması niyâzında olduklarını sen iki kıt^ca kâ'imende ve Adana ve Tarsus kadıları i^clâmlarında tahrîr ve inha eylediğiniz ecilden emr-i şerîfi mezkur kaydı ve gelen poliçenin teslîmi keyfiyetini ba^cde'l-ihrac iktizası ricâl-ı devlet-i ^caliyyemden halâ zahire nazırı iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim mîr-i ^cali dâme mecdehudan isti^clâm olundukda mübaya^cacı muma-ileyhin me'muriyetinde makbuzâtı olân mebâliğden ve tahsîl eylediğı zehâyirden zimmeti zuhûr ider ise edasına sarraf ta'ifesinden Tanğir oğlu Agob bezirgan ba-temessük ta^cahhüd itmiş olmağla ber mantuk-ı der-kenâr mübaya^cacı

müteveffa-yı muma-ileyhe virmek üzere sarraf-ı mersûm zahire hazinesinden  ale'l-hesâb virilen mebalîğden ğayrı-ez mahsûb zimmeti olân altı bin beş yüz doksan beş guruş ve sâlifü'z-zikr Adana sancağı virdikleri hınta bahasından ğayrâz makbuz sekiz bin guruş ve Tarsus Sancağı ahalilerinin yedi bin dokuz yüz otuz bir guruş ki cem an yiğirmi iki bin beş yüz yiğirmi altı guruşun muktezayı ta ahhüdü üzere sarraf-ı mersumdan zimmet pusulası tahrîriyle ba de't-tahsîl sekiz bin guruşun otuz üç senesine ve yedi bin dokuz yüz otuz bir guruşun otuz dört senesine mahsûbi ve dört yüz on beş guruşun Adana ahalisinden tahsîl olunmak üzere emr-i şerîfim tasdîri husûsunu memhûr i lâm itmekden naşi bu muceb i lâm mübaya acı muma-ileyhin zimmeti olan meblağ-ı mezbur yiğirmi iki bin beş yüz yiğirmi altı guruşun zahire hazinesi tarafından zimmet pusulası tahrîriyle sarraf-ı mersûmdan ba de't-tahsîl sekiz bir guruşu otuz üç senesi ve yedi bin dokuz yüz otuz bir guruşu otuz dört senelerine mahsûb olunarak ma ada dört yüz on guruşun ahali-i merkumdan tahsîli için emr-i şerîfim tahrîr ve tasdîri ber-mantuk rey-e  alişanım idüğü ba-takrîr lede'l-arz mucebince tanzîm edâ-yı tasdîrine irâde-i seniyyem ta alluk itmekle mucebince  amel ve hareket olunmak fermânım olmağın hasseten işbu emr-i  alişanım isdârıyla irsâl olunmuştur imdi vusulünde işbu emr-i şerîfim ma lûmun oldukda ber-vech-i muharrer ğayrı-ez mahsûbani padişahani merkûmenin zimmetleri olan dört yüz on beş guruşu ma rifet-i şer i ve inzimâm rey-ı ma rifetiyle tahsîl ve der-sa adetime irsâl ve zahire-i hazine teslîme sarf-ı miknet eyleyesiz şöyle bilesiz  alâmet-i şerîfe i timâd kılasız tahrîr el-yevmü'l-rabi aşer min şehri saferü'l-hayr sene sitte ve selasin ve mi eteyn ve elf (1236)

5. Sayfa / 13.b Belge

Diğer mübâyaya a bakayası emri suretidir

Düstûr-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizâmü'l- alem müdebbir-i umuru'l-cumhur bi'l-fikrü's-sâkib müttemim-i mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib mümehhid-i bünyanü'd-devletü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkani's-sa adeti ve'l-iclâl el-muhfuf-ı bi sunuf-ı avatîfü'l-melikü'l- âlâ hala Adana vâlisi vezirim el-hac Hüseyin Paşa edâmallahi te'ala iclâlehu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meadini'l-fazl ve'l-ke âm Adana ve Tarsus sancaklarında vâki  kazaların kadıları ve na'ibleri zîde fazlühüm ve kıdvetü'l-emâcid ve'l- ayân dergâh mu alam gedüklülerinden Adana mübâyaya acısı mir Mustafa zîde mecdehu ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akrân vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde

mekadirein tevfi^c ref^c-i hümâyûn vâsıl olunacak ma^clum ola ki sen ki vezir-i müşârûn-ileyhsin tarafından vârüd olan tahrîrâtın hülâsâsı mefhumunda bin iki yüz otuz senesi tertîbinden ğayrâz afv bakaya kalan kırk bir bin bu kadar guruş zehâyir bedeliyesi ile otuz dört senesi tertîbi olarak fiyât-ı ma^clume ile bedele kat^c olunân kırk iki bin guruş zehâyir bedeliyesinin tahsîli babında başka ve ba^cdehu beher kilesinden yiğirmi beşer pare tenzîl olunarak tahkîkine irâde-i şahânem ta^calluk itmekden nâşi Adana sancağından matlûb olunân on beş bin keyl İslânbolî hintanın bedel-i maktu^cı olan on beş bin guruşun tahsîli babında başka ve otuz üç senesi bedeli olân kırk bir bin guruşu mübâyâ^cacı muma-ileyhe teslîmen irsâl olunmuş olduğuna binaen meblağ-ı mezburun yiğirmi altı bin bu kadar guruşu zahire hazinesine teslîm olunmuş olup ma^cadâsı mübaya^cacının zimmetinde ise andan olmadığı suretde otuz dört senesi bakayasıyla ma^cen tahsîl bâbında başka isdâr ve irsâl olunan evâmir-i şerîfim mucebince otuz dört senesi bedeli olan on beş bin guruşdan otuz beş senesi malından izmâm-ı rey ve ma^crifetin ve ma^crifet-i şer^cile tamamen tahsîl ve hazine-i mezbureye irsâl ve teslîm olacağını ve Tarsus Sancağından matlûb olan on üç bin keyl İslânbolî hintanın bedel-i maktu^ci olan on üç bin guruşun bu sene-i mübarekede killet-i emtâr hasebiyle mevrû^catları Kalil ve ahalileri muztarib ve perişânü'l-hâl olmalarıyla otuz beş senesi mâlından tamamen tahsîl zahire hazinesine te'diye ve teslîm olunacağı sen tahrîrâtında ve Adana ve Tarsus kadıları i^clâmlarında tahrîr ve inhâ eylediğiniz ecilden hazine-i ^câmirem defterlerine lede'l-münaca^ca livain-i mezkûreteynden müretteb otuz üç senesi bedeliyesi olân kırk bir bir bu kadar guruşdan ber mantuk-ı kuyûd ve eda olunân poliçe temessükâtları ve va^cdeleri hulûlünde zahire hazinesine teslîm olunmak üzere kabul itdirilmiş olân yiğirmi altı bin yedi yüz yiğirmi beş guruşdan ma^cadâsı mukaddem ta^cyin olunan mübâşirin inhâsı mucebince mübaya^cacı muma-ileyhin makbuzu olduğu halde meblağ-ı mezbur mübâyâ^cacı muma-ileyhden ve kabz itmediği halde otuz dört senesi bedeliyesi olân yiğirmi sekiz bin guruş ile ma^cen livain-i mezbureteyn ahalilerinden seri^can tahsîl ve mübeşirine teslîmen der-sa^cadetime irsâl esbâkını hâvi sene-i sabıkı evâsıt-ı cemâziye'l-ahirade ^carz-ı şerîfim virildiği maktu^câtdan ve hazine-i mezkurun kaydından ba^cde'l-ihrac iktizâsı hala zahire nazırı iftihârü'l-emacid ve'l-ekârim mîr-i ^cali dâme müceddiden lede'l-isti^clâm mârû'z-zikr Adana Sancağında otuz senesine mahsûben mübaya^cası müretteb hinta bedeliyesi olân on beş bin guruşun otuz beş senesi mâlından ve yine otuz sene mahsûben Tarsus Sancağından matlûb hinta bedeliyesi olân

on üç bin guruşu kılet emtâr olmak hasebiyle meru'atları kalil ve ahalipleri muztarib ve perişânü'l-hâl olduklarından otuz beş senesi emvâlinden eda ve teslîmine müte'ahhid oldukları vârud olân i'âm ve tahrîrât hülâsasından müstebân olmağla bu suretde ta'ahhüdleri kaydları mahallerine şerh virilerek bir muceb-i ta'ahhüd tahsîl esbâkını hâvi emr-i şerîfim isdârı husûsunu memhûr i'âm itmekden nâşi mucebince emr tahrîrine irâde-i seniyyem ta'alluk itmekle ol-vecihle 'amel ve hareket olmak fermânım olmağın esbakını hâvi işbu emr-i celilü'l-kadrim isdâr ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusulünde bedeliye-i mezkure zahire hazinesinin irâd-ı mukarresinden olup 'uhdelerinden tahsîli ile hazine-i merkumeye teslîmi matlub-ı şâhânem iddiği ma'lumun oldukda ber vech-i muharrer kazaha-yı merkum ahaliplerinin ta'ahhüdleri ve mukaddem bu def'a emr-i şerîfim muceblerince mebalîğ-i mezkuri yerlü yerinden ve icâb ve iktiza idenlerden inzimâm-ı rey' ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le ve cümle ittifakıyla tahsîl ve hazine yedine veyâhud poliçe vechile der-sa'adetime irsâl ve hazine-i merkumiye teslîm hususuna bezl-i cidd-i himmet eylesin şöyle bilesin 'alamet-i şerîfim i'timâd kılasız tahrîr fi'l-yevmü's-sadis ve'l-aşer min şehr-i muharremü'l-haram sene sitte ve selasin ve mi'eteyn ve elf (1236)

6. Sayfa / 14-a. Belge

Hala eyalet-i Adana valisi devletlü merhametlü Celâleddin Mehmed Paşa hazretlerinin emr-i irâde ve cümle ma'rifet ve ma'rifet-i şer'le zeyl defter muharrü'l-esâmi Medine-i Tarsus esnaflarına virilen narh ve nizâm-ı ila' maşallah te'ali düsturu'l-'amel tutulmak üzere müfredatıyla ber-vech-i ati zikr olundu

Esnaflar	Esnafların Kıssaları	
	Lahm	Silkeme kuyruk
	Kıyye	Kıyye
	1	1
	Pare 30	Pare 80
	Çiğer	Mumbar
	Mân	Dâne
	Pare 1	1
	Kelle	

	Dane			
1. Esnaf-1 °Attaran				
Pirinc kıyye 1 para 23	Kahve kıyye 1 para 8	°Atik Sabun para 94	Cedid Sabun para 88	Hanna kıyye para 80
Esnaf-1 bakkâlan				
Ruğan sâde	Asel	Peynir	Erük	Kışniş
1				
3	2	1	32	32
2. Esnâf-1 Basdcıyân				
Yaprak Para 5	Kök Soğan Para 6	Kuru Soğan	Turunc Dâne 4	
Sarımsak	Bakla			
8				
- Esnâf-1 na°lbandyan				
Cedid na°l dört pare 108		Kıyar pare 54	Merkeb na°lı 6	
3. Esnâf-1 eskiciyân				
Camus gönlü börklü tutma çizmesi 12		Öküz gönlü kırmızı posdal 6		

Öküz gönlü tutma çizmesi çift 1 guruş 8	Camsu gönlü siyah posdal çift guruş 8	
Camus gönlü kırmızı posdal çift 1 guruş 8		
4. Esnâf-ı Kefeşkerân		
°Ala kırmızı çizme	°Ala kırmızı yemeni	
°Ala siyah yemeni	Kırmızı °ala mene çizme 22	
-Subece çizme 12	-Kırmızı topacak	
-İçi köseleli sarı erkek papuşu	-İçi sarı ala erkek papuşu	
-Ala zenne papuşu		
-Esnaf-ı mimarân ve neccaran	- Esnaf-ı Mahsarciyan	
Üstadiye ma nafaka	Seberlegan tahum	
yevmiye		
pare		
70		
bila nafaka		
Yevmiye: 80		
- Esnaf-ı Semerciyan		
A°la semer	A°la palan	Merkeb palanı
11	52	3
Semer kıyarı	Palan kıyarı	Kaş ağacı
42	32	60
6. Esnâf-ı Cerreciyan		

Kebir küb	Sağır küb	Kebir cerre
dâne	dâne	dâne
170		1
		pare
		10
Akdes ibriği		
dâne		
1		
pare		- Esnâf-ı Cullatan
4		- On cile bez üstadiye
		22
- Asdar ve melez üstadiye		- Sekiz çile bez üstadiye
- On iki çile üstadiye		
3		
7. Esnâf-ı Muhtaban		
°Ala torba çift Evsat 55 Etna 50	°Ala garar çift 15	Semer şalı çift guruş 5
- Barihan Şiltesi çift 1 guruş 6	Zile Şiltesi °aded 1 guruş 4	Zile kerderi tob guruş 42
Kastamonu kenderi tob pare 112		
°Ala yular pare 40 evsat 25	Merkeb yuları pare 12	

Meduzlu pay bezir	Küstek	
pare: 7	pare 30	

7. Sayfa 14-b. Belge

Adana valisi Hüseyin Paşa efendinin şeyhlü karyesine elli şer guruşdan ziyâde matlûb olunmamasına vürûd iden buyuruldu emr-i üslublarıdır.

Şeri^cat-ı şî^ccar Tarsus kadısı efendi zîde fazlıhu ve mazûn bil-ifta fekâhetlü efendi ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-^cayân hala Tarsus mütesellimi Hüseyin Ağa-yı zîde mecdehu inha olunur ki Tarsus kazasından Kusun nahiyesine tâbi^c Tekfurlu zaviyesi evkâfi re^câyaları vakf-ı şerîf toprağı hududu dahilinde mürûr ve uburu hıfz için derbendci kayd olunub hizmetleri mukâbelesinde cem^cî tekâlifden mu^câf ve min külli'l-vücûh serbest olub umûr ve husûslarına müteveli-i vakf tarafından ta^cyîn olunan ka'im-makam-ı mütevelliden ğayri bir kimesne virilmesine karışmamak şartıyla yedlerinde olân evâmir-i celilelerin mantukunca evkâf-ı mezbur re^câyalarına Tarsus tarafından senede iki taksît salyânedan ellişer guruşdan ziyâde tahmîl olunmamak ve Adana müzâfâtından Kusun nahiyesinde vâki^c tekfurlunun zâviyesi evkâfi olân Tekfurlu mezra^csı hasılı tahtında ^câşar-ı şer^ciyye ve rüsûm-ı ^cörfiyye ve resm-i tapû-yı zemin ve adet-i deşbâni vakf-ı şerife hâsil kayd olunub ve Musa Seyyidlü cem^câatinden mezra^c-yı mezburda tavattun olanlar derbendci olmalarıyla hizmetleri mukabelesine resm-i ganem ve badı-heva ve resm-i ^carusâneleri virdikden sonra resm-i hânedan ve ^cavâriz-ı dîvâniyeden ve tekâlif-i ^cörfiyye mu^câf ve müslimler olub sâbikü'z-zikr ve her taksitde ellişer guruşdan ziyade mutâlebe olunmamak üzere Tarsus sicilâtına kayd olunmak için işbu mahalle kayd şud

Fi 27 C (Cemaziyel ahir) sene 235

7. Sayfa / 15. Belge

Veli Paşa zâde ^cÖmer Ağa'nın alay beğı olması hakkında vürûd iden buyuruldu sureti kayd şud

Şer'iat-ı şî'âr Tarsus na'ibi faziletlü efendi zâde fazıla ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Tarsus Sancağında vaki° zü°ama ve erbâb-ı timâr ve bi vechi'l-umûm ve muhtarla ve çeribâşî bi esruhum zîde kadrehüm inha olunur ki Tarsus Sancağı alay beğisi olân ağa bundan akdem bi-emrullahi-te°ali kuvvet olub alay beğinin yeri boş kalmağla muhterların °arzı ve ocâklunun ittifâkı ve °arzıyla müceddiden erbâb-ı istihkâkdan birinin nasb olunub alay beğinin fermân-ı °alişân vürûduna kadar bi'l-vekale nasb ve ta°yîn olunmasından lazım geldiğine binaen cümle sipahiyan ittihâdıyla bi't-tav ve rıza istihsan olunan veli pâşa zâde kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran es-Seyyid °Ömer Ağa zîde kudre nasb ve tarafımızdan lazım gelen halvetü'l-bâyis fermân-ı °alişân vürûduna kadar bi'l-emane alây beği ta°yîn olunmakla siz ki muhatabum muma-ileyhüm siz ağa-yı muma-ileyh alay beğiniz bulub şürûta kadime-i müstahsene üzere râyı sevâbına müteba°is eylemeniz ve sen ki alây beği muma-ileyhsin sen dahî umûr-ı sipâhiyânda şürûtdan ayrılmayub vâlâ-yı ve alay beğlik emr-i şerîfi vürûduna değın ber-vech-i emânet ve fermân-ı °ali vürûdunda bi'l-asaleten alay beğinin rüsûmunu icrâya dikkat ve şürût müstahsene üzere hareket ve ğayrâz eylemek bâbında düvân-ı Adana'dan iş bu alay beğinin buyuruldı tahrîr ve isdâr ve yedine i°ta olunmuşdur inşâllah-ı te°ali gerekdir ki ber-vech-i şürût üzere bir mucib buyuruldı °amel ve hareket ve hilâfetden biğâyet mecânebet eylesin deyü

11 Cemâziye'l-Ahir Sene 236

8. Sayfa / 16. Belge

Sûret-i vakfiye ma°mul baha kayd şud fi 15 C Sene 236

Elhamdülillah ellezi kâşifu'z-zul bi nuru'l-şerif bi maziyye ve mübini'l-ahkâm ve muvazzahü'l-helal ve'l-haram bi'l-eyyabü'l-aliyye ve's-salatu ve's-selâm °ala seyyidü'n-nebeviyyetü'l-mahfûz bi'l-ihlâsü'l-takiyye ve ala alihi ve ahsabihi fi külli bekruhu ve aşiiyetu amma ba°de mezum sahayif-i şer°iyye ve mektub-u şeyfe sarihetun meriyye budur ki hala valisi (Adana) işbu sahibü'l-hayrat ve kâşibü'l-hasenât müftizâde devletlü el-hac Hüseyin Paşa yesrullahu mayeşa hazretleri meclis-i şer-i şerîf-i mutahhara ve mahfeli dîvân münifi münevvere ala şarie efdaru's-salât ve ekmelüt tahiyat hazır olub bi't-tava° ve'l-rıza ikrâr ve i°tirâf ider ki medine-i Tarsus mahallatından merhum ve mahfurun Mahmud Paşa evkâfından bir mikdâr arsa ki müşârün-ileyh evkâfından eski saray dimekle ma°ruf sarayın garb tarafında arsa

mezburenin derûnunda mevcut bir mikdâr hacir şarken nehri cari bazne eski saray kiblede tarikam biyurza ekse bağçe dimekle ma^cruf bağçe garben müceddiden bina eylediğim eş-şeyhü'n-nefi el^câlemü'l-fazıl ^cÖmer Nakşibendi kudusü'l-^caziz hazretlerine hibe sahîh ile hibe eylediğim menzil-i mahdûd-ı ma^clûme iş bu hudud-ı erba^c ile mahdûd ve mümtaz olan arsa canib-i vakfa menfaatden münkat^ci olmağın cânib-i vakfa menfaatden münkat^ci olmağın cânib-i vakfa enfa olmak mülasebesiyle hala evlâd-ı vakıfdan ber-muceb şart-ı vakıf müteveli olan Süleyman Beğzâde es-Seyyid Mustafa Beğ nâm kimesneden altı yüz guruş mu^caccele ve sene beher sene icâr-ı zemin olarak altışar guruş canib-i vakfa eda itmek üzere icâr-ı zemine rabt ve kat^c olunub ve zikr olunan arsa-i mezkuriye kendi atib malımdan olarak müceddiden cami^c-i şerîf ve tekke-i münif bina ve ihdas ve ihya ve beş ^caded kacre-i müştamîla dahî daire ve tekke bina ve ihdâs ve ihya idüb cami^c-i şerîf ve tekke-i münif ve cümletü'l-hudûd hal-ı hayatımda kendi atib mülkümünden ihrâc idüb hasbitallahi ^cale'l-^cazim ve talibü'l-mürzât rabbü'r-rahim ve her bamin sû^c-i sakru'l-alim yevmen la yenfa^c mal-ı kalbenunü'l-em inna alihi ve kalbü's-selim dahî ezâmat-ibni adem inkıta-i innehu amelü'l-^can selâsün ilmün yenfa bih ve veled-i salihün yed^culehu ve sadakatün cariyehi hadis-i şerîf mucebince vakf-ı sarîh ve habsu medid eyledim işbu eş-şeyhü'n-nefi el-^câlemü'l-^camîl ^cÖmer Nakşibendi kudse sirretü'l-^caziz hazretlerini li-ecli't-tescîl cami^c-i şerîfe ve tekke-i münife müteveli nasb eyledim ve şöyle şart eyledim ki ma-dâm eş-Şeyh ^cÖmer Efendi hal-ı hayatda oldukda kendi müteveli ola ve ba^cde fahlü evlâd-ı zükûru ve evlâd-ı zükûrunun evlâd-ı zükûru ve evlâd-ı evlâd zükûrunun evlâd-ı zükûru müteveli ola ve evlâd-ı zükûrdan derecede müsâvi olan müte^caddid olurlar ise aslah-ı erşedi müteveli ola iyazen billahi te^cala evlâd-ı zükûr münkat^ci olurlar ise medine-i Tarsus'dan ^culema-yı ^camilin ve füzela-yı kâmilin ve tarîk-i Nakşibendiden mürşid-i kâmil kimesne müteveli bu minvâl üzere câmi^c-i şerîfin ve tekke-i münifin tevliyetini şart ve ta^cyîn idüb müteveli muma-ileyh efendiye teslîm eyledim didide müteveli merkum dahî bicahen tasdîk ve şifahen tahkîk idüb vakfiyye-i hükm için idda^c ider ki vakıf-ı merkum semt-i vikâfdan semt-i şikâka rücu^c idüb mahfu-i kazada vakf-ı ^cakar imâm-ı a^czam rahmetullah katında lazım değildir vakfiyetden rücu^c mülkiyeti matlubumdur didikde müteveli merkum redd-i i^cade-i kelâm ider ki vakf-ı ^cakâr imâm-ı a^czam katında câ^ciz değil ise imâmeyn-i hümameyn kavleri üzere lazım imameyn-i hümameyn kavleri üzere vakfiyetime hükm matlubumdur didikde hâkim-i mevki^c sadri

kitâb tuba ileyh ve hasene ve hüsn-i me^cab efendi hazretleri hükm ve kaza-yı şer^c idüb imâmeyn-i hüâmeyn kavleri üzere hükm eyledikde ^cauzubillah femen badelehu bade ma semi^ce ve innema eşmehu ila ellezim vebdurune innallahu semi^ci alim icrarü'l-vâkîf ala'l-hayyül cevri kerim innehu la yekiûn ecrü'l-hasenat hürreü'l-yevmü'l-hadi ve'l aşer min şehr-i cemâziye'l-ahir sene sitte ve selâsin ve mi'eteyn ve elf (1236)

Faziletlü mazun bi'l-ifta es-Seyyid ^cAli Efendi faziletlü Karahalil zâde Mehmed Eşref Efendi faziletlü Koz zâde Mehmed Efendi faziletlü Erbeh zâde Mustafa Efendi faziletlü Erbeh zâde es-Seyyid Ebu Bekir Efendi faziletlü es-Seyyid Hüseyin Efendi faziletlü Tayyib zâde Hasan Efendi faziletlü Mar^câşî ^cOsman Efendi semâhatlü Evliya Efendi ser kitâb mahkeme semâhütlü ^cAbdurahman Efendi

9. Sayfa / 17. Belge

Suret-i emr-i ^cali kayd şud

Düstûr-ı mükerrer müşir-i mufahham nizâmü'l-^câlem müdebbir-i umuru'l-cumhur bi'l-fikri's-sakîb mütemmim-i mehamü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib mümehhid-i bünyânü'd-devletü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkâni's-sa^cadeti ve'l-iclâl el-muhfif-ı bi-sunûf-ı ^cavatifü'l-melikü'l-âlâ hala Adana vâlisi vezirim Celâleddin Paşa edâmallahi te^cala iclâlehu ve kîdvetü'l-kuzât vâlâ ahkâm me^cadinü'l-fazıl ve'l-keâm Mevlâna Adana kadısı zîde fazlıhu ve kîdvetü'l-emâcid ve'l-^cayân dergâh-ı mu^calam gedüklülerinden Adana ve Tarsus sancakları mübaya^cacı mir Mustafa zîde mecdehu ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akran vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadrehüm tevki^c-i ref^c-i hümâyûn vasıl olucak ma^clum ola ki sen ki vezir-i müşârûn-ileyhsin dergâh-ı ^cali kapubaşlarından Tarsus iskelesi mübaya^cacısı müteveffa Kara ^cÖmer'in hin-i me'muriyetinde ber-muceb-i şürût-ı nizâm kabz ideceği ^cale'l-nesâb mebalîğden ve mübaya^ca ideceği zehayirden zimmeti zuhur ider ise edasına sarrafı Tankır oğlu Agob bezirgân ba temessük müteahhid muma-ileyhe irâd kayd olunan meblağ-ı mezbûr otuz iki bin beş yüz guruş mersûm tarafına virilmiş olduğuna binaen hesâb olduğu üzere teslimâtı olan altı bin bu kadar keyl hintanın ma^c-ma^câş lazım gelen yigirmi beş bin bu kadar guruş bahası fûrûnihade olundukda kusur zimmeti iktizâ iden altı bin beş yüz bu kadar guruş müteveffa muma-ileyhin ber-muceb defter munzî şâtırı ile varid olan nukûd ve muhallefâtından ^caskeri kısmı ma^crifetiyle tahsîl ve zahire hazinesine teslim olunmak üzere olduğu ve müteveffa-yı muma-ileyhin Adana'dan tahsîlâtı olan dört bin keyl hinta

fiyât-ı miriyesinden gayrı-ez i^cta müteveffanın ahaliye sekiz bin guruş zimmeti olduğu nümâyan ise de defter-i mümzî ve şatır-ı merkûmun takrîrine nazaran Tarsus'dan tahsîl iylediği üç bin dört yüz bu kadar keyl hintanın fi'yât-ı miriyesi tamamen i^cta olunmuş olduğundan keyfiyet ma^clum olmak bi't-tahkîk ifade ve inhâya himmet itmek için ol emrde isti^clâmı hâvi emr-i şerifim isdâr hususu ricâl-ı devlet-i ^caliyyemden zahire nazırı efendi iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim mir-i ^cali merâm-ı mecdehu memhuren i^clâm eylediği ba-takrîrleri lede'l-^carz mucebince emr-i şerifim işdârı hususuna irâde-i seniyyem ta^calluk itmekle isti^clâmı havi işbu emr-i celil-i kadr isdârı ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde keyfiyet mantûk emr-i şerifim ma^clum olundukda ber-vech-i muharrer husûs-ı mezburu ^cali vuku^c-i ha tahkîk ve zahire ihrâc ve keyfiyeti derbâr hilâfetmedârıma tahrîr ve nihaye bezl-i celil-i himmet sarraf-ı külli mihnet eyleyesin siz ki kadı ve mübaya^cacı ve sa'ir muma-ileyhimsiz siz dahî muceb emr-i şerifim ile ^camel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı alişân sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafete sudur iden işbu emr-i şerif-i celilü's-şân vacibü'l-ittiba^c ve lazımu'l-imtisâlin mazmun münifi birle ^camel olasız şöyle bilesiz ^calamet-i şerife i^ctimâd kılâsız tahrîr yevmu fi's-sâni ve'l-aşer min şehir-i şa^cban-ı azam erba^c ve selâsin ve mi'eteyn ve elf ve makam-ı Kostantiniyye (1234)

10. Sayfa / 18. Belge

Fermân-ı defter ta^crife kayd şud

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me^cadini'l-fazıl ve'l-^ckelâm Mevlâna Tarsus kâdısı zîde fazlıhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-^cakrân Tarsus gümrükcüsü zîde kadrehu tevki^ci ref^c-i hümâyûn vâsıl olucak ma^clum ola ki müste'min ta'ifesinden Françe ve Nemçe tücc3rainın kendi vilâyetlerinden memâlik-i mahrûse-i şahaneme getürdükleri ve memâlik-i mahrûsemden alub taraf-ı vilâyetlerine götürdükleri emti^ca ve eşyanın gümrükleri için mukaddemlerde tertîb olunmuş olân ta^crife defterlerinin mürûr-ı zaman ile kıymet-i eşyaya ^cadem-i muvaffakat hasebiyle geçen sene Françe ve Nemçe devletleri me'murlarıyla bi'l-müzakere emti^ca ve eşyanın kıymetleri hadd-ı i^ctidâne rabıt olunarak yüzde üç esâsî üzere tanzîm ve terkîm olunân memhûr ve mumzî ta^crife defterleri bâş muhâsebeye kayd ve birer sureti ihrâc itdirilüb memâlik-i mahrûsem gümrükleri defterlerine dahî sebt ile ba^cdezîn muceb ve muktezası üzere ^camel ve hareket olunmak için evâmir-i celile-i şâhânem isdâr ve bâş muhâsebeden mahrec

sâlifü'l-beyân ta'rifeler defterleri suretleriyle taraf taraf neşr ve tesyâr kılınmışdı el-haletü hazîhi İspanyalu ve Netherlandelunun dahî ta'rifeler defterleri tecdîd olunmak lazimedem olub zîkr olunan İspanyalu ve Netherlandelunun emti'â ve eşyaları Nemçelü ta'rifeler-i cedîdesine muvâfık olmaksın nâşî iki yüz otuz üç senesi martı ibtidâsından itibâren bunlar dahî Nemçelü ta'rifeler-i cedîdesinin 'aynı olmak üzere kabul iderek nemçelü ta'rifeler-i cedîdesinin müddet-i muayyenesi İsbânyâ ve Netherlanda tüccârî haklarında dahî cârî ve ticâret-i dahiliye nizâmı ve şerâ'it-i sa'ire mer'î olmak ve fakat İspanyalunun sâlifü'z-zîkr nemce ta'rifelerinden fazla olân kaffavın bir kıyesine yigirmi bir ve etba'ın bir kıyesine altı yüz kırk sekiz ve kebir u sağır firengi ayak hasırının on iki dânesi bir deste i'ctibârıyla birer destesi yetmiş iki ve ukola nenin bir kıyesi otuz ve yapağıdan ma'cûl Frangi İspanya yorganın birini beherinden elli dört ve evsâtının beherinden otuz altı akçe ve a'la İspanya cukasından revâyici üzere yüzde üç hesâb ile resm-i gümrük alınmak üzere me'murlarıyla bi'l-müzâkere karangir olmuş olduğı dergâh-ı mu'alâm kapucu başlarından hala mutbah-ı 'âmirem emini iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim 'Osmân ve İslânbolf gümrüğü emini es-Seyyid Ahmed dâme mecdehümâ memhûr takrîrler ta'dîmleriyle ifâde eylediklerine binaen husûsi mezburun bir minvâl-ı muharrer tanzîm olunması irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından olarak ol-bâbda hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrunum dahî şerefrîz-i sudûr olmuş ve kabul olunan sâlifü'z-zîkr Nemçelü ta'rifeler-i cedîdesinin birer kıta sûreti bâş muhasebedem ihrâc itdirilerek İspânya elçisiyle Netherlande maslahatlar taraflarına i'ctâ kılınmış olmağın i'lâmen ve ifhamem işbu emri şerîfim isdâr ve irsâl ve tesyâr olunmuşdur imdi eski ta'rifeleriyle alınan resm-i gümrükden bu def'â kabul olunan Nemçelü yeni ta'rifeleriyle alınacak resm-i gümrüğün zuhûr idecek fazlası taşra mukata'ât ve evkâf dahilinde olân gümrük hasılâtından 'ad olunarak bedel-i iltizâmılarına zam ve idhâl lazım gelmeyüb başkaca set-i defter birle hasılâtı defterleriyle ma'cûn irsâlıyla vechile hazine-i 'âmireme gönderilmesi matlûb-ı hümâyûnum olduğı ve zîkr olunan İspânya ve Netherlande

11. Sayfa / 19. Belge

tüccarının resm-i gümrükleri Nencüleye i'ctâ olunub sûretleri mukaddemce memâlik-i mahrûsem gümrüklerine gönderilmiş olân ta'rifeler defteri nâtik olduğı üzere alınmak ve defter-i mezkurdan hâric olân eşya-yı merkûmenin gümrükleri dahî balâde tahrîr ve tafsîl kılındığı vechile ahz olunmak lazimedem idüğü siz ki kâdı ve gümrükcü-i muma ileyhümâsız ma'cûmunuz oldukda mazmûn-ı emri şerîfimi sicile ve gümrüğe kayd ve

keyfiyetini iktizâ idenlere i'ân ile fimâ-ba'cd zikr olunan İspanya ve Niderlanda tâcirlerinin memâlik-i vasietü'l-mesâlik-i şâhâneme kendü memleketlerinden getürdükleri ve memâlik-i mahrûsemden ğayrı-ez memnu'c olub memleketleri tarafına götürdükleri ecnâs-ı emti'a ve eşya ve erzâkın icbâb iden rüsûmât gümrüğü Nemcelünün cedîd ta'rifesi mucibince ve defter-i merkûma dâhil olmayan eşya-yı mezkurenin gümrüğü balâde beyân olduğu vechile tamamen te'diye ve ta'rif-i mezbure defterine fi'yâtı vaz' olunmayub bunlardan hâric olarak yed-i ahire tedâvül itmeksizin doğru memleketleri cânibine getürüb götürdükleri nev-zuhur emti'a ve eşyanın dahî gerek amediye ve gerek refiye gümrüğü revâyic-i vakte nazaran yüzde üç hesâb üzere tahsîl itdirilmesi ve bu vechile rüsûmât gümrüğü edada muhâlefet ideri olur ise kadîmesi vechile yüzde üç hesâbı üzere 'aynen ahz olunması ve kankı memâlik mahsûlü olur ise olsun memâlik-i mahrûsemde mübaya'ca idüb yine memâlik-i mahrûsem derûnunda fûrûht eyledikleri emti'a ve eşyanın rüsûmât gümrüğü dahî ticâret-i dahiliye şürûtu mantuka üzere re'aya-yı devlet-i 'aliyyem tüccarı misillü alınması ve yeni ta'rifelerden hâsıl olacak fazla rüsûm başkaca set-i defter olunub defterleriyle ma'an irsâliye vechile hazine-i 'âmireme gönderilmesi hususuna ihtimâm ve dikkat ve cânib-i miriye 'a'id olân fazla rüsûm noksân olunmak veyahûd ta'rif-i defterlerinden ziyâde gümrük mutâlebesiyle hilâf-ı şürûta ve uhud müstemîn tüccârına cevri ve rencide kılınmak misillü vaz' ve hâlde vuku'unu tecvîzden ittika' ve müba'adet eylemeniz bâbında fermân-ı 'alişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfete sudûr iden fermân vacidü't-tebâ' ve lazîmü'l-ımtisâlimin mazmun ita'at makrûnuyla 'amel ve hareket ve hilâfetden mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfim i'timâd kulasız tahrîr-i evâ'el şehir-i şevvâlü'l-mükerrem sene-i erba' ve selâsin ve mi'eteyn ve elf

Fi 9 Zilhicce 234

12. Sayfa / 20 Belge

Bin iki yüz otuz beş senesinde bedel-i aġnâm için vürûd iden emri-âli sûreti kayd şud

Düstûr-ı mükerrem müşir-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûru'l-cumhur bi'l-ikrû's-sâkîb mütemmim mehâmü'l-enâm bâları bi'rre'yi's-sâib büryânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyedü'l-erkâni's-sa'adeti ve'l-iclâl el-muhfuf-ı bi-sunûf-ı

avatıfı'l-melikü'l-âlâ Adana vâlisi vezirim Celâleddin Pâşa edâmallahi te'âli iclâlehu ve müfâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Tarsus Sancağının vâki' kazaların kâdıları ve na'ibleri zîde fazlü ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân 'ayân ve zabitan ve iş erleri ve bu husûsa mübâşir ta'yîn olân hassa kasâb bâşı etba'ından Mehmed Sâdık zîde kadrehüm tevki'-i ref'-i hümâyûn vâsil olacak ma'lum ola ki saray-ı cedîd-i 'âmirem ve saray-ı 'atık-i ma'mûrem dergâh-ı mu'allam yeniçerileri ve cebecileri ve tobcu ve top 'arabacı ve dershâne-i 'âmirem ocâklıları ta'yînât ve mu'ayyenât-ı sâ'ireye hacegân dîvân-ı hümâyûnumda hassâm kasâb bâşısı iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim es-Seyyid 'Ali dâme mecdehu ma'rifetiyle ruz-merre tevzi' muktezi olân lahm-ı ganem ta'yînâtları lazimesi için Rûmili'nin üç kolunda vâki' kazalarda tertîb oluna gelen ağnâm el-haletü hazihi ta'yînât-ı hümâyûnum teksîrine binaen vefa itmediğinden bi'z-zarûret tulu canibinden ağnâm mübaya'asına hâcet mess itmekden nâşi hasbü'l-ahz bin iki yüz otuz beş senesine mahsûben dâhi sâbık üzere mübaya'ası tertîb olunan ma'lûmül'l-mikdâr ağnâmdan sen ki vezir-i müşârün-ileyhsin kaleminden ihrâc ve derûn-ı emr-i şerîfim mevzu'en irsâl olunan sûret-i defter natığı üzere Tarsus sancağında vâki' kazalara bin beş yüz ağnâm tahmîl olunmağla ol-mikdâr ağnâmı bir muceb şürût-ı tımsızlı ve sağ mâl ağnâmılarından olmayarak erkek ağnâmın beher-res yetmişer paraya ve re'si yetmişer paraya ve kısırın altmışar paraya ve toklu kırkar paraya keçinin beher re'si altmışar paraya ve şişek kırkar paraya olmak üzere icâb iden bahâları an-nakt-ı sayihi yedinden ashâbına i'tâ olunarak inzimâm-i rey ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'ile ve mübâşir-i merkum ma'rifetiyle bir gün evvel mübaya'a ve tahsîl der-sa'adetime irsâl ve aynen edâsında fukaraya üsret olur ise beher re's beşer guruşdan bedeli tahsîl ve mübâşir-i merkûma teslîmender-sa'adetime irsâl ve tesbîle bezl-i ced ve himmet eylemek fermânım olmağın hasseten işbu emr-i celilü'l-kadrim ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde balada tahrîr ve beyân olunduğu üzere livâ-yı mezbûrda vâki' kazalardan mübaya'ası fermânım olunan bin beş yüz re's ağnâmın ber-vech-i tekmi'l der-'aliyyeme irsâl ve kasâb bâşı muma-ileyhe teslîmi matlûb-ı hüsrevânem idüğü ma'lûmun oldukda fermûde-i hümâyûnum üzere ol-mikdâr ağnâm ve keçi ber muceb-i şart yerlü yerinden mübaya'a ve tahsîl ve bir taraftan asitâne-i sa'adetime irsâl ve aynen edasında fukaraya usret olur ise beher re's beşer guruşdan bedelleri tahsîl ve mübâşirine teslîmen der-sa'adetime irsâl ve teşyîr hususuna dikkat-i külli mihnet ve bu bâbda tereddüd ideri olur ise men' ve ref' birle mütenebbih olmayanları ism ve

şöhretleriyle keyfiyetini der-sa^cadetime ^carz ve i^clâma himmet eylesin ve sen ki mübâşir-i merkûmsun sen dahî mukteza-yı me'muriyetin üzere vaktiyle mübaya^casına dikkat ve edâsında te^callül ideri olur ise der-^caliyyeme inhâya mübâderet eylesin ve sen ki kuzât ve nüvvâb ve ^cayân ve zabıtân ve sa'ir muma-ileyhimsiz siz dahî muceb emr-i şerîfimle ^camel ve hareket ve hilâfindan hazer ve mübâ^cadet eylemeniz bâbında fermân-ı ^calışânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere bu bâbda şerefyâfte sudûr olunan işbu emr-i şerîf celili'ş-şân-ı vâcibü'l-ittiba^c ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmun münifi birle ^camel olasız şöyle bilesiz ^calamet-i şerîfime i^ctimâd kılasız

Fi 1 C(Cemaziyel Evvel) 235

13. Sayfa / 21. Belge

Süleyman beğzâde Yahya Beğın şart eylediğine şehâdet iden yeşil bâş zâde Mustafa Beğ ve torcudan Deli Bekir ve Kırmîd zâde beğ köle şöyle şehâdet eylediler ki medine-i Tarsus zimmiyânlarından iken bundan akdem medyunen mürd olan Beznuy Kürt oğlu Hacer nâm-ı zimminin terekesi düyûnuna vefa itmeyüb guremâdan taksîm icâb itmekle mürd-ü mesfûrun emvâl ve eşya ve menzil ve bağ cümle ma^crifet-i şer^cle tahrîr veterkîm ve beğ-i mentezir ile beğ^c olunub ve kassâm olundukda Namrun Yaylağında Cakal koyağında vaki^c mürd-ü mesfûrun yeğeni Kirakos zimmi ile iştirâkan mutasarrıf olduğu bağın beş sümde iki sehmi mürd-i mesfûrun olub ve üç sehmi mersum Kirokos olmuş olduğu ba^cde sübût bağ-ı mezburda olan mürd-ü mesfurun hissesini yeğeni mersûmun iki yüz guruş olacağına beğ-i mentezir beğ^c ve ba^cde inkıta^cü'l-mütezeyide guremadan virilmiş olduğu işbu mahalle kayd şud

Fi 2 N(Ramazan) Sene 30

13. Sayfa / 22. Belge

Nişân-ı şerif-i alışân-ı sami mekân-ı tuğra-yı garra-yı cihân sitani hükm oldur ki

Medine-i Tarsus'da vâki^c ahâb-ı hayratdan İbrâhim beğ bina eylediği cami^c-in nurda yevmi iki akçe vazife ile çırağdarlık cihetine mutasarrıf olân seyyid ^cÖmer mutasarrıf olduğu cihet-i mezkuresi kendi hüsn-i rızâsı ile erbâb-ı istihkâkdan işbu bâ^cis-i ref^c-i tevki^c refiü'ş-şâni-i hakani es-seyyid el-hâc Mustafa halife ibn Mehmede feragat idüb ve yedinde olân ^catîk berâtını huzûr-ı şer^cde teslîm itmekle merkûm zimmi

her vechile layık mahal ve müstehak olmağın çarağdarlık mezkuri fâriğ-i mezbûrun kasri yedinden muma-ileyh dailerine tevcîh ve yedine müceddiden berât-ı şerîf virilmiş olduğu işbu mahalle kayd şud

Fi 5 S(Safer) Sene 36

13. Sayfa / 23. Belge

Nişân-ı şerifi alişânı samî mekânı tuğrayı garrayı sultani budur ki

Medine-i Tarsus'da vaki^c Melik Tahir bina eylediği câmi-i şerîf müddet-i va^c firenden berü olmağla eshâb-ı hayratdan karye nâm sâhibü'l-hayr.

14. Sayfa / 24. Belge

Bin iki yüz otuz altı senesini martı ibtidasından şubatı nihayetine kadar Gülek menziline sancağımızdan i^câne ve imdâd olunan ğayr-ı ez şa^cir elli bin guruşun otuz beş bin guruşu işbu mart sâlyanesine idhâl ve eda olunub baki kalan on beş bin guruşu eylül sâlyanesinde virilmek üzere ise de el-evm menzîl-i mezkûr muztarr olmağın yiğirmi bargir kuralarından ahz olunub ve bahası eylül sâlyanesinde sâlyanelerine mahsûb olunmak üzere olmağın yiğirmi bârgilerin defteridir beyân oluna

Fi 11 N(Ramazan) 236

1.	Deli Demnet Karyesi bargir 1 teslîm guruş 165	Catal Kili Karyesi bargir aded 1 guruş 200	Abdal Karyesi bargir bahası 1 teslîm guruş 170
	^c Ali Ağa Karyesi bargir aded 1 guruş 180	Kel Ahmed Karyesi bargir aded 1 guruş 200	
2.	^c Ali Fakih Karyesi bargir 1 guruş 1200	Zebir Karyesi bargir 1 200	Frenklus Karyesi bargir 1 guruş 200

	Balıca Karyesi bargir 1 200	Yüksek Karyesi bargir 1 teslim guruş 170	Karıklı Karyesi bargir 1 guruş 200
3.	Baltalı Karyesi bargir 1 guruş 200	Çıldırım Karyesi bargir 1 guruş 160	Tekeli Virânı bargir 1 teslim 255
	Mersil oğlu bargir 1 guruş 150	Yunus oğlu karyesi bargir 1 guruş 180	Tekfur Karyesi bargir 1 guruş 170
4.	Tiznik bargir 1 guruş 200	Dervişler Karyesi bargir 1 guruş 240	Süleyman Beğli Karyesi bargir 1 guruş 200
	Cingân ve Kalburcudan bargir 1 guruş	Köle Musalı ve Sarı İbrahim guruş teslim 355	Kalburcu ve Cingân Karyesi guruş 150

Devletlü el-hâc Hüseyin Paşa Efendimiz Kayseri tarafına mürûrlarında Köle Musalı ve cingan ve kalburcudan zayı^c olan üç bargir güz salyanesine idhâl olacaktır.

15. Sayfa / 25. Belge

Esnâf-ı Çerciyân Fıtıl ibrişim dirhem 1 pare 14	İslâmbolî ibrişim dirhem 1 pare 12	Ketan ibliği tob 1 pare 14
İnce iğne dâne 5 pare 1	Yorgan iğnesi dâne 5 pare 1	Terlik iğnesi dâne 5 pare 1
Halebî ibrişim	Beyâz ibrişim	Battal kağıd

dirhem 1 pare 66	dirhem 1 pare 50	dâne 1 pare 20
Telhîs kağıdı dâne 1 pare 16	Sağır kağıd dâne 1 pare 3	

15. Sayfa / 26. Belge

Esnâf-ı Sarrâcan A°la tabkîr 1 pare 60	A°la tabkir pare 60	Üç pare postuyla cedit eğer °aded 17,5
Teğelti °aded	Kıyâri °aded 2 guruş 2	Mısır Teklisi kıyari °aded guruş 2,5
Tuvâl guruş 1	Bükme a°la zahmi pare 100	
Evsât pare 80	Edna pare 60	Kıyaklân 2
		Kısa a°lası °aded 1 pare 11
Paldin a°lası pare 3,5		

15. Sayfa / 27. Belge

Esnâf-ı Kazzazan Göz kas düğme dâne 1	Elvan düğme dâne 2	Cizmi düğme dâne 3
---	-----------------------	-----------------------

pare 1	pare	pare 1
Güvâz gazâz dirhem 1 pare	Göz kaput ve biniş elvanlıyla şîrâzesi arşun 1 pare	
ve sarı elbise olur şîrâze arşun 1 pare	Cenbûz şîrâzesi arşun 1 pare	
Ensiz şîrâze arşun 1 pare	Sakiz kâri göz dirhem pare	
Kaytan pare	Elvân kaytan dirhem pare	Haleb kâri kaytan elvanıyla dirhem 1 pare
Haleb kâri mertik tob 1 pare	Elvâniye tob 1 pare	İslâmboli hertîk tob 1 pare

15. Sayfa / 28. Belge

- Esnâf-ı Değirmenciyan ve Denkci		
Bulgur döğmesi külük 1 pare 4	Buğday döğmesi külük 1 pare 10	Bulgur çekmesi külük 1 pare 4
Buğday tıbhı kile 1 pare 50	Simit tıbhı kile 1 pare 40	
- Esnâf-ı Kebâbcıyân ve Katayıfçıyan		
Katayıf	°Ala ve siniyle ma° ücret	Kıyma kebâbı şîş

kıyye 1 pare 14	kıyye 1 pare 86	dâne 3 pare 2
Kıyma ücret kıyye 1 pare 2	Tıbbas pare 3	Katmâr dirhem kıyye 1,5 Pare 1
Pavluse şiş pare 10	Sağır sini ücreti pare 6	
- Esnâf-ı Uncıyân sa'icıyân		
Dakik-i sahil batman pare	Dakik Rumî batman pare	
Mahal-i karye pare 5	Mahal evsât pare 7	Mahal baide pare 10
Rumiye sadisi pare 3		
- Esnâf-ı Tîmurcıyân		
Çift demiri tarik pare 60	Tîmur kulağı pare 90	Burun pare 25
Mecrefe kazma dirhem 600 guruş 3	Kara kazma dirhem 400 pare 80	A'la kütük kazması guruş 5,5
İki ağızlı balkon guruş 4,5	Bıçak guruş 3	Kazma demirlisi ve buladı guruş 1
Kazma bulakı dâne 1 pare 2	Balta buladı pare 20	Bi'l-ağzı pare buladı 10

Bi'l-ağzı pare 110	Yursini kulağı 120	
- Esnâf-ı Duhancıyân Tönbaki guruş 5		Maktuy pare 10 duhan kıyye 1 pare 80
Duhan pare 1 guruş 72		

16. Sayfa / 29-a. Belge

Suret-i buyruldu nasb mütesellim

Hala Tarsus kadısı faziletlü efendi zîde fazlıhu ve mazun bi'l-ifta fekâhetlü efendi zîde takvahu ve birûn ağavatımızdan olub bu def'a Tarsus mütesellimi nasb olunan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ayân izzetlü Hüseyin Efendi zîde kadrehu ve sa'ir erbâb-ı sân ve iş erleri ve mir alay ve umûmen söz sahibleri zîde kadrehüm inha olunur ki sabıka mütesellimi dergâh-ı ali kapucu başlarından izzetlü Rüstem zîde mecdehümün bu cânibde lüzumu ve iktizâsı olmağla azl ve yerine fukara perver ve'l-kârgüzâr müstakimü'l-etvâr kimesnenin nasbı lazimededen ve kazalarınız ahali ve sekenesinin sâye-i merâmım vâye-i hazret-i hilâfet penâhide gunure-i pesendide ve rahat olmaları indimizde ferizadan olmakdan nâşi siz ki muhatabun muma-ileyhimsiz mümâyene ve berâya-yı niyet-i hâliset ile efendi muma-ileyh tarafımızdan mütesellim nasb ve ta'yîn olunmağla zabt ve rabt memleket ve irâde-i umûr ve husûsât-ı ra'iyette mütesellim muma-ileyhe müraca'at ve inkiyâd ve ita'at ve râyı ve irâde-i seniyye muvaffakt ve müraca'at eylesiz sen ki mütesellim-i muma-ileyhsin sen dahî herhalde mukteza-yı şeri'at-ı garra üzere amel ve hareket ve vâdî'e-i cenâb-ı kübriya olan fukara ve züefa-yı gayet ve siyâne ve zabt ve rabt-ı memleket ve ecyatına begayet ihtimam ve dikkat ve hacet-i mürahim hazret-i zıllillahu ilehyiyye ve tarafımıza isticlâb da'vât-ı hayriyeye bezl-i makdur ve sarf-ı miknet eylemek babında nasb ve ta'yin kılındı ya'ni müşir-i dîvân-ı Adana'dan işbu buyruldu tahrîriyle isdâr ve tesyîr kılmışdır inşallahi te'ala vusulünde ber-muceb buyruldu amel ve hareket ve hilâfetden bigâyet hazer ve müba'adet eylesüz deyü

Fi 7 Ş(Şaban) Sene 234

16. Sayfa / 29-b. Belge

Bin iki yüz otuz dört senesi şa'ban-ı şerifin nısfında surre-i hümâyûn ve saka başı vürûdunda üç merhalede iktiza iden ta'cînât için cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le virilen ta'cînât defteridir.

Nân-ı 'aziz	Pirinc	Revgan	Ganem	Şa'ir keyl
'aded	kıyye	kıyye	'aded	'aded
1000	60	15	5	8
10000	60	15	5	8
10000	60	15	5	8
30000	180	45	15	24

Şa'ir kile

- 3 Nerteb karyesinden
 - 2 Arkıl karyesinden
 - 3 Yeniceden
 - 3 Tekli viranından
 - 3 Hamam kolu karyesinden
 - 4 Baltalı karyesinden
 - 4 Kızıklı karyesinden
 - 2 Ekberler karyesinden
- 24

17. Sayfa / 30. Belge

Medine-i Tarsus'da vaki' sâbık Adana valisi el-hâc Mustafa Paşa hazretlerinin der-anbâr olân yetmiş keyl derulah bulgurundan dokuz bin yedi yüz kırk altı ve kıyyesini beşer para fi'yât ile hâlâ Adana valisi devletlü Celâleddin Mehmed Paşa Efendimiz'in savb-ı devletlerinden tahsîldâr olân sa'adetlü Ahmed Ağa yediyle kilâr-ı

veliyü'n-naimiye teslim olunub ber-vech-i fi'yât kıymeti olân bin iki yüz on sekiz guruş on para tamamen merkûm Ahmed Ağa'dan ahz olunduğunu kayd şud

Fi 15 Ş (Şaban)sene 234

17. Sayfa / 31. Belge

Ba'is-i tahvîl oldur ki Dârende-i tezkire Helke karyesi sâkinlerinden Mehmed ve karındaşı 'Abdullah'dan i'ane olunân kese maddesinden ma'rifetimiz ile şer'an ru'yet itdirilüb mezkûrlar zimmetde bir şey zuhur itmediğinden tahvîl virilmiştir.

Mehmed Emin Kethüda mütesellim Tarsus

Fi 19 Ş (Şaban) Sene 234

17. Sayfa / 32. Belge

Devletlü el-hâc Mustafa hazretlerinin bulgurundan kıyyesi beşer paradan olmak üzere Devletlü Celâleddin Mehmed Paşa Efendimizin ahz eylediği bulgurun kıymetinden efendimizin tahsîldârı 'inâyetlü Ahmed ağa beğın yüz doksan üç guruşunu Torzâde Ahmed Ağa'ya havale Tor zâde dahî yiğirmi güne kadar edaya ta'ahhüd ve kabul itmiştir.

Fi 25 Ş(Şaban) Sene 234

17. Sayfa / 33. Belge

Ma'ruz da'i-i keminelidir ki

Haleb-i şehbadan der-'aliyyeye 'azimet üzere olân silâhşoran-ı hassa-i hazreti şehriyâr iden Mehmed Emin Ağa İbni Abdullah ve etbaları el-hac Mustafa ve Abdullah naman kimesneler medine-i Adana'da meclis-i şer'ide ikrâr tam ve takrîr-i kelâm iderler ki iş bu sene-i mübarekede hilâl-ı Ramazanı yevm-i selase badel mağrib ru'yet ve yevm-i erba' gurre-i ramazan lduğu bade sübut ve mucebince Haleb mahkemesinde sicil-i mahfuza kayd olduğuna bizler şahitleriz ve şehâdet-i şer'iyeye dahî ideriz didiklerinde şehâdetleri makbule olub sicil-i mahfuza ba'de'l-kayd ramazan-ı şerîfin gurre-i yevm-i erba'dan olduğunu Tarsus mahallesinde tescîl olunmasına himmetleri çün taraf-ı mahallelerine i'âm olundu baki bad-bi rabbü'l-ibâd

Fi 21 N (Ramazan) Sene 234

18. Sayfa / 34. Belge

Suret-i buyuruldı beğlik

Şerîat-ı şîcâr hala kadısı faziletlü efendi zîde fazlıhu ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim dergâh-ı celi kapucubaşlarından mütesellimimiz cizzetlü ağa zîde mecdehu ve meczûn bi'l-ifta fekâhetlü efendi zîde takvahu inha olunur ki vülât-ı cizâm hazerâti ve mîrlivâların mesarifâtlarına imdâd için muhtass buyurulan nefis-i Tarsus ve nahiye-i Tarsus Elvânlu ve Gökcelü ve Kusun ve Ulâş kazalarının beğlik hâssı ve Kuştemur Kazasının aşâr-ı şer'iyyesinin ru'yeti ve rüsûmât-ı sa'iresinin ola geldiği ahz ve kabzı iş bu bin iki yüz otuz dört senisine mahsûben ağavat-ı enderûnumuzdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân hâc ağa zîde kudre'iyye tarafımızdan ihâle ve tağvîz olduğu sizler ki muhâtabun muma-ileyhimsiz ma'lumunuz oldukda zikr olunan nâhiye ve kazaların sene-i merkûme mahsûben aşâr-ı şer'iyye ve rüsûmât-ı sa'iresinin ala cerrü'l-cade ağayı merkûmun taşîr ve ru'yetine ahz ve kabz eylemesine muhalefet olunmamak bâbında dîvân-ı Adana'dan işbu buyuruldu tahrîr ve isdâr ve merkûm vasıtasıyla bacis ve tesyâr kılınmıştır bi-mennihi te'ala vusulünde keyfiyet-i malûmlarınız oldukda ber-mûceb buyuruldu amel ve hareket ve hilâfetden biğayet hazer ve mücânebet eyleyesiz deyü

Fi 21 Ş (Şaban) 234

18. Sayfa / 35. Belge

Devletlü velini'am Mehmed Pâşâ efendimiz yaylağa teşrîfnde virilen şair defteridir.

Ali Efendi Karyesinden şair keyl aded 2	Menteş Karyesinden şair keyl aded 2	Hasan Karyesinden şair keyl aded 2	Ali Ağa Karyesinden şair keyl aded 3
Abdâl Kuyusu Karyesinden şair keyl aded 3	Çâtâl Kili Karyesinden şair keyl aded 3	Deli Minnet Karyesinden şair keyl aded 3	Perçe Karyesinden şair keyl aded 2
Sabandere Karyesinden şair keyl	Çomdadir Karyesinden şair keyl		

°aded 1	°aded 1		
------------	------------	--	--

Fi 13 N (Ramazan) Sene 234

19. Sayfa / 36. Belge

Devletül velini°am Adana vâlisi Celâleddin Mehmed Pâşâ efendimizin tahsîldârı °inayetlü Ahmed Ağa'dan vilâyet tarafından matlûbâtları olân bin beş yüz otuz bir guruşu Süleyman beğ zâde Mustafa Beğ hazretlerine havale idüb merkûm havaleyi kabul ve vilâyet tarafına deyn eylediği kayd şud

Fi 15 Şa°ban sene 234

200	Emr-i fermude-i veliyyü'n-ni°am üzere memleketden alınan dakik bahâsı	
guruş 1900	keyl °aded 47,5	
	kıyye fiat keyl	
	7000 200	
	guruş 40	
242	Def°a mûtâflardan alınan harar	°aded
242	Def°a mûtâflardan alınan harar	°aded
2384		24
853	Misâfir için vilâyet tarafına Rüstem Ağa'dan virilen kile °aded kıymet-i	
	guruş	
1531		

Sıbyân-ı mütekâ°idin cebelü i°lâmı kayd şud

19. Sayfa / 37. Belge

Der-devlet mekine °arz-ı dâ°i kemine budur ki Adana ve Tarsus sancaklarında kâ'in zü°ama ve erbâb tîmârdan sıbyân mütekâ°idinin bâhâsına üzerlerine edâsı lazım gelen cebelü bedeliyelerinin otuz altı senesine mahsûben emr ve tahsîli hâla Adana valisi müfti zâde devletlü el-hâc Hüseyin Pâşâ hazretlerine ve bu fakire ve alay beği ve ceri ve muhtâr kullarına hitâben şerefrîz sudûr buyurulan fermân-ı celili°ş-şân medine-i Tarsus mahkemesine lede'l-vürûd bi'l-cümle lazımü'l-huzûr muvâcehelerinde feth ve kira°at olundukda semi°en ve ta°en merasimini ba°de'l-eda bir mantuk emr-i °âli Tarsus sancağından bir müceb defter-i mümzî matlûb buyurulan yiğirmi beş buçuk nefer-i sıbyân mütekâ°idinden ordu-yı sarıklı ze°ametine mutasarrıf olân Seyyid °Ali veled-i İsmâ°il akdem fevt olub otuz beş sene târîhiyle mülazimine °arz ile tevcîh-i hümayûn

buyurulmuş olmağla iki nefer cebelüye tenzîl bakî yiğirmi üç buçuk neferât-ı merkûmunlardan icâb iden cem[°]an dokuz yüz kırk guruşun tahsîli vezir-i müşârûn-ileyh hazretlerinin inzimâm re'y ve ma[°]rifeti ve ma[°]rifet-i şer[°]i ve mübâşiri defterdâr-ı şıkkı evveli sofracı başısı el-hâc İsmâ'il Ağa alay beği çeri başı ve muhtâr kulları ma[°]rifetleriyle yerlü yerinden icâb ve iktizâ idenlerden cem[°] ve tahsîl kabzına me'mur muma-ileyh kullarına meblağ-ı mezburu tamamıyla te'diye ve teslîm yedinden bir kıt'a tahsîli ahz ve °aynı tahvîli sicil-i mahfuziye kayd ve sebt olunduğunu der-devlet meadelet karara bir kıt'a i[°]lâm idünüz deyü iltimâs itmeleriyle olki vaki[°]yyü'l-haldır hasbitallah mülkü'l-mütteâl bi'l-iltimâs paye-i serir-i a[°]lâya °arz ve i[°]lâm olundu

Fi 9 Receb 236

20. Sayfa / 38. Belge

°An asl Girid ahalilerinden olub medine-i Tarsus'da vaki[°] hane-i cedid derûnunda sâkin iken bundan akdem ecel-i mev[°]udıyla vefât iden Ebu Bekir nâm müteveffanın tereke-i muhallifât ve zümmât-ı kassam müfredat defteridir ber-vech-i ati zikr olunur.

Fi 21 B (Receb) Sene 34

20. Sayfa / 39. Belge

İngiliz piştoğu çift 1 guruş 94	Def [°] a Teki °aded 1 guruş 16	Ceviz sanduka °aded 1 guruş 20
Def [°] a köhne sanduka °aded 1 guruş 4	Müsta [°] mel döşek °aded 1 guruş 45	Yelek °aded 3 guruş 40
Bornoz °aded 1 guruş 4	İhrama °aded 1 guruş 9	Maşlah ile Aba °aded 1 guruş 10
Köhne gömlek °aded 3	Yasdık bir çuval °aded 1	Köhne çul °aded 1

guruş 10		guruş 4		guruş 3	
Amediyye °aded 1 guruş 62		Şalvar °aded 1 guruş 45		İç entarisi °aded 3 guruş 10	
Köhne kuşak °aded 1 guruş 3		İçlik entari °aded 2 guruş 25			
Köhne ihrama °aded 1 3		Köhne kilim °aded 1 guruş 62		Maçiton °aded 1 guruş 20	
Cebe yelek °aded 2	Köyne şal guruş 2	Yelek guruş 9	Defa köhne gömlek 2 °aded 16		
Şâl °aded 2 guruş 19	Dirlik °aded 1 guruş 3	Köhne şalvar °aded 1 guruş 72			
Müstaçmel Cezayir kuşağı °aded 41	Hırdavat guruş 19	Cedid gömlek 2 Guruş 30			
Fiskem Şamdan °aded 1 guruş 1	Divid guruş 3	Çorab °aded 1 guruş 2			
Kehribar imame çift 2	Nuhas kıyye 3	Nakdiyye guruş 584			

guruş 10	guruş 12	
Kasab çıkma oğlunda zehm Guruş 3000	Kara Halil zâde de zehm Guruş 85	
	+ ----- Cem'an yekun 4150	
Mine'l-ihracat guruş 56	Dellaliye guruş 10	Dükkân kirası guruş 21
Kâtibiyye guruş	Mikdâriye guruş	Hüddam-ı emini beytü'l-mâl guruş
Muhveriye	Sahü'l-baki guruş	

20. Sayfa / 40. Belge

Adana tarafından Antalya'ya varınca kadar hizmet veli'y-yün na'imide bulunmak için kirasıyla matlub olân yüzdeden kirası on beşer guruşa mart salyane kirası vilayet tarafında virilmek kayd şud

Ze'amet-i Ağca koyunlu aşiretine deve
°aded 25

Cemeli °aşiretine deve
°aded 15

Tekeli °aşiretine deve
°aded 25

Kara °aşireti deve
°aded 25

Bahreli °aşiretine deve
°aded 4

Bulhadi °aşiretine deve
°aded 6

Kira cem'an yekun guruş 1500

21. Sayfa / 41. Belge

Ba'is tahrîr hurûf budur ki

Bin iki yüz otuz beş senesi mâh-ı muharremin ibtidasında cânib-i vilâyet için veliyyü'n-ni'âm tarafından mürur ve 'ubur iden tataranların bargir kirası için Panos Bezirgânbaşı ve na'lbandoğlu ve helvacı Vanis zımmiler yedlerinden bin guruş ahz ve kabz idüb yedlerine iş bu temessük i'ca olundu mebâliğ-i mezbur vilâyet cânibinden eda ve teslîm olundukda temesüklü şâkk ola

Fi 1 C (Cemaziyel ahir) Sene 234

Panos bin guruşu edadan sonra subâşının yüz sekiz guruşu geçmiştir.

Fi 17 S (Safer) Sene 235

21. Sayfa / 42-a. Belge

Ba'is takrîr hurûf oldur ki

Bin iki yüz otuz beş senesinde muharremin ibtidâsında cânib-i vilâyetden bin guruş ahz ve kabz eylediğim mebâliğ-i mezburu ba-pusula-yı şer'iyeye cesde cesde cânib-i vilâyete eda ve teslîm eylediğimde vücûh belde yedlerinde olan temessükümüz şâkk ola

Panos Zımmi

21. Sayfa / 42-b. Belge

Bin iki yüz otuz beş senesini medine-i Tarsus'da Melemenci oğlunun dört bâb müştemil mahzen ma fevkani cânib-i vilâyetden üç yüz guruşa isticâr olunub mart sâlyanesine idhâl idüb icâresi virilmek üzere kayd olunmuşdur.

Fi 3 C (Cemaziyel ahir) Sene 234

21. Sayfa / 43. Belge

Veliyyü'n-ni'âm Celâleddin Mehmed Pâşâ hazretlerinin taraf-ı devletlerinden şehzâde zuhurunda vürûd iden buyuruldu sureti kayd şud

Şeri'at-ı şî'ar hâlâ Tarsus hakimi faziletli efendi zîde fazlıhu müftisi faziletli efendi zîde takvâhu ve iftiharü'l-emâcid ve'l-ayân ve zabitan ve erbâb-ı sahn ve iş erleri inha olunur ki bu evân-ı sa'ad-ı iktirânda mahazz-ı mevhibe-i cenâb-ı kübriya olarak salb-ı tahîre-i hazret-i hilâfet penâhiden bir şehzade-i civân baht-ı züyûr-ı âra-yı

mehit vücud ve arayış-i bahşa-yı münase-i şühûd olub bu  inayet-i ilahiyyenin i l n ve işamı de ep ve yerine-i saltanat-ı seniyyeden olub tebşiri zımnında tarafımıza yedi nefer oc k tat rları tarihi buyuruldumuz g n  zuhur ve v r d id  ve alayim-i şadım n  ve m serriz olarak tob endahtesiyle icr -yı r s m-ı behcet ve s r r kılınmış olmağla imdi keyfiyet ma lumlarınız oldukda merasim-i server ve şadım ni m raet olunub devam eyy m-ı  mr  devlet cen b-ı devam-ı eyy m-ı  mr  zılullahı hazret-i şehzade ediyye-i hayriyyesine m d vemet olunmak babında tebşiren ve tenbihen div n-ı Adana'dan işbu buyurıldı tahr r ve k dvet 'l-em sil ve'l-karan sancakd rımız Mustafa Ağa ile irs l ve tesy r olunmuşdur inşallah-ı te ala vusul nde ber-muceb buyurıldı  amel ve hareket ve hil fetden biğayet mecanebet eyleyesiz deyi

Fi 7 C (Cemaziyel ahir) 235

22. Sayfa / 44. Belge

Bin iki y z otuz beş senesi Adana ve Tarsus m baya asına me'mur Mustafa Beğ hazretlerine c mle ma rifet ve ma rifet-i şer le virilen ta y n t defterid r kayd şud

Fi 11 M (Muharrem) Sene 35

Yevmiyye Lahm kıyye 3	Yevmiyye yağ kıyye 1	Yevmiyye pirinc kıyye 3
N�n-ı �aziz yevmiyye kıyye 4	şa�ir yevmiyye k�l�k kıyye 1,5	
Mum hayfa kıyye 1	Kahve hayfa 1,5	

Ber vech-i b la ta y n t i n c mle ma rifet ve ma rifet-i şer le takr r olunan yevmiyye kayd şud

22. Sayfa / 45. Belge

Bin iki yüz otuz beş senesini saferü'n-hayrın nisfında devletlü Bekir Pâşâ efendimiz Haleb tarafına °azimetlerinde cânib-i vilâyetden virilen ta°yînât defteridir kayd şud

Fi 15 S (Safer) Sene 35

2000 Tekfur merhalesine virilen nân-ı °aziz

Pirinc kıyye 20	Davar kıyye 6	Yağ kıyye 7
-----------------------	---------------------	-------------------

2000 Koz oluk merhalesine virilen nân-ı °aziz

Pirinc kıyye 20	Davar aded 6 kıyye 7	Yağ 7
-----------------------	----------------------------	----------

22. Sayfa / 46. Belge

Bin iki yüz otuz beş sene-i ağustos ibtidâsından sene-i merkum temmusu gayetine kadar zabt itmek üzere enfiye için Hüseyin Paşa efendimizin cânib-i düsturânelerinden vürüd iden buyuruldu sureti kayd şud

Fi 9 S (Safer) Sene 236

Şeri°at-ı şî°ar Adana ve Tarsus kazalarının kadıları efendi zîde kadrehüm ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran mütesellim ve voyvoda ve °ayân ve iş erleri zîde kadrehüm inha olunur ki cânib darbhâne-i °amiremden zabt ve idare olunan mukata°at-ı cesime-i miriyyeden enfiye mukata°ası mülhakatından Adana ve Tarsus kazalarının enfiyeciliği iki yüz otuz beş senesi ağustos ibtidâsından sene-i merkum temmusu gayetine değin varınca bir sene-i kâmile zabt ve rabt eylemek üzere ba-fermân-ı °âli ve mucebince bir kıt°a şürût nâme-i nâzır darbhâne-i °ameri °uhde kara ihale buyurulmuş olduğuna binaen tarafımızdan bir enfiyeci nasb yed-i vahidden zabt ve idare olunması mukteza mantuk fermân-ı °âliden olunmağla efraddan bir ferd mukata°a-yı mezkûriye müdahale itmeyüb nasb ve hilâf-ı irâde-i mülûkâne ve bir ferdin alub satması ihsâs olunur ise o makulelerin emr-i te'dibleri sarf-ı miknet olacağı ma°lumunuz oldukda

23. Sayfa 47. Belge

Bin iki yüz otuz dört senesi mart ibtidasından sonra Tarsus sancağının hâvi olduğu kazalardan cümle ma^crifet ve ma^crifet-i şer^cle cânib-i vilâyetden edası lazım gelen mesârif-i belde defteridir ber-vech-i âti zikr olunur

Fi 9 Z (Zilhicce) 234

Mütesellim Hüseyin Efendiye virilen üç günlük ta^cyînât

Nân-ı ^c aziz kıyye 1000	Lahm kıyye 100	Pirinc kıyye 100	Revgan kıyye 25
Şa ^c ir kilesiyle 15	Yağ-ı mum kıyye 15	^c Asel kıyye 10	Sabun Kıyye 3
Kahve kıyye 10			
+ <u>10</u> 1326,5 Guruş			

Tahsildâr Ahmed Ağa'ya gidinceye kadar virilen ta^cyînât

Pirinc kıyye 436	Lahm kıyye 436	Nân-ı ^c aziz kıyye 436	Kahve kıyye 32,5	Revgan kıyye 109
Yağ mumu kıyye 15	Şa ^c ir kilesiyle 22			
+ <u>15</u> 2202 Guruş				

Surre-i hümâyun emin hazretleri der-^caliyyeden teşrîfinde

	Nân-ı �aziz	Ganem	Pirinc	Revgan	Şa�ir kilesiyle
	kıyye	�aded	kıyye	Kıyye	�aded
+	500	15	180	45	30
<hr/>					
1606 Guruş					

M tesellim AĞa'nın mutbahına ve h kim efendisi mutbahına

	Nuhas	R�stem AĞa'ya leğen ve ibrik baha
	kıyye	guruş 25
+	40	
<hr/>		
00 265		

G lek menziline virilen imdadiye bargir  aded Fi 5
30

	Şa�ir keyl
+	150
<hr/>	
12000	

M tesellim R stem AĞa ma rifetiyle Şehir hacısı yediyle alınan

	Salma �aded	Tahta �aded
	318	298
	Astar tahtası �aded	Mertek �aded
+	880	290
<hr/>		
640		

�okelerden alınan astar	Debbağdan y�n batman
tob �aded	�aded
8,5	55

	Haytalara keŐe	KuŐ�ulara
	�aded	�aded
+	15	10
<hr/>		
Yekun 75		

Başağa zâde hacı ağaya

Nân-ı ʿaziz	Lahm	Pirinc	Revgan
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
45	45	39	7,5
Hayta başı Sadık Ağaya		Haftan Ağası ʿAlemdar Ağaya	
Kahve		Kıyye	
kıyye		2	
12			
Ahmed Ağaya			
Ruhan			
kıyye			
+ 12			
Yekun 182			

Devletlü veliyyü'n-niʿam efendimiz Tarsus'a teşriflerinde ve Namrun'a nüzullerinde

Lahm baha	Nân-ı ʿaziz	Revgan baha	
guruş 653	guruş 670	1160 guruş	
Pirinc baha	Kahve baha	Dakik baha	Nişe
981 guruş	guruş	guruş	guruş
	515	143	55
Semt cemʿan			
guruş			
+ 40			
379,5			

1160 Namruna mürsel dakik kıyye	Şaʿir kilesiyle
1330	22
	Cemʿan
+ _____	

Toplam 12755

24. Sayfa / 48. Belge

Bir def' a vekil-i harc ağa yediyle virilen pirinc kıyye

130

Revgan	°Asel	Kışniş	Badem
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
15	10	13	1

5158 Guruş

Namrun tarafına teşriflerinde yol için vekil harc ağaya virilen pirinc kıyye

186

Kışçı başı Nusret veliyyü'n-na'imiye

Nân-ı °aziz	Lahm	Pirinc	Regan
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
300	550	99	30

Yağ mumu

kıyye

5

749

Veliyyü'n-na'imi efendimiz Yunus oğlu karyesine teşriflerinde

Pirinc kıyye	Revgan kıyye	°Asel kıyye	Yağ mumu kıyye
20	30	10	8

Tarsus'da vekil harc ağaya

Pirinc kıyye

44

195

Şehir hacısı ve subaşıya virilen

Nân-ı �aziz	Lahm
kıyye	kıyye
36	360

450

Hakim efendinin konağına bezeiye ve m tesellim ağaya ba zen yatak ve R stem ağaya Antakya bezi

tob

 aded

6

bezirg n başiden alınmışdır.

00 272

00 600 Timurculardan alınan mih vesa'ir levazımat baha

00 200 Neccarların matlubu

000 20 M teveffa m baya acının adamlarına revgan

kıyye

5

Şehir hacısı ma rifetiyle hasb 'l-iktiza alınan

Şa ir kile

K l k

Tob-220

Fi 35

 aded

3

Bundan akdem mart saly nesine idhal olunub Ahmed Ağa ma rifetiyle zuhur iden kebir ve noksan baki

Bakkal esnafının

Attar esnafının

guruş

guruş

8360

1613

Mısırlı bolısı bazirg n başı ve beşerliği Yahya

Necc ardan

guruş	guruş	guruş
1350	2800	267
<hr/>		
14341		

Efendimiz teşrîflerinden takdîm kılınan asb ve ihtisâb malından ahz olunarak vekil harc ağaya virilen pirinc ve sabun baha

guruş	aded 2
989	baha
	guruş
	1150
<hr/>	
02139	

- 1400 Hayta başı Sadık Ağaya virilen guruş
1000

- Kâtib Ahmed Efendiye hizmet zam

guruş
700

- 02266 Kürk avayidi guruş vekili harc Hasan Ağa yediyle aşçı başıye guruş
1424 142

- Vesa'ir hallerden virilen guruş
700

- 01000 Mütessellim Ağa surre-i hümâyûn emini hazretleri istikbâlinde bir mutâd-ı kadim virilen

- 01500 Adana ve Tarsus'da har-c buyuruldu

- 01700 Tebşir için varid olan tatarı guruş
500

- İ'ân-ı işa'e buyrulmasıyla varidi kaydı İbrahim Ağa'ya
guruş
1200

- 02500 Ilgır buyrulmasıyla baş çavuş Ahmed Ağa'ya
guruş

- Kürek baha	Esb baha
guruş	guruş
500	500
<hr/>	
29895	

25. Sayfa / 49. Belge

1920	Mâh-ı şa ^c ban-ı şerîfin nısfında bu âna kadar var ve olan tatârana virilen
50000	Bundan akdem ba ^c zen mesârif iden içden cümle ma ^c rifetiyle hazine-i veliyyün ni ^c ameye tahvîl istikrâz olunan
03622,5	Hazret-i veliyyü'n-ni ^c am efendimiz Namrun yaylağında iken anbârdan mürsil şa ^c ir kile 35
70000	Hazret-i veliyy'ün-ni ^c am efendimize hediye baha 103
03750	Faziletlü hakim efendiye guruş 1000 Sabık hakim ^c Abdullah Efendiye guruş 2500 Kâtibiyye guruş 250
7750	Mütesellim ağaya guruş 6000 Kethüdaya guruş 1000 Kâtiblere guruş 750
5000	Kethüda-yı hazret-i veliyyü'n-ni ^c amiyye
3000	Kâtib-i dîvân hazret-i veliyyü'n-ni ^c am efendimiz hazretlerine
08500	Otuz beş senesinin bedel-i ağnâm guruş 7500 Hizmet guruş 1000
6200	Mütesellim ağaya meşruşat guruş 2100 Müteveffa mübaya ^c acının mesarifinden baki guruş 3100
10000	Otuz dört senesine mahsûben nefsi-i Tarsus'dan mal-ı ^c avârifire varidât mukata ^c a bir mu ^c tâd
21962	Otuz üç senesinin mübaya ^c asından ğayr-ı ez teslimat teb ^c âyaya kalan bedel guruş 19648 Hizmet guruş 2500

09030	Efendimizin matlubu devletleri buyurulan şa'ir kile 258	
51500	Kapu kethüdasının çukadarına hizmet guruş 1000 Şehir hacısı 300 Subaşına 200	
04000	Salyâne mübaşiri Veli Efendi'ye hizmet	
01500	Sarrafiye	
00570	Nâh-ı zi'l-hiccenin gurrenden bugüne kadar amed şud iden Tatarlara Fi M Sene 35	
0140	El-hac Veli Efendiye guruş 210 Tüfenkci başı adamlarına guruş 40 Misafir için mürteb odalara mefruşat baha guruş 500	Cukeş Çavuşlarına guruş 40 Yükrük mütesellimliği getürün Veli Ağaya guruş 250
00400	Konakçı Hasan Ağaya guruş 1500	
2000	Def'a faziletli hakim efendiye guruş 500 Tebşîr-i veladet gelan sancakdâr ağaya guruş 1500	

Cem'an yekun baha 265209,5

Yalnız iki yüz altmış beş bin iki yüz dokuz buçuk guruşdur. Habbazan esnaflarının derun sicilden mesdur ba defter müfredat nân-ı 'aziz baha matlubatları cem' olundukda gerek dakik gerek nân-ı 'aziz grek semt gerek nişasta baha matlubu yalnız dört bin sekiz yüz elli beş buçuk guruşdan yedlerine defter virilmiştir.

26. Sayfa / 50. Belge

Namrun kal'ası dizdârlığı berat-ı suretidir

Nişân-ı şerif-i sâmi mekânı cihân sitani tuğra-yı garrayı hakani oldur ki çün hafizin-i kıla' ve harisin-i buka' olanlar 'inayet ve ihsânımla 'ale'd-devâm müdde'i ve muhterem olmaları ve şahzene-i şehriyariden bi-malen-'ala zalik Tarsus sancağında ve

Ulâş nahiyesinde mezra^cyı Kara Çeşme ve gayriden üç bin dokuz yüz akçelik gedik timarıyla Namrun kal^cası dizdârlığına ^cAbdurrahman fevt olub gedik timâr-ı mezbur ile kal^ca-yı merkum dizdârlığı mahlûl olduğunu teberdâr-ı zülfîyân (kesik) müddet olub dâr-ı sa^cadetim ağası Kuşçısı olan ref^ci tevki^c refiü'ş-şân-ı hakani kıdvetü'l-kuzât ve'l-mustahfızın es-seyyid İbrahim zîde hıfzıhu rikab-ı Kamertâb-ı ^carzuhal ile inha ile gedik timâr-ı mezburun kendüye virilmesi istid^ca ve ol-bâbda şerefyafet-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn şevket makrun-u şahanem mucebince leyl ve nehar derûn kal^cası sâkin olub hizmet-i me'muresi eda eylemek şartıyla ba-mukabele-i nân tevcih olunmak için sene-i erba^c ve selasin ve mi'eteyn ve elf zi'l-ka^cdetü'ş-şerifenin on dokuzuncu günü tarihiyle hüküm-i şerifim virildikten sonra tezkeresi ihrâc olunmak fermânım olmağın zikr olunan üç bin dokuz yüz akçe gedik tîmar ile kal^ca-yı merkume dizdârlığı vech-i meşrûh üzere muma-ileyh es-Seyyid İbrahim teberdâr-ı zülfîyan hassa zîde hıfzıhuya tevcîh olunub virdim ki zikr olunub buyurdum ki ba^cdel-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılıb şöyle ki veza^cif hidemât gedik timâr-ı mezbur ile kal^ca-yı merkum dizdarlığından ber-muceb defter-i hakani bi-kusur mer^ci ve müeddi kale ve kal^ca-yı mezburenin kethüda ve neferâtı muma-ileyh üzerlerine dizdâr bilüb dizdârlığa müte^callik umurda müraca^catı muma-ileyh ideler ol-bâbda efrâd-ı efrideden hiç ahat mani olmayalar şöyle bileler ^calamet-i şerife i^ctimad ve i^ctiyad kılalar

Fi 11 S (Safer) Sene 35

Ber-muceb berât-ı şerif-i ^calişân devletlü Mehmed Celâleddin Pâşâ efendimiz hazretlerinin savb-ı devletlerinden vürûd buyurulan olduğu iş bu mahalle kayd şud

Fi 11 S (Safer) Sene 235

27. Sayfa / 51. Belge

Receb-i şerifin on beşinci günü veli beşe zâde Mehmed Ağa'nın (silik) asitane-i sa^cadete ^câzim olmuşdur

Fi 15 B (Receb) Sene 236

^cAn asl Tarsus kuralarından Dikili karyesi sâkinlerinden ^cAişe bintü Yusuf nâm hatunun meclis-i şer^cde cümle ^caşiretinden Deli hac nâm kimesne üzerine şu vecihle da^cvü ve takrîr-i kelâm ider ki tarihten sene-i mukaddem merkum hacı ile karındaşı İsmâ^cil ile birbirlerine kefil-i bi'l-mâl ve kefil bi'n-nefs olarak bir re's al kısarak yüz

seksan guruşa kassam baha ile beğ^c itmiş idim ve on yedi kile şa^cir beher kile kırk yedişer guruşa kassam baha ile virmiş idim şimdi İsmâ^cil fevt olub muhallifatından ve hacıdan alı virilmesi matlubumdur kibel-i şer^ciden su'al olunsun didiğinde merkum hacı cevabında inkâr eyledikde merkume ^cAişe hatunun idda^csına beyyine taleb olundukda beğ^ci hûmalarına muslihun merkume ^cAişe hatun vesâyet hasebiyle yüz guruşa musalaha olunduğu kayd şud

Fi 7 Ş (Şaban) Sene 236

27. Sayfa / 52. Belge

Şeker oğlunun ^cAli Başeye olan yüz otuz guruş deyni için kırk guruşluk özeye havale olduğuna şahid buğ karyesinden İbrahim şehâdet eyledi. Tahinci oğlunun ortağı Mustafa nâm kimesne kadimi ırgatlar için mahkemede teslîm eylediği ırgat-ı merkum meblağ ve mezbur te'diye olunduğu kayd şud

27. Sayfa / 53. Belge

Medine-i Tarsus'da müste'min ta'ifesinden Françeli Pirtâye nâm pelût vekillerinden olub medine-i merkumda merhum sâbık Tarsus mütesellimi mir-alay sabık el-hac Ahmed Ağa nâm müteveffanın Yozgatlı Sezayi dimekle ma^cruf konak kirasından otuz altı senesi haziranından i^ctibarına müteveffa-yı merkum el-hâc Ahmed Ağa'nın yetiminin ba-hüccet-i şer^ciyye vasisi olân sa^cadetlü Süleyman beğ-zâde Mustafa beğ hazretleri tarafından umuruna murahhas Kara fakih müste'min-i mesfur dört yüz guruş konak icârından iki yüz guruş enver-i şeri^cat-ı ramazan-ı şerifin on beşinci günü teslîm eylediğini işbu mahalle kayd şud

Fi 16 N (Ramazan) Sene 229

Ebu Ubud Pâşa efendimizin karındaşı ağa beldemize yevm-i ^cinayet teşrif idüb yevm-i isneyn savb-ı maksudelerine mürâhi olmuştur.

28. Sayfa / 54. Belge

Allahüm ya makamü'l-ebvâb eftehü'l-na hayrül-bâb ya Allah el-makarr-ı tafiye es-Seyyid Mustafa Necati

Fi 15 C (Cemaziyel ahir) 36

Harput ahalilerinden Sâdık nâm kimesne Helke karyesinden Serkis nâm mesfurdan iki yüz seksan guruş idüb müdde^c-i aleyh dahî ikrâr ve bundan başka kırk altı guruş olduğunu ikrâr cem^can üç yüz yigirmi guruşdur tarafeynin ikrâr ile sabit müdde^c-i aleyh dahî iki yüz elli beş guruşu teslîmi müdde^cinin ikrâr sabit olmuşdur sahü'l-bâki yetmiş bir guruş baki kaldığı kayd şud

Fi 21 Ca (Cemaziyel evvel) sene 236

28. Sayfa / 55. Belge

Otuz altı senesi mâh-ı şevvâl-ı şerifin üçüncü günü medine-i Tarsus'da Kel Ağa hanında ecel-i mevuduyla helâk olân Abraham veled Kirkor nâm-ı halikin devletlü Adana valisi el-hâc Hüseyin Pâşâ Efendi hazretlerinin mütesellim ^cinayetlü Hüseyin Ağa tarafından emin-i beytü'l-mâl muvacehesinde varis-i mu^cayyini karındaşı İgob nâm zımmi olduğunu Talas kasabası mütemekkinlerinden Sergiz veled Karabet ve Abraham veled-i Kıbak nâman zımmilerin işhadları ile terekesi helak-ı mesfurun validesi er karındaşı İgob nâm zımmiye teslîm ve odası miftahı emin-i muma-ileyhden i^cta olunduğu kayd şud

Eski Saray kurbunda Sultan ^cÖmer mahallesinde Çakal Ahmed zevcesi olân Fatıma mihri ve nafakası bedeli hal^c idildüğü işbu mahalle kayd şud

Fi 21 Ca (Cemaziyel evvel) Sene 236

28. Sayfa / 56. Belge

Medine-i Tarsus'da danyal ^caleyhü's-selâm makam-ı şerifi hizmetinde şeyh-i rütbe-i mertebe Tarsus sâkinlerinden Göncü oğlu Hacı Mehmed'den kırk ^caded yaldız altunu ve altmış dokuz ^caded fındık altunu emaneten yedine teslîm ayledim ihkâk-ı hak matlubumdur didiği işbu mahalle kayd şud

Fi 21 Ca (Cemaziyel evvel) Sene 236

Altmış ^caded rub^ciyye ve yigirmi riyâl cem^can bin altı yüz altmış dört guruşdur.

28. Sayfa / 57. Belge

Adana'da Urliva bezirgânının vekili acı zımmi vekaleten Adanalı muhsır ağa Mustafa altmış beş guruş ahz eyledi Osman Kavaz yedi ve ma^crifetiyle

Fi 21 Ca (Cemaziyel evvel) Sene 236

Ulâş kazası sâkinlerinden Kara Veli'nin oğlu Veli Küçük zâde °Abdurrahman Ağa'nın yetim ve yetimelerine vasi nasb olan medine-i Tarsus sâkinlerinden Kasab zâde Molla Mehmed mahzurında şöyle da°va ve takrîr-i kelâm ider ki bundan akdem babaları Kara Veli fevt olub medine-i Tarsus mütesellimi Kırmıt zâdeye bir mikdar deyni olub deyni mukabili (kesik) vesâ°ir eşyasıyla eda-yı deyn olunmuş iken Keşbükü nâm mahalde bir değirmanı kalub zarure-i deyn olmaksızın Ulâş kazası sâkinlerinden Nasuh Ağa kendi deyni için babamdan ırsen intikal iden Keşbükü nâm mahalde olan değirmeni Kırmıt oğluna deyn borcu bağ° itmiş deyü idda°sını kayd şud

Fi 21 Ca (Cemaziyel evvel) sene 236

Gıbbe's-su'âl vasi merkum cevabında şöyle takrir-i kelâm ider ki Kara Veli'nin Kırmıt zâde Mustafa Ağa'ya deyni olub esbleri ve emvâl ve eşyası vefa itmeyüb mezbur değirmeni harab olub Nasuh Ağa vesayet hasebiyle ma°rifet-i şer°le semeni misli ile deyni mukabili virdi didiğini kayd şud

Fi 21 Ca (Cemaziyel evvel) Sene 236

Müdde-i aleyh takrîrine şahid medine-i Tarsus sâkinlerinden Zülikli °Ali Ağa ve °an asl Kayserili hac boşe nâman kimesne şöyle şehadet iderler ki Kara Veli'nin Kırmıt oğluna yigirmi beş kese akçe deyni olub semen-i misli ile dört kese akçe ma°rifet-i şer°le vasisi olan Nasuh Ağa Kırmıt oğluna beğ° eylediğine şehadet eylediler.

29. Sayfa / 58. Belge

°An asl Adana'dan °Ali bin Musa huzur-ı şer°de Hac Bozan karyesi sâkinlerinden Eyüb bin San° muvacehe şöyle idda° ider ki bundan akdem Eyüb nâm kimesne de yedi yüz guruşum olub bir mikdârını ihtiyârlar mabeynlerinde bahş üç yüz guruşa temessük virmele ba-temessük üç yüz guruşu isterim su'al olunsun didikde gıbbe's-su'âl °akıbü'l-inkâr merkum Eyüb üç yüz guruşu rızam olmayarak cebren temessük virdim didiği kayd şud

Fi 21 Ca (Cemaziyel evvel) Sene 236

Beyni hümalarına muslihin tavassut idüb 70 guruşa musdaha olub fasl-ı dava kayd olunmuşdur.

29. Sayfa / 59. Belge

Darandeli °Osman nâm kimesne avcı Çerkesi oğlundan iki yüz kırk guruş da°va idüb ba°de'l-murafaa ber-nec-i şer°i altmış üç guruş sâbit olub bu minval üzere fasl olunduğu kayd şud

Fi 23 Ca (Cemaziyel evvel) Sene 236

Mübaşiri °Ömer kethüda tarafından

29. Sayfa / 60. Belge

Medine-i Tarsus kazalarından Namrun kal°ası sâkinlerinden Memiş bin Mehmed nâm kimesne medine-i Tarsus sâkinlerinden Kıkıcızâde es-Seyyid Mehmed Ağa'dan bir menzil idda° idüb istifta olundukda on altı sene sükût olunan mülk da°vası bila-emr mesmu° olunmaz deyü cevab ba-sevâb buyurulmağla merkumun da°vası mesmu° olmayub mu°arazadan men° olunduğu kayd şud

Fi 23 Ca (Cemaziyel evvel) Sene 236

29. Sayfa / 61. Belge

°An asl Talaslı İbrahim Talasî murad zımmının da°vasına vekaleti sabit olub vekalet hasebiyle müleci üme nâm kimesneden yüz on beş tarafeynin rızalarıyla sâbit olub kapu tarafından Mehmed kavas ma°rifetiyle tahsîl

Fi 23 Ca (Cemaziyel evvel) sene 236

29. Sayfa / 62. Belge

°An Darenli el-hâc İbiş nâm kimesnenin Kılıkli aşiretinden Talaş kösede dört yüz doksan bir guruş sâbit olub ve Talaş Köse meblağ-ı mezburdan bir mikdar meblağ dahi teslîm eylediğime şahidlerim vardır demekle huzur-ı şer°e şahidleriyle gelmeğe ruhsat virilmiştir.

Fi 23 Ca (Cemaziyel evvel) Sene 236

29. Sayfa / 63. Belge

Kara Veli'nin oğlu Veli nâm kimesne hin-i beğ°de değirmeni me'mur olub on üç kise akçe ol-vakte kıymet iderdi idda° idüb idda°sına mutabık beyyine taleb olundukda sucular karyesinden Yahya bin Halil Yaka köyden Halil bin Çolak naman kimesne li-

ecli'ş-şehâde haziran olduklarında hin-i beğ^cde değirmi ma^cmur olub ol vakte kıymeti on üç kise akçe iderdi deyü şehâdet eyledikleri takdirde idda^cyı İsmil ibn Hasan şahidlerin adavet ve neyuyeleri zahir olmağın şehadetleri hayz-ı kabulde olmayub diğer şahidin üzere iken beynehümalarına muslihin tavassut idüb nısfiyet üzere sulh-ı salah oldukları kayd şud

30. Sayfa / 64. Belge

Şambaydı ^caşiretinden Halil oğlu ^cAli nâm kimesne ^cAbdülbaki Efendi bağcesinde Mustafa nâm kimesneden idda^c eylediği bir re's deveyi muslihun tavaslutuyla kırk beş guruşa sulh-ı sâlih olub ve birbirleri zimmetlerini ibra-yı ^câm ile ibra ile iskât-ı hak eyledikleri işbu mahalle kayd şud

Fi 7 C (Cemaziyel ahir) Sene 236

30. Sayfa / 65. Belge

Medine-i Kayseriye sâkinlerinden ^cAlemdar dimekle ma^cruf nâm kimesne meclis-i şer^c-i şerif-i enverde medine-i Tarsus sâkinlerinden hâtun muvâcehesinde şöyle da^cva ve takrîr-i kelâm ider ki bundan iki sene akdem mezbure hâtuna üç yüz sekiz guruş virüb Kayseriyye tarafına müterahi olmuş olduğumuz iki sene mürûr ba^cde Tarsus'a gelüb geçen sene mezbure hatunların meblağ-ı mezburi mutalebe eylediğime virmeyüb devr-i şer^cle temessük virmeye mutâlebe olmuş olmağla üç yüz sekiz guruşun üzerine devr-i şer^cle yüz guruş zammiye cem^can dört yüz guruş hakkım olub meblağ-ı mezburdan iki yüz guruş bu def^ca ahz olunub ba^cdehu penbe baha otuz guruş ba^cde berâyiş bargir baha iki yüz guruş cem^can dört yüz oğtuz guruş ahz ve makbuzum olub bâki meblağ-ı mezburun ele virilmesi matlubumdur didikde ^cabi's-su'al vech-i muharrer üzere olduğunu ikrâr bakî elli guruşun tahsîli lazım gelüb ziyâde med^ci merkumun hakkı olmadığı işbu mahalle kayd şud

Fi 9 C (Cemaziyel ahir) 236

30. Safya / 66. Belge

Medine-i Tarsus sipahilerinden kara bacak zâde elhâc ağa ve müşteriki kalburcu sâkinlerinden Mehmed nâman kimesne meclis-i şer^ci şerife haziran olub re'isü'l-küttâb ^cAbdurrahman Efendi mahzurunda şöyle da^cva ve takrîr-i kelâm ve ifade-i merâm iderler ki Ağca kocalı nâm karye mezra^csında üç kıt^ca tarla ki bundan bizim tîmarımız

dahilinde olup mutasarrıf üzere iken  Abdurrahman Efendi R stem Beğ medresesinin nez-i silkine meşr t olan turunc mezra sının sınuru dahilinde der-d va bir kaç senedir ta şir ider taraf-ı şer iden mahal-i niza  zerine na'ib-i men b nasb olunub niza olan mahalde ihk k olunmak matlublarımızdır didiklerinde kıbeli şerden faziletli Kozz de Mehmed Efendi na'ib-i men b nasb olunub mahal-i niza   zerine vardıkda m dde-i iy n merkumanlardan idda larına mutabık bey yine talep eyledikde ittiyanı beyyine ba de  acizler olup  ahirlerini dah  i tir f itmelireyle vech-i m dde-i aleyh  Abdurrahman Efendiye dah  ne vechile   kıt a tarlaya mutasarrıf olursun dey  su'al olundukda cevabında R stem Beğ evk fının hud du dahilindedir binaen -aleyh mutasarrıf olurum didikde merk mdan dah  idda sına mutabık yine talep olundukda Ağca Kocalı karyesi ahalilerinden Zeyneb oğlu Mustafa ve Ağca oğlu Ahmed ve kapu koparan oğlu Bekir ve kalih oğlu vesa'ir karye ahalileri şoye şeh det iderler ki  an-asl ihb rlarımızdan şoye mesmu alarımız olduğuna karye-i mezk run tıkdan tarafında olan balandan ve kocalar yokuşuna varıncaya kadar vakfin sunurudur ve   kıt a tarla sınır dahilindedir b ylecesine ihtiy rlarımızdan istima mız olduklarına şeh det ideriz didiklerinde na'ib-i men b efendi hazretleri şeh detlerini hayr-i kabulde eylediğini tarafımıza if de birle su'ikasda sem ile şeh detin hayr-ı kabulde olduğu ecilden m ddeiy n mezbur anlar mu araza ve mu anazadan men  olunub m nazi in fih ol n   kıt a tarlaya c nib-i vakıfdan mutasarrıf olunmasına tenbih-i şer i olunmuşdu ba de ru'yet l-da va kara bacak z de h c ağa Ul ş kazasından Topak oğlu Ahmed n m kimesne hudud mezb re şeh det için huzur-ı şer e getirdikde teskiye için ahk m-ı şer iyye su'al olundukda ahk m ben bilmem dey  cev b eylediğine bina en şeh detimden men  olunduğu işbu mahalle kayd şud olunmuşdur.

31. Sayfa / 67. Belge

Medine-i Tarsus s kinlerinden ham l Memiş n m kimesne huzur-ı şer ide şoye takr r-i kel m ve ifade-i mer m ider ki Telli oğlu n m kimesne benim d rt kese akçelik doru esbimi fuzuli ahz id b esbimin kıymetini  ala ve vefku'ř-şer i el virilmesi matlubumdur su'al olunsun didikde merkum telli oğluna su'al olundukda cev bında sekiz y z guruş Karzullah olarak Hamal Memiş  zerinde hakkım olup   y z elli guruşa doru esbi kat  baha ile kat  d rt y z elli guruş diğer kırası kat  baha id b elli guruşum hamal Memiş  zerinde kaldı didikde Hamal Memiş dah  ink r eylediği kayd şud

31. Sayfa / 68. Belge

°An asl Antakya °ayânından Civelet zâde İbrahim Ağa huzur-ı şer°i şerifde işbu ba°is haze'l-kitâb °an asl Trabulusu zimmi muvacehesinde şöyle da°va ider ki bundan akdem otuz iki senesini zarfında Haleb vâlisi Ahmed Pâşâ hazretler Haleb Sancağında vaki° olân harir gümrüğünü bize ihâle itmeğın hâlâ medine-i Tarsus'da mütemekkin barbir zımmiler °uhdemiz olân mahalden yüz kantar harîr alub fûruht eylediklerimden medine-i Tarsus'da Adana vâlisi el-hâc Mustafa Pâşâ hazretlerinin vakitnde yüz kantar harîr körüğü mutalebe eylediğimde bi'l-vasıta i°âne ile irâde-i te°allül itmekle °ala vefku'ş-şer°i beher kantarı üçer yüz guruş otuz bin guruş hakkımı el virilmesi matlubumdur deyü idda° gibbe's-su'al iki buçuk kantarı ikrâr ma°adasını inkâr eylediklerinde ağa-yı muma-ileyh hazretlerinden beyyine taleb olundukda Civelek zâdenin vekil-i müscili °Antakyalı Mehmed Ağa bin Mustafa ve barbir zımmiler muvacehe medine-i Tarsusdan °an asl Kayseriyeli el-âc bâşe şöyle şehâdet ider ki gerçi otuz kantar mikdârı barbir zımmilerin adamları harir aldılar deyü istima° eyledim ve lakin senesini ma°lumum değıldir deyü şehâdet eylediği kayd şud

31. Sayfa / 69. Belge

Mürsel oğlu karyesinden Hasan nâm kimesne gayın validesi Şerife Hatundan bin guruş felek-i da°va idüb Şerife Hatun inkâr eyledikde Hasan'dan idda°sına mutabık yine taleb olundukda şekil urunundarasül ve Kranklaos karye-i nâmun kimesneler li-ecli'ş-şehâdet hazıran olub su'al olundukda bin guruşu Şerife'nin yedine teslîm olunduğunu bilirüz şehâdet dahî ider didiklerinde °Ali hac oğlu Yusuf şa°ban-ı şerifin on beşinci günü der-°aliyye tarafına mûrahi olmuşdur

Fi 15 Ş (Şaban) Sene 39

32. Sayfa / 70. Belge

Müdde-i felek müdde-i °aleyh olân kara kayalı kütük nâm-ı kimesneden yedi yüz guruşa musâlaha didikde musâlaha olduğuna med°i aleyhden iddi°asına mutâbık yine taleb olundukda Kara kayalı °aşiretinden Kaolukırık oğlu Mustafa ve Hamza oğlu Molla Mehmed nâmân kimesne yedi yüz guruşa musâlaha oldular deyü şehâdet itmeleriyle şehâdetleri hayz-ı kabulde olub mu°arazadan men° olunduğu kayd şud

32. Sayfa / 71. Belge

Telli oğlu nâm-ı kimesne medine-i Tarsus sâkinlerinden Mehmed °Ali'den iki yüz seksân guruş iddia idüb ve yüz guruşunu Mehmed °Ali ikrâr ve lakin on bir çift cizme virdim didikde Telli oğlu inkâr cîzme teslîmine beyyine taleb olundukda medine-i Tarsus Mustafa bin hâcî Mezid on bir çift cizme teslîm olunduğuna şâhid ve bundan başka Keçeli Hasan oğlu Mehmed nâmân kimesnelerin her şehâdet itmeleriyle sâbit oldukda Telli oğlu mu°arazadan men° olunub otuz guruş üzerine sâbit olub sâbit olân mebalîğ Telli oğlundan tahsîli kayd şud

Fi 3 C (Cemaziyel ahir) 236

Otuz guruş taraf-ı bahası olarak sâbit olmuştur.

32. Sayfa / 72. Belge

İçil sancağında Lenger karyesi sâkinlerinden es-Seyyid İbrâhim bin Hüseyin nâm-ı kimesne Tarsus kazalarından Elvânî kazası °ayânı Hac Hasan oğlu Pâşâ ağadan şöyle iddia ider ki İçil sancağında Karadâş nahiyesinde ba-berât-ı °alişân mutasarrıf olduğum sahak nâm-ı karye kırk iki bin altı yüz yiğirmi akçe mutasarrıf olduğum ze°ametim mülhakatında Karadaş nahiyesine tâbi° karye-i Eskîr ve Kilisecik ve Kozayil ve Karaca köy nâmun mezra°ları merkum Hac Hasan oğlu Pâşâ ağa iki yüz otuz dört seneden fuzuli mutasarrıf oldu deyü iddi°a eylediği kayd şud

Fi 3 C (Cemaziyel ahir) 236

32. Sayfa / 73. Belge

Mezra°-yı Sarıbaşı Karakidir.

Tarsus sâkinlerinden Hasan nâm-ı kimesne yine Tarsus sâkinlerinden Kürt Mehmed'in yüz yiğirmi beş guruş iddi°a idüb yüz yiğirmi beş guruşu bundan akdem ibra zimmet eylediğini Hasan ikrâr itmeleriyle mu°arazadan men° olunduğu kayd şud

Fi 5 C (Cemaziyel ahir) 236

33. Sayfa / 74. Belge

Mübaya°acı °Osmân Ağa'nın isti°lâm emridir kayd şud

Düstûr-ı mükerrer müşir-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûru'l-cumhur bi'l-ikrû's-sâkîb mütemmim mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sa'ib büryânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyedü'l-erkâni's-sa'adeti ve'l-iclâl el-muhfuf-ı bi-sunûf-ı avatifu'l-melikü'l-âlâ Adana vâlisi vezirim Mehmed Celâleddin Pâşâ edâllahu te'ali iclâle kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adini'l-feza'il ve'l-ikelâm mevlâna Tarsus kadı zîde fazlıhu ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akrân vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadrehüm tevkî ref'i hümayûn vâsıl olucak ma'lum ola ki sen ki vezir-i müşârün-ileyhsin dergâh-ı mu'alam gediklülerinden Adana ve Tarsus Sancakları mübaya'acı sâbık °Osmân zîde mecdehunun takdîm eylediği bir kıta °arzuhâl mefhûmunda iki yüz otuz iki senesine mahsûben Tarsus iskelesine nakl olunmak üzere livain-i mezkûrun kazalarından Namrun mübaya'ası olduğu ma'lum ol-mikdâr keyl râyic zehâyirinin kelle-i merkumeye nakl birle dokuzda safayin vüruduna intizaren tavakkuf olunduğundan bin sekiz yüz kileden mütecâviz zahire çürüyüp telef olduğunu müş'ir Tarsus hâkiminden aldığı i'âm kazaen zâyîc olduğundan telef olân olmikdâr Kankı senesine dâhil olmadığından beyân birle zehâyine mezkûrenin vech-i muharrer üzere telef olduğunu tahkîk olunmak için mahallinde isti'lâmı havi emr-i şerîfim isdârı husûsunu istida° itmekden nâşi kuyuda müraca'at olundukda asitâne-i sa'adetim lazımıçün iskele-i mezkure nakl olunmak üzere sene-i merkumeye mahsûben livâ'in-i mezkûrından sen gelüb muma-ileyh ma'rifetiyle mübaya'ası tertîb olunan ma'lûm ol-mikdâr keyl zehâyir râyic zehâyirinden gayr-ı ez °afv muma-ileyhin tahsîlâtı olân yigirmi sekiz bin keyl hintadan ğayr-ı ez noksân sefâyin ve çürük yigirmi dört bin dokuz yüz doksân üç buçuk keyl hinta anbârı °amirem teslîm olunub çürük ve noksân sefa'yin olarak bin dört yüz on bir buçuk keyl tahsîlâtından bin beş yüz doksân beş kile hinta ki cem'an üç bin altı buçuk keyl hinta zimmeti olduğu mübaya'acı muma-ileyhin derdest ru'yet olân mesali icmâlinden nümâyan ve bu makule râyic zehâyir yine me'mur olânların hitâm-ı me'muriyetlerinden hesâbları lede'l-ru'yet tahsîlâtları der-sa'adetime irsâlâtlarından defterleri zuhur ider ise der-sa'adetimden fi'yât ile tedarik ve mübaya'a hasebiyle anbar-ı °amerime teslîm itmek ve çürük ve telaf olduğu halde mübaya'acı hasebiyle hesâb ve zehâyire hazinesine teslîm olunmak ve noksân sefa'yin cânib-i miriyye karışmayub fakat teslîm anbar ile hesâbı ru'yet olunmak şürûtundan olmağla bu suretde mübaya'acı muma-ileyhin inhâsı mucebince ğayrâz irsâlât zuhûr iden zimmeti mahalinde çürümüş olduğu halde mübaya'acı hasebiyle mübaya'acı muma-ileyhden tahsîl olunmak ve çürük

ve telef olmadığı halde mahalinde fûrûhat itdiği ve yahûd ol-mikdârının bedelini tahsîl eylediği suretde keyfiyete ta'ÿîn eyledikde der-sa'adetimden baha ile tedârik ve anbar-ı 'âmireme teslîm eylediğinden sonra râyic hasebiyle icâb iden bahâsı virilecek beyânıyla isti'âm hâvî iktizasına göre emr-i şerîfim isdârı husûsu der-kenâr olmağla mucebince sana hitâben isti'âm hâvî emr-i şerîfim isdârı husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk itmekle ol-vechile 'amel ve hareket bezl-i ciddi himmet eylemeniz fermânım olmağın isti'âm hâvî batakrîr işbu emr-i celilü'l-kudrem isdâr ile irsâl olunmuşdur imdi vusûletde ğayrâz irsâlât mübaya'acı muma-ileyhin zuhûr iden zimmeti muhalinde çürümüş olduğu halde mübaya'ası ha keyfiyete ta'ayyüle eyledikde der-sa'adetimden baha ile tedârik ve anbar-ı 'âmireme teslîm eylediğinden râyic hasebiyle icâb iden bahâsı virileceği ma'lumunuz oldukda husûsi mezburi etrâfiyla tahkîk ve keyfiyeti i'âm ve iş'âra sarf-ı külli miknet eylesen siz ki kadı ve vücûh-ı memleket ve işerleri siz dahî muceb emr-i şerîfimle 'amel ve hareket eylemeleri bâbında fermân-ı 'alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hük-m-i şerîfimle vardıkda bu bâbda tehaşi ve mecanebet eyleseniz

Fi 15 Ş (Şaban) Sene 34

34. Sayfa / 75. Belge

Medine-i Tarsus kazalarından Perce karyesi sâkinlerinden dokuz oğlu Mustafa muvâcehesinde çârik para ağası Hüseyin merkûm Mustafa nâm mâl-ı miri evidir deyü da'va idüb iddia'sına mutâbık beyyine 'aciz olub ve bundan başka Perce ahâlileri cemm yüz seneden mütecâviz mütecâviz-i merkum Mustafa'nın bâbası ve dedesi mâl-ı mîri evl olmayub bu ana kadar mîri virdiği bizler ru'yet eylemedik didikleri 'Ali Fakih karyesinde Doruk oğlu Tobukcu Karagündüzlü oğlu Deli Mehmed Ağa 'Osmanî Mahmûd ve Mollâ Mustafa şehâdetleri hayyiz-i kabûlde merkum çârik para ağası Hüseyin Ağa mu'araza men' olunduğu kayd şud

Fi 1 Ramazan 234

34. Sayfa / 76. Belge

Medine-i Tarsus'da Tekye Mahallesi sâkinlerinden bundan akdem fevt olân Çopur Hindi'nin sağır oğlu Ahmed ve sağire kızı Meryem sağirtanların vasisi olân Fatıma Hatun'un vekili müscili ve zevci Ebu Bekir nâm-ı kimesne huzur-ı şer'î şerifi enverde işbu bâ'is haze'l-kitâb yine Tekye Mahallesi sâkinlerinden imana bahş nâm müteveffanın sağire kızı hatunun anası ve vâsisi olan Elif Hatun muvâcehesinde şöyle

da^çva ve takrîr-i kelâm ve ifade-i merâm ider ki bundan akdem müvekkilem zevcem hatunun zevci Çopur Şeyh Ahmed Hindi hal-i hayatında minhek vakfı arsası üzerine bina eylediği ma^çlumatü'l-hudud iki bâb müştamel tantaniler menzilleri müteveffa imam bahş indinin sağire kızı Aniş hatunun vasisi olan Elif Hatuna su'al olunsun menzilân-ı mezkûranları ^çala vefkü'ş-şer^çi alı verilmesi matlubumdur didikde gıbbe's-su'al ^çakıbü'l-inkâr merkume Elif Hatun şöyle cevâb-ı ba sevâb iderek dede kayyum evkafı tevliyeti zevcim imam bahş üzerinde iken dört sene Çopur Hindi fuzuli bila sened mutasarrıf olub medine-i Tarsus'da vaki^ç Hindi Hanı ve debbağhane mahallesinde olan bir bâb menzil ve bir bâb dükkânların dört senelik gallesi zimmetinde olub zimmetinde olan dört senelik galle-i vakf zevcem imam bahşa viridi imam bahşın mülkü müşterasıdır didikde merkume Elif Hatun'un takrîr-i meşrûhası üzere yine taleb olundukda ^çadvel ricâl-ı müsliminden erbc zâde Ebu Bekir Efendi ve Tekye sâkinlerinden Şeyh mehmed namanların şehâdetleri ile sabit olub ve yedine yine hüccet virildiği kayd şud

Fi 5 S (Safer) Sene 36

35. Sayfa / 77. Belge

Mehmed Celâleddin Pâşâ efendimizin savb-ı devletlerinden vürûd iden i^çlân-ı işa^çe buyuruldı

Şeri^çat-ı şî^çar Tarsus kadısı faziletlü efendi zîde fazlulu uve me'zun bi'l-ifta fekâhetlü efendi zîde takvahu kıdvetü'l-emâcid ve'l-^çayân mütesellimimiz ^çizzetlü Hüseyin Efendi zîde mecdehu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akran mir-alay zabitan ve sa'ir ^çayân memleket ve iş erleri zîde mekaderhüm olunur ki vuku^ç hasene-i devlet-i ^çaliyyeden olduğu üzere işbu mâh-ı şevval-ı mükerrermin dördüncü günü vuku^ç bulan tevcîhat-ı hümâyûn meymenet makrun ba-hatt-ı hümâyûn şahane Üzeyir ve Beylân sancakları ilhakıyla Adana eyaleti kemâ-kan ^çuhde-i isti^çmalimizde ibka ve takrîr buyurulmuş olduğu nâtik tevcîh ve me'muriyet evâmîr-i şerîfeleri şeref vûrud itmekle hakkımızda şeref sunuh iden işbu ^çinayet-i celilenin kalemru hükümetimizde bulunan kaza ve elviya halilerine i^çlân ve işa^çe sıyla te'mîn bilad ve rafah ve irade ibâd emni ehemni istihsâl iderek cümleden taraf-ı şeref-i mülûkâne için da^çvat hayriyye isticlâb lazım gelmekden nâşi livain-mezburin ilhakıyla eyalet-i merkûmenin ^çuhde-i istihalemizde ibka ve takrîr buyurulduğunu i^çlân ve işa^çe zımında divân-ı Adana'dan

işbu buyuruldımız tahrîr ve isdâr ve serhandiyan-ı adavat-ı enderunum kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran olunmuşdur inşallah-ı te'ala vusulünde ber-vech-i meşrûh muceb buyuruldımız ile amel ve hareket ve hilâfindan hazer ve mecânebet eyleyesiz deyü

Fi 25 L (Şevval)34

Sayfa 35 / 78. Belge

Hüseyin Efendinin mütesellimlik buyuruldısı kayd şud

Şerîat-ı şî'ar Tarsus kadısı faziletlü efendi zîde 'ulema zîde ilmuhu ve me'zun bi'l-ifta fekâhetlü efendi zîde takvahu ve Tarsus mütesellimi olub bu def'a umur-ı mütesellimin kema-kân 'uhdenize ibka ve takrîr kılınan kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân Hüseyin Efendi zîde mecdehu ve vücûhu ahali ve 'ayân ve zabitan-ı memleket ve sa'ir iş erleri inha olunur ki sen ki mütesellimi muma-ileyhsin sen me'mur olduğun üzere ahali ve kuna ile zendegâni ve ma'aş ve irahasine fukara ra'iyet say' gayret eylemekde olduğun ecilden bu def'a Tarsus mütesellimliği kemâ-kân 'uhde ki ibka ve takrîr kılınmış olmağla kemâ-kân Tarsus mütesellimliğini sen tarafından zabt idüb iraha fukara ve asâyişe berayaya hususu şer'î şerife tatbik iderek vech vech hasene üzere ru'yet husûle senden me'mûl melhûzumuz olan karu'l-hahi ve nisf-ı lazimesi te'kid eylemek husûslarına i'tina ve dikkat eyleyesin ve siz ki efendiyân muma-ileyhüma ve muhatabun sa'iresi mütesellimimiz muma-ileyhi kemâ-kân Tarsus mütesellimi bilüb her bir hususuna mu'avenet ve müzehareti ve bir taraftan hilâfi vaz' ve hareket vuku'a getirülmemesi hususuna dikakt eylemeniz babında mütesellimlikde ibka ve takrîrini hâvi divân-ı Adana'dan işbu buyuruldı tahrîr ve isdâr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran enderun baş çavuşumuz Mehmed Ağa ile irsâl olunmuşdur bi mennihi te'ala vusulünde ber-vech-i meşrûh muceb buyuruldı 'amel ve hilâfindan hazer ve mücanebet eyleyesiz deyü

Fi 24 L (Şevval) Sene 34

35. Sayfa / 79. Belge

Bühani sâkinlerinden ellüyi karar iden Hacı Mehmed'in dükkânında olân emvâl ve eşyası oda başiye teslim

Sabun kıyye	Büber kıyye	Tönbaki dirhem kıyye 100	İblik dirhem kıyye 350
-------------	-------------	--------------------------	------------------------

40	6	3	1
Çok aded 1	Tencere aded 1	Çekmece aded 2	Vezne aded 1
Defter-i düyûnat	Ufak zenbîl aded 7	Kalan-ı bargir aded 1	

36. Sayfa / 80. Belge

Bin iki yüz otuz der-sene mahsûben enfiye için vürud iden emr-i °alışân kayd şud

Düstûr-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizâmü'l-°âlem cumhûr bi'l-ikrû's-sakib müttemim mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i er kânü's-sa°adet ve'l-iclâlü'l-muhfûf bi sunûf-ı °avatifu'l-melikü'l-âla Adana valisi vezirim pâşâ edâmallah-ı mâyeşa ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me°adini'l-fazıl ve'l-ikelâm Adana ve Tarsus kadıları zîde fazluhüma ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akran °ayân zâbitan ve iş erleri zîde kadrehüm tevki° refi°-i hümâyun vasıl olucak ma°lum ola ki ba-hatt-ı hümâyun şevket-i makrûnum darbhâne-i °amirem tarafından enfiye mukata°asının zabt ve idâresi °uhdesine ihâle ve takrîz kılınan dergâh mu°allam Kuyucu başlarından iftihârü'l-emâcid ve'l-akrân İsmâ°il dâme mecdehu nin takdim eylediği bir kıt°a memhûr takrîri mefhumunda varidat cesime-i miriyeden İslânbol ve memalik-i mahrûsemin enfiye mukata°ası aklâmından Adana ve Tarsus kazaları enfiyeciliği işbu bin iki yüz otuz beş senesini ağustos ibtidasından temmuz gâyetine değin bir sene-i kâmile zabt ve idare eylemek üzere keşiş oğlu zımmi Teyri nâm-ı zımmiye ihale (ber vech-i emânet) ve zabti çün bundan akdem isdâr olunan emr-i şerifim mersûm i°ta olunmuşdur ve mersum dahî Yorgi nâmında bir zımmiye ihale birle emr-i şerif mezkuri teslîmen mahal-i mezkûre göndermiş ise de mersum Yorgi mu°temed olmayub mâl-ı miriyi telef ideceğini erbâb-ı vukufdan tahkîk itdiğine binaen kazaha-i mezkure enfiyeciliği mesfur Yorgi zımmenin üzerinden ref° ve Mihail zımmiye ihale etmiş olduğunu ifade itmekle sene-i merkume mahsûben kazaha-i

mezburede serbest üzere enfiyenin beğ^c ve fûruhatı mersum-ı Mihail zımmi ve tarafından me'zun adamlarına mahsusi olup aheri dah ve ta^carrun ve tevzi itmek üzere mukaddem sadır olan emr-i şerifim kayd terkîk olunarak zımmi mersumun zabtı çün şuruti mucebince müceddiden bir kıt'a emr-i şerifim sudûrunu tahrîr ve inha itmekden nâşi kuyuda müraca^cat olundukda zaman zabtı ağustos ibtidasından olan memâlik-i mahrûsemin enfiye mukata^cası mülhakatından Der-Aliyyemde ve Mora eyaletinde vaki^c miri enfiye kârhânelerini idareye me'mur emin olanların kârhâne-i mezkûrlarda enfiye i^cmâl virildikleri mahallerde serbestiyet üzere beğ^c ve fûruhtu kendülere ve tarafından ta^cyin olunan adamlarına mahsus olup harî enfiye i^cmâl ve fûruhat eylemek ve enfiye hususuna vezir-i ^cazâm ve mirimirân-ı kirâm ve evkâf mütevellileri ve kura zâbıtları ve havâs-ı hümâyûn voyvodaları ve subaşlıları zü^cama ve erbâb-ı timâr ve müteferrika ve sipâhi ve yeniçeri cebeci ve topcu ve ^carabacı ve mehterân-ı hayr ve sa'ir ^caskeri ve ehl-i ^corf ta'ifesi taraflarından vechen mine'l-vücûh dahil ve tevzî olmamak ve mîr-i kârhânelerden ma^cada mukaddem ve muahhar ihdâs olunan karhâneler her ne mahalde bulunur ise sed ve bend ve bulunan enfiyeleri emin adamları ma^crifetleriyle zecren leh cânib miri çün zabt ve giriş olunur muğayir-i şurût hareket idenleri olur ise o makuleler et-te'dib ehl-i İslâm'dan ise zabtı ma^crifetiyle ahz ve kal^ca bend ehl-i zimmet ve re^cayadan ise vaz^c kürek olmak içün der-sa^cadetime ^carz ve i^clâm olunmak ve müste'min ta'ifesi yedlerinde bulunan enfiyeleri mir hasebiyle cânib-i mîr içün zabt ve mübâya^ca olunur kendileri elçileri ma^crifetleriyle te'dîb ve tahzîr olunmak ve enfiye i^cmâl ve fûruht idenlerin karhaneleri sed ve bend olunmak iktiza idildikde hükkâm ve zâbitun taraflarından halâk-ı nizâm mahkeme harcı ve ^caidat mutâlibesi ve sâ'ir bahâta ta^ctîl maslahat-ı mûhimme ba^cis olacak hâlâtdan mücanebet olmak ^cayân ve zabitan taraflarından enfiye eminlerine ve adamlarına işbu mahal ve ne kadar veyahud mukâta^ca der-dîva muhalefet itdirilmemek ve hilâf-ı nizâm enfiye i^cmâl ve fûruht idenlerin enfiyeleri zabtında da^cvaya te^caddi ider olur ise mahallinde istima^c olunmayub der-sa^cadetime havale olunur ve sirren getürenleri esna-yı râhda derbend yeniçeri ahz eylediklerinde mevcut olân enfiyeleri cânib-i mîr içün zabt olunmak mukata^ca mezkurun düsturu'l-^camel meşrûtundan olduğuna binaen 234 senesi ağustos ibtidasından temmuzu gayetine değın bir kâmile zabt ve idâre eylemek üzere emin mûma-ileyhin ber-vech-i emânet ihâle eylediği kimesnenin zabt ve idaresi çün işbu sene-i mübareke evâsıt cemaziye'l-ahire mesnede emr-i şerifim virilmiş idüğü

mukayyed olmakla bu suretde emin mûma-ileyhin takrîri mucebince nizâm virilen emr-i şerifimin kaydı terkîn olunarak müceddiden emr-i şerifim i'rası iktiza eyledi baş muhasebeden der-kenâr olunmağla mukaddem sadır olan emrin kaydı terkîn olunarak müceddiden emr-i şerifim isdârı hususuna idare-i 'aliyyem ta'alluk itmemele mucebince 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın işbu emr-i 'alişânım isdâr ile irsâl olunmuşdur vusûlünde siz ki vezîr-i müşârün-ileyh ve kuzât ve nüvvâb 'ayân zabıtan mûma-ileyhim siz balada tahrîr olunduğu üzere kazaha-yı mezbura enfiyeciliği sene-i mezbûra mahsûben Miha'il nâm zimmiye ihâle ile mukaddem virilen emrin kaydı terkîn olunmuş olduğu ma'lumunuz oldukda mevcut muktezâsı üzere 'amel ve hareket birle ber-muceb şurût-ı mersûmun enfiye fûruhta kimesne tarafından dahil olmamasına ihtimâm ve dikkat eylemek babında fermân-ı 'alişânım sadır olmuşdur buyurdum ki hüküm-ü şerîfime vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfta sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîli's-şân vâcibü'l-ittiba' ve lazımu'l-imtisâlik mazmun münifi üzere 'âmil olasız

Fi 5 C (Cemaziyel ahir) Sene 235

37. Sayfa / 81. Belge

İlameddin oğlu Seyyid Mehmed dükkânında karar iden Mısırlı şerbetçi metrûkâtı seyid Mehmed'e teslîm metrûkât defteridir

Kalbur köse 'aded 11	Şerbet fenârı 'aded 1	Tağar 'aded 3	Desti 'aded 4	Kublu tas 'aded 1
Şerbet güğümü 'aded 1	Bıçkı 'aded 2	Keser 'aded 1		
Kutu 'aded 2	Yağ tavası 'aded 1	Çekic 'aded 1	Hegbe 'aded 1	Şerbet kutusu fincan ile 'aded 1
Tencere 'aded 1	Saheyn 'aded 1	Tahta 'aded 8		
Süpürge 'aded 2	Bir torba kirec 'aded 1	Hasır 'aded 6	Metil yorgan 'aded 1	Şerbet teknesi 'aded 1

38. Sayfa / 82. Belge

Enfiye-i mezkurenin mucebince Adana valisi efendimizin taraf-ı devletlerinden vürud iden buyûruldu sûretidir. Sicil-i mahfûza kayd şud

Adana ve Tarsus kadıları faziletlü efendiler zîde fazılhümâ ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân Tarsus mütesellimi izzetlü efendi zîde mecdehu inha olunur ki darbhâne-i amire tarafından zabt ve idare olunan mukataâtdan enfiye mukataasının mülhakatından Adana ve Tarsus enfiyeciliği işbu 34 senesine mahsûben ağustos ibtidasından temmuz gayetine dek zabt ve idare eylemek üzere Mihal zımmiye ihâle birle leva'in mezbûrin enfiyeciliği yed-i vâhidden zabtıçün yedine bir kıta emr-i şerif buyurulmuş olmağla ber muceb emr-i şerif enfiyecilik-i mezbureyi yed-i vâhidden zabtına bir taraftan müdahale olunmamak babında dîvân-ı Adana'dan işbu buyuruldu tahrîr ve isdâr ve yedine ita olunmuşdur inşâllah-ı teali vusûletde vech-i meşrûh üzere ber muceb buyuruldu amel ve hareket ve hilâfından begayet hazer mücânebet eyleye deyü

Fi 21 N (Ramazan) Sene 234

38. Sayfa / 83. Belge

An asl Trablos sâkinlerinden Mehmed Alemdar zâde huzur-ı şerî-i şerif enverde işbu ba'is haze'l-kitâb yine Trablos mütemekkinlerinden Barbur oğlu elyan nâm-ı mesfûr muvacehesinde şöyle takrîr-i kelâm ve ifade-i merâm ider ki medine-i Tarsus Kızıl Murad mahallesinde küçük minare kurbunda vaki bir bâb müştamil fevkâni matahtani derûnunuzda vaki olan müştamel tahtalı ve bir su kuyusu ve bir mikdâr havlusu ile ve menzil-i mezkû ittisaletde üç bâb müştemil dekakin kıbleten bölük başı menzil ve caylı oğlu menzili şarken kırmızı kel menzili boyrazan tariki am şimâlen tarik-i am yine işbu hudûd-ı erba ile mahdûd ve mümtâz es-Seyyid Abdulfettah'dan iştirâ eylediğim menzil mezkûri ve dekakinleri be cümeleten tevahi ve levahık şirâyâ tâlib ve nâm-ı mesfûra beş bin yedi yüz elli guraşa aynı fahişden ârî olarak beğ sicil-i şerî ile beğ idüb mesfur dahi beğ mezkuri kabul semeni mezburi dahî tamamen ve kâmilten ahz ve kabz idildikde huzur-ı şerî-i enverde beğ ve şiranın sıhhat mübeyyin Barbur oğlu İlyâs yedine kıbel'i şerîden bir kıta hüccet-i şerîye verilmesi matlubumdur dididkde ala vuku bey-i merkumun ikrârı mucebince mesfur barbur yedine işbu hüccet-i şerîyye

tahrîr ve yedine i[°]ta olundu Hurri refi'l-yevmü's-sâlis min şehr-i zilhiccetü'ş-şerife sene erba[°] ve selâsin ve mi'eteyn ve elf

Şuhudü'l- hal faziletlü Kozzâde Mehmed Efendi faziletlü Amed Saray Hafız Efendi subaşı Tarsus es-Seyyid °Ali Ağa hademe-i mahkeme Kürt Hasan emir °Osmân zâde °Osman Efendi ve gâyrehüm min ahali-i Tarsus

39. Sayfa / 84. Belge

°İzzetmâb şeri[°]at nesâb mevlâna es-Seyyid °Ömer Hulusi Efendi kâmiyab bade't-tehiyyetü'l-vafiye inha olunur ki ber-vech-i ma[°]işet mutasarrıf olduğum Tarsus kazasının umûr-ı niyâbet-i şer[°]iyyesi işbu sene-i erba[°] selâsin ve mi'eteyn ve elf zilhiccetü'ş-şerifesi gurrelerinden tarafımızdan cenâbınıza ihâle tefvîz olunmuşdur gerekidir ki kaza-i mezkûri °uhde merkumeden ru'yet umur kısmet °askeriyesiyle mutasarrıf olub beyne'l-ahali icra-yı ahkâm-ı şer[°]i eyleyüb cadde-i şer[°]-i şerifden serimu inhirafa cevâz göstermeyesiz ve's-selâm el-fakir Mehmed Sa[°]di el-mutasarrıf-ı medine-i el-mezbure

Fi 19 Zilhicce 234

39. Sayfa / 85. Belge

Bin iki yüz otuz beş senesi martı i[°]tibarıyla İspence için virilen İspence nâme defteridir

°Aded recebl-i şerif ibtidasında virilen kağıt yevm sebt 200

650 receb-i şerifin sekizinci günü yevm sebt altı yüz elliden Hacı Ağa'ya teslîm yüz yiğirmi kağıddır

460 def[°]a yevm sebt

Arpacı zâde °Ömer Efendi'nin i[°]lâmı suretidir.

39. Sayfa / 86. Belge

Budur ki

Medine-i Tarsus'da ba-emr-i °ali ikamet üzere iken be emrullah-ı te[°]ala vefat iden Mehmed Emin Efendi'nin hal-ı hayatında otuz beş senesi ramazan-ı şerifin beşinci gününde sabıka Tarsus na'ibi Seyyid °Ömer Efendiye iki bin guruşa bir kıt[°]a polîçe mektubu der-°aliyyede kiramdan fetva el-hac Hafız Mustafa Efendi yedinden °Ömer Efendi'nin sarrafı Markıd oğlu hoca Boğuşa teslîm olunmak üzere irsâl olunub müdde-i

aleyh °Ömer Efendi müteveffa hoca efendiye mâh-ı mezburun beşinci günü mârû'z-zikr iki bin guruşun bin guruşunu teslîm idüb kusur kalan bin guruş medyûn müdde-i aleyh °Ömer Efendi tarafından te'diye olunmakta iken poliçe mektubu zayı° olub mahalline vâsıl olmadığından el-haletü hazihi melağ-ı mezbur muhallefât muma-ileyhsiz lâzım geldiğine mebni muhallefât-ı mezkurun kabzına me'mur Mustafa °Ali ma°rifet ve ma°rifet-i şer°le bade's-sübût müdde-i °aleyh °Ömer Efendiye teslîm olduğu kayd şud

Fi 15 S (Safer) Sene 36

40. Sayfa / 87. Belge

Adana Valisi Celâleddin Mehmed Pâşâ Efendimizin taraf-ı devletlerinden konak için varüd iden buyuruldu sureti kayıdır.

İftihârü'l-emâcid ve'l-°ayân hâlâ Tarsus Sancağı mütesellimi °izzetlü Hüseyin Efendi zîde mecdehu inha olunur ki Nefs-i Tarsus kasabasına varüd iden mübaşerân ve sa'ir mesafeye vilâyetlü konağına nüzûl iderek yem ve yiyecek hususunda mikdâr-ı kifâyeye °adm-ı kana°at ve cihet sa'ire ile nazil oldukları sahib-i haneleri iz°ac bi-huzur itmekde oldukları tarafımızdan tahkîk olunub saye-i mekârim vâye-i hazret-i talat-ı neba min-küllü'l-vücuha sekene-i memleket ve ahali-i vadinin istihsâl Esbâb-ı refâh ve rahatı müttehim dikkat-i himmet hükûmetdâri olmakla imdi ba°de'l-yevm sakîn olduğun konağında birkaç meyasib oda tahliye ve lüzumu mikdâr hizmet ta°yîn ve tahsisi ve alif ve it°amların tarafından tanzîm idüb ba°de'l-yevm Tarsus dahil olan mübaşirin ve mühim manan-ı sa'ireyi bu suret üzere misâfir idüb ka'ide-i ekser bilâd üzere rakib ve rcil 3 guruş cânib-i vilâyetden i°ta olunmak ve işbu buyuruldımız kira°at ve tescîl ve kaydına der-destûru'l-°amel tutulmak ve beyân kılındığı üzere rakibe iki guruş ve racûle bir guruşdan ziyâde alınmamak üzere nizâm ve karar virilmiş olmakla muceb ve muktezasıyla °amel eylemek babında divân-ı Adana'dan işbu buyuruldu tahrîr ve isdâr ve tesyâr olunmuşdur bi mennihi te°ala vusûlünde ber-muceb buyuruldu ile °amel ve hareket eylesin.

40. Sayfa / 88. Belge

Adana valisi devletlü Celâleddin Paşâ Efendimizin menzil-i bargîrleri için vürüd iden buyuruldu sureti kayd şud

Şer'iat-ı şî'âr hala Tarsus kâdısı faziletlü efendi zîde fazluhu ve me'zun bi'l-ifta fekâhetlü efendi zîde takvahu ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ayân mütesellimi 'izzetlü Hüseyin Efendi zîde müceddiden ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akran 'ayân ve zabitan ve eshâb sancak ve iş erleri zîde kadrehüm inha olunur ki Ulâk'dan ma'ada ba'zen mübâşerât ve sa'ir nefsi-i Tarsus ve hâvi olduğu kuralardan bargîre süvâr ve ekseri telef olarak fukara ve beraya-yı mucib zarar ve hasar olunduğu ma'lumumuz olmağla imdi ba'de'l-yevm fakat Ulâklar nefsi-i Tarsus'dan ba-hasbü'l-iktiza bargîr alıb mahalline azimet ve köylerde tebdîl itdirmeyüb Ulâk'dan ma'ada ferd-i vahide cânib-i vilâyetden bargîr virilmemek üzere nizâm ve karar virilmiş olduğu siz ki muhâtabun mûmaileyhimsiz ma'lumlarınız oldukda mantuk buyuruldığımızı iktiza iden kuraya ihbâr idüb muktezası üzere 'amel ve hareket olunmak babında divân-ı Adana'dan işbu buyurıldı tahrîr ve isdâr ve tesyâr olunmuşdur bi-mennihi te'ala vusûlünde ber-muceb buyurıldı 'amel ve hareket eylesin.

Fi 19 Zilhicce 234

Gözeli gusaniden Talaslı kadir doksan guruş da'va idüb nizadan men' olunub haz olduğu işbu mahalle kayd olunmuşdur.

41. Sayfa / 89. Belge

'An asl 'Antakyalı Sakacı Mustafa medine-i Tarsus'da fevt olub ma'rifet-i şer'ci ve emin-i beytü'l-mal ma'rifetiyle tereke tahrîr ve yine 'Antakya sâkinlerinden medine-i Tarsus'da asâkir İsmâ'il nâm-ı kimesneye teslîm olunmuşdur

Hademedden Erçel oğlu ma'rifetiyle

Döşek 'aded 1	Yorgan 'aded 1	Yasduk 'aded 1	Beyaz entari cedid 1	Aba 'aded 1
Terke hegbesi 'aded 1	Sandık ()			
Su tası 1	Sırt sakası 'aded 1	Yeşil desti 'aded 1	Bir kilid 'aded 1	

İsmâ'il kefil leblebici başıcı

'Abdullah

Fi 9 Receb 236

41. Sayfa / 90. Belge

Medine-i Tarsus'dan Zorbâz oğlu Molla Ağa'nın vekil müscili Şeyh Musa Efendi Emin oğlunun kızı Emine Hatundan Kızıl Murad mahle olân Hacı Hafız oğlu Mustafa'nın menzilinı ala tarikü'l-ırs intikâl eylediğini iddia idüb merkûm Emine Hatun dahî Hacı Hafız oğlu Mustafa hâl-ı hayatında yetim zevcesi Hatun ablaya beğ idüb Hatun abla dahî fevt olub ırsen intikal eyledi didikde merkume Emine'den beyne taleb olundukda medine-i Tarsus sâkinlerinden Kalaş Hasan °an-asl Tarsus sakinlerinden el-hâc İsmâ'il nâm-ı kimesne li-ecli'ş-şehâdete meclis-i şer'e hazerât olduklarında fi'l-vâki° Hac Hafız oğlu Mustafa hâl-ı hayatında zevcesi Hatun ablaya beğ ve teslîm eylediğini biz bilirüz şehâdet dahî iderüz didiklerinde şehâdetlerimiz kabulde oldukda Zorbâz oğlu Melâ mu°arazadan men° ve ref° olunduğu işbu mahalle kayd olunmuşdur

Fi 9 C (Cemaziyel ahir) 236

41. Sayfa / 91. Belge

Müdde-i gedik °Ali Ağa Şâmi oğlu Molla Sâlih'den beş yüz guruş idda idüb su'âl olundukda dört yüz guruş ikrâr yüz guruşu mürâbehe didikde merkûm °Ali Ağa dahî devr-i şer'i üzere devir eyledim didikde devr-i şer'i olduğuna merkum gerek °Ali Ağa'dan beyne taleb olundukda °adûl ricâl müslümandan °an-asl Talâslı Musa mezkur °Ali ve saba bodurdan Seydi namân şehâdet itmeleriyle sabit olmuşdur.

Fi 15 C (Cemaziyel ahir) 236

41. Sayfa / 92. Belge

°Ali Efendi oğlu Bârbir zımmiye on kile hinta beş kile şa°ir ve bir kıt°a baha itmeyüb hâlâ kırkar guruş hinta on beşer guruş şa°ir hesâb olunub yedi yüz elli beş guruşa bâliğ olub dokuz yüz yiğirmi altı guruş Bâbire olan deynlerin ihrâc olundukda yüz elli beş guruş bâbire deyni olmağın guruşunu dahî tenzîl idüb yüz elli beş guruş deyni kalmışdır.

Fi 9 C 236

42. Sayfa / 93. Belge

°Antakyalı Civelek zâdenin Tirebolus Bârbir usuk zımmi ile harir gümrüğü da°vası için vekil müseccele olân yine °Antakya sâkinlerinden İbrahim Efendi bin el-hâc

Hüseyin nâm-ı kimesne huzur-ı şer'î şerif-i enverde şöyle da'va ve takrîr-i kelâm ve ifâde nâm ider ki müvekkilem İbrahim Ağa'nın barbir zımmi de kırk bir kaza haririn gümrüğünü taleb ider ki su'al olunsun didikde gıbbe's-su'âl 'akıbü'l-inkâr vekil merkûmdan da'vasına mutabık beyne taleb olundukda Memiş bin Lüleci ve Ahmed bin Mustafa 'Antakyalı nâman şehâdet şeyyüb teskiye olundukda şâhidin-i mezburanlar humarbaz ve şurb-u hamra mübtela oludkalırın 'udu'l-ricâl-ı müslimin haber virmeyesin şâhidlerinin şehâdetleri hayz-ı kabûlde olmayub men' ve def' olunmuşdur.

42. Sayfa / 94. Belge

Ereğli karyesinden Uruzlu el-hâc 'Ali bin el-hâc Süleyman Namrun kal'ası 'Osman bin İbiş nâm-ı kimesneden emâneten zimmetinden olan bargiri iddia' idüb bargir fevt olub müdde-i merkum te'addisini isbâtdan olub 'âciz olub yemin hakkını dahî bahş itmeğın müddic merkum mu'arazadan men' ve ref' olunduğu kayd şud

Fi 13 C (Cemaziyel ahir) 236

42. Sayfa / 95. Belge

Karakayalı 'aşiretinden Kara Fakih dimekle ma'ruf nâm-ı kimesne meclis-i şer'î şerif-i enverde işbu bâ'is haza'l-vesika (boş) mütemekkinlerinden (boş) nâm zımmi muvacehesinde şöyle da'va ve takrir ider ki bundan dört mâh akdem yağız kırsrağımın hulunu olmak üzere daru kırsrağımın zayı'e eylediğinde işbu mezbur ahz ve haddindedir mesfura su'al olunub şer'en alıvirilmesi matlubumdur didikde gıbbe's-su'al mesfur ceabında kırsrağı mezburu İçil tarafından (boş) nâm kimesneden iştirac' eyledim hala mülkumdür didikde müdde-i merkumun idda'sına mutabık beyne taleb olundukda 'aşiret-i mezkûrdan (boş) ve yine (boş) kimesnelerin şehadet itmeleriyle

42. Sayfa / 96. Belge

Medine-i Tarsus'da Ermeni ta'ifesinden olub meclis-i şer'î şerife gelüb bundan akdem hizmet itdiği batıldan dîn-i hurûc ve din-i Muhammediyeyi kabul ve Fatma ismiyle tesmiye kılındığı işbu mahalle kayd şud

Fi 25 B (Receb) 36

43. Sayfa / 97. Belge

Medine-i Tarsus sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden kadı kızı zâde Ahmed Efendi dimekle ma'rûf nâm-ı müteveffanın Sulbiye kızı Şerîfe Fatıma'nın

tarafından vekil müscili Hüseyin Efendi nâm-ı kimesne yedinde mevcut bir kıt'a emr-i 'âli ve evladiyete meşrutiyet idda'sıyla zuhûr idüb hâlâ Tarsus mütesellimi 'inâyetlü Ebu Bekir Ağa'nın Konağına 'akd olunuan meclis-i şer'î şerif-i enverde yine medine-i mezbûr sakinlerinden 'Abdurrahman Efendi mahzurunda şöyle da'va ve takrîr-i kelâm ider ki müvekkilem fermûde Fatıma'nın peder müteveffa-yı merkûmun meşrûtiyet üzere mutasarrıf olageldiği müncin vakf tevliyeti ber vech-i meşrûtiyet peder fevtinden müvekkilem-i mezbûriye tevcîh olunmak iktiza ider iken şimdi merkûm 'Abdurrahman Efendi kendi ile hala der-'aliyyede mutavattın karındaşı Mehmed Efendi üzerlerine bir takrîr berât itdirmiş olduklarında yedinde mevcut emr-i 'aliye nazar olunub ba'de'l-feth ve'l-kıra'at merkûmanların üzerlerinden ref' ve müvekkilem mezbureye tevcîh olunmasın bir kıt'a i'lâm olunması bi'l-vekâle matlubumdur didikde merkûm Hüseyin Efendinin takrîr-i meşrûhası 'Abdurrahman Efendiye su'al olundukda cevâbında Hüseyin Efendi'nin idda' eylediği tevlît-i mezkûreye kayd-ı 'atikinde evlâda meşrûtiyeti yokdur diyerek bâ-berât-ı şerîf 'alişan birâderim Mehmed Efendi ile 'ale'l-iştirâk mutasarrıflar idek lakin şimdi birâderim tevliyet-i mezkurede olân hissesi üzerinden ref' itdirmiş da'vada 'adem salâhiyetim vardır deyü cevâbında hâlâ müfti faziletlü Ebu Bekr Efendiye muceb fetva nicedir deyü istifta' olundukda müdde'i aleyh merfu'iyetini ibrâz itmedikce hus3mete kadar deyü cevâb buyurmakla Hüseyin Efendi'nin idda'sına mutâbaka yine talep olundukda Tarsus sâkinlerinden Şeyh Hamza zâde Muhsin Efendi ve Nemrunî Mehmed Hoca liecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hazûran olub su'al olundukda cevâblarında Hüseyin Efendi'nin idda' eylediği tevlît mezkureye müvekkilesi Fatıma'nın pederi Ahmed Efendi ile karındaşı Seyyid Mustafa evlâda meşrûtdur deyü işbu tevlîte mutasarrıf olurlar idi bunlardan evvel mutasarrıf olanları dahi meşrutiyet üzere mutasarrıf olduklarını sema'ıyla ma'lumlarımızdır deyü şehâdet eyledikleri hinde muma-ileyh efendi hazretlerine istifta olundukda şart-ı vakıfda sema'ıyla şehâdet-i meşru' olur deyü kavlen cevaz eylediği işbu mahale kayd şud.

Fi 10 C (Cemaziyel ahir) Sene 39

45. Sayfa / 98. Belge

Hüccet suretidir

Medine-i Tarsus mahallatından Demirkapu mahallesi sâkinelerinden Firdevs bint-ü Bekdaş nâm-hatun meclis-i şer'ede işbu ba'is haze'l-kitâb zevci muhalifi Mehmed

ibn  Abdullah n m-ı kimesne muvacehesinde Ő yle da va ve takr r-i kel m ider ki işbu zevci muhalifin merkum Mehmed ile beyn h malarımızda h sn-  zindegan ihtizacımız olmamağla nigahım ve nafakam fariŐ olarak tefr k olunmak matlubumdur didikde merkum Mehmed'den mezburenin takr r-i meŐr hası vech  zere nigahı ve nafakası bedeli mezbureyi hal -ı sahih ile hal  id b olduğu hal -ı mezbureyi kabul id b birbirleri zimmetlerini ibra-yı  am ile ibra ve iskat id b fim -ba d husus-ı mezbureye ta alluk da va ve nizalarımız olur ise lede'l-h kk m 'l-kir m makbule ve mesmu e olunmasun didikde mukırr-ı mezbur bi'l-c mle kelim t-ı meŐruhesin mukırr-ı filhal mezburenin vechen tahk k ve Şifahen tasdik itmegin mahiye'l-vesika bi't-taleb ketb ve i ta olundu.

45. Sayfa / 99. Belge

 An asl Malatya s kinlerinden iken bundan Tekeli karyesinde be ma te ali fevt olan Halil n m m teveffanın terekesi ma rifet-i Őer e emin-i beyt 'l-m l ma rifetiyle tahr r olunduğu işbu kayd Şud

Fi R (Rebi l ahir) sene 241

	Hınta kile �aded 1 guruş 40	Nukud ak�e guruş 2	
$\frac{27}{32}$	Tech�z ve tekfin guruş 15	K�tibiyeye guruş 5	Beyt�'l-m�la me'mur guruş 8
$\frac{07}{25}$	Hımdan ihr�c		

Say 'l-baki emin beyt 'l-m l zimmetinde mevcut yiğirmi guruşdur.

48. Sayfa / 100. Belge

Emir 'l- merai'l-kir m kebir 'l-k berai'l-fih m z lkadr ve'l-ihtir m sahi 'l-izz ve'l-ihtiŐam el-muhtass bi-mezid-i  inayet-i meliki'l- allam Adana beğlerbeğisi Memiş Paşa dame't-me aliyehu ve mefahir 'l-kuzat ve'l-h kk m me adini'l-fezalik ve'l-kel m Tarsus Sancağında vaki  kazaların kadıları ve na ibleri z de fazludem ve mefahir 'l-em sil ve'l-akran  ay n ve zabitan ve sa'ir iş erleri bu hususa mahsus m baŐir ta yin

olunan kassam kasab başısı etba[°]ilerinden Nuri Ağa zîde kadrehüm tevki[°] ref[°]-i hümâyûn vasıl olucak ma[°]lum ola ki saray-ı cedid-i [°]amirem ve saray-ı [°]atik ma[°]murem ve dergâh-ı mu[°]allam yeniçerileri ve cebeci ve tobçu ve [°]arabacı ve zebistâne-i [°]amirem ocakları ve mefayir sa[°]ireye dergâh mu[°]alam kapucubaşlarından hal-ı hizmete kasab başısı iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim el-hac Mustafa dâme mecdehu ma[°]rifetiyle ruzmerre tevzi[°] lazım gelen lahm ta[°]yinatları lazimesiçün Rumili'nin orta kollarında efl-i kazalarında müretteb ağnâm el-haletü hazihi ta[°]yinat-ı miriyenin teksîrine yenavef itmediğinden bi's-sadaka Anadolu canibinden ağnâm mübaya[°]asına sahib-i mezz itmekden nâşi işbu iki yüz kırk bir senesine mahsûben dahi sabıkı üzere mübaya[°]ası tertîb olan ağnâmdan liva-i mezburda vaki[°] kazalara koyun kalenmadan ihrâc ve derûn emr-i şerifim mersu[°]en irsâl olunan suret-i defter nâtık olduğu üzere tarh ve tahmîl olunan bin beş yüz re's ağnâm ber-muceb şürût tokdılık ve sağnâm ağnâmlarından olmayarak diğer ağnâmın beher re'si beşer ve nakd-ı mariyekü'l-haşe ve toklu ve keçi ve şişek ve erkira altmışar paradan icâr iden bahalarını [°]an nakd ashabına i[°]ta olunarak mübaya[°]a der-[°]aliyyeme irsâl ve [°]aynen edasında fukaraya [°]usret olur ise beher re'si beşer guruşdan bedelen tahsîl ve mübaşirine teslîmi der-sa[°]adetime irsâl olunması hususuna mübaderet olunmak fermânım olmağın ba-takrir işbu emr-i celilü'l-kudrem isdâr ve mübaşir-i merkum ile tesyâr olunmuşdur vusulünde bi'l-eda beyân olunduğu üzere sen ki paşa ve kuzzât ve nüvvâb ve [°]ayân ve zabitan muma-ileyhüm ve sa[°]ir livain-i mezburde hususen mübaya[°]ası müretteb bin beş yüz re's ağnâmın ber-vech-i tekmi[°]l der-[°]aliyye irsâl ve ibadullaha usret olur ise beşer guruşdan bedeli tahsîl matlub idüğü ma[°]lumunuz olundukda fermude-i seniyyem üzere aynen alamadığı takrîrce merkum ile bedel-i ma[°]rifet-i şer[°] ve cümle ma[°]rifetiyle yerlü yerinden icâb ve iktiza idenlerden tamamen tahsîl ve mübaşirine teslîmen irsâl ve bu bâbda tereddü ve muhalefet iden olur ise men[°] ve def[°] birle ol-kimesne ism ve şöhretiyle keyfiyeti der-sa[°]adetime tahrîrine mübaderet eyleyesiz şöyle bilesiz [°]alamet-i şerife i[°]timad kılasız

Fi 25 S (Safer) Sene 41

Defter-ı mübaya[°]a-yı ağnâm ve keçi terfiyen fiha der liva-yı mezkur

Der-liva-yı Tarsus ağnâm guruş 1500

Fi 3 Muharrem Sene 241

48. Sayfa / 101. Belge

Ba'is defter oldur ki

İki yüz kırk bir tarihiyle mâh-ı rebü'l-evvelin altıncı günü basdıcalar beğ^c eyledikleri sebzevâta tahrîr ati üzere narh virildiği işbu mahalle kayd şud

Badılcın °aded 5 pare 1	Turuc °aded 4 pare 1	Bamya °aded 100 pare 5	Nar kıyye 1 pare 6	Soğan kıyye 1 pare 3
-------------------------------------	----------------------------------	------------------------------------	--------------------------------	----------------------------------

48. Sayfa / 102. Belge

Mürsel oğlu karyesinde fevt olan Hallac °Ali nâm müteveffanın varisi olmamağın terekesi memuc ve emin-i beytü'l-mâl ma°rifetiyle tahrîr olunduğu defter-i kassam işbu mahalle kayd şud

Fi 5 R (Receb) 41

Def'a 17 guruş 6	Katibiyye guruş 4	Kalemiyye guruş 7	Hüddamiye guruş 8
Muhzırıye guruş 3	Hüddâm-ı beytü'l-mâl guruş 8		

Sadü'l-baki emin beytü'l-mâl zimmetinde otuz iki guruşdan
guruş 32

49. Sayfa / 103. Belge

Şark ordusu için ikiyüz otuz sekiz senesi tertîbi olân sonra tahrîr olunan sureti işbu mahale kayd şud

Fi 5 R (Receb) 240

Der-devletmegın  arz da i kemine budur ki Tarsus Sancağından Şark ordusu un iki y z otuz sekiz senesini tert bi olan bin nefer s v rinin beher neferi ikişer y z ellişer guruşa olarak ic b iden bedelleri gayri az tahs l ve irs l kusur kalan yedi y k seksan bin guruşun dahi ser an tahs liyle ordu-yı mezkurede istihdam olunan  as kirin mahiyelerine virilmek  zere mukaddemce darh ne-i  amireden ber-vech-i tefv z g nderilmiŐ olan ak eye mahsuben darh ne-i  amireye irs l ve tavs li babında Őerefr z-i sudur buyurulan ferm n-ı celili'Ő-Ş n mucebince bekaya-yı merkumunun yalnız yetmiş beş bin guruş mikdarı liva-i mezbur kazalarına tevzi  ile tahs l olundukca darh ne-i  amireye g nderileceğinden bahsle rahmen li'l-fukara kusurunun  afvı hususu ba-ma ruzat istida  kılınmış olub kapuda m raca at olundukda Tarsus Sancağından m rteb bin neferin iki y k elli bin guruşa  asakirlerinden yetmiş bin guruş teslim ile ma adası bir y k seksan bin guruş darbh ne-i  amire ta v zine m rteb olarak  afvı tecv z olunmayacağına mebni imr r-ı vakt olmaksızın ser an ve  acilen tahs l ve m b Őir dergahda kapucu baŐılarından necabetl  Emin Beğ kullarına teslimen darh ne-i  amireye irs l olunması hususuna ihtim m dikkat olunmak babında m baŐir muma-ileyh kullarına ve bu da ilerine ve m tesellim Tarsus Kel Ağaz de es-Seyyid Mehmed Ağa kullarına hitaben Őerefb Ő -yı sudur buyurulan ferm n-ı celil-i k Ő d medine-i Tarsus mahkemesine lede'l-v r d c mle muv cehesinde feth ve kıra at olundukda semen ve ta aten mer simini ba de'l-eda mazmun-ı m nifi  mleye i l n ve iŐ e olundukda cev blarında bir mantuk emir- ali bu bedel-i ak eleri darbh ne-i  amire ta v zine m rteb olunduğundan afv-ı tecv z buyurulmadığına mebni kusur kalan bir y k seksan bin guruşun ber tıbkıhı fermude-i ev mir-i  aliyeye inkıy d eylemek c mlemize farize-i zimmet olduğundan imtis len lil emr 'l- ali ed sına m teahhid olunub tanz m ve tahs line m baŐeret olunuyorsa ancak bu Ezk m sancağı sekeneleri fukara ve z 'efa kulları kafe-i mez lim te addiyatdan muhafaza olunmayarak c mlemizin ahv lleri diğer g n ve perişan olub bir d rl  mezalime t b aver ve tahamm llerimiz kalmayub fukara ve z 'efa kullarına kesretiyle fakr-ı h l dari ve terk-i eftan iderek per kende ve periŐ n oldukları ve memleketimizin nat cihetinden hikmet-i h d  tes d f yle mahsul t akall-ı kalil olduğundan meblağ-ı mezk run rıfka-i edaya bu vecihle adim 'l-kudret olmağla ez'af-ı hal ve ahv l pir mezalimine terehh m ancak merh met-i Őah neye Şayan ber mur d olmağın merahim-i  aliye-i m luk nelerinden niy z ve istirhamımız budur ki bedel-i mezkureden kusur kalan bir y k seksan bin guruşun işbu sene-i m barekede ruz-

ı kasımda seksan bin guruşu irâd ma^cada olan yüz bin guruşu senevi yiğirmi beş bin guruş taksit ile tadiye ve teslîm olunmak üzere dört taksit rabt buyurulması hususu bundan akdem ba-muhazır ve i^clâm niyâz ve istirham olunmakla yalan beyân olunduğu üzere işbu ruz-ı kasımda virilmesi icâb iden 80 bin guruş cümle ma^crifet ve ma^crifet-i şer^ci ve mütesellim muma-ileyh kulları ma^crifeti sâlyane tevzi^c olunub yerlü yerinden cem^c ve tahsîl ve kabzına me'mur mübâşir muma-ileyh kullarına tamamen ve kamilen eda ve teslîm olunub ve kabzını tahvîl-i ahz olunduğu derbar-ı me^cadet karara i^clâm olundu.

Fi 5 R (Receb) Sene 240

52. Sayfa / 104. Belge

Hüccet suretidir

Medine-i Tarsus tarafında Kara Kayalı ^caşireti muhtarı ve Ahmed Ağa'nın bundan akdem mürd olan Niğde mütemekkinlerinden İbrahim bezirgânla int ve i^ctalari olub mürd-ü mesfur yetim yetimlerinde ba-hüccet-i şer^ciyye vâsisi olan Niğde mütemekkinlerinden Sarraf zimmi (kesik) ile hesâbları ru'yet olunub mürd-ü mesfurun merkum Ahmed Ağa zimmetinde üç bin guruşa baki kalub baki kalan baliğ-i mezkuri edaya ta^cahhüd ve temessük i^cta eyledikten sonra merkum Sarı Ahmed i^cade-i kelâm ider ki muhaffel kazada hesâblarımız ru'yet olunub vâsi-i mesfur dahî vesâyet hasebiyle ibrâr-ı zimmet ve iskât-ı hak eyledim deyü takrîrini mübeyyin yemin-i kıbeli şer^ciden bir kıt^ca hüccet-i şer^ciyye virilmesi matlubumdur didikde mürd-ü mesfurun yetim ve yetimelerine ba-hüccet-i şer^ciyye vâsisi olan Sarrafî zimminin muhaffel kazada ibrâr-ı zimmet ve iskât eylediğini mübeyyin kibel-i şer^ciden Ahmed Ağa yedine işbu hüccet-i şer^ciyye i^cta olundu hurre-i fi'l-yevmü'l-hadi ve'l-aşrin min şehr-i rebîü'l-evvel sene erba^cin ve mi'eteyn ve elf

52. Sayfa / 105. Belge

Mefahirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me^cadini'l-fazıl ve'l-keîl bahr-ı sefid boğazından Anadolu sahiliyle nihayetine varub gelince yol üzerinde vaki^c kazaların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazlühüm tevki^c ve ref^c-i hümâyûn vâsil olacak ma^clum ola ki bi-tevfik-i subhanehu ve te^cala memâlik encât-ı tahsîl-i refah ve rahat fukara ve zü'efanın hayriyesiyle bu def^ca taraf taraf i^clân olunduğu üzere mecmu^ca menziller ittifak-ı arâ ile kiraya tahvîl olunub karar-ı kebir olan nizâmı muktezasınca her taraf amed şud idenlerin

sa^cat başına yiğirmişer paradan iktiza iden ücretleri umur-u mühimme-i müennet ile gidenlerin cânib-i miriyeden ma^cadasının kendi taraflarından virilmesi ve fakat menzilhâneye inan ulâkların yem ve yiyecekleri müennet baha ile kendi kiselerinden idare itdirilmesi hususuna irade-i merakın ade-i cihandarânem mütteat olmakdan nâşi umûr-ı mühimme ile sadr-i^cazam tatarlarından ^cAbdurrahman zîde kadruhu ta^cyin ve irsâl olunmuşdur buyurdum ki iş bu hükm-i şerifimle her kankının taht-ı hükümet ve kazasına dahil olur ise nizâm-ı mezkûr mucabince öteden berü ve müte^carif ve müfid olan sahîh sa^cat başına yiğirmişer paradan vasıl olduğu menzilhânedan ileri menzilhâneye varınca mesafesine göre lazım gelen kiralari hesab iden mikdâr abaliğ olur ise altı ay tamiriden tamamen i^cta olunmak üzere sıhhat vechile sicilât-ı mahkemeye kayd olunarak gerek hayvan ve gerek me'külât mukabelesinde fukaradan bir nesne mutalebe olunmamak şartıyla her mahalin kiracı başı tarafından ücretiyle yalnız iki re's tuvanan bargir virilüb muhavvef ve muhatara mahallerde yanına bir gılavuzlarıyla koşularak emnen ve salimen birbirinizde irsâl ve bir vech-i savb me'mure isalna bi'l-ittifak ihtimam ve dikkat ^cavka te'hirde ve mugayir-i nizâm kemineye zulm ve ta^cdir ve her mahalin beyinlerinde olan mesafe kac sa^cat idüğü bu tarafda bulunduğuna binaen ziyâde sa^cat hesabıyla sibhak ziyade ücret kaydından ve sürücü bahşışı ve sa'ir nesne talebinden beğayet tehaşe ve mecanebet ve altı ay hitâmında sicilden cümlesinin mümzî defterini takdîm mübaderet eyleyesiz şöyle bilesiz ^calamet-i şerife i^ctimad kılasız tahriratü'l-evasıt şehr-i zi'l-ka^cde sene tis'a selâsin ve mi'eteyn ve elf

53. Sayfa / 106-a. Belge

Mefahirü'l-kuzât ve'l-hükkâm mea'dini'l-fazıl ve'l-keâm bahr-ı sefid boğazından Anadolu sevâhiliyle nihayetine varınca vaki^c kazaların kuzât ve nüvvâb zîr fazlıhüm ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akran vüyudegân ve ^cayân ve sa'ir zabitan ve gümrükler ve iskeleler emnâsı zîde kadrehüm tevki^c ref^c-i hümâyûn vâsıl olmak ma^clum ola ki Devlet-i ^cAliyye-i edebiyetü'l-devamımla Sardunya kralı beyninde bu def'a ticâret ve mu^camelâta da'ir müceddiden ^cakd-ı mu^cahede olunmuş ve hiçbir devletin aher-i devlet tüccâr-ı sefayine pandine ve teb^casına batnine i^ctası ca'iz olmadığı misillü Sardunyalı tarafından dahî devlet-i ^caliyyem teb^ca tüccar sefâyinine bandire ve re^cayaya saltanat- seniyyem batninevirilmemesi hususu kav ve karar olarak memâlik-i mahruseye li-ecli't-ticaret amed şud iden Sardunya tüccar sefayine kendü bayrân ile yürüyüb ol-

sa'ire bayrağını ahz ve isti'câm itmemek ve sa'ir ol cinsi aher sefinelerine ve gerek re'aya teknelerine ve Sardunya bayrağı asdırmamak ve elçi konsolos vekilleri tarafından ve devlet-i aliyye ve re'ayasına batnine i'ta ve hafi ve celi tasahhub ve himâye olmak hususu 'ahdnâme-i hümâyunum dahî ve tasrîh kılınmış olub bu makule müceddiden 'akde mu'ahede idenlerin tüccar sefinelerine ta'alluk idecekleri bandirenin şekli ve resm bi'l-cümle sevâhil devlet-i aliyyemin me'murlarının ma'lum ve manzurları mu'atad olub Sardunya tüccar sefinelerinin dahî kendülere mahsus olan ma'i kırmızı renk ile mürşem bayraklarının bir sureti bahr-ı sefidin Anadolu sahiline gönderilmiş olmağla biz kuzzât ve nüvvâb ve sa'ir muma-ileyhimsiz fima-ba'd zikr olunan bayraklar ile efregizi amed şud iden Sardunya tccar sefinelerinden hasbe'l-iktiza iskele emnâlarınıza tevârüd iden olur ise sefine-i mezkure süverisi olan kabdânın yedine virilen izin sefine emr-i şerifim nazarı ile ma'dam ki kapudân ve sefinenin isimleri mutabık ve senedât-ı sa'iresi dahi sahih Sardunya sefinesi olduğunu musaddık ve balada muharrer şart-ı 'ahidnâme-i hümâyûna muvaffık olsa sefinesine kat' ta'arruzu ve kabudan ve mevacicblerine müdahale te'addi olunmamak fermânım olmağın ba-hususan işbu emr-i şerifim isdâr ve sadr-ı'azam tatârlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân 'Abdurrahman zîde kudrehu ile i'sâl tesyâr olunmuşdur imdi ber-minvâl muharrer 'amel ve hareket ve her bir devletin sahîh tüccar sefineleri kendü ile amed şud eylemeleri 'ahd ve şurût muktezasından ve hilâfı ve men' ve halet-i usûl nizâm-ı mülkiye ve uhud ve şûruta mugayir olmağla ana göre ba-irade-i mezkur bandıra ve batnine hususuna dahî mezid-i ihtimâm ve dikkat ve hilâfindan mecânebet eylemesiz babında fermân-ı 'alişânım sadır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşruh üzere şerefyafte sudur olan fermân vacibü't-ittiba ve lazımu'l-imtisâlimin mazmun i'taat makrunuyla 'amel ve harekete ve hilafetden hazer ve mecânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alamet-i şerife i'timad kılasız

53. Sayfa / 106-b. Belge

Fatma bintü Mehmed'in zevci Yusuf bin Diyâb nâm kimesne Bağdad seferine gider iken İbrahim Ağa katl eyledi maktulen fevt oldu deyü Musa bin 'Ali Mehmed bin Hasan şehadet idüb şehadetleri hayz-ı kabulde olub merkumun maktulen fevt olduğu kayd şud

Fi 15 R (Receb) Sene 40

54. Sayfa / 107. Belge

Hüccet Suretidir

Medine-i Tarsus sâkinlerinden bundan akdem fevt olan İmamoğlu Ahmed Ağa nâm müteveffanın kerimesi Zeyneb Hatunun vekil-i müsecceli olan zevce Turbazi °Ali Efendi huzur-ı şer°i şerif enverde işbu ba°isü'l-kitâb yine Tarsus sâkinlerinden müteveffa-yı Kara Halil zâde Mehmed Eşref Efendi'nin yetim ve yetimelerinin ma°rifet-i şer°le vâsisi olan Medine Hatun'un vekil müsecceli es-Seyyid dede ağamahzarında şöyle takrîr-i kelâm ve ifade-i annü'l-meram ider ki müvekkilem Zeyneb Hatun'un hin-i hayatında babası müteveffa-yı merkumdan ırsen kendüye eşkâl ider Helke karyesinden olan çift menzilini ve dört °aded öküzlerini ve birkaç kıt°a tarlalarını ve çift aletlerini derununda yüz yük mikdarı sahanlarını müteveffa-yı Kara Halil zâde Mehmed Eşref Efendi hâl-i hayatında ve vakt-ı hükümetinde müteveffanın terekesini tahrîr idüb resm-i ari yerine zabt idüb ve tahtından bir para ve bir habbe virmedi su'al olunub idda° olan akarat ve tarla ve öküzleri ber-nech alı verilimsei matlubumdur didikde gıbbe's-su'al °akıbü'l-inkâr şöyle cevâb ba-sevâb ider ki Zeyneb Hatun'un anası ma°rifet-i şer°le vâsi iken Zeyneb Hatun'un dahî ba-salib ve şedaye câlib olduğu bilür iken ve kendüleri dahî beğ° talib olduğu bin altı yüz guruşa kat°-ı baha olub kat° olunan semeni dahî tamamen ve kâmilen eda eyledi bu suretde beğ° şirasının sıhhatini mübeyyin yedinde olan fetva-yı şerife nazar olunsun didikde fetva-yı şerife nazar olunub fetva-yı şerifin mazmun münifi üzere beğ°i salib ve şirayî câlib olduğunu bilür didiğine merkum dede ağadan idda°sına mutabık yine taleb olundukda Helke karyesi sâkinlerinden es-Seyyid Musa Sadık bin °Abdullah ve yine Tarsus sâkinlerinden Sa°kıb ile Ma°rufe Fatıma bintü °Ali ve Emine Hatun bintü Halil nâmun kimesneler li-ecli°ş-şehadet meclis-i şer°e hazıran olub su'al olundukda bundan akdem Kara Halil zâde Mehmed Efendi İmamoğlu'nun Helke karyesinde olan çiftini iki bin altı yüz guruşa iştirac eylediğinde Zeyneb Hatun beğ°-ı sâlib ve şiraye câlib olduğu bildirdi vâsisi olan anası Rahime Hatun ile hüsn-ü rızalarıyla beğ° eylediler böyle bilürüz ve şehâdet dahi ideriz didiklerinde ba°de't-ta°dîl ve teskiye hayz-ı kabulde oldukda temessük edasını dahî ba°de's-sübût müdde°i olan °Ali Efendi mu°arazadan men° ve def° birle vaka° bi't-taleb ketb olundu hurre-i fi'l-yevmü's-sabı° min şehri-i şevval-sene-i erba°in ve mi'eteyn ve elf

Hala me'zun bi'l-ifta Ebu Bekir Efendi birader es-Seyyid Mustafa Efendi kâtib-i şer'î Abdurrahman Efendi Haydar zâde Hasan Efendi Veli Paşazâde Mehmed Ağa Karamuzâde Hasan Ağa Emir Osman zâde Süleyman Melpis zâde hane ağası Mehmed Ağa sabık şehr-emini Ali Ağa

55. Sayfa / 108. Bölüm

Hoblu aşiretinden Musa fevt olub veraseti zevcesi Ayşe Hatun ile li-ebeveyn er-karındaşı mefkud olan Ömer nâm kimesneye münhasır olub mefkud isabet iden iki yüz üç guruş bundan akdem hakimü'ş-şer'î zülfikâr nâm kimesne ka'im-makam nasb idüb mebalîğ-i mezkuri eda ve teslîm eyledikten beş sene mürurunda merkûm zülfikârın hayatını zahir olmağın merkum azl olunub müceddiden mefkûdun karındaşı ka'im-makam nasb olunub mebâlîğ-i mezkur tesli olunmuşdur.

Fi 21 Rebiü'l-ahir Sene 40

55. Sayfa / 109. Belge

İftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim camiü'l-mehamid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezid-i inayet-i melikü'd-dâyim dergâh-ı mu'alam kapucubaşlarından Adana mütesellimi Karaca İbrahim dâme mecdehu ve kıdvetü'n-nüvvâb müteşerri'in Tarsus kazası na'ibi Mevlana zîde ilmuhu tevki' ref'î-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki sarraf Mercan veled Ovanis zımmi tarafından vekil-i sabit taraf Sergiz veled Minas nâm zımmi der-sa'adetimde akd olunan meclis-i şer'e minberde müvekkil-i mersûmun mukaddema şeriki Sarraf Ağvican veled-i Mihail nâm zımmi hazır olduğu halde Tarsus kazası ahalisinden Karmurzâde Seyyid Hasan İbn Seyyid Yusuf muvacehesinde müvekkilem-i mersûm Sarraf Mercan zımmi ile hazır mesfur Ağvican zımminin zaman şirketlerinde merkum es-Seyyid Hasan'ın ba-şartü'r-rücuha emriyle umur-ı lazimesine ve mahal-i ma'lumeye müşterek mallarından merfu' masruflarının hesaplarını bundan akdem mezbur es-Seyyid Hasan ile sahibi ru'yet eylediklerinde mesfuranın müşterek mallarından mezbur es-Seyyid Hasan zimmetinde cihet-i mezkureden mürabeheden âri kırk bin guruş alacak alacak hakları zuhur idüb meblağ-ı merkum cihet mezkureden deyni olduğu mezbur es-Seyyid Hasan ikrâr dahi idüb lakin müvekkilem mesfur ile hazır mersûm mukaddema akd fesh akd-ı şirket itmelerinle meblağ-ı mezbûr kırk bin guruşun nısfı müvekkilem mersûmun ve nısfı ahzı hazır mesfurun malı olub ol-vechile her birinin nef hissesi olan yigirmi bin guruşu dahî mesfure zimmetinde sahihen deynî

olduğunu natık iki yüz otuz beş senesini zi'l-ka'desinin teşnî günü tarihiyle müverrih yedimde olan bir kıt'a deyn temessükünü müvekkilem mersume ve yine tarih-i mezkuruyla müverrih diğer bir kıt'a temessükünü hazır-ı mesfurda mezbur es-Seyyid Hasan başka başka i'ca idüb lakin meblağın merkumun yigirmi beşer bin gurus mezbur es-Seyyid Hasan'ın def'an edaya iktidarı olmamağla zikr olunan temessükde tahrîr olunduğu üzere sene-i mezbure zi'l-ka'de-i şerifesinin beşinci gününde beher sene müvekkilem sarraf Mercan ve hazır-ı mesfur Ağvican zimmilerden her birine tekayyüt ve tadrîciyle meblağ-ı merkume yeğirmi bin gurusu müvekkilem mersum ve meblağ-ı mezbur yeğirmi bin gurusu dahi hazır-ı mesfure eda etmek üzere mezbur es-Seyyid Hasan itdikle müvekkilem mesfûr ile hazır-ı mesfurdan her biri dahî ber-vech-i muharrer rızalarıyla imhâl ve tekayyüt ve tadrîc ve te'hir itmeleriyle bade'l-yevm meblağın merkumun cem'an kırk bin gurusdan ma'ada müvekkilem mesfur-ı hazır mersume ile mezbur es-Seyyid Hasan'ın beyinlerinde ve mezbur Hasan dahî kezâlik mersumen ile beyinlerinde câri cem' ahz ve i'ca ve mu'amelât şita bi'l-cümle sa'ir husus-ı şer'iiyyeye mutabık 'afa de'avi ve mutalebet kâfe-i mahzemâtdan müvekkilem mesfur müracebe ve hazır-ı mesfur sarraf Ağvican zimmilerden her birinin zimmetlerine şürût-ı mesfure ve 'ahd-ı ve mutabıkdır ve 'arî ve hazır-ı fikirde ve muvaza'dan biri ibre-i 'ami sahih-i şer'i ibrar ve iskât ve her birimiz ber-vech-i muharrer asaleten vekaleten itmesini kabul eyledik deyü vekîl-i mersum taraf Serkez bi'l-vükelâ eylediği ikrâr ve i'tirafını hazır mersum Ağvican zimmi ve merkum es-Seyyid Hasan her biri tasdik ve ibrâren müstesna meblağ-ı merkumunun yeğirmi bin gurus müvekkilem mersum sarraf mercan zimmiye ve yeğirmi bin gurus ahiren mesfura Ağvican zimmiye herbirinin aheri ihalesiyle cihet-i mezkureden mürâbahadan 'ârî zimmetinde sahihen deyni olduğunu merkum es-Seyyid Hasan ikrâr ve ber-vech-i meşrûh rızalarıyla her birine taksît ve tadrîc ile edaya ta'ahhüd eyledikleri fi-mübeyyin iki yüz otuz beş senesini zi'l-ka'desinin on üçüncü günü tarihiyle müverreh virilen i'lam-ı şer'î İslâmbul muhakemesi siciline ve Der-sa'adetimde vaki' Suluhan'da mütemekkin Sarraf ta'ifesinden Mercân ve Ağvican nâm-ı zimmilerin iki yüz otuz beş senesinden berü Tarsus sâkinlerinden Karmudzâde Hasan nâm kimesne zimmetinde iki kıt'a temessük mucibince kırk bin gurus alacak hakları olub meblağ-ı mezburu kable'l-ahz birbirini müte'âkib mûrd olmalarıyla meblağ-ı mezbûrun nısfı irsen mesfur Mercan'ın oğulları Serkez ve Bolu ve Ovanis nâm sağırelere ve nısf aheri Ağvican'ın oğulları Miha'il ve

Serun ve Yenfos nâm sağırelere intikal itmekle sağır mersumların hüccet-i şer'îye vâsileri tüccar ta'ifesinden Frankli nâm-ı zımni sağır mersumunun babaları mûrd ve mesfurlardan müntakil mezburun zimmetinde olmkdar guruş hak-ı ırsiyyederini sağır mersumlar için bi'l-vesâye taleb eyledikde yekun yarıyla deyü imrâr vakit ile °övr ve iraresinde olduğuna mesfur frankli mukaddema ba-°arzuhal lede'l-inha babaları ve istida° mahalinde şer'ile görölmek babında iki yüz otuz sekiz senesini evasıt-ı muharreminde sadır olan emr-i şerifim divân-ı hümûyûnumda müfid olub el-haletü hazihi helâk-ı mersûm Mercan zımminin oğulları Serkiz ve Babik ve Ovanis zımmiler ile kızları Serkuhi ve Meryem ve Avciciyun ve rasa nâm-ı Nasranilerin südde-i sa°adetime takdim eyledikleri °arzuhalllerinde babaları helâk-ı mersûm Mercânın bermuceb i°lâm-i şer'î mahkemeye alacağı olan meblağ-ı mezkur yiğirmi bin guruş bi'l-verase merkûm Hasan'dan kağıd irsâliyle taleb eylediklerinde fakat dört yüz guruş irsâl idüb küsurunu te'diyede imrâr-ı evkât iderek tereddüd ve muhalefet üzere olduğundan bahsle gayr-ez teslîm meblağ-ı mezbur ma°rifet-i şer'ile tahsîl ve bi'l-verase kendülere alıvirilüb icrâ-yı hak olunmak babında emr-i şerifim suduru istid°a olunmuş olmakdan naşî hususî mezbur hin-i terafü°de tezevvür idüğü °inde'ş-şer° tahkîk eyledikde ücret-i mübâşereye mazlum olan müdde°-i °aleyhden taleb olunmayub ber muceb fetva-yı şerîfe husumet kâzibe iden müdde°-i mütecerrirden tahsîl olunmak üzere sen ki mütesellim-i muma-ileyhsin vech-i meşrûh üzere mahalinde şer'ile görölmek babında fermân-ı °alışânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusul buldukda bu def°a bu bâbda sâdır olan emr üzere °amel dahî siz ki mütesellim ve na'ib muma-ileyhûmasız ma°rifetiniz ile ihzâr-ı hüsema kılub mukaddema bir def°a şer'ile görölüb fasl olunmayan hususların tamamı hak ve adl üzere mukayyed olub göresiz inha olunduğu üzere isede ol-bâbda mukteza-yı şer'î kavimle °amel idüb ve dahî ber vech-i muharrer babaları mûrd-i mesfûr Mercandan müntakil merkumun zimmetinde bir muceb-i i°lâm-ı şer'î gayr-ı ez teslîm alacakları meblağ-ı mezkuri ma°rifet-i şer'îyle tahsîl ve bi'l-verase bunlara el-virüb icra-yı şerh ve ihkâk hak eyeleyesiz min-ba°d şerh-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhalefet kimesneye iş itdirüb hususî mezbur için bir dahî emrim varmalı eyleyesiz şöyle bilesiz °alamet-i şerîfe i°timad kılasız tahriratü'l-eva'il şehr-i muharremü'l-haram sene erba°in ve mi'eteyn ve elf

56. Sayfa / 110. Belge

°An asl Talas karyesi mütemekkinlerinden Toros veled İğob zımmi huzur-ı şer°i şerîf-i enverde işbu ba°is haze'l-kitâb Talas karyesi mütemekkinlerinden bundan akdem mürd olân şirin veled Abraham zımminin yetim ve yetimlerinin ba-hüccet-i şer°iye vâsisi olan Yuvani veled vâsıl zımmi muvacehesinde şöyle da°va ve takrîr-i kelâm ve ifade °anü'l-merâmidar bundan akdem mürd olan Balıkcı oğlu Karabet-i zımminin şöyle veled Abraham zimmetinde altı yüz yigirmi bin guruş alacağı olub mürd-ü mesfûrun yetimlerine ba-hüccet-i şer°iyye vesâyetim hasebiyle meblağ mezkurdan on sekiz kile şa°ir onar guruşdan yüz seksan guruş ahz ve kabz idüb baki kalan dört yüz kırk beş guruş mürd olan şerihe zımminin yetiminin vâsisi olan Yuvani zimmiden talep iderim su'al olunsun mebalîğ mezkuri alvirilmesi matlûbundur didikde müdde-i mesfûrun takrîr-i meşruhası su'al olundukda Yuvani zımmi cevâbında on sekiz kile şa°iri edadan sonra yigirmi üç kile şa°ir onar guruşa kilesi olmak üzere ve on bir kile hinta on dörder guruşa olmak üzere yüz kıyye duhan altmış bir guruş olmak üzere cem°an dört yüz kırk beş guruş eda eyledim didikde gibbe's-su'al °akbü'l-inkâr Yuvani zimmiden idda°sına mutabık beyyine talep olundukda °udıl-ı ricâl müsliminlerden İbrahim bin Gökcü ve Halil bin °Abdullah li-ecli's-şehâde şer°e hazıran olub su'al olundukda yigirmi üç kile şa°ir onar guruşdan olmak üzere yüz kıyye duhan altmış guruşa olmak üzere teslîm olduğunu her birerleri eda-yı şehâdet itmeleriyle şehâdetleri hayyiz-i kabulde olduğu işbu mahale kayd şud

57. Sayfa / 111. Belge

Berât-ı şerif-i °alişân ber-vech-i malikâne mutasarrıf olduğum medine-i Adana'da vaki üç sümn kara çalılı ve nısf kâfir kıran hissemizin ru'yet olundukda hissemize isabet iden hissemizi °aynı mahsul-ü ahz eylediğimiz beyân şud sah

Hinta külük °aded 95	Şa°ir külük °aded 24	Koza çeki °aded 24	Küncü külük °aded 8,5	°Aşar bostan guruş 186
-------------------------------	-------------------------------	--------------------------	--------------------------------	---------------------------------

58. Sayfa / 112. Belge

Ba°is tahvîl oldur ki

Ber-berât-ı şerif-i ʿalişân ber-vech-i malikâne mutasarıf olduğum mukataʿamızın işbu bin iki yüz otuz dokuz senesine mahsuben medine-i Adana'da vakiʿ üç sümnn Kara Çalılu ve nısf kâfir kıran mezraʿalardan hissemize isâbet iden aynı mahsul ber-muceb-i defter balâ doksan beş külük hinta ve yiğirmi dört külük şaʿir ve yüz çeki koza ve sekiz buçuk külük susam ve yüz seksen altı guruş bostan isâbet iden hisselerimizin hesâbı ru'yet olunub hala mez'zun-ı bi'l-ifta bi'l-fetva faziletli kerametli es-Seyyid İshak Efendi hazretlerinden tamamen ve kâmilen ve aynı mahsul beyân ve ʿayân olduğu üzere ahz ve kabz eyledim ve kabzımızı müşʿir işbu tahrîr ve muma-ileyh hazretlerine iʿta olundu vakt-ı hacetde ibrâz oluna

bende

Mehme Han Ağası

tâbiʿ nısf zâde

58. Sayfa / 113. Belge

Şeriʿat-ı şîʿar Tarsus kadısı faziletli Efendi zîde ʿilmuhu ve me'zun-ı bi'l-ifta ziyafetli efendi zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emasil ve'l-akran mütesellim saʿadeti ağa zîde mecdehu ve mefahirü'l-akran eşrâf-ı belde ve iş erleri zîde mukadrehüm inha olunur ki sene be-sene iki tevziʿde Karakayalı cemaʿatinden olan bundan akdem ba-mürasele-i şerʿiyye matlub olunan yedi bin beş yüz guruşdan gayri Veli Paşa zâde Mehmed Ağa ve refiki ʿAbdurrahman Efendi'den der-ʿaliyye gönderilmek üzere matlub eylediğimiz mebalîğ maʿlum ol-mikdârın bu ana kadar te'hiri olunmak sabıka te'diyelerine müteaddid olumşlar ise dahî bu derece mütaʿid mucib te'hir maslahat olduğuna binaen müceddiden istiʿcâli muktezi olduğu siz ki mevlana ve sa'ir muhatabun muma-ileyhim siz mebalîğın lüzumu der-ʿaliyyeye gönderileceği maʿlumlarınız oldukça yedi bin beş yüz guruşdan ba-havale yalnız bin bu kadarı kabul maʿadası bunda kaldığı ve bundan başka yiğirmi bin sekiz yüz guruşun poliçece düyûnuna taʿyin olduğunda hoşca dikkat buyurulacak üç kalem mebalîğ yerlü yerinden cemʿ ve tahsîl ve mübaşirleri ağaya terfikan hemen çandrûz zarfında adamınız irsâlete ihtimam ve dikkat olunmak babında divan-ı Adana ve taraf-ı ka'im-makamiden buyuruldu istiʿmâli tahrîr ve irsâl kılınmışdır bi-mennihi teʿala vusûlünde gerekdir ki ber-muceb buyuruldu ʿamel ve hareket eyleye

Fi 5 Ca Sene 40

58. Sayfa / 114. Belge

Cemelü  aşiretinden sağır oğlan dimekle ma ruf Mehmed n m kimesne sarrac  Ali'den te addi da vası id b mu arazadan men  ve def  olunduğu işbu mahalle kayd olunmuşdur

Fi 9 Ca (Cemaziyel evvel) sene 40

58. Sayfa / 115. Belge

Sipahilerin sıbyan ve tek  d i n cebelerine da'ir ferm n-ı  ali suretleri kayd Şud

Mefahir 'l-kuz t ve'l-h kk m me adini'l-fazıl ve'l-kel m Adana ve Tarsus sancaklarında vaki  kazaların kadıları ve na'ibleri z de fazluh m ve kıdvat 'l-em cid ve'l- ay n zikri ati cebel  bedeliyesi  uhdesine ihale olunan derg h-ı mu allam gediklilerinden miri  ali z de mecdehu ve mefahir 'l-emasil ve'l-akran ve alay beği ve  eri baŐları z de kadreh m tevki  refik-i h m y n v sıl mahsuben Adana ve Tarsus sancaklarında vaki  z 'ema ve erbab-ı t mardan sıbyan ve teka d n beher sene  zerlerine edası lazım gelen cebel  bedeliyelerinin emr tahs li hen z kimesnede  uhde olmamağla s bıkı mucebince  uhdesine kayd ve mer ve defterleri i tasını ba- arzuhal istida  itmekle hazine-i  amirede mahfuzbaŐ muhasebede defterlerine nazar olundukda Adana sancağında vaki  z 'ema'dan altı nefer sıbyan ve teka d n n ve Tarsus Sancağının yiğirmi dokuz nefer ki cem'an otuz beş nefer sıbyan ve teka d n olup beher nefer kırkar guruşdan lazım gelen bin d rt y z guruş m l cebel leri olduğu mukayyid olmağla iki y z kırk senesine mahsuben tahs ldarı muma-ileyhin  uhdesine kayd ve emr dikkati i ta olunmak babında iftihar 'l-em cid ve'l-ek rim m Őtemi 'l-ala muhtas yedine  inayet 'l-m lk es-Seyyid Mehmed ba de am  ilmuhu tahl s itmekle mucebince emr defter virilmek ferm nım olmağla imdi siz ki kuz t ve n vv b ve  eri başı ve alay beği muma ileyhimsiz baş muhasebeden ihr c ve der n emr-i Őerifime mevzu en irs l olunan suret-i defter n tik olduğu  zere liva-i mezkurteynde v ki  z 'ema ve erb b-ı t mardan sıbyan ve teka d n n  zerlerine eda lazım gelen m l-ı miri ve cebel  bedeliyelerini bir habbe ve geri kalmayarak yerl  yerinden ve ic b ve iktiza idenlerden tahs l ve ahz ve kabz itdiril b emr ve deftere kesr ve noksan get rmekden teh Ői ve m canebet eyleyesiz Ő yle bilesiz ki bedeliye mezkure hazine-i  amirem v ridatından olduğundan kend lerinden ve kendileri mevcut olmayanların subaşı ve

voyvoda ve vekilleri ve onlar dahî mevcut olmadığı suretde karyeleri mahsulünden zü'ema ve erbâb-ı tımara  aid olan a sar-ı  er'iyyelerinden ve ma rifet-i  er'le c nib-i miri un cem' ve tahs l ve emr ve deftere kesr ve noksan get rmekden teha i ve m canebet eylesiz sen ki tahsild r muma-ileyhsin bedeliye i'ta olunan suret-i defter mucablerinden mezk ru'l-mikdar cebel  bedeliyelerinin cem' ve tahs l yerl  yerinden cem' ve tahs l ve havale olunan mahallere ve hazine-i  amireme eda ve tesl m ve senesin iahirinde hes b ve ru'yet ve suret muhasebesini ahz birle eda-yı hizmet itmege say' gayret itmek babında ferm n-ı  ali anım sadır olmu dur. Buyurdum ki h km-i  erifim vardıkda bu b bda vech-i me r h  zere  erefyaft-e-i s d r olan i bu emr-i  erif celil ' - an vacib 'l-ittiba' ve lazıml 'l-intis limin mazmun-ı m nifi  zere amil olasız  yle bilesiz  alamet-i  erife i'tim d kulasız fi'l-yevm ve'l- a er  ehr-i safer 'l-hayr sene erba' in ve sel sin ve elf

58. Sayfa / 116. Belge

Medine-i Tarsus kazalarından Namrun kazası dahilinde B rtan b lgesi s kinlerinden G cek oglu  Abdurrahman A a'nın sulb kebir oglu  Ali Be  huzur-ı  er'i  erif-i enverde i bu b 'is haze'l-kit b medine-i Tarsus m temekkinlerinden  ubukcu oglu G rik zimmi muvacehesinde  yle da'va takr r-i kel m ve if de-i mer m ider ki bundan akdem babam m teveffa  Abdurrahman A a hal-ı hayatında kasab  ubukcu oglu ile m  tereken kasablık id b sene tamamına de in kasablığa m  tereken mutasarrif olduktan sonra babam fevt olub kasablıktan h sıl olan rıbh mesf r zimmetinde kalma ın m ceddid hes bları ru'yet olunub bir senelik kasablıktan h sıl olan rıbh her ko  guru a b li  olur ise babamın rıbhdan olan hissesini bir nehc  er'i  erif elvirilmesi matl bumdur diye su'al olunsun didikde gıbbe's-su' l  akıb 'l-ink r mesf r zimmi cev bında bundan akdem  Abdurrahman A a hal-ı hayatında emmim  ubuk o lu ile kasablık  irketi tamamında hes bların ru'yet id b birbiriyle ibra zimmet ve isk t eylediler didikde mesf run ta'z r me r hası beyne taleb olundukda medine-i Tarsus s kinlerinden Tıra  Fakih dimekle ma' r f Hasan Efendi ve Cadbaz Arabo lu dimekle ma' r f Hasan nam n kimesneler li-ecli' - eh de meclis-i  er'e hazıran olub su'al olundukda fi'l-vaki'  Abdurrahman A a hal-ı hayatında kasab  ubukcu oglu ile kasablık  irketinden hes bların ru'yet id b birbirleriyle ibra-yı zimmet ve isk t eylediklerini bizler bilir z  eh det dah  ideriz didiklerinde ba'de't-ta' d l ve'l-tezk ye  eh detleri hayz-ı kabulde oludkad m dde'-'i merk m  Ali be  rebh da'vası

mu'arazasından def' ve men' birle ma vaka' bi't-taleb ketb ve terkîm olundu hurrine fi'l-
yevmü'l-ahir aheth ve'l-işrin min şehr-i cemâziye'l-evvel sene erba'in ve mi'eteyn ve elf

Faziletli hâkim sâbık Parçih zâde Mustafa Efendi faziletli kâtib Mustafa Efendi
faziletli Kuzzâd Mehmed Efendi Cemali Mahmud Ağa'nın oğlu Mahmud Ağa Kahveci
Halim Ağa muharrer Hasan Ağa Muhzır Kôr Ahmed ve gayrehüm Kasab zâde Mehmed
Efendi

59. Sayfa / 117-a. Belge

Franklos karyesinde fevt Palulu 'Ali nâm müteveffanın varisi ma'lumu olmayub
terekeşi defteridir

Fi 21 Ca (Cemaziyel ahir) Sene 40

İnek 'aded 2 guruş 30	Tosun 'aded 1 guruş 15	İki başında dōge 'aded 1 Guruş 15	'aded 2 Guruş 10
Kazma 'aded 11 guruş 12	Yarımış karyesinde Mustafa zimmetinde 'aded 40		Yarımış karyesinde bezirgân zimmetinde 'aded 40

Yarımış karyesinde Fakih oğlu 'Abdullah'da guruş

Yekun guruş 178 <u>51</u> 127 225 humsu'l-baki 103	Techîz ve tekfin guruş 16	Kâtibiyye guruş 10
Hüddamiyye guruş 10	Hüddam emin-i beytü'l-mâl guruş 15	

Humsu'l-baki sulhu'l-baki emin beytü'l-mâl zimmetinde yalnız yüz iki guruş

59. Sayfa / 117-b. Belge

Eyâlet-i Adana valisi devletlü Memiş Pâşa efendimiz hazretleri Tarsus'a teşriflerinde kuralardan tertîb olunan şa'ir işbu mahalle kayd şud

Fi 17 Ra (Reviül evvel) Sene 240

Rurikler şa'ir kile aded 9	Süleyman pekli şa'ir kile aded 9	Çapıkcı karyesi şa'ir kile aded 8	Çıldırım karyesi şa'ir kile aded 8
Yalnız dâm şa'ir kile aded 4	Semt Hadlı şa'ir kile aded 6		
Karsuran şa'ir kile aded 6	Batras şa'ir kile aded 6	Tizinik şa'ir kile aded 6	Yaramış şa'ir kile aded 2
Kel Ahmed Karyesi şa'ir kile aded 8	Hâlid Ağa Karyesi şa'ir kile aded 6	Kara Fakih şa'ir kile aded 8	
Helke şa'iri kile aded 9	Frankilos şa'ir kile aded 5	Mahmud Ağa şa'ir kile aded 4	
Hacı Bozan	Balıca Karyesi		

şâ'ir	şâ'ir		
kile	kile		
°aded	°aded		
4	3		

60. Sayfa / 118-a. Belge

İbrahim Hilmi Paşa'nın matlubatına da'ir taksît için der-devlet me'adelet karar ta'cin olunan i'âmıdır

Der-devletmekine °arz-ı da'ci kemine budur ki esbak Adana valisi müteveffa İbrahim Hilmi Paşa'nın ber-muceb defter-i mümza miri kâfe-i zimmet ve bakayalarının tamamen ve kâmilen yerlü yerinden ve icâb ve iktiza idenlerden cem'ü tahsîl ve mübâşirden tevdi°an bir sa°at evvel der-sa°adete irsâl ve hazine-i °amireye teslîm babında sâbık eyalet merhum valisi devletlü mehmed Celaleddin Paşa hazretlerine ve zikriati° bakayanın havi olduğu kazaların kuzat ve nüvvâb da°ilerine ve mübaşir serbervali-i mübaşiri Hacı Mustafa Ağa kullarına hitaben şerefbahşâ-yı sahife sudur buyurulan bir kıt°a emr-i celilü'ş-şân ağa-yı muma-ileyh kulları mübaşeretiyle eyalet-i merkumeye vürûd ve zîr müşârün-ileyh ağaya muma-ileyh kulları taraflarından buyuruldu mübâşeran bundan akdem esâmi ğayrez israfâ bir kıt°a suret defter ile ma°a Tarsus Sancağına lede'l-vürûd ve mevsûl keyfiyet vuku°a defter-i esâmileri balâlalarına meşruhen me'muriyetleri i°ade olunarak ağaya muma-ileyh kulları tarafından ba-defter derba-ı me°adilet karara ba°is ve isrâr olunan tekrâren ber-vech-i muharrer üzere hitaben te'kidi ve isti°câli ve tenbihi havî şeref efza-yı sahif-i sudur buyurulan evâmir-i aliyye ağaya muma-ileyh kulları ma°rifetiyle eyalet-i merkume evrûd ve mevsûl mucablerince hala eyalet-i mezkur mütesellimi serbervali-i dergah-ı °alîden İbrahim Ağa kulları tarafından buyuruldu mübaşire ve Tarsus mahkemesine lede'l-mevrud huzur lazım gelüb vücuh belde ve sa'ir ashab-ı ağavat kulları bi ecmühüm hazv ve annü'l-meclisi olunarak mevacehelerinde ba°de'l-feth ve kira°at ve mazmun-ı münifleri cümleye i°lam ve işa°at olunarak merasim-i mutava°at ba°de'l-eda suret-i defter natıka olduğu üzere matlûb hazreti tacdâri buyurulan gayr-iez ifraz seksen iki yüz doksan sekiz buçuk guruşa ber tıbk-ı fermude-i evâmir-i °aliyyeye inkıyad eylemek cümlemize farize-i zimmet olmuş olduğundan imtisâlen li'l-emrû'l-alî olan mebâliĝl-i mezburi mahallerinden bi'l-mutalebe tanzimine mübaşeret olmuş ise de ancak bu ana deĝin kâfe-i mezâlîme

te^caddiyatdan muhafaza olunamayarak cümlemizin ahvalleri diğerk gün ve bir dürlü nizâm-ı tab-ı aver ve adem-i tahammüllerinizden fakru fukara kullarına kesret ile fakr hal dâri ve terk-i evtan iderek perakende-i perişan memleketimizin na-betan ciheti dahî hükmüne hafıyyatullahi inkıta^c-i matarr olduğundan mebalığ-i mezburun def^cine-i edaya bu vechile ^cademü'l-kudret (silik) pür melâllerimize terehhüm ancak merhamet-i şahaneye şayân bir mevâd olduğundan gerek cânib-i miriye mesâretten ve gerek fakru fukara kullarına gadrđan vikaye mebalığ-i mezburun senevi birer taksit mahallerinden hisselerine isabet eylediğı minvâl üzere cem^c ve tahsıl ve darbhâne-i ^camireye teslim olunmasını bu vechile isticlâb da^cvat-ı hayriyelerinde mazhar buyurulmak niyazi bundan akdem ba-i^clâm istirham olunmağla işbu bin iki yüz kırk senesinde edası lazım gelen taksit odası yalnız on altı bin elli dokuz buçuk yerlü yerinden cem^c ve tahsıl ve kabzına me'mur mübaşiri muma-ileyh el-hacı Mustafa Ağa kullarına tamamen ve kâmilen eda ve teslim olunub kabzına müş'ir yedinden tahvîl olunmuş olduğunu derbâr me^cadelet karara bir kıt^ca i^clâm idiver deyü iltimas itmeleriyle ol-ki vaki^cü'l-halde ba-iltimas paye serir-i ^calaya emr olundu emr ve fermân lütf-i kerem ihsan menlehü'l-emrindir.

Fi 25 Ca (Cemaziyel ahir) 240

60. Sayfa / 118-b. Belge

Çamdan karyesinden hasene ehl-i Abdullah ile hüsn-ü zindeğâni ve ma^caşiyeti ezvaciyeti hasbe'l-icâb sebebl-i beyne hümâmıza ifrak taleb iderim deyü hasene-i merkume idda^c eyledikde ehl-i ^cAbdullah mihr ve nafaka iddetinden beri olursam ve benim harc eylediğim yetmiş guruşu dahî virirsen bunların mukabelesinde hal^c iderim deyü cevab eyledin mezbure dahî kabul eyleyüb bunlar bedelinde hal^c eylediğini kayd şud

Fi 27 Ca (Cemaziyel ahir) Sene 249

61. Sayfa / 119. Belge

Hüccet suretidir

Medine-i Tarsus mütemekkinlerinden bundan akdem mürd olan ise oğlu Ovanis zimminin zevcesi Ağza ve kızı Varta mesfur anlar huzur-ı şer^ci şerif enverde işbu ba^cis haza'l-kitâb Dölek dizdârı es-Seyyid Mustafa Ağa'nın vekil müsecceli Tahracı oğlu Mahmed Efendi mahzurunda şöyle takrîr-i kelâm ve ifade-i merâm ider ki bundan akdem babam ise oğlu zimmi mürd olub medine-i Tarsus'da zimmiyan mahallesinde hudud erba^c ile mahdud olan menzillerini ve Dölek yaylağında beş dönüm mikdârı

bağını ve cardağını Dölek dizdarı Nuri Ağa ve fuzuli zapt idüb yetime olduğum hasebiyle bu ana kadar da^{va} idilmeyüb su^{al} olunsun bağı düçâr dağını ve menzillerini el virilmesi matlûbumdandır dediklerinde gibbe^s-su^{al} [°]akübü^l-inkâr cevablarında bundan akdem İse oğlu zımmî mürd oldukda müvekkilem Mustafa Ağa^{nın} babası Nuri Ağa^{nın} merd-i mesfûrda sekiz yüz guruş alacağı olub terekesi guremadan taksim olunub her bir guruşa on üç para isâbet idüp ma^{arifet} şer^{ile} ver merd-i mesfûrun vâsisi helvacı Vanos ma^{arifetiyle} guremadan ahz eyledi didikde merkumdan takrîr-i meşruhası üzere beyne taleb olundukda [°]udıl-ı rîcal-ı müsliminden Dölek kal^{ası} sakinlerinden [°]Ömer oğlu Hüseyin ve medine-i Tarsus sâkinlerinden helvacı Hacı Ahmedⁱⁿ gaynı Mehmedⁱⁿ Hasan namân kimesne li-ecli^ş-şehâde meclis-i şer^e haziran olub su^{al} olundukda fi^l-vaki[°] bundan akdem İse oğlu zımmînin terekesi guremadan taksim ma^{arifet-i} şerⁱ ve vasi ma^{arifetle} guruşa on üç paradan isâbet ile ru^{yet} olunub Nuri Ağa^{nın} müsbit olan sekiz yüz guruşa iki yüz altmış altı guruş isâbet idüb bin yüz guruşa garîmlerden iştira eylediğini bizler bilirüz şehâdet dahî ideriz dediklerinde ba^{de}’t-ta^{’dil} ve^{’l}-tezkiye şehadetleri hayz-ı kabulde oldukda müdde^e-i aleyh olan Ağsa ve Varta zımmiyân mu^{arazadan} men[°] ve def[°] olundu hürrire fi^l-yevmü^{’l}-ahad ve^{’l}-aşer min şehr-i cemaziye^{’l}-evvel sene erba[°]in ve mi^{’eteyn} ve elf

61. Sayfa / 120-a. Belge

Güzeran emiri geturan Tatar [°]Abdullah Ağa^{ya} iki bargir i[°]lam olunmuşdur.

Fi 15 M (Muharrem) Sene 240

61. Sayfa / 120-b. Belge

Hüccâc-ı müsliminin güzeran emri köbrü ta[°]mirine ve kaldırım ta[°]mirini tenbihatı sadr-i[°]azam Tatarlarından Bekir Ağa^{ya} ba-fermân-ı [°]ali üçer re^{’s} bargir virilmek in[°]am-i padişahi olunduğu kayd olunmuşdur.

Fi 7 S (Safer) Sene 240

62. Sayfa / 120-c. Belge

Müteveffa-yı müşârün-ileyhin Adana Sancağı ahalileri zimmetlerinde zuhur iden bakaya ve zimmemâtının mikdârı

Abdülkerim zâde el-hâc °Osman ve Mustafa kethüda ve Hacıoğlu Mehmed kethüda ve °Abdullah kethüda ve °Abdülkerim zâde Musa nâm kimesnelerin iki yüz otuz altı senesini mâh-ı ramazân-ı şerîfin yiğirmi beşinci

63. Sayfa / 121. Belge

Ba°is tahvîl oldur ki

Bundan akdem ba-fermân celîli'ş-şân Tarsus Sancağından matlub-u cihandâri buyurulan °Akke mübaya°ası bedeliyesinin ğayr-ıez °afvı bakayanın ba-emr-i °ali tahsîl ve ahz ve kabzına me'mur olduğum hasebiyle bakaya-yı mezkurdan mahsûb olunmak üzere cümle ma°rifeti ve ma°rifet-i şer°-i şerîfi bu def°a işbu iki yüz kırk senesini mah-ı receb-i şerîfin on birinci gününde ba-poliçe yalnız yedi bin beş yüz guruş ahz eylediğim için meblağ-ı mezkuru tamamen ve kâmilen ahz ve kabzını müş°ir işbu tahvîl tahrîr ve i°ta olunmuşdur mucebince °amel oluna

Fi 11 Receb Sene 240

Hassa-yı hassa
el-Hac Mehmed Ağayı
Serbevâni-i hazreti sadr-i esbak
Bursa

63. Sayfa / 122. Belge

Ba°is tahvîl oldur ki

Ba emr-i °ali me'mur tahsîli olduğum iki yüz otuz yedi otuz sekiz senelerinin °akke maslahatıçün müretteb mübaya°a zehayir ve ağnâm Tarsus sehmine isâbet iden meblağdan mahsub olunmak üzere ber-muceb defter bâlâ beş bin guruşu ahz ve kabz ve yedine teslim olunduğunu müş°ir yedlerine tahvîl virilmiştir.

Fi 7 B (Receb) Sene 40

Hassa-yı hassa
el-Hac Mehmed Ağayı
Hazret-i sadr-i esbak
Bursa

63. Sayfa / 123-a. Belge

Der-devletmekine  arz-ı da i kemine budur ki bundan akdem ba-emr-i  ali Tarsus sancağından  akke tert b t c n gayr-ı ez  afvı matlub cihand ri buyurulan bedeliyenin tahs l ve feyzine me'mur buyurulan b run agz tlarından Bursalı el-Hac Mehmed Ağa kullarına bundan akdem beş bin guruş tesl m ve ba-i l m der- aliyyeye takd m olunub bu def'a yine m başiri muma-ileyh kullarına bedeliye-i mezkureden ba-poliçe yedi bin beş y z guruş cem an on iki bin beş y z guruş tesl m olunub bundan m mza ve m h rl  tahvilleri ahz ve sicil-i mahfuziye kayd ve sebt olunub m tebaki olan bedeliye-i mezkureyi sene-i ced dede eda olunacağı der-devlet me adelet karara bir k t'a i lam idiverdey  iltim s itmeleriyle ol ki vaki y l haldir bi'l-iltim s paye-i serir a laya i laye  arz ve i l m olundu baki hazret-i menleh 'l-emrindir hazer hurrire fi'l-yevm 's-salis ve'l-aşer min şehri'l-receb 'l-ferd sene erba in ve mi'eteyn ve elf

63. Sayfa / 123-b. Belge

Kara  Osman z denin adamı beş ateş  Osman Ağa'nın tahv l suretidir.

Ba is tahv l oldur ki

Bundan akdem  akke nuzul emini derg h-ı  al  de kara  Osman z de devletl  el-hac Mehmed Ağa'nın nuzul emini tenbihatı hus sundan bedel-i zeh yir ve aġn mdan ba-ferm n-ı cel l-i'ş-ş n aġa-yı muma-ileyh Adana ve Tarsus'dan havale buyurulan mebalighden mahsub olunmak  zere Tarsus Sancağının kazasından mahs ben bi-emr-i  ali tahs line me'mur olduġum hasebiyle bu def'a bir k t'a poliçe temess k t muebince yalnız on  c bin beş y z guruş ahz ve kabz eylediğı m ş ir işbu iki y z kırk iki senesini m h-ı reb 'l-ahirin on yedinci g n  işbu tahv l tahr r ve can b-i vil yete i ta olundu vakt-ı haetde ibr z ile sicil-i mahfuza harr-ı kaydı ihr c birle  amel ve i tibar oluna

 Osman

T bi Kara  Osman

64. Sayfa / 124. Belge

M teveffa el-hac h seyin Paşa'nın c nib-li miriyyeden zabt olan muhalif tı ve zimm tı der- aliyyeden v r d iden suret-i defteri tetebbu  ve tahk k olundukda defter-i mezkura mest r on dokuz es meden fakat Tarsus tarafından ma lum olan es meleri bey n

Mehmed Halil oğlu ve Seyyid Ahmed °Ömer Efendi ve Namrun Kal°ası Kethüdası Mehmed ve Seyyid Ahmed Şa°ban zâde ve Hüseyin ve Halil ve °Osman ve sa'irenin iki yüz otuz altı senesini receb-i şerifin yiğirmi birinci günü tarîhiyle otuz bir gün ve °arabasıyla birbirlerine kefalete müteveffa-yı müşârün-ileyh i°ta eyledikleri temessük mucebince merkumanın zimmetleri

guruş 8000 $\frac{1325}{6675}$ teslîm

Şa°ban zâde Ahmed müteveffa-yı müşârün-ileyhin hizmetinde iki merkumu Namrun bölgesine °ayân nasb ve irsâl idüb müşârün-ileyhin naksalında merkumun kaynı Tosun nâm kemisne katl idüb İbrahim Hilmi Paşa vürudunda maktulün oğlu varub °arzuhal eyledikde taraflarından °asker gönderüb merkum Tosunu ahz ve girift ve celb maktulün-i mezkurunun emvâl ve eşyalarını vezîr müşârün-ileyh ahz eyledikleri cümlenin ma°lumu olub bir habbelik malları kalmadığı

Şa°banzâde es-Seyyid Ahmed nâm kimesnenin boş kal°ası tîmarı mukata°ası mülhakatdan dolayı iki yüz otuz beş senesine mahsûben müteveffa-yı müşârün-ileyhe virdiğini temessük mucebince zimmeti

guruş 750

Bu esâme dahî maktûl-ı mezkurdur

64. Sayfa / 125. Belge

Payas ve Kurt kulağı menzilcisi Hacı °Ömer'in iki yüz otuz beş senesini zi'l-ka°desinin yiğirmi beşinci günü tarihiyle müteveffa-yı müşârün-ileyhe virdikleri deyn temessükleri mucebince zimmeti

guruş 43 821

Bu dahî Kayseriyye sâkinlerinden olub şöhreti Şerbetci oğlu Hacı beşe dimekle ma°ruf olub ticaret ile Tarsus'a gelüb te°ehhül müşârün-ileyh intisâb ve yine yoğunu iltizam idüb ba°dehu varub Kurt kulağı menzilini menziliyle mütesellimliğini ihale idüb sene-i ahirinde hesabını ru'yet için tarafına celb idüb üzerine mübaşirler ta°yin ve tahsîl ve ahz ve bir mikdar bir cevzi şey'i kalay ise merkûm fevt olub Tarsus'da olan °iyalına bir habbelik şey'i kalmayub asıl hanesi Kayseriyye tarafında olduğu

Kasab Hacı °Ömer'in iki yüz otuz altı senesini şevvâl-ı şerifin yedinci günü tarihiyle cesde cesde eda olunmak üzere vücuda teb°de ta°ahhüdüyle virdii temessük mucebince zimmeti

guruş 4400
163,5 teslîm minha
3366,5

Bu dahî mezkur Şerbetci oğlu Hacı Başedir.

Harputlu oğlu Kara Ya°kub ve Hasan ve Yenice Karyesi sâkinlerinden Halil nâm-ı kimesnelerin iki yüz otuz altı senesini receb-i şerifin yedinci günü zahire harmanına kadar va°desiyle müteveffa-yı müşârun ileyh virdikleri temessük mucebince zimmetleri

guruş 6520 şa°ir baha
3181,5 salyaneden ve sa'ireden
3701,5

Bu adamlar dahî meblağ-ı mezkuri müşârün-ileyh mütesellimi olan Hüseyin Ağa eda ve teslîm idüb kırk guruşa hazine harcı götürün tahvîliniz virdim deyü cevab idüb anlar dahî kırk guruş harc-ı hazineye götürüb virmediklerinden tahvîlleri kalmış olduğu her ne kadar nümayan ise de mübaşir ma°rifetiyle tekrar huzur-ı şer°e ihzâr ol-vechile olduğunu sabit eylediklerini

Ağca koyunlu Bekir kethüdasıyla °aşiret kethüdası Mustafa kethüda ile bi'l-îştirak virdikleri bir kıt°a temessükleri mucebince guruş 27 000

Bu dahî bundan akdem müşârün-ileyh cerayim kat° idüb tarafından nasb ve ta°yin buyurdıkları mütesellimleri Hüseyin Ağa ma°rifetiyle mâl-ı mevaşilerini ahz idüb °aşiret-i merkumlar perakende ve perişan ve terki evtan idüb Tarsus toprağında oldukları

Alay beği el-hac Mahli nâm kimesnenin iki yüz otuz beş senesini şa°ban-ı şerifin on beşinci gününden yiğirmi bir gün va°desiyle müteveffa-yı müşârün-ileyhe virdikleri temessük mucebince zimmetleri guruş 1500

Bu dahî Tarsus kuralarından Göyiş karyesi sâkinlerinden olup müşârün-ileyh ahz ve habs idüb zaleme olarak cerayime kat° ve mal eşyasını ahz idüb habsde hasta

olmağla sebilini tahliye eyledikde fevt olub bir habbelik malı kalmadığı cümlenin ma^clumudur.

65. Sayfa / 126. Belge

Müteveffa-yı müşârün-ileyhin ber-muceb suret-i defter Adana zimmetlerinde Tarsus'dan

°Abdulkerim zâde Hacı °Ömer ve Mustafa kühüda ve Hacı oğlu Mehmed kethüda ve °Abdullah kethüda ve °Abdulkerim zâde Musa nâm-ı kimesnelerin iki yüz otuz senesini mâh-ı ramazan-lı şerîfin yiğirmi beşinci gününden otuz bir gün va^cdesiyle bi'l-iştirâk virdikleri temessük mucebince zimmetleri

guruş 50000

Mehmed oğlu ve Cerid oğlu Seyyid oğlu ve Malikne oğlu ve Mehmed zâde ve sipahi miralay zâde Mehmed Emin ve Seyyid °Osman nâm-ı kimesnelerin iki yüz otuz altı senesini recebl-i şerîfinin yiğirmi birinci günü tarîhiyle otuz bir gün va^cdesiyle birbirlerine kefil müteveffa-yı müşârün-ileyh i^cta eyledikleri temessük mucebince merkûmâtın zimmetleri

guruş 85000

65. Sayfa / 127. Belge

Ebu Bekir Hüseyin oğlu ve Gün Hasan oğlu ve °Osmân oğlu Mehmed ve Hacı Hasan oğlu Ahmed ve Sağut zâde Mehmed ve sa'irenin bi'l-iştirâk iki yüz otuz beş senesi receb-i şerîfin yiğirmi üçüncü günü tarîhiyle müteveffa-yı müşârün ileyhe virecekleri temessük mucebince zimmetleri

14500

65. Sayfa / 128. Belge

Hüseyin kethüda Eyub kethüda ve aşti kethüda ve Ahmed kethüda ve sa'irenin iki yüz otuz beş senesi mâh-ı receb-i şerîfin on üçüncü günü virdikleri tarihiyle otuz bir gün va^cdesiyle müteveffa-yı müşârün-ileyhe virdikleri temessük mucebince zimmetleri

28500

es-Seyyid Mehmed °Ali nâm-ı kimesnenin arabiyü'l-ibare virdiği bir kıt^ca tahvîl mucebince

zimet hinta 655
kile  aded

65. Sayfa / 129. Belge

Seyyid oğlu  Abdullah ve Bekdaş oğlu Mustafa ve  aşiret kethüdası Mehmed Beğ ile mir-i  aşiret şahin n m-ı kimesnelerin iki yüz otuz beş senesini m h-ı ramazan şerifin dördüncü günü otuz bir gün va desiyle müteveffa-yı müşârün-ileyhe virdikleri tahv l mucebince zimetleri

85000

Kılınclı kethüdası Halil kethüda ve Ağca oğlu Ahmed kethüda Kara huzur-ı ihtiyar Evtal oğlu  Ali Kethüda oğlu Muhammed kethüda ve  Ali oğlu Mehmed kethüda ve sa'irenin iki yüz otuz altı senesini m h-ı şa ban-ı şerifin beşinci günü alınmış bir gün va desiyle müteveffa-yı müşârün-ileyhe virdikleri temessük mucebince zimetleri

61115

65. Sayfa / 130. Belge

Katar oğlu ve Molla Musa ve Aşağı Kule kethüdası iki yüz otuz altı senesi muharremü'l-haramın yedinci günü tarfhiyle otuz bir gün va desiyle müteveffa-yı müşârün-ileyhe virdikleri tahv l mucebince zimetleri

2000

 Ali Fakih oğlu Mehmet kethüda ve Ağca oğlu Ahmed kethüda ve bekirli ihtiyarı Memli kethüda ve Gökce oğlu Halil kethüda ve sa'irenin virdikleri tahv l mucebince zimetleri

167500

65. Sayfa / 131. Belge

Ahmed es-Seyyid'in oğlu ve Bekir kethüda ve Muhammed  Ali kethüda ve Halil Efendi ve sa'irenin iki yüz otuz beş senesi m h-ı receb-i şerifin on beşinci günü otuz bir gün va desiyle eda itmek üzere virdikleri deyn tahv li mucebince zimetleri

1000

es-Seyyid Mehmed kethüda ve Yevasi ve Seyyid İlyâs kethüda ve Kara Yusuf oğlu Seyyid Halil kethüda ve Diviştâr kethüda Seyyid mustafam Ağa ve sa'irenin bi'l-iştirak virdikleri deyni tahvilleri mucebince zimmetleri

Guruş 8800

4400 teslîm minha

4400 Suret-i defter cem'an

Yekun guruş 586254

Fi 29 Z (Zilhicce) Sene 239

66. Sayfa / 132. Belge

Hüccet suretidir

Medine-i Tarsus sâkinlerinden Safiye beni °Abdullah Beğ zâde nâm-ı hatun meclis-i şer'î şerife-i enverde işbu ba'is haza'l-kitâb kel ağazâde semahatlü Mehmed Emin Ağa'nın Sulbi oğlu Dervîş Ahmed Beğ'in ahz ve kabule vekîl-i müseccili olan °Ali Baba zâde es-Seyyid Yusuf Ağa mevacehesinde şöyle ikrâr tam ve takrîr-i kelâm ider ki işbu beğ'î ati yü'z-zikr suduruna değîn medine-i mezbura kurbunda kancık kuyu tarafında merhum Mahmûd Paşa evladından Musa Beğ evkafından olub ince hark üzerinde kırk elli sene-i müteceviz harabe müşerref olan iki bâb-ı asiyab ve ark-ki kibleten tariki °âm ve tarla ve şarken tariki °âm vekili ve ğarben ark-ı mezbur ve bağçe işbu hudud-ı erba° ile mahdud ve mümtaz olan esyâb-ı varak-ı mezkurun cânib-i vakıfdan ta°mirine ma°ada olmağla vakf-ı mezbur mütevellisi olan vakıfdan zevcim sanu°llah beğ zâde es-Seyyid Lütfullah Beğ cümle mürtezikalılar mevacehesinde ma°rifetleri ve hüsn-ü rızalarıyla cânib-i vakfa mütekazi olmak için senevi on guruş icâr-ı tavîl doksan altı sene i°tibariyle ber-nehc-i şer'î harabe ocağ° ta°mîr olmak üzerinde beka i°ta ben dahî ahz ve kabul eyledim ve esyâb-ı mezkurun ta°mirine mübaşeret ve mesârif külli olundu ise de tekmîl olunmadığından kendi hüsn-ü rızam ve ihtiyârımla beğ-i mirârım oldukda şirâya bi'l-vekâle taleb ve rağîb olan es-Seyyid Yusuf Ağa'ya bi'l-cümletü't-tevabi ve levehıkkıyla bin guruş bedeline beğ° sahih-i şer'îyle beğ eyledim ve semeni meb'î olan meblağ mezkuru yedinden tamamen ahz ve kabul eyledim bundan böyle inha-yı muma-ileyhin mülk-ü müşterası olub asla ve kat°an °alakam kalmayub yedinde bulunan temessük mucebince kîbel-i şer'idim bir kıt°a hüccet-i şer'îyye i°ta eylemek matlubumdur didikde ğıbbe't-tasdîk şer'î bi't-taleb ketb ve

imla olundu hurre-i fi'l-yevmü's-sadis min şehri recebü'l-ferd sene erba'in ve mi'eteyn ve elf

67. Sayfa /133. Belge

Der-devletmegine °arz-ı da°i kemine budur ki bundan akdem ba-emr-i °ali Tarsus Sancağından °akke tertibât-ı için gayrez °afv matlûb cihândari buyurulan badeliyenin tahsîl ve kabzına me'mur buyurulan bîrun ağavatlarından el-hac Mehmed Ağa kullarına bundan akdem beş bin guruş teslim ve ba-i°lâm der-°aliyyeye takdîm olunub bu def°a yine mübaşiri muma-ileyh kullarına bedeliye-i mezkureden ba-poliçe yedi bin beş yüz guruş teslim olunub yedinden mümzi ve memhur tahvîlleri ahz ve sicil-i mahfuza kayd olunduğu kayd şud

67. Sayfa / 134. Belge

Usuk'e virilen hüccet sureti işbu mahalle kayd şud

Medine-i Tarsus sâkinlerinden Hüseyin bin Şekur oğlu Mehmed nâm-ı kimesne huzur-ı şer°i şerîfe-i enverde işbu ba°is haza'l-kitâb miri °aşiret-i Ağca Koyunlu olan °Osman Ağa'nın vekil-i müseccili ve kethüdası Ozan Hasan nâm-ı kimesne mahzurunda şöyle da°va ve takrîr-i kelâm ve ifade-i °aklû'l-merâm ider ki bundan akdem (üstü çizili) babam Şekur oğlu Mehmed nâm-ı kimesne Boğdan tarafından olub ve anam medine-i Adana'dan olub Ağca Koyunlu ra°iyyetlerinden olmamış iken mir-i merkum °Osman Ağa mal-ı-miri matlubumdur dimekle babam Ağca Koyunlu °aşiretinden olmayub Boğdan tarafından geldiğini ve anam medine-i Adana'dan olduğunu °udul-ı ricâl müsliminler ile mahfel-i kazadan isbat muradımdır didikde su'al °akîbü'l-inkâr müdde°i merkum olan idda°sına mutabık beyne taleb olundukda udul-u ricâl müsliminlerden ve °Ali Fakih karyesi sâkinlerinden Adanalı oğlu dimekle ma°ruf Mehmed bin İsmâ°il es-Seyyid Hasan bin Mehmed ve Halid Ağa karyesi sâkinlerinden Hasan bin °Abdullah namun kimesneler li-ecli's-şehâ meclis-i şer°e huzurunda olub su'al olundukda fi'l-vaki° Hüseyin nâm-ı kimesnenin babası Ağca Koyuncu ra°iyyetlerinden olmayub Boğdan tarafından geldiğini ve anası medine-i Adana'dan olduğunu bizler buluruz şehâdet dahî ideriz didiklerinde ba°de't-ta°dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayz-ı kabulde oldukda mir-i merkum °Osmân Ağa mahfel-i kazaya hazır olub Hüseyin bin Şekir oğlu Mehmed ile istifta merâd-ı merd didikde mir-i merkum ma°rifetiyle müdde°i olan Hüseyin nâm-ı kimesne fetvayı havale olundukda müftü'l-enâm efendi hazretleri ehl-i miri olmayan

zeyde ra'yyet evladı deyü da'va iden amrın muvacehesinde zeyde neseb-i mu'temed °aleyh olan şahid-i adlîn ile şamien ra'yyet evladından olmayub aher diyardan olduğunu isbat eyleyecek tesâmü'le itiyad beyyinesi makbul olur deyü cevâb ba-sevâb buyurub müdde-i merkum Hüseyin yedine dahi bir kıta fetva-yı şerif i'ta buyurub cevab-ı ba-sevabında bu suretde hâkimü'l-vakt mu'temed °aleyh olub adlin olan kimesnelerin şهادetiyle hükm eylesin hükm nafiz olur deyü enimmeyi hanifiyyenin kavları üzere yine cevab buyurmağla müdde-i merkum Hüseyin ra'yyet evladından olmayub diyâr-ı aherden olduğuna hükm birle ma-vaka° bi't-taleb ketb ve terkîm olundu hurrine fi'l-veymü'l-aher ve'l-aşer min şehr-i cemaziye'l-ahir sene erba°in ve mi'eteyn ve elf

68. Sayfa / 135. Belge

Mucebince Mürasele suretidir

Ba°isü'l-mürasele hala Kusun sâkinlerinden Hesuk gıbbe's-müraseletü'ş-şer°iyye inha olunur ki Ağca Koyunlu °aşireti beği °Osman Ağa ile ve sa'ir ihtiyarlarının cenâbından iddia° idüb mâl-ı miri mutalebesinde °aşiret-i merkum ra'yyetlerinden olmayub baban şekur oğlu Mehmed °an-asl Boğdan tarafından ve anan Adana'dan olduğunu udu'l-ı ricâl müslüminler ile mir-i merkum ile ve sa'ir ihtiyarları mevacehelerinde Tarsus mahkemesinde Şerif Efendi huzurunda sabit idüb ber-muceb fetva-yı şerif hakim muma-ileyh hazretlerinin min-ba°d mir-i maddesinin men° ve def°ine da'ir i'ta eylediği hüccet-i şer°iyye mantukunca kaza-yı mezkur sekânetden olub civariyetimiz olmak mülabesesiyle ber-muceb fetva-yı şerif mir-i merkumun mal-ı mir mutâlebesinin men° ve deffini zımında kabl-ı şer°iden işbu mürasele civariyet ketb ve i'ta olundu mucceb-i mürasele °amil olasız

Fi 15 C (Cemaziyel evvel) Sene 240

Mine'l-fakirü'l-hızır °Abdurrahman Şükrü en-na°ib ve Kaza-yı Kusun

68. Sayfa / 136. Belge

Ba°is tahvîl oldur ki

Bundan akdem Kusun kazası dahilinde Tekeli °aşiretinden Nasıf nam-ı kimesne ile bargir da°vamız olan bargiri mezkurun da°vası taraf-ı şer°ide ru'yet olundukda birbirlerinden °ame-i da°vadan zimmetleri

69. Sayfa / 137. Belge

Mora canib tertîbatîcün sadr-ı  azam sel am ağası Tahir m ba eretiyile v rud iden ferm na-ı celil ' -  n i bu mahale kayd  ud

Kıdvet 'l-n vv b 'l-m te  rrin Tarsus kazası na'ibi me'zunen z de ilmuhu ve kıdvet 'l-em cid ve'l- ay n Tarsus m tesellimi ve zikriati hususa bu def'a dersa'adetimden mahsusi m ba ir ta'y n kılınan sadr-ı  azam sel am ağası m r Tahir z de mecdeh ma ve mefahir 'l-em sil ve'l-ikr d  ay n ve sa'ir zabitan v cuh-ı memleket ve bi'l-c mle i  erleri z de kadreh m tevkic ref'ci h m yun v sıl olacak ma'lum olaki bah k met Allah-  Te'ala birkaç senedir  u Rum fes dının imtidadiyede mes nik ve kariyye ile tarafları bile hen z tesh r olamayarak  imdiye değin taraf-ı devlet-i  aliyyemden icra kılınan bunca akdem ve tert bat-ı k lliye ve ted rik t-ı kuvveyeye vaki' olan bu kadar ihtim m beyhude telef ve heder olmuş ve nefir  am  askeri i e yaramadığı cihetle ılıklu  asker kullanılmış ise de  ulufeleri vaktiyile virilmeyerek yine bir i  g r lmemi  olub her ne i e maslahat uzadıkca  iddet ve ces met-i kesb iderek artık bu  a'ilenin bi- avnihi te'ala bir g n evvel h sn-  indifa'ci  aresine bakılmak derecesine vardığına ve bu dah  erb b-ı vukufun ifadelerine g re inzim m-ı da'ci  askeri ile Arnavudluk tarafının h sn-  istihd mıyla kimesneye gadr ve  illet mahal kalmayacak vechile  ulufeleri peyder-pey ayır dırılmasına ve zehayireleri dah  l zumu mikd r tehiyye itdirilmesine men t olduğuna binaen bu suretin m ste'anen ba-Allah-u Te'ala icrasıyla esb b-ı karye z hireyeye niyet-i halise ile te ebb s olunarak bu def'a Rumili ey leti ve derbend t nezareti ve Yanya ve Delvine sancakları ve bi'l-istikl l ser- askerlik inzim mıyla sabıka ve deyin muhafaza d stur-ı m kerrem m  ir-i mufahham niz m-ı   l m vezirim Re id Mehmed Pa a id me Allah-u Te'ala icl leye tevcih ve tefv z kılınmış ve ma'yyetine Arnavudlukdan ve sa'ir istediği mahallerden kilitli  as kir-i celb ve istihd m eylemek  zere kend s ne ruhsat-ı k mile virilmiş olub ancak taraf taraf derk r olan gava'ilden ordu-yı saltanat-ı seniyyemin mes rif 't-tahsası bey ndan m stağni bu tert batın muhtac olduğu mes rif-i k lliyyeye bar  birazı olsun icane-i beyt 'l-m l zımında Anadolu ve Rumili'de m n sib olan mahallerden  askeriyle ba-tertib ve darbh ne-i  amireme celb ile k fe-i mes rif olan iktizasına g re ru'yet olunmak lazım geldiği bedihi olmakdan na i Tarsus'dan dah  be  y z nefer s varinin beheri iki er y z Elli er guru dan bir y k yiğirmi be  bin guru   askeriden tertibi hususuna idare-i seniyyem ta'alluk id b ol-babda hatt-ı h m y n

şevketmüklerden cihândaranem şerefbâş sahîfe sudûr olmağla siz ki na'ibi ve mütesellim ve sa'ir muma-ileyhsiz vusul-ı emr-i şerîfden mebalîğ-i mezkureyi ma'rifet-i şer'î-şerîfe ve mübaşir-i muma-ileyh ma'rifetiyle derhal tahsîl birle sa'ir tertîbât misillü imrâr-ı vakt vuku' zinha tevîz olmayarak seri'an mübaşir muma-ileyhe teslîmen bir gün evvel der-sa'adetime irsâl ve darbhâne-i 'amireme teslîme bi'l-ittifak akdem ve gayret eylemegiz fermânım olmağın mahsusan işbu emr-i celîli'l-kudrem isdâr ve mübaşir muma-ileyh tesyâr olunmuşdur imdi zikr olunan bedel akçelerine seri'an veaclen Tarsus'dan tahsîl ile bir gün evvel mübâşiri muma-ileyh teslîmen darbhâne-i 'amirem tavsîl müsara'at eylesiz kat'î matlûb-u hidivanem idüğü ve bi'l-ara beyân olunduğu vechile ser-'asker müşârün-ileyhin tedârik ve istihdâm ideceği 'askerin 'ulufeleriyle mesârif-i sa'ire peyderpey darbhâne-i 'amiremden irsâl ve irâde olacak olduğuna mebnî tahsîl ve tavsîle emrinde i'cma ve beta'et ve imrâr-ı vakt vuku' ma'azallah-ı te'ali sekene ibraşeni muceb ve mütecâsir olanlar haklarında kemâl ve hâmit ve nedâmını müstelzem ve müteveccih olacağı ma'lumunuz oldukda ana göre 'amel ve hareketle infâz emr ve kinâde-i şâhânem beeyyi hâl ramak-ı der-miyâna gayret ve hilâfinden gayretü'l-gaye tevî ve müba'edat eylesiz ve senki mübâşir muma-ileyhsin ve sen dâhî mukteza-yı me'muriyetin üzere bu tarafdand seri'an hareket ve ol-cânibe varub Tarsus'dan müretteb ol-mikdâr 'asker bedellerini tamamen ve 'acilen tahsîl ve heman hazinebend itdirüb bi'l-istishâb bir gün evvel der-sa'adetime isâl ve darbhâne-i 'amireme teslîm ile tekmîl emr-i mübâşeret ve ibkâyı lazime-i kârgüzar ve sadakatden ziyade ikdem dikkat ve tekmîlen tahsîl ve sana teslîm olunmadıkca 'avdetden beğayet tehâşi ve mücâbenet eylemek babında fermân-ı 'alişânım sadır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda vech-i meşrûh üzere şerefyafte sudur olan celîli'l-ittiba' ve lazimü'l-imtisalimin mazmun ita'at makrunuyla 'amel ve hareket ve hilâfetden hazer mücanebet eylesiz şöyle bile şer-i 'alamet-i şerîfe i'cimâd kılâsız tahrîren fi'l-eva'il şehri-i cemaziye'l-evvel sene erba'in ve mi'eteyn ve elf

70. Sayfa / 138. Belge

Maraş'tan mucebince keşişe buyurulan buyuruldı sureti kayd şud

Şeri'atmâb Tarsus na'ibi efendi zîde ilmuhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân Tarsus mütesellimi zîde mecdehu ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akran 'ayân ve sa'ir zabıtan vücuda memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadrehüm ba'dü's-selâm inha ki bi-'avnullah-ı te'ala işbu sene-i mübarekede Rum gailisinin külliye indifa'ı niyet-i

halisesiyle hala Rum ili valisi ve bi'l-istiklâl ser-askeri sa'detlü Reşîd Paşa hazretleri ma'iyetinde istihdâm olunacak aylıklı asakirin ulufelerine i'ta olunmak üzere Tarsus'dan tertîb kılınmış olan beş yüz nefer süvârinin beheri iki şer yüz elli şer guruşdan bir yük yigirmi beş bin guruş bu emrinin tahsîli hususuna irâde-i seniyye-i şahane ta'alluk etmiş olmağla imdi meblağ-ı mezkuri ma'rifet-i şer'î ve mübâşir ta'yîn olunan selâm ağamız ma'rifetiyle tamamen ve kâmilen tahsîl ve mübâşir-i merkum teslîmen bir gün evvel der-sa'adete irsâl ve tesbîl ile darbhâne-i amireye teslîmi hususuna mezîr ihtimâm ve dikkat eylemeniz babında sâdır olan fermân-ı alişân mucibince mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşâallah-ı te'ali vusûletde ber mucib emr-i ali hareket-i dikkat eylesiz

70. Sayfa / 139. Belge

Cümle üzerâ-yı azâm ve mirîmirân ve mütesellimlere ve kadırlara ve cümle beldeye hitaben vürud iden nizâm-ı emrî şu mahale kayd şud

Destûrun mükerremun müşirun mufahhamun nizâmü'l-âlem müdebbir-i umuru'l-cumhur bi'l-fikrû's-sâkıb müttemim-i mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib mümehhid-i bünyanü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'adet ve'l-iclâlü'l-mahfûfun bi-sunûf-ı avatıfu'l-mülkü'l-âla Anadolu'nun sağ kolu yemin yesarıyla nihayetine varınca vaki vüzerâ-yı azam edamallahu te'ala iclâlehüm ve e'zâmü'l-ümera-yü'l-kirâm e'hamü'l-kübrayü'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtiram eshâbü'l-izz ve'l-ihtişâm el-muhtassun bi-mezid-i inayetü'l-melikü'l-âla mîr-mîrân-ı kirâm dâme ikbalehu vel akza kuzzâtü'l-müslimin evla müvehhirin me'adenü'l-feza'il ve'l-yakin rafiu ilâm-ı şer'at ve'd-din varis-i ulûmi'l-enbiya ve'l-mürselin el-muhtasun bi-mezid-i inayetü'l-melikü'l-me'iyin mevliha-i fiham zidet feza'ihim ve mefahirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adenü'l-feza'il ve'l-ikelâm kuzât ve nüvvâb zîde fazluhüm mefahirü'l-emâsil ve'l-ikrân mütesellimin ve voyvodagân ve ayân ve sa'ir zabitan zîde kadruhüm tevki refi hümâyûn vâsil olacak ma'lum-ı memâlik-i mahrusetü'l-mesâlik-i şâhânemde ka'in bi'l-cümle eyalet ve elviyeye vülât ve mutasarrıfeyn ve me'muriyetde bulunanların yerlerine mütesellimin ve kaza ve nahiyelere hâkim-i şer'î ve voyvoda ayân nasb ve ta'yinden maksude zabt-u rabt memleket ve irade umur ve'd-din ehl-i örf taraflarından ru'yet ve hukuk-ı şer'iyye ve ırsiyye misillü mukteza-yı şer'iş-erîf üzere görülmesi lazım gelen mevadde dahî hâkim-i şer'î câniblerinden itina ve dikkat

olunarak mecmu^c bilâdlâra nizâm ve intizâm ahvâliyle zât-ı hilâfetmâd cihândaranem bedia-i cenâb-ı bâri olân ahali ve sükkânın asâyiş ve rahat ve mezîd-i arâmiş ve emniyetleri esbâb ve sa'ilin in istihâli irâde-i hayriyyesinden ve bu dakikalarda sarf-ı zihn ve ru'yet ve herkes me'muriyeti muktezası icra-yı dikkat cümleye vasibe-i zimmet ise de bir müddetden berü ba^czı ehl-i örf ta'ifesi buldukları memleketlerin vukû^c yafte olan de^cavi şer^ciyye-yi hükkâma müraca^cat itmessizin hod be-hod ru'yet ve ba^czı mahalelre hükkâm-ı şer^ci şerîf dahî anların umuruna müdâhale ile cerayîme müşâreket itmekde oldukları bu def^ca bi'l-ihbâr tahkîk olunub esas devlet-i ^caliyye icrâ-yı ahkâm-ı ilahiyye taviyye-i şeri^cat-ı Muhammediye müveyyed ve müveşşes olub zabt-u rabt memleket ve idâre-i umûr-ı vilâyet dahî taraf-lı hümâyûn-u şahânemden mensûb-u vülat ve mutasarrıfeyn ve anların vekilleri olan mütesellimin ve sa'ir ehl-i ^cörf ta'ifesine mecbur ve anlardan matlûb itdiğü beyândan müstağni ve böyle yekdiğerin mesalihi hususuna müdahale misillü hareket

71. Sayfa / 140. Belge

Mahallerin şirâze-i nizâm-ı memâlike bâdî ve şer^can ru'yeti lazım gelen mevâre cânib-i şeri^cat garaye ^cadm müraca^cat rıza-yı bârînin hilâfi ve mizâc-ı imtizâc-ı mülukâneme dahî min-küllü'l-vücuha muğayir ve menafi^c olmağla siz ki vezîr-li müşârün-ileyh ve mirimirân ve mevali-i kuzzât ve nüvvâb ve sa'ir muma-ileyhimiz fimâ-ba^cd valât ve mutasarrıfeyn ve vekilleri olan mütesellimin ve sa'ir ehl-i ^cörf ta'ifesi câniblerinden görülecek umur ve mesâliha anlar karışub mukteza-yı şer^ci şerîf üzere ru'yeti lazım gelen mevâre dahî hükkâm tarafların müraca^cat ve bade's-sebûtu's-şer^ci tenfîzden ahkâm-ı şerifesine i^ctina ve dikkat olunarak herhalde şeri^cat-ı mutahharanın infâzı evâmîr-i celile-i mülukânemin icrâsı ile asâyiş-i memâlik ve inha ve himâyet ve siyanet ahali ve fukara ve aramiş ve rahat-ı ^cacize ve zü'efa esbâb ve sa'ilin in istihâli ve istikmâline mezîr-i ihtimâm ve i^ctina eylemeniz fermânım olmağın tenbihi hâvi mahsusana işbu emr-i celilü'l-kadrim isdâr ve sadr-ı ^cazam tatarlarından kıdmetü'l-emâsil ve'l-ikrân-ı ^cali zîde kadruhu tesyâr olunmuşdur imdi bilâre beyân olunan ve sâya-yı şahanemin icrâsına bi'l-ittifak ihtimâm ve dikkat eylemeniz irade-i hayriye ifade-i mülûkânem muktezasından idüğü ve hilâf ve men^c ve hareket darinde mucib-i kemâl mes'uliyet olacağı ve hususi mezkur-ı sa'ir mahallere dahi kol kol evâmîr-i şerîfim neşriyle cümleye tavsiye ve iş^câr kılındığı ma^clumunuz oldukda ana göre ^camel ve hareket ve her halde icra-yı lazime fukara-perverî ve ru'yete bi'l-istihâl ziyade ikdâm

ve dikkate ve mefayir rıza ve za'î tevcîzden biğayet inkâr müba'adet eylemeniz babında fermân-ı 'alışânım sadır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudur olan fermân vacibü'l-etba' velazim imtisalimin mazmun ita'at makrunuyla 'amel ve hareket ve hilâfetden mücâhebet eylesesiz şöyle bilesiz 'alamet-i şerîfe i'timad kılâsız tahriren fi evahir-i şehri muharremü'l-haram sene erba'in ve mi'eteyn ve elf yol ta'mîri zeylinde vürûd iden fermân-ı celili's-şân işbu mahale kayd şud

Fi 7 B (Receb) Sene 240

71. Sayfa / 141. Belge

Düstûr-ı mükerrer müşir-i mufahham nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umûru'l-cumhur bi'l-ikrû's-sâkîb mütemmim mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib büryânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyedü'l-erkâni's-sa'adeti ve'l-iclâl el-muhfuf-ı bi-sunûf-ı avatîfü'l-melikü'l-âla Üsküdar'dan Adana'ya varınca yol üzerinde vaki' vüzerâ-yı 'azâm ademullah-ı te'ali iclâlehüm ve e'zamü'l-ümera-yü'l-kirâm efhamü'l-kübrayü'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm eshâbü'l-'izz ve'l-ihtîşâmü'l-muhtassun bi-mezid-i 'inayetü'l-melikü'l-'ala mirmîrân-ı kirâm dâme ikbalehu ve mefahirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adenü'l-feza'il ve'l-ke'lâm kuzât ve nüvvâb zîde fazluhüm ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akran mütesellimin vüyudegân ve sa'ir zabitan ve cümle iş erleri zîde kadrehüm tevki' ref'e-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum olki tavaf-ı beytullahü'l-haram ve ziyâret ravza-i mutahhara hazret-i seyyidü'l-enâm arzusıyla zamle bend-i azimet olan hüccac-ı hidayet mi haccın rah-ı rasdında olan köprüsü ve kaldırımlardan harab olmuştur bulunur ise gerek haccac-ı müslimin ve gerek surre-i hümâyûnum mürûr 'uburda enva-i mahalde ve sa'ir muhtac olan ve bu bâbda kusur ve rehavet bir vechile ha'iz olmadığı ma'lumunuz oldukda ber-vech-i muharrer 'amel ve harekete ve icra-yı emri irade-i şahanem mezîr-i akdem ve dikkat ve hilâfindan biğayet tevki' ve müba'adet eylemeniz babında fermân-ı 'alışânım sâdir olmuştur vusul buldukda bu b3bada vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudur olan fermân vacibü'l-etba' ve lazîmü'l-imtişalının mazmun ita'at makrunuyla 'amel ve hareket ve hilâfetden huzur-ı mücanebet eylesesiz şöyle bilesiz 'alamet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahriren fi'l-evâhir şehri cemâziye'l-evvel sene-i erba'in ve mi'eteyn ve elf

72. Sayfa / 142. Belge

Hüccet Suretidir

Medine-i Tarsus kazalarından Kusun kazası dahilinde Gülek Kal'ası sâkinlerinden Tahreci oğlu ve kal'a dizdârı nâm-ı kimesneler huzur-ı şer'î şerîf enverde işbu bâ'is haze'l-kitâb medine-i Tarsus sipahilerinden 'Abdullah ile Mustafa nâm-ı kimesne muvacehesinde şöyle da'va ve takrîr-i kelâm ve ifade-i 'anü'l-merâm ider ki ba-berât-ı 'alışan mutasarrıf olduğum cema'at-ı Koclu der-mezra'c-i Merye nâm-ı mezra'c 'Abdullah nâm-ı kimesne Kenzik mezrası diyerek ta'şîr ider merkum 'Abdullah nâm-ı kimesneye su'al olunsun cema'at-ı Koclu der-mezra'c-i Merye nâm-ı mezra'dan merkumu bir nech-i şer'î-şerîf men' ve def' olunması muradımdır didikde gibbe's-su'al merkum 'Abdullah nâm-ı kimesne cevabında benim berâtım dahilinde mezra'c-i Kenzile der-nezd-i Şimek dört bin akçe ile mutasarrıf mezra'nın kıbleten lu'leşen mezra'sı şarken Turesi mezra'sı garben Şimek deresi Boyrazen Yılan ovası işbu hudud-ı erba' ile mahdûd mezra'ya bir ferdin dahi ta'arruzu yok iki kırk elli seneden berü mutasarrıf olub cema'at-ı Koclu der-mezra'c-i merye timarım dahilinde olduğunu isbât muradımdır didikde Tahreci oğlu Molla Mehmed nâm-ı kimesneden idda'sına mutabık beyne taleb olundukda merkum mühlet-i şer'iyeye taleb on beş gün mühlet-i şer'iyeye virildikde mühlet-i şer'iyeye tekmîlinde beyneden 'aciz olduğu dahî şer'iden ittiba' eylediğinden ma'lum olmağla merkum Tahreci oğlu Molla Mehmed cema'at-ı Koclu der-mezra-i Merye da'vasından men' ve ref' olunub ibka-i kâne 'ala ma kâne hudud-ı erba'sı dahilinde olan dört bin akçe ile Kenzin mezra'sına mutasarrıf olmak 'Abdullah ile Mustafa yedine kibel-i şer'iden işbu hüccet-i şer'iyeye i'ta olunmuşdur hurrine fi'l-vevmü's-sâlis ve'l-işrin min şehri-i recebü's-şerîf erba'in ve mi'eteyn ve elf

72. Sayfa / 143. Belge

Donanma için vürud iden fermân-ı celilü's-şân işbu mahalle kayd şud

Düstûr-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umûru'l-cumhur bi'l-ikrû's-sâkîb mütemmim mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib büryânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyedü'l-erkâni's-sa'adeti ve'l-iclâl el-muhfuf-ı bi-sunûf-ı avatifu'l-melikü'l-'ala Anadolu'nun sağ kolu nihayetine varınca vaki' vüzera-yı 'azam ademullah-i te'ala iclalehüm el-muhtassun bi-mezid-i 'inayetü'l-melikü'l-'ala el-ma'iyin mevali fihâm zîde fazluhüm mefahirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adenü'l-feza'il ve'l-

kelâm kuzzât ve nüvvâb zîde fazluhüm ve mefahirü'l-emasil ve'l-akran mütesellimin ve vüyüdegân ve °ayân ve sa'ir zabitan ve vücuh-ı memleket zîde kadruhüm tevki° ref°-i hümâyün vâsıl olacak ma°lum ol ki şecere-i ravza hilafet ve levha-i kesirü'l-infirad hadika-i saltanat olan nesil-be-nesil daveran ve sülale-i celile-i hüdavendigâr ne müddet ve zani nesim-i anber-i şehimi hazret-i bari ve müterribetkâr-ı mevhibe-i cenabperverdigârı ile nice nur ki nihâl-ı gonca-i °inayet fehâmdan ve sümmehamdan iki yüz kırk senesini mâh-ı saferü'l-hayrün yiğirmi ikinci günü cum°a gicesi sulb-ı bâl-ı şehir-i yaranemden manend afitabin nur münir sultan namında bir duhter-i sa°ad-ı ahter mehd-i vücuda ziyaketr olup der-sa°adetimde üç gün tob şenlikleriyle levazım şad ve meserret vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafıta sudur olan mazman vacibü'l-etba° ve lazımu'l-imtisalimin mazmun ita°at makrunuyla °amel ve hareket ve hilafından tehaşi ve mücanebet eyleyesiz şöyle bilüb °alamet-i şerife i°timad kılasız tahrîren fi'l-evahir şehir-i saferü'l-hayr sene erba°in ve mi°eteyn ve elf

73. Sayfa / 144. Belge

Kara (silik) iden fermân-ı °alişânım işbu mahalle kayd şud

Düstûr-ı mükerrrem müşir-i mufahham nizâmü'l-°âlem müdebbir-i umûru'l-cumhur bi'l-ikrû's-sâkîb mütemmim mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib büryânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyedü'l-erkâni's-sa°adeti ve'l-iclâl el-muhfuf-ı bi-sunûf-ı avatifu'l-melikü'l-°ala hala Adana vâlisi vezirim Hüseyin Paşa ademullah te°ala iclâl ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me°adenü'l-faza'il ve'l-ikelâm Adana ve tarsus kadıları zîde fazluhüm ve mefahirü'l-emasil ve'l-akran °ayân ve zabitan ve sa'ir iş erleri zîde kadruhüm tevki° ref°-i hümâyün vâsıl olacak ma°lum ol ki sen ki vezir-i müşârün-ileyhsin tarafından derbâr °atufetmedâreme vârud olan tahrîrât mefhumunda Tarsus Sancağında olan Kara Kayalı °aşireti mal-ı mirilerini cema°athen Yörügân Adana mukataası mutasarıfına virüb tekâlif-i vârudelerine Tarsus mahkemesinden muhrac pusula-i şer°iyye mucibince Tarsus tarafına viregelür iken bundan mukaddem mukata°a-i mezkure Adana sâkinlerinden Hasan Paşa zâde müteveffa Ahmed Beğ °uhdesinde olduğuna binaen cebr ve ikdâm iderek °aşiret-i merkumeden bir takrîb otuz kırk hane tefrîk ile Adana tarafına göçürmüş ve birkaç sene mürurunda mîr-i merkum fevt olup zikr olunan hanelerine Tarsus tarafında olan °aşiretleri derununa nakl itmişler ise de Adana tarafından sâlyane ve tekâlif mutalebe itmekde olduklarından °aşiret-i

merkume kemafi'l-kadim tekâliflerini Tarsus kazasına ve mâl-hı mirilerini mukata'â mutasarıfına eda idüb fîmâ-ba'd Adana tarafından tekâlif tarh olunmaması niyâzında olduklarını yine bir kıt'â 'arizende ve Tarsus kazası ve ahalişi muhazzırlarında tahrîr ve inha eylediğiniz ecilden kaydıdır müraca'at cema'athüma Yörügân liva-i Adana ve Tarsus ve Sis mukata'ası ma'zam on bin yüz yetmiş yedi buçuk guruş otuz akçe mâl ile mukayyid olub nisf-ı hassası ber-vech-i malikâne 'Ali Beğın 'uhdesinde ve nisf-ı hassası darbhâne-i 'amiremden zabt ve idare olunmakda olduğu ve bu makule Türkmân ta'ifeleri Kangı kaza ve kurada ve havas-ı hümâyûnum ve evkâf ve ze'amet ve tîmar topraklarında sakin olurlar ise beher sene üzerlerine edası lazım gelen rüsûm-ı mirilerini cema'atleriyle ma'an asl ra'iyet kayd olduklarını zâbitlarına virüb sâkin oldukları mahallere zira'at ve hiraset ile hâsıl eyledikleri mahsulâtın eş'er şer'iyyelerini sahib-i arza ve hane-i avarızla bağlu emlakları olanlarının layıklarını kaza ahalişeri tarafından cümle me'mura eda eylediklerinden sonra muğayir kanûn ve hilâf-ı şer'î şerîf ahir mahallere iskân teklîfi ile rencide itdirilmemek Türkmân şürûtundan idüğü baş muhasebeden ve Tarsus kazasının menzilciyân yüz yetmiş üç buçuk 'aded 'avarız ve nüzûl malları olub bin yüz on senesinde Adana mukata'asına ilhak olunmuş olduğu ve Tarsus Sancağında Kara Kayalı 'aşireti Tarsus tobrağında 'avarız ve tekâlif olunmak icâb ider emlâk ve arazi zabt ve zira'at idenler ise zabt ve zira'at eyledikleri emlâk ve araziye ve hal ve tahammüllerine göre mahalinde cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'îyle tanzîm olunan tevzi' defteri mucebince hissalarına isâbet idanı Tarsus tarafına eda ve Adana tarafında dahî 'avarız ve tekâlif alınmak icâb ider emlâk ve arazi dahî zabt ve zira'at idenler ise hasa-i tekâliflerini eda tarafında 'avarız ve tekâlif alınacak icâb ider emlâk ve araziye zabt ve zira'at itmedikleri halde Adana tarafından 'avarız ve tekâlif mutalebesiyle te'addi olunmamaları şürût-ı miriyye muktezasından olmağla bu suretde bir mukteza-yı şürût emr-i şerîfim i'tası iktiza eylediği mevkufatdan der-kenar ve ba-takrîrleri lede'l-arz mucebince emr-i şerîfim i'tası hususuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk itmekle ol-vechile 'amel ve harekete bezl-i celli himmet eylemek fermânım olmağın hassaten işbu emr-li celil-i kudem isdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde balâda beyân olunduğu üzere keyfiyet mantuk emr-i şerîfimden ma'lumun oldukda ber-muceb şürût 'amel ve hareketde sarf-ı miknet eylesesin ve siz ki kadılar ve 'ayân ve zabıtan muma-ileyhümasız siz dahî müceb emr-i şerîfimle 'amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı 'alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükmi şerîfimle vardıkda bu bâbda

vech-i meşrûh üzere şerefyafıta sudur olan işbu emr-i şerîf  alişânımın mazmun men  üzere  amel olasız şöyle bilesiz  alamet-i şerîfe i timâd kılasız tahriren fi'l-yevmü's-sabi  işrin şehir-i cemaziye'l-ahir sene-i erba in ve mi'eteyn ve elf

74. Sayfa / 145. Belge

İki yüz kırk senesini der- aliyye'den devletlü Surre-i hümâyûn emini hacc-ı şerîfe teşriflerinde iki merhalede virilen ta yînât işbu mahalle kayd şud

Fi 13 Ş (Şaban) Sene 240

Tekf�r Karyesi Şa�ir keyl �aded 2	Yenice Karyesi Şa�ir kile �aded 2	Tekli virâne Şa�ir kile �aded 2	
�Arıklı Şa�ir kile �aded 2	Tuz kıyye 20	Beksimad kıyye 300	Revgan kıyye 18
Davar re's �aded 12	Pirinc kıyye 60		

74. Sayfa / 146. Belge

Martına mahsub olmak üzere

Devletlü Surre-i hümâyûn emini hazretleri der- aliyyeden hacc-ı şerîfe teşriflerinde tekfur yaylağı karalardan tertîb olunan bargirlerin kirası mart sâlyanelerine mahûb olunduğunu müş ir işbu mahale kayd

Fi 15 Ş (Şaban) Sene 240

Paltalı bargir �aded 4	�Arıklı bargir �aded 4	Yenice bargir �aded 4
------------------------------	------------------------------	-----------------------------

Tekli virâne bargir °aded 4	Kızkabaş bargir °aded 4	Hamam kuyu bargir °aded 4
Tekfur karyesi bargir °aded 4		
Kamber Höyüğü bargir °aded 3	Ekberler bargir °aded 3	Kürt Musa bargir °aded 3
Hacıbozan bargir °aded 3	Yüksek bargir °aded 4	

75. Sayfa / 147. Belge

İftiharü'l-emacid ve'l-ekârim cami'û'l-mehamid ve'l-mekârim el-muhtass bi mezid-i °inayet-i melikü'd-dâyim dergah-ı mu°alam kapucubaşlarından zikriati hususuna me'mur el-yevm Adana canibinde olan Emin Beğ dâme mecdehu ve kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müş°ir °ali Tarsus na'ibi Mevlana zide °ilmuhu ve kıdvetü'l-emacid ve'l-°ayan Tarsus mütesellimi zide mecdehu ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akran ayan vesa'ir zabitan ve vücuh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zide kadruhüm tevkic ref°-i hümayun vâsıl olacak ma°lum oldur ki Tarsus Sancağında vaki° kazalardan müşerref canibi ordusuçün ikiyüz otuz sekiz senesi tertibi olan bin nefer süvâri °askerin beher neferi ikişer yüz ellişer ğuruşa olunarak icâb iden bedellerinden gayr-ez tahsîl ve irsâl kusur kalan bir yük seksan bin ğuruş mukaddema darbhâne-i °amirem ta°vîzâtına tahsîs kılınarak tahsîli zımnında emr-i şerîfim isdâr ve kapucubaşı mumaileyhin dahî mübaşir ta°yîn ve tesyîr olunduğuna mebni bedeliye-i mezkurenin bu def°a fakat seksan bin ğuruşu tahsîl ile poliçeleri irsâl kılınarak kusuruçün ahalinin ıztırâb ve perişânlıklarından bahsle senede yigirmi beşer bin ğuruş virilmek üzere taksit rabtı

hususî bu def'â ba-ma'ruzât istida' olunub kapudaları lede'l-müracaha liva-i mezbur bedeliyesi olan yüz seksan bin guruşa mahsuben bu def'â iki bin ikiyüz seksan dört ğuruşu nakd ve yetmiş yedi bin yedi yüz on altı guruşu poliçe olarak cem'an seksan bin guruş vürûd idüb ancak içinden altı yüz ğuruşun poliçesi 'adem-i kabul ile geru i'ade ve kusur poliçeleri mahallerinden kabul iddirilerek temessükât-ı hıfz birle nakd-ı mezkur darbhane-i 'amireme teslîm olunmuş ve ol-vechile ma'poliçe yetmiş dokuz bin dörtyüz guruş aşağı varılarak bir yük altı yüz guruş bakaya kalmış olduğu der-kenar ile iktizası müttehizân-ı ricâl devlet-i 'aliyyemden hala darbhâne-i 'amirem nazırî iftihârü'l-emacid ve'l-mekârim el-hacı Yusuf dâme mecdehudan isti'lâm olundukda zikr olunan bedeliye akçesi darbhâne-i 'amirem ta'vizatına mahsuben havale olunmak hasebiyle imhâl ve te'hiri tecvîz olunur mevâddan olmadığından ğayri bu makule ta'vîzâtın seri'an mahallerinden tahsîl ve celbiyle tahfîfi hususu mu'ahharan şeref-sunûh olan irâde-i seniyyem muktezasından olduğu beyânıyla ba'dezîn te'hiri tecvîz olunmayarak bedeliye-i mezkureden kusuru olan meblağ-ı mezburun dahî seri'an tahsîliyle darbhâne-i 'amireme irsâlini teslimine bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat olunmak üzere siz ki na'ib ve mütesellim ve sa'ir muma-ileyhimsiz size hitaben emr-i şerîfim sudurunu nazır muma-ileyh i'lâm ve bi'l-fi'îl başdefterim olan iftihârü'l-evâmir ve'l-ekâbir es-Seyyid Mehmed Es'ad dâme 'ilmuhu dahî ifâde ve ifhâm isimleriyle vech-i meşrûh üzere 'amel ve hareket ihtimâmve mübaderek eylemeniz fermânım olmağın te'kiden ve istica'len mahsuben işbu emr-i celîli'l-kadrühüm isdâr ile tesyâr olunmuşdur imdi liva-i mezbur bedeliyesinden kusur kalan meblağ-ı mezkurun dahî seri'an tahsîliyle mübaşiri muma-ileyhe teslîmen darbhâne-i 'amireme irsâl ve tavsîli emrine bi'l-ittifâk hâl ikdâm ve gayret eylemek kat'î şayan-ı padişâhanem idüğü ve bu bâbda kusur ve rehâvet ve imrâr-ı vakt misillü vaz' ve hâlet vuku' bir vechile ha'iz olmadığı ma'lumunuz oldukda ber minvâl muharrer 'amel ve hareketle icra-yı emr ve irâde-i mülükâneme bi'l-ittihad mezid-i sa'y dikkat ve hilâfetden biğayet hazer ve mücanebet eyleyesiz ve senki mübâşir Kuyucubaşı muma-ileyhsin mazmun-ı emr-i münifi sen dahî meczumun olarak mucab ve muktezası üzere 'amel ve harekete ve bedeliye-i mezkuresi kusurunu dahî seri'an tahsîl itdirüb darbhâne-i 'amireme i'sâl ve teslîm birle tekmîl emr-i mübaşerete dahîl der-miyân gayret ve imrâr-ı vakti tecvîzden mucanebet ve müba'adet eylemek babında fermân-ı 'alişânım sâdir olunmuşdur buyurdum ki vusul buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte sudur olân fermân vâcibü'l-etba' ve lazîmü'l-imtisalimin

mazmun ita^cat makrunuyla ^camel ve hareket ve hilâfından hazer mücanebet eyleyesiz şöyle bilesiz ^calamet-i şerîfe i^ctimad kılâsız tahrîrin evasıt şehr-i recebü'l-ahir ve sene erba^cin mi'eteyn ve elf

76. Sayfa. / 148. Belge

İftiharü'l-emacid ve'l-ekârim ca^cmiü'l-mehamid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezid-i ^cinayet-i melikü'd-dâyim dergâh-ı mu^callam kapubaşlarından hala Adana mütesellimi Karaca İbrahim ve zikriati bakayanın tahsîline me'muriyetle el-yevm ol-cânibde olan el-hac Mustafa dame mecdehu ve mefahirü'l-kuzât ve'l-mekârim em'adini'l-feza'il ve'l-kirâm zikriati bakayanın muhtevi olduğu mahallerin kadıları ve na'ibleri zide fazlühüm tevki^c ref^ci-i hümâyûn vasıl olacak ma^clum olasın ki mübaşir-i muma-ileyh tarafından varüd olan evrâkının hülasasında me^caliAdana valisi esbak müteveffa Hilmi Paşa Adana ve Tarsus havalisinde olup mübaşir-i muma ileyhın me'mur tahsil olduğu bakayanın hil^cat baha olarak Tarsus sancağında ka'in Gökcelü kazasında iki bin ve Tekeli ve Karakayalı aşiretlerinde ikişer bin ve Elvanlu kazasında bin ve Ulaş kazasında bin beş yüz guruş cem'an sekiz bin beş yüz guruşun tahsîli için sâdır olan emr-i şerîfim mucebince mübaşir muma-ileyh Adana'ya hin-i vürudunda iktiza iden hil^catları iksa iderek bedeli olan meblağ-ı mezburu tamamen tahsîl idüb ve bir senede iki def'a hil^cat baha i^ctası fukaraya gadri muceb olacağı beyanıyla ol-bâbda merhamet sene şayan olduklarını mübaşir muma-ileyh arizesinde ve Tarsus na'ibi i^clâmında tahrîr ve inha eylediği ecilden kapudalır ve'l-müraca^ca müteveffa-yı müşârün-ileyh sabıka tezekkür kazalarda hil^cat bahasından bakayası olarak sekiz bin beş yüz guruş tahsili babında başka evamir-i şerîfem virilmiş olduğu füyudatdan müsteban olmağla bu suretde meblağ-ı mezbur müteveffa-yı müşârün-ileyh tarafından tahsîl olunmuş ise de yedinde ihtiyada şayan-ı sened olub olmadığından bahs olub olunmamış olduğuna binaen meblağ-ı mezburun müşârün-ileyh tarafından tahsîl olunduğunu mübeyyin i^ctiyara şayân-ı sened var ise irsâl olmadığı halde icab iden zimmetlerinin tahsîli babında sen ki mütesellim-i muma-ileyhsin te'kidi havi emr-i şerîfim isdârı hususuna irade-i ^caliyyem ta^calluk itmekliği ber-minvâl-ı muharrer ^camel ve harekete ihtimam ve dikkat eylemek fermânım olmağın te'kidi havi batakrir işbu emr-i ^calişânım isdar ve iki irsâl olunmuşdur imdi vusulünde keyfiyet irade-i ^caliyyem mantuk emr-i şahanem ma^clumun oldukda mukaddem ve bu def'a sudur iden evâmir-i şerîfeme mantuklarım sa'ir sekiz bin beş yüz guruş mantuka-yı müşârün-ileyh tarafından tahsîl

olundugunu mübeyyin yedinde i'ctiyara şayan senedat var ise iktizası vechile tanzîm olunmak üzere 'aynen der-'aliyyem irsâl olmadığı suretde icab iden zimmetlerinin ma'rifetkar ve ma'rifet-i şer'e ve mübaşir-i muma-ileyh ma'rifetiyle icâb ve iktiza idenlerden tamamen ve seri'an tahsîl ve der-'aliyyeme irsâl ve hazine-i 'amerime teslîmi hususuna mezid-i sa'y ve gayret ile sen ve siz ki mübaşir ve kuzat ve nüvvâb muma-ileyhimsiz siz dahî muceb emr-i şerîfimle 'amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı alişânım sadır olmuştur. Buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafıta sudur olan işbu emr-i şerîf-i celilü's-şân vacibü'l-etba' ve lazîmü'l-ımtisalimin mübaşirin birle 'amel olasız şöyle bilesiz 'alamet-i şerîfimle i'ctimad kılasız

Fi Gurre-i Cemaziye'l-ahir Sene 1240

77. Sayfa / 149. Belge

İbrahim Paşanın kuralarda olan matlûbunun afvı

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim cemi'ü'l-mehamid ve'l-mekârim el-muhattass bi-mezid 'inâyetü'l-eclilid-dâyim dergâh mu'alam Kuyucu başlarından hala Adana mütesellimi Kara İbrahim ve zikriati bâkâyanın tahsîline me'muriyetiyle el-yevmü'l-cânibinde olan el-hâc Mustafa dâme mecdehu kıdvetü'l-nüvvâb müteşerri'in Tarsus na'ibi Mevlana zîde 'ilmuhu tevki' refi'ci hümayûn vasıl olucak ma'lum ola ki mübaşir-i muma-ileyh tarafından varüd olan evrâkdan hülâsası ma'letden Adana valisi esbak müteveffa Hilmi İbrahim Paşanın Adana ve Tarsus sancaklarında ve havalisinde olub me'mur tahsîli olduğu zimemâtdan Tarsus kurasından Çemeli karyesi sâkinlerinden Tulu nâm-ı kimesnenin zimmeti olan bin gürüş ve cera'imden dolayı deli Minnet karyesi ahalisinden zimmetleri olan bin dokuz yüz gürüş lede'l-mutalebe Tarsus mütesellimi esbak hazinedâr Mehmed karye-i merkumeye mucebince isnâd iderek cerîmelerini on iki bin beş yüz gürüşa kat' ve fukarayı perişân iderek cebren on bin altı yüz gürüşunu tahsîl ve kusurunu zikr olunân bin dokuz yüz gürüşa kendülere terk eylemiş ve merkum Tuludan dahî hadden ziyâde cerîmesini olduğundan merkum dahî müflisen firâr itmiş olduğuna Tarsus ahalilerinden maslahata i'zâm olunmuş olan had nefer ki mâl ile yine ahalilerinden der-sa'adetimde valide handa sâkin kethüda Mustafa ve 'Abdurrahman ve Mehmedin dahi gereği gibi vukûfları olduğundan lede'l-ımtintak takrîrlerinden ma'lum-ı alişânım olarak meblağ-ı mezburun 'afvı hususu idare-i seniyyem manut mevaddan idüğü mübaşir muma-ileyh bade'l-ıhrâc hususatan ve Adana mabeyni i'lâmında tahrîr ve inha eyledikleri ecilden kuyuda lazimesi ba'de'l-ıhrâc

hususan mezbur dergâh-ı mu^callam Kapucubaşlarından paşa kapulu Musa dâme mecdehuya lede'l-havaleye mübâşir ve na'ibi muma-ileyhümadan bu taraftan olduklarını inha eyledikleri kethüda Mustafa ve ^cAbdurrahman ve Muhammed nâm-ı kimesneler lede't-tahdi der-sa^cadetimde olmadıklarını i^clâm iltimâsıyla bu suretde meblağ-ı mezbur müteveffa-yı müşarûn-ileyhüma ceraimden olan matlubu olduğundan karye-i merkum ahalisinden zimmetleri olan bin dokuz yüz ğuruşu mesfuru ve bin ğuruşun sahib dahî müflisen firâr itmiş olduğundan kayd-ı bâlâsına şerh virilerek ifâde-i hâli mutazammın emr-i şerîfim isdârı hususuna idare-i seniyyem ta^calluk idüb ol-vechile kayd-ı balâsına şerh virilmekle bir minvâl muharrer keyfiyet mu^callam olmak için ifâde-i hali mutazammın ba-takrîr işbu emr-i ^calişânım isdârıyla irsâl olunmuşdur imdi vusulumüz ki mütessellim ve mübâşir ve na'ibi muma-ileyhimsiz ber-minvâl muharrer keyfiyet idare-i seniyyem mantuk emr-i şerîfimen ma^clumunuz oldukda mucceb ve muktezası üzere ^camel ve harekete mübaderet eylemeniz babında fermân-ı ^calişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükmi-şerîfimle vârdıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte vârud olan işbu emr-i şerîfim celi'liş-şân vâcibü'l-etba^c ve lazımu'l-intisâl mazmun münifi birle ^camel olasız şöyle bilesiz ^calamet-i şerîfime i^ctimâd kılınız

Fi 29 S (Safer)Sene 241

Bundan akdem ^cAli Fakih muhtarı Zura'nın oğlu Hacı ^cAli ile Kusun kazası dahilinde Tekelü ^caşiretinden Nasıf nâm-ı merkumun Hacı ^cAli'de olan bargirin da^cvası taraf-ı şer^ce ru'yet beyinlerine muslihun tavassut idüb birbirlerinden zimmetlerini ibrâ eyledikleri işbu mahalle kaydedilmiştir.

Fi 7 Ra (Rebiü'l-evvel) Sene 240

78. Sayfa / 150. Belge

İftiharü'l-emacid ve'l-ekârim cami^cü'l-mehamid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezid-i ^cinayetü'l-melikü'd-dâyim dergâh-ı mu^callam Kuyucu başlarından Adana mütesellimi İbrahim ve zikriati zimemâtın tahsiline me'muriyetle ol-câhibde olan Hacı Mustafa dâme mecdehu ve mefahirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me^cadenü'l-feza'il ve'l-kerâm zümmât-ı mezkurun muhtevi olduğu mahallerin kadıları ve na'ibleri zide fazlühüm tevki^c ref-i hümâyûn vâsil olacak ma^clum ola ki Kayseriye ve Bozok sancakları mutasarrıfın işbu müteveffa Hüseyin Pâşanın kâfe-i muhalefat ve bakaya ve zümmat sâ'iresinin cânib-i mirimirân zabt ve tahrîri hususuna irâde-i seniyyem muta^calluk olarak ol-bâbda şerefyafte sudur olân hatt-ı hümâyûn mantukunca müteveffa-yı

müşarûn-ileyhin Kayseriye ve Bozok sancaklarında olân bakaya ve zümmâtın tahsîline me'mur mübâşiri tarafından takdîm olunan defterde muharrir olduğu üzere müteveffa-yı müşarûn-ileyhin Adana valiliği önünde Adana ve Tarsus sancaklarında ma'lumü'l-esâmi ba'zı kesân zimmetlerinde ba-temessükât beş yüz seksân altı bin iki yüz elli dört buçuk ğuruş zimmâtıyla altı yüz elli beş kile hıntası zuhur olunmuş olduğuna binaen mebâliğ-i mezbur ile zabt-ı mezkurenin tahsîli sen ki mübâşir-i muma-ileyhsin 'ilâve-i me'muriyetin kılınarak ol-bâbda isdâr ve tesyâr olunân emr-i şerîfim mucebince tahsîline ikdâm itmiş ise de isek de Nefs-i Adana ve havalisinde olan dört yük doksan dokuz bin dört yüz yetmiş ğuruş ile altı yüz elli beş keyl (kile) hıntanın tahsîline ba'zı kesân taraflarından mümana'at olunmakta olduğunu ve Tarsus Sancağında olan seksan altı bin yedi yüz seksan dört buçuk ğuruş zimmâtından yedi bin dört yüz yigirmi beş ğuruş zimmetleri olan celil oğlu Muhammed ve Seyyid Ahmed ve 'Ömer ve kethüda Muhammed ve Seyyid Ahmed ve Şa'ban zâde ve Hüseyin ve Halil nâm-ı kimesnelere Şa'ban zâde kaynı tursun mukaddema katl etmiştir olduğundan Adana valisi esbak müteveffa Hilmi Paşa merkumı salb ve ikisinin dahi malını ğasb eylediğinden merkuman ile sa'ir eshâb ve zimemât-ı merkumenin mal itlâk oldunur bir nesheleri olmadığı ve kırk yedi bin yüz seksan yedi buçuk ğuruş zimmeti olan korkuluğu ve Payas menzilcisi Hacı 'Ömer dahî fevt olub Tarsus'da bir testi olub fakat Kayseriyeli şerbetçi oğlu Hâcî Başe şhadetiyle Kayseriye'de hanesi olduğunu ve levçi bin yedi yüz bir buçuk ğuruş hizmetleri olan Harbutlu oğlu Ya'kub ve Hasan ve Halil nâm-ı kimesnelere meblağ-ı mezburu müteveffa-yı müşarûn-ileyh hâl-ı hayatında te'diye idüb tahvîllernini ahz olunmaksızın müşarûn-ileyh fevt olarak tahvîlleri kılınmış ise deynleri olmadığını ber nehc-i şer'î isbat eylediklerini ve yigirmi sekiz bin beş yüz ğuruş zümmât-ı eshâb olan akçe Koyunlu Bekir kethüda ve Mustafa kethüda ve alaybeği zâde el-hac Namlı nâm-ı kimesnelere zimmetleri olan meblağ-ı mezbur cera'im ve zaleme olduğundan başka müteveffa-yı müşarûn-ileyh merkumunun mallarını ğasb itmiş ve ba'dehu ba'zısı müflisen ve ba'zısı müflisen firâr eylemiş olduklarını bu def'a der'aliyyeme varid olan arizenizde tahrîr ve inha ve zimemât merkumenin ber vech-i muharrer keyfiyetlerini mübeyyin defterleriyle ol-bâbda Tarsus na'ibinin i'lamını irsâl eylediği ecilden kuyuda lazimesi ihrâc olunarak sâlifü'z-zikr seksan altı bin yedi yüz bu kadar ğuruş zimemât ashâblarından müflisen fevt olanların kayd-ı bâlâsına ve firâr eylemiş olanların ba'dehu gelüb te'diyeye kudret geldiği dikkat tahsîl olunmak ber-

vech-i şerîf medyun olunmadığını mebni idilmeden sarf-ı nazar kılınmak üzere mahalline şerh virilerek i[°]daya [°]adm tahsîli inha olduğundan zümmeât-ı şer[°]en tahsîline emr-i şerîfim isdârı hususuna idâre-i [°]aliyyem ta[°]alluk idüb ol-vechile kaydları balalarına şerh virilmiş olmağla ber-minvâl muharrer [°]amel ve harekete dikkat eylemek fermânım olmağın te'kid hâvi ba-takrîr işbu emr-i [°]alişânım isdâr ile irsâl olunmuştur imdi vusuletde keyfiyet irade-i seniyyem mantuk emr-i şerîfimdenden ma[°]lumun oldukça muceb ve muktezası üzere [°]amel ve hareket birle fermânım olduğu vechile sâlifü'z-zikr adem-i tahsîli inhâ olunan zimemât-ı merkumu yerlü yerinden vâcib ve iktiza idenlerden ma[°]rifetin ve ma[°]rifet-i şer[°]e ve mütesellim muma-ileyh ma[°]rifetiyle tamamen ve seri[°]an tahsîl ve der-sa[°]adetimde tavsîli hususuna mübaşeret eylemesi ve sen ki mütesellim ve kuzât ve nüvvâb muma-ileyhimsiz siz dahî muceb emr-li şerîfimle [°]amel ve hareket iderek zimemât-ı merkumunun seri[°]an tahsîl ve tavsîli emrine ziyadesiyle dikkat ve hilafetden tehaşi ve mücanebet eylemeniz babında fermân-ı [°]alişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şerefyâfta sudur olan işbu emr-i şerîf celili'ş-şân vâcibü'l-etba[°] ve lazımu'l-imtisâl mazmun münifi üzere [°]amel olasız şöyle bilesiz [°]alamet şerîfimle i[°]timâd kılasız

27 Ş (Şaban) Sene 241

79. Sayfa / 151. Belge

İfhitarü'l-emâcid ve'l-ekârim camiü'l-mehamid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezid-i [°]inayetü'l-melikü'd-dâyim dergâh mu[°]allam Kapucu başlarından hala Adana mütesellimi Karaca İbrahim zikriati bakayanın tahsîline me'muriyetle el-yevm ol-cânibde olan el-hâc Mustafa dâme mecdehuma ve kıdvetü'l-nüvvâb müteşerri[°]in Adana ve Tarsus na'ibleri zîde [°]ilmuhu tevki[°] ref[°]-i hümâyûn vâsıl olacak ma[°]lum ola ki mübâşir-i muma-ileyh tarafından mukaddem ve bu def[°]a varüd olan evrâkın hülasası me'alinde me'mur tahsîli olduğu Adana vâlisi esbak müteveffa İbrahim Hilmi Paşa'nın zimemât ve bakayasından olarak ber mantuk defter-i mumzi nefsi Adana'da olan beş kalem yiğirmi bin sekiz yüz elli beş buçuk guruş ile nefsi Tarsus kazalarının zimmetleri olan seksan bin iki yüz doksan sekiz buçuk guruşun tahsîline ikdâm itmiş ise de ahalisi perişân ve [°]atufet-i seniyyem şayân olduklarından ol-vechile def[°]an edasına muktedir olamayacaklarına binaen cânib-i miriye heseât ve fukara-ıy perişânlıktan vikâyeten Nefsi Adana'da olan yiğirmi bin bu kadar guruş senede biraz taksit ile iki senede

te'diye olmak üzere salyâne defterine idhâl ve tahsîl olundukca canibe vilâyetden Adana vâlisi bulunanların der-sa'adetimde kapu kethüdarları tarafına irsâl ve ol-vechile hazine-i 'amireme teslim olunacağını ve nefsi-i Tarsus fukaralarının zimmetleri olan meblağ-ı mezbur seksan bin şu kadar ğuruş senede on altışarının elli dokuz buçuk ğuruş sekiz para taksite rabt olunarak beş sene senesinde mukassiten te'diye kılınmak ve taksît evvela işbu senesinde i'tiyâr olunmak üzere müsa'adesinden erzânî kılınur ise meblağ-ı mezburun dahi vakt-i taskîtlerinde kendileri kapu kethüdası tarafına irsâl kılınacağını mübâşir-i ileyh arizesinde ve Adana ve Tarsus na'ibleri i'clâmlarında tahrîr ve inha eyledikleri ecilden kuyûda müraca'at olundukda müteveffa-yı müşarûn-ileyhin cânib vilâyetde olan ba-temessükât iki bin sekiz yüz elli beş buçuk ğuruş ve Tarsus kazalarında olan seksan bin iki yüz doksan sekiz buçuk ğuruş bakayasun tahsîli cânibde sene-i sabıka eva'il ramazan-ı şerîfimde emr-i şerîfim virilmiş olduğu ve müteveffa-yı müşarûn-ileyhin cânib-i miriye bir yük on bin yüz otuz altı ve sarraf Vakıs oğlu ile sa'ir kesan on beş yük seksan altı bin altı yüz otuz iki buçuk ğuruş düyûnı olduğu kuyudeden müsteban olduğuna binaen keyfiyet ba-takrirleri 'arz-i 'arz bakaya-yı mezkurununu ol-vechile katiiyen bu tarafda Adana vâlâsı vezirim Hüseyin Paşa ademullah teali iclâlininin kapu kethüdası ve taraf-ı ma'rifetleriyle vakt ve zamanıyla teslîmi münâsib olacağından Adana bakayası bir taksit ve Tarsus bakayası üç senede üç taksit ile te'diye olunmak üzere tanzîmi hususuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk idüb ol-vechile takasit-i mezkure vakt ve zamanında teslîm olmak üzere müşarûn-ileyhin kuyu kethüdası hocagân dîvân-ı hümayûnumdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yan Haşid Beğ zide mecdehu ile sarrafi ta'ahhüd iddirilmiş olmağla imdi sen ki mütesellim-i muma-ileyhsin vürud emr-i şerîfimde sâlifü'z-zikr Adana'da olan beş kalem yigirmi bin sekiz yüz elli buçuk ğuruş bir taksit ile ve Tarsus bakıyası olan meblağ-ı mezbur seksan bin iki yüz doksan sekiz buçuk ğuruş üç taksit ile yerlü yerinden ve icâb ve iktiza idenlerinden ve ma'rifet-i şer'îyle tamamen ve kâmilan tahsîl ve der-sa'adetime irsâli vakt-ı zamanında teslîm olmak üzere kuyu kethüdası mîr-i muma-ileyh tarafına tavsîli hususuna mübâderet eylemek fermânım olmağın hassa-i işbu emr-i 'alişânım sâdır ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusulünde ber-minvâl-ı muharrer müteveffa-yı müşarûn-ileyhinin sâlifü'z-zikr Adana olan yigirmi bin sekiz yüz bu kadar ğuruş bakayası bir taksit ile ve Tarsus'da olan seksan bin şu kadar ğuruş bakayası üç taksit ile te'diye olunması hususa irade-i seniyyem ta'alluk itmiş olunduğu mantuk emr-i şerîfimden ma'lumun olundukda

fermude-i hümayûnum üzere mebâliğ-i mezburi zikr olunan takâsit ile ma[°]rifetiniz ve ma[°]rifet-i şer[°]iiye yerlü yerinden ve icâb ve iktiza idenlerden tamamen ve kâmilen tahsîl ve der-[°]aliyyem irsâl vakt ve zamanında teslîm olmak üzere kuyu kethüdası mîr-i muma-ileyh tarafına tavsîli hususuna müsâra[°]at eyleyesin ve siz ki mübâşir ve te'ibler muma-ileyhsiz siz dahî muceb emr-i şerîfimle [°]amel ve hareket ve hilâfından tehaşi mücanebet eylemeniz bâbında fermân-ı [°]alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şerefyafte sudur olan işbu emr-i şerîf celi'liş-şânımdan mantuk münifi birle [°]amel olasız şöyle bilesiz [°]alâme-i şerîfime i[°]timâd idesiz

80. Sayfa / 152. Belge

[°]Inâyetlü Karaca zâde İbrahim Ağa hazretlerinden fermânlar ile zuhûr iden buyuruldu

medine-i Tarsus'da mesned Nişin şerefbehşâ-yı şeriat-ı garra faziletlü efendi zîde fazluhu ve iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim mütesellimi sa[°]adettü Mehmed Ağa dâm müceddide ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-[°]ayân vîlât ve iş erleri zîde mukadderhüm inha olunur ki müşrik cânib ordusu için iki yüz otuz sekiz senesine mahsuben Tarsus sancağı kazalarından müdteban [°]asker bedeliyesi kusuru olan bir yük altı yüz ğuruş senevi taksit evla olunması bundan akdem derbâr-ı adalet karara ba-[°]ilâm [°]arz ve muhızır-ı evlada niyâz olunmuş ise de mebaliğ-i mezkure darbhâne-i ta[°]vizâtın mahsuben havale buyurulmuş olduğundan imha ve te'hiri tecvîz olunur mevaddan olmadığından ğayri bu makule darbhâne-i [°]amire ta[°]vizâtın seri[°]an mahallerinden tahsîl ve teslîm irâde-i seniyye muktezasından olduğuna binaen mebaliğ-i ma[°]lumenin kabzına me'mur serbevâni-ı dergâh-ı [°]aliyyeden [°]atufettü Mehmed Emin Beğ hazretlerine ve cümleye hitaben şerefriz-i sahife-i sudur buyurulan bir kıt'a fermân-ı [°]alişân tarafımıza vürud mazmun ita[°]at makrun ma[°]lum-ı [°]acizânem oldukda emr-i [°]ali tarafınıza irsâl olunduğu ve mebâliğ-i ma[°]lumunun bundan böyle te'hiri tecvîz görülecek ve mevâddan olmadığı sizler ki muhatabun-ı muma-ileyhsiz mazmun emr-i [°]ali ma[°]lumlarınız oldukda mebaliğ-i mezkurenin bir gün evvel yerlü yerinden tahsîl ve mübâşir-i muma-ileyh hazretlerine teslîmen darbhâne-i [°]amire cânibine tamamen ve kâmilen tesbîl ve tavsiline mezid-i i[°]tina ve dikkat eylemeniz bâbında divân-ı eyâlet-i Adana ve cânib-i kayr-ı

tamiden işbu buyuruldı irsâl olunmuşdur vusûlünde ber-muceb buyuruldıya  amel ve hareket ve hilâfetden gayetü'l-gaye hazer ve mücanebet eylesesiz

Fi S (Safer) Sene 240

Hassa-i hassa İbrahim Serbevani-i dergâh-ı âli mütesellim eyaleti Adana hâla

80. Sayfa / 153. Belge

Der-devlet mekine  arz-ı dai kemine budur ki otuz dokuz senesine mahsuben sâbıka Adana vâlisi Hüseyin Paşa hazretleri tarafından ba-evâmir-i  ali eyâlet-i adana'ya mütesellim nasb ve ta yîn olunân serbavani dergâh-ı  ali necâbetlü karaca İbrahim Ağa tarafından dahi Tarsus Sancağına mütesellim nasb ve ta yîn buyurdukları Kel ağazâde sa adetlü es-Seyyid Mehmed Ağa ma rifetiyle vezir-i müşârûn-ileyh hazretleri hazinesine  aid mâl-ı tayyârât olarak hâsıl olan on sekiz bin yüz on iki ğuruş cenib-i vilâyetden ba zen hizmet-i mübâşiriye ve mesarifi sa'ire için ba-pusula-i mahkeme ahz ve sarf olunmuş olub te'diyesi cânib-li vilâyetden iktiza itmekle inşaallah-ı te ala bundan sonra ruz-ı kâsım hulûlunda tevzi  defterine idhâl birle canib-i vilâyetden meblağ-ı mezkuru tamamen te'diye olunmasına ta ahhüd eylediğimiz havî bir kıt a i lâm idiyor ki iltimâs etmeleriyle ol ki vaki ü'l-haldir bi-iltimâs pâye serîr a laya i lâm olundu baki emr hazret-i menlehü'l-emrindir hurrîre fi'l-yevmü's-sabi ü'l-aşrin min şehr-i şevvâl-ı mükerrerem sene erba in ve mi'etyn ve elf

80. Sayfa / 154. Belge

İki yüz kırk senesini eyâlet-i Adana vâlisi devletlü Memiş Paşa efendimiz hazretleri mansıblarına teşrîflerinde kuralardan tertîb olunan Komab bargirleri Gülek menziline bulunmak üzere ve kirâsı güz salyânelerine mahsûb olduğu işbu mahale kayd şud

Fi 9 Ra (rebiü'l-evvel) sene 240

Hâcı Bozân Bargir 4	Yüksek Bargir 6	Kargılı Bargir 8	Çıldırım Bargir 6
Çapıtcı Bargir	Durşeda Bargir	Süleyman Beğli Bargir	Gerangeles Bargir

6	8	5	8
Tiznik Bargir 3	Kel ahmed Bargir 4	°Ali Fakih Bargir	Kara Fakih Bargir
Zebir Bargir Bargir 6	Hâlid Ağa Bargir 4	Hilke Bargir Bargir 6	Ballica Bargir 6

Güz salyanesine mahsub olunacaktır.

Müşarûn-ileyh Kozoluk menzilhânesine virilen pirinç kıyye 80

81. Sayfa / 155. Belge

Çorum kazası dahilinde İskilibli Kürd Mustafa'nın itlâkı fermânı kayıdır.

Kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşer°rîn Tarsus na'ibi Mevlana zîde ilmuhu tevki° ve ref°-i hümâyûn vâsıl olacak ma°lum ola ki Çorum Sancağında vaki° İskilib kazası sâkinlerinden dergâh-ı mu°alam yeniçerilerinden Kürd Mustafa nâm-ı kimesne hılaf-ı rıza hareketde ibtidâr eylediği inha olduğuna mebnî bundan akdem muhabbetrîz sudur olan emr-i şerîfim mucebince ocağa °amiremnden mübâşir ma°rifetiyle li-ecli't-terbiye Tarsusa nefî ve ta°rîb olunmuş ise de merkum el-hâletü hazihi ıslâh ve terbiye olmuş ve °iyâl ve evlâdı dahî vatanında naçâr ve perişân kılınmış olduğundan bahsle merhameten °afv ve itlâkı hususu bu def°a mahallinden ba-i°lâm inha veistirhâm olunmuş olub hususi mezbur bi'l-fiil dergâh mu°alam yeniçerileri ağası iftilhârü'l-ümera ve'l-ekâbir Hasan Ağa dâme °ulvufudan lede'l-isti°lâm merkum ıslâh-ı nefis iderek fima-ba°d hilâf-ı rıza-yı hareketde olmayacağı inha olunmuş olduğu beyânıyla °afvı ve itlâkı hususu re'ye menut itdiğünü i°lâm itmekle i°lâm mucebince fima-ba°d ve edbiyle mukayyed olmak şartıyla itlâk olunması fermânım olmağın imdi ber-minvâl-ı muharrer merkumun cürmü °afvı kılındığı sen ki na'ib-i muma-ileyhsin ma°lumun oldukda şart-ı itlâkını köşe-i hûşine gereği gibi telkîm ve tefhîm iderek kayd-ı nefiden tahlîs birle tahliye-i sebiline mübaderet eylemek babında fermân-ı °alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusul buldukda bu bâbda vech-i meşruh üzere şerefyaf-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittiba° ve lazımu'l-ımtisâlimin mazmun-ı ita°at makrunuyla °amel e

hareket ve hilâfetden tevki^c ve müba^cedet eyleyesin şöyle bilesin ^calamet-i şerîfe i^ctimâd kılâsın tahrîrât evâsıt-ı şehr-i recebû'l-mürecceb sene sitte erba^cin ve mi'eteyn ve elf

81. Sayfa / 156. Belge

Tâhir bege virilen i^clâm suretidir

Der-devletmekine ^carz-ı da^ci-i kemine budur ki bi-^cavnullahi te^cali işbu sene-i mübarekede Rum galesinin indifa^ci niyet-i halisesiyle hâlâ Rumili vâlisi ve bi'l-istiklâl ser-^caskeri devletlü Reşid Paşa hazretlerinin ma^ciyetinde istihdâm olacak aylıklı ^caskerin ^culufelerine i^cta olunmak üzere Tarsus Sancağından tertîb ve matlub buyurulan beş yüz nefer süvarinin beheri ikişer yüz ellişer ğuruşdan bir yük yigirmi beş bin ğuruş bedeliyenin yerlü yerinden cem^c ve tahsîl ve kabzına me'mur mübâşiri sadrı^cazam ve peder-i efhem hazretlerinin selâm ağası Tahir Beğ kullarına teslîmen darbhâne-i ^camireye irsâl ve teslîm olunması hususuna dikkat ve ikdâm olunmasını havi bu da^cilerine ve Tarsus mütesellimi ağa kullarına hitabens şerefrîz-i sahife-i sudûr buyurulan fermân-ı celilü's-şân mübaşiri muma-ileyh kullarıyla medine-i Tarsus mahkemesine lede'l-vürûd cümle muvacesinde feth ve kıra^cat ve mazmun-ı münifi cümleye i^clân ve işae olundukda sem^cen ve ta^caten merasimini ba^cde'l-eda der-^cakab cümle ma^crifet ve ma^crifet-i şer^ci şerîf tevzi^c ve taksim birle tahsîline bi'l-ittifak sa^cy ve ihtimâm olunub fukara ve zü'efa kullarına za^caf-ı hal târi olmağla tez elden tahsil ve cem^c olunamadığından böylece temessükât-ı tüccardan tedarik olunub ber-muceb-i temessükât poliçe bir yük (silik) beş bin ğuruş tamamen ve kâmilen mübaşiri Tahir beğ kullarına teslîmen darbhâne-i ^camireye irsâl olunduğunu bir kıt^ca i^clâm olundu

Fi 17 N (Ramazan) Sene 240

Devletlü velini^cmetin Memiş Paşa Efendimiz hazretleri mensublarına vürudlarında istikbâline i^czam idenlere virilen ta^cyînat işbu kayd şud

Fi 9 Za (Zilkade) sene 240

Peksimat kıyye 500	Lahm Davar ^c aded 12	Pirinc kıyye 100	Remgan 12
Tuz	Şa ^c ir	Kahve	Yağ mumu

kıyye 20	kile 10	kıyye 6	kıyye 2
-------------	------------	------------	------------

82. Sayfa / 157. Belge

°An asl Urfa sâkinlerinden Eğin medine-i Tarsus'da mürd olan kahveci Ebu nâm-ı mersûmun ortancı oğlu terekesi ma°rifet-i şer°i şerîf ve emin beytü'l-mâl ma°rifetiyle tahrîr ve kassam olundu

Fi 21 N (Ramazan) Sene 240

82. Sayfa / 158. Belge

Guruş <u>445</u> 087,5 357 <u>071,5</u> 285,5	Kahve takımı guruş 160	Kile guruş 20	Sandık guruş 10	alacağı guruş 85
	İgni guruş 170			
Techîz ve tekfîn guruş 22	Kâtibiye guruş 20	Kalemiye guruş 17	Muhzırıye guruş 2,5	
Hüddâm mahkeme guruş 10		Hüdam beytü'l-mâl guruş 15		
<u>173</u> 1122	Attar Ahmed guruş 120	Deveci oğluna guruş 25		
8	Ebu Talibe guruş 18	Sofaya Guruş 5		

Guruş 1125 Sahû'l-bâki emin-i beytü'l-mâl yedinde mevcut yüz on iki buçuk
guruş

82. Sayfa / 159. Belge

Hac bozan şa'ir kile 2	Mehmed ağa şa'ir kile aded 3	Zebir şa'ir aded 4	
°Ali Faki Şa'ir kile aded 5	Güz sâlyanelerine idhâl olunmak üzere		
Yüksek şa'ir kile 4	Güş şa'ir kile 5	Karoğlı şa'ir kile 6	Balıca şa'ir Kile 4
Kürt Musa şa'ir kile 3	Nân-ı °aziz peksimet zam kıyye 300		Ekber şa'ir keyl 5
Nân-ı fuzle 1150	Kiren Kolos şa'ir kile 5		Melki şa'ir keyl (silik)

Evan-ı meyamin-i hayr-ı encamda eyalet-i Adana valisi devletlü veliyyü'n-ni°am Memiş paşa efendimiz hazretleri mensublarına hîn-i teşrîflerinde iki merhalede virilen ta°yînat ve kuralardan tertîb olunan şa'ir işbu mahalle kayd şud

Fi 29 L (Şevval) sene 240

82. Sayfa / 160. Belge

Mülki şa'ir kile	Lahmi ,,,, ve davar aded 40		
... şa'ir kile 5	... kıyye 1000	... kıyye 40	Pirinc kıyye 216
Revgan sâde	Balmumu	Şeker	Kahve

kıyye 50	kıyye 2	kıyye 4	kıyye 10
Bahar-ı bur kıyye 1	Asel kıyye 20	Kesik yük 4	Baltalı şa'ir kile 5
Yenice şa'ir kile 5	Arıklı şa'ir kile 5	Tekeli viranı şa'ir kile 5	
Hamam Kulpu şa'ir kile 4	Ekberler şa'ir kile 2	Kırıkbaş şa'ir kile 2	Tekfur köy şa'ir kile 4
Kafir höyüğü Şa'ir Kile 3	Franklos şa'ir kile 5		

Serbevasi-i dergâh-ı 'ali 'atıfetu el-hac Mustafa Ağa Adana'dan Tarsus'a teşriflerinde virilen ta'yinat işbu mahale kayd şud

Fi 3 Ra (Rebiül evvel) sene 240

Lahm Yevmiye kıyye 3,5	Pirinc yevmiye kıyye 3	Revgan yevmiye dirhem 250
Nân-ı 'aziz yevmiye kıyye 5	Simit yevmiye kıyye 1	Kahve haftada kıyye 2
Sebzevât bahası yevmiye	Mum haftada	Asel dirhem

kıyye 1,5	kıyye 1	Yevmiye 150
Büber dirhem kıyye 10	Güz salyanesine idhal	

83. Sayfa / 161. Belge

Altun için vürüd iden fermân-ı  alışân işbu mahalle kayd şud

Fi 27 N (Ramazan) sene 240

Düstur-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizâmü'l- alem müdebbir-i umuru'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkib mütemmîm-i mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-saîb mümehhîd-i bünyânü'd-devletü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkani's-sa adet ve'l-iclâl el-muhfuf bi-sunûf-ı  avatıfu'l-melikü'l- ala Adana vâlisi vezirim paşa  ademullah-ı te ala iclâl ve mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkâm me adenü'l-feza'il ve'l-ikelâm Adana sancağında vaki  kazaların kadıları ve na'ibleri zîde fazlulu ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akrân muhtar ve sa'ir zabitan ve vucuh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadrehüm tevki  ref -i hümâyûn vâsıl olacak ma lûm ola ki mukaddema irade-i seniyye şahânemle rûmi altunıyla kat  ve i mâli külliyyen terk ile ahz ve  itare  ibadullah medabir-i pesent ve sehulet için tamı 12 nısfı altı ve rub  üç ğuruş fiyât ile alınub virilmek üzere rayi  ve ismi tâmi sâmi-i mülükânem izafetle  adli tesmiye olunarak cedîd altun kat  ve i mâl hususuna ruhsat seniyye-i hüsrevanem erzani kılınub sâlifü'z-zikr kat  ve i mâl metrûk ve memnu  olan rumi altunıyla sa'ir  atik ecnâs-ı nukudun fiyât-ı asliyesi üzere alınub virilmesi fermân-ı alışânımla tenbih ve te'kid olunmuş ise de ba zı erbâb-ı ihtikâr ve tama  o makule kat  memnu  olan  atik-i ecnâs altun ve nukud sa'irem ellerine gecdikce ket ve ihtifa ve ziyâde fiyât ile hafıyyeten beyinlerinde alub virmeğe ictisar oldukları reside-i riyine tahkik olmak mülâbesesiyle istikrâr-ı revace nukud madesi kaffe-i mu amelâtın esâsı ve nizâm-ı mülk milletin mebnası olduğuna binaen ol-vechile zuhur iden ihtilâl ve fesad cem   ibadullahın ızrârını muceb olarak men  ve ref  derece-i vücûbe varmış olduğundan sâlifü'l-beyân tâmi on iki ve nısfı altı ve rubu üç ğuruşa râyic olan adli altunıyla altmış paraya râyic ola altmışlık ve onluk paraya râyic olan

zolota ve ufak paradan ma^cada gerek rûmi ve gerek sa'ir vusâtından kat^c ve şakk idüb bu def'a irâde-i seniyye-i mülukânemle ruhsat ve ma^cada olunduğu vechile zikr olunan rûmi altunun te'mini yiğirmi sekiz ve nısfını on dört ve rubının yedi ğuruş fiyat ile ve sa'ir ecnâs-ı ^catik altunlar dahî mübaya^cacılara virilen müsa^cade üzere dirhem hesâbıyla bi'l-imhal doğru darbhâne-i ^camirem tarafından nasa sehûlet için taraf be-taraf me'mur ve ta^cyin kılınan mübaya^cacılara teslim ve nukud nâmeğe tebdil böyle bu müsa^cade-i şahânem bilmeyüb gerek rûmi altun ve gerek sa'ir ecnâs-ı ^catik altun ve nakud sa'ireye mübaya^cacılara virmeğüb ziyâde fiyat ile ahz virmeğe cesâret iderek ol-vechile ihlâl-ı na'ire-i nukuda ba^cis olurlar ise olsun olan ve biteni bi't-taharri ele geçdikde bilâ imhâl ber tertîb-i ceza kılınması hususuna irâde-i kad'iyye-yi şahanem ta^callukla hidadet-i iktidarı sahife-i sudr olan hatt-ı hümâyûn muhabbet makrun mucébince itrâf ve iknâfa o emr-i ^caliyyem tesîriyle cümleye tenbih teşdîd olunmuş olmağla ber-muceb irade-i seniyye-i şâhanem iktiza iden mahallere dahî darbhâne-i ^camirem tarafından başka başka mübaya^cacılar ta^cyin kılındığına binaen Adana sancağının hâvi olduğu kaza ve kurası çün dahî i^cgyazar-ı kıllı mahsus mübaya^cacı ta^cyin olunmuş olmağla siz ki vezirim müşâr ve kuzât ve nüvvâb ve sa'ir muma-ileyhsiz siz dahî bu emr-i lazımu'l-ihmaya bi'l-vucuh nasb nefsi ihtimâm ve kemâl-ı takviyyet ve dikkat iderek hiçbir vakitte ardını boşlamayub kemâl tahrîr ile herkes ellerine geçen ve bulunan tâmî rumî altunu yiğirmi sekiz ğuruşa ve nısfı on dört ve rub^c yedi ve sa'ir ^catik-i ecnâs altunu dahî mübaya^cacı mersuma virilen ruhsat üzere bila tavakkuf götürülüb teslim ve nukud ^catik tebdilen ve eğer bundan böyle bu müsa^cade-i şahânem bilmeyüb hilâfına cesâret iderek o makule ihlâl fi^cat-ı nukud ba^cis olalar her kim olur ise olsun alan viren bi't-taharri ile geçdikde bila imhâl (silik) başka olmak hükkâm ve zabitanın igmaz ve musamahalarına ham ile icra te'diye ve guşmâl (silik) ve guşmallerinde dakika fevt olunmayacağını bilub ana göre infaz ve icrâ-yı irâde-i seniyyem bezl-i celli himmet ve say^c gayret itmeniz fermanım olmağın mübaya^cacı mersumun me'muriyetini havi hassa işbu emr-i ^calişânım isdâr ve (silik) ile tesyâr olunmuşdur imdi vusûlunde keyfiyet emr irâde-i seniyyem padişâhânem mantuk-ı emr-i şerîfimden ma^clumunuz olundukda fermûde-i hüsrevanem ve bi'la eda beyân olunduğu üzere ba^cdezin bu emr-i lazımu'l-ihmaya bi'l-vucuh nasb nefsi ihtimâm ve kemâl-ı nakıyyed ve dikkat-ı tâm iderek her bir vaktde ardını başlamayub kemâl tahrîr ile herkes ellerine geçen ve bulunan tamı rumi altunun yiğirmi sekiz ğuruşa nısfını on dört ve rub^cini yedi ve sa'ir-i ^catik ecnâs-ı altunu dahi

mübaya'acı mersume virilen ruhsat üzere dirhem hesâbıyla bila tevakkuf getürüb teslîm ve nukud-ı nâmeye tebdîlen ve eğer bundan böyle bu müsa'ade-i şâhanem bilmeyüb hilafına cesaret iderek o makule ihlâl fi'at nukuda ba'is olanlar her kim olur ise olsun alan ve viren bi't-taharri ele gecdikde bilâ imhâl tertîb-i ceza kılınacağından başka olacak hükkâm ve zabitanın dahî guşmallerinde dakika fevt olunmayacağı ecilden ana göre 'amel ve hareket birle infâz ve icrâyı irâde-i seniyyem kemâliyle sarf-ı külli miknet ve ihtimâm ve dikkat eylemeniz babında fermân-ı 'alişân sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şerefyâfete-i sudûr olan işbu emr-i şerîfim celil-i gûşânın mazmun münifi birle 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alamet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahriren re'yü'l-yevm erba' işrin min şehr-i recebü'l-ferd sene erba'in ve mi'eteyn ve elf

84. Sayfa / 162. Belge

Fermân-ı 'alişânımın mucebince meb'an vürüd iden darbhâne nazırı tarafından gelen mektûb sa'i işbu mahalle kayd şud

27 N (Ramazan) Sene 240

Devletlü 'inayetlü 'atıfetlü râfetlü velini'emetim efendim sultanım hazretleri rûmi altunun kat' ve i'mâl bâ-irâde-i seniyye-i şahâne men' olunarak rumî altunu ile sa'ir 'atik ecnâs altun ve nukud-ı sa'ireyi erbâb-ı tama' ve ihtikâr-ı beyinlerinde ihtifa iderek ziyade fiyat alub virmeğe ictisâr itmekde oldukları ecilden bu hususu 'ibadullahın izrârını muceb ve mu'amelatın su'ubeletini müstevcib olduğundan men' ve ref' derece-i vücûd varmış olmakdan naşî nâm tamı on iki ve nısfı altı ve rub' üç ğuruşa râyic olan 'aded altunu ve altmış paraya râyic olan altmışlık ve otuz paraya râyic olan zolata ile ufak paradan ma'ada gerek rumî ve gerek 'atik sâ'ir ecnâs altun ve nukud ve sa'ire her kimlerin eline geçer ise ahz ve 'itare alınub virilmeyüb hemân vusâtından kat' ve şakk olunarak zikr olunan rumî altununu namını yığirmi sekiz ve nısfı on dört ve rub' yedi ğuruşa fiyat ile ve sâ'ir ecnâs-ı 'atik altunlar dahî dirhem hesâbıyla virilen ruhsat üzere darbhâne-i 'amire için mübaya'acılara virilmek ve ba'de-zin yine mübaya'acılara virmeyüb ahra virmeğe cesâret ideri olur ise bi't-taharri ele gecdikde bila-imhâl tertib-i ceza kılınmasını hususuna idare-i seniyye-i şahane ta'alluk itmiş ve mecubince te'kîd ve teşdidi mazmun evâmîr-i 'aliyye isdâr ve irsâliye ile tenbîh kılınmış ve iktiza iden mahallere darbhane-i 'amire tarafından başka başka mübaya'acı ta'yîn olunmuş

olduğuna binaen sâye-i endaz iclâl oldukları Adana ve havalisinden dahî ecnâs-ı altun mübaya'acı itmeleri üzere iğyazar nâm-ı zımmi ba-fermân-ı 'ali mahsus mübaya'acı ta'yîn kılınmış olmağla mübaya'acı mersumun mübaya'acı ideceği ecnâs altun ve nukud-ı sa'ire mersum darbhane-i 'amire için olduğundan bu bâbda mersumun savb-ı sâmilerinde muhtac-ı mu'avenet ve muzabet düsturileri dahî bi'l-vucuda darbhane-i 'amireye 'aid ve raci' olacağından razıye-i kârahi sahabetkâri müşirileri ve mantuk emri irâde-i seniyye üzere mersum hakkında her vechile müsa'ade-i 'aliyye-i behiyeleri dergâr buyurulmak (silik) ve temesa vesile ibrâz hulusun olduğu inşallah-ı te'ala muhat 'ilm-i 'alileri buyuruldukda emr ve fermân devletlü 'inayetlü 'atıfetlü rafetlü velini' metim efendim sultanım hazretlerindedir

Fi 27 N (Ramazan) Sene 240

85. Sayfa / 163. Belge

Kesik aid ve raci olacağından Darbhane-i 'amire

Defter oldur ki

Darbhane tarafına takdîm olunacak zer ve simlerin ba-emr-i 'ali mübayaacılara ruhsat virilen fiyatları beyân olunur

Yaldırumcı dirhem guruş 19,5	Fındık ve ma'en rûbiyyesi dirhem guruş 15,5	Mısır altunu dirhem guruş 13
Zer mahbub yenisi dirhem guruş 15,5	Eski zer mahbub Sultan Mahmud senesi dirhem guruş 17,5	
Def'a eski zer mahbûb Sultan Mustafa senesi dirhem guruş 16,5		İspanyol ve Sokurin Dirhem 18
Mahmudiye 'aded guruş 28		Direkli ve Kuşlu iryal 'aded guruş Fi 9

Sikke-i ahir olan (silik)	°adli °aded guruş 3	Beşlik °aded guruş Fi 6	Eski yüzlük °aded Fi 5
Eski ikilik °aded guruş Fi 4	Tek ğuruş °aded guruş 1	Sandıklı ikilik ve çarıklı ve kuyulu °aded guruş fi 2	
Su altunu dirhem guruş Fi 16	Kuruz germüş dirhem pare Fi 32	Beşlik °aded pare 5	Onluk °aded pare 10

Ve sa'ir ecnas ve sim-i zer cümlesi bu kıyasdır

86. Sayfa / 164. Belge

İki yüz kırk senesini murûr için vurun iden fermân-ı °alişân iş bu mahale kayd şud

Fi 3 L (Şevval) Sene 240

Düsturun mükerremun müşirun mufahhamun nizâmü'l-°alem müdebbir-i umuru'l-cumhur bi'l-fikrû's-sâkib müttemim-i mehâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sa'ib mümehhid-i bünyânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa°adet ve'l-iclâlü'l-mahfufun bi-sunûf-ı °avatıfû'l-melikü'l-°ala Anadolu'nun sağ kolu ve seyyâriyle nihayetine varınca vaki° vüzera-yı °azâm ademullah-ı te°ala iclâlhüm ve a°zâm li-ümerâyü'l-kirâm fehham kübra-yü'l-fiham zül-kadr ve'l-ihtirâm eshâbü'l-°izz ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezid-i °inayet-i meliki'l-°allâm mirmiran-ı kirâm dâme ikbâlhüm ve'l-kadı kuzatü'l-müslimin evla vülâtü'l-muvahhidin ma°denü'l-fazl ve'l-yakin raffi°u i°lâmü'ş-şerîf ve'd-din varis-i °ulûmü'l-enbiya ve'l-mürselin el-muhtass bi-mezid-i °inâyetü'l-melikü'l-mu°in fehham zîde fazluhüm ve mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkâm

me^cadini'l-feza'il ve'l-ke^lâm kuzat ve nüvvâb zîde fazluhüm ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akran mütesellimin vüyudegân ve ^cayân ve sa'ir zabitan ve vücuda ahali ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhüm tevki^c ref^c hümâyûn vâsıl olucak ma^clum ol ki infâz eda karargir olub ^calaü'd-devâm icrâsı bi'l-cümle me'murin Anadolu ve Rumilinin üçer kullarına peyderpey fermânlar isdârıyla te'kidi ve enva'i^c ve ^caidat eylemişdir kılınmakda olan men^c-i mürûr nizâmi bu esnada görüşülüb gitmekte olduğu tahkikinizde şahânem olub icra-yı emr-i fermân-ı hümâyûn dikkat cümleye lazime-i zimmet itmeğin bu keyfiyet me'muriyet taraflarından ta^cahhüdü mazmun şöylece adi i^clâmât ve tahrîrât-ı takdimle icra-yı tesâmi ve rehâvet ve belki tama-i kıl ve ra'iyet olunmasından neşâ'et eylediği siyâk-ı halden nümayan ve buna da'ir ve müstemiren ihtimâm olunmak lazım gelerek iktizasının icrâsı irâde-i seniyyem muktezasından olduğuna mebni bundan sonra hilâfet-i mütecâsir olanlar bi't-tahkîk o makuleler haklarında ^cakubât-ı şedîde icrâ kılınacağını müteşekkil ve kemân olmakla siz ki vüzerâ-yı müşâr müşâr ve mîrmirân ve mevâli ve kuzât ve nüvvâb ve sa'ir muma-ileyhsiz fima ba^d bu hususa kemâliyle ihtimâm ve dikkat ve bu nizâma da'ir mukaddem ve me'hîr vaki^c olan emr ve tenbihât-ı şahânem hilâfı bir gün vaz^c ve halin vuku^a gelür ise taraf-ı devlet-i ^caliyyemden tahrîr ile mütecâsir olan herkese ve şanına göre hakkından gelineceğini bilüb ana göre zîr-i hükümetinizde ka'in memur ve ma^cberlerde gereği gibi sed ve bendiyle tezkiresiz ve maslahatsız hiç bir ferдин bir mahalden bir mahale salıvirilmemesine mezîr ikdâm ve sarf ru'yet eylemeniz fermânım olmağın celaledrîz-i sudur olan hatt-ı hümâyûn şevket makrunum mucebince te'kiden ve tefdiden işbu o celîlü'l-kudrem isdâr ve hasa kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran amed zide kadruhu ile tesyâr olunmuşdur imdi şu nizâmın kâmilen icrâsında bundan sonra (silik) derece kusur ve gaflet vuku^a gelür ise mütecâsir olanlar vehametini müşâhede edeceklerinde şübhe olmadığı ve husûsi mezkur zımında sâ'ir mahallere dahî müekked ve müşeddid fermânlar gönderildiği ma^clumunuz oldukda ber-vech-i meşrûh ^camel ve hareketle icra-yı emr ve irâde padişâhim bi'l-ittifak mezîd ihtimâm ve dikkât ve hilâfından ira'et ruhsatdan mübâ^cadat eylemeniz babından fermân-ı ^calişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşruh üzere şerefyafete sudûr olan fermân vâcibü'l-ittiba^c ve lazımu'l-imtisâlimin mazmun-ı itaat makrunuyla ^cAmel hareket ve hilâfetden tevakkî^c ve mübâ^cadet eyleyesiz şöyle bilesiz ^calamet-i şerîfe i^ctimâd kılâsız tahrânü'l-evâsıt erba'in ve mi'eteyn ve elf

Rubiyye ve adli altunu için zuhur iden fermân-ı celilü'sh-ân işbu mahalle kayd
şud

Fi 3 L (Şevval) Sene 240

87. Sayfa / 165. Belge

Tevki^c ref^c-i hümâyûn vâsıl olacak ma^clûm ol ki bundan akdem darbhâne-i
°amiremde yüz pareye fi ile kat^c ve darb olunan rub^ciyenin râyici yüz paraya olarak işbu
rub^cie her ne kadar cânib-i mîriye zarar ve hasar tertîb eylediği eşkâr ise de kilitlü kat^c
ve darb olunur sikke olunmayarak mücedded ve mu^camelât nasda suhûleti mucceb olmak
içün tertîb iden zarar ve ziyâna bakılmayub ibtidasından şimdiye dek mahiye yüz elli iki
yüz binden ziyâde rub^cie kat^c ve darb ve nehş olunmuş iken çarşu ve bazarda edasına
birden rub^cie bulunmayarak erbâb-ı ihtikâr bu rub^cie maddesini kendilere bir nev^ci kâr
istihâl^ca bir taraftan haf-i eceli rub^cie cem^c ve idhâr ve üçer ğuruş olub virmeği i^ctiyâd
ve taşralarda rub^cie revâcı açıktan açığa üç ğuruşa olduğundan muhtekir ta'ifesi bir
takrîb ellerine geçen rub^cieyi göndermeği mu^catad iderek bu keyfiyet der-sa^cadetimde
rub^ciyenin fukranıyla mu^camelât-ı nasda su^cubeti mucceb olmuş ve bu cihetle rub^cie
maddesine fesad taryan eylemiş olduğundan fesad-ı mezkurun ref^c dâmisiyle hem
tekessür enva^ci sikkeyi ve hem bir dahî ziyâde ve noksan alınub virilmemeği
müteveccih olur suret-i hasenenin istihsâli lâzım gelmiş ve'l-haletü hazihi on iki ğuruşa
râyic olan °adli altununun tevanin nısfı altı ğuruşa olduğundan °adli altunu sikkesine
şübhe olarak °adli rub^cyesi kat^c ve darb ile °adli altun hesâbınca üçer ğuruşa râyic olması
ve altmış paraya râyic olan altmışlığın dahî teksiri teksîr enva^ci nukûd zımında nısfı
olarak zolata kat^c olunub otuz paraya olunub virilmesi bu def^ca ittifak eda ile karârgir
olarak ol-vechile tanzîmine irâde-i seniyye-i mülukânem ta^callukuyla ol-bâbda
şerefyâfete sahife sudur olan hatt-ı hümâyûn şevketmakrun cihândârânem muccebince
hususî mezbur zımında der-sa^cadetimde lazım gelenler ve Anadolu ve Rumili'nin üçer
kullarına ve sa'ir iktiza idenlere mahsus fermânlar isdâr ve tesyâr kılınmış olmağla siz
ki vezir-i müşârûn-ileyh ve mirmirân ve mevâli ve kuzât ve nüvvâb ve sa'ir muma-
ileyhimsiz bir dahî keyfiyeti zîr-i hükümetinizde iktiza idenlere i^clân ve işa^ce iderek
fima-ba^cd on iki ğuruşa râyic olan °adli altun rub^ciesini olmak üzere müceddiden kat^c
ve darb olunacak rub^cie °adli altun hesâbınca üç ğuruşa ve zolata ve zolata altmışlık
hesâbıyla otuz paraya alınub virilüb ziyâde ve noksân ahz ve i^cta olunmaması eşya

ecnâs nudud ve altun dahî râdde müstekiresini tecâvüz itmemesi esbâb ve sâneti istihsâl ve istikmâl bi'l-ittifak ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın tenbihen ve mahsusan işbu emr-i celilü'l-kudrem isdâr ve hassam ve haskîlerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran Mehmed haskiyle zîde kadruhu ile tesyâr olunmuş imdi keyfiyet ma'lumunuz oldukda ber-vech-i meşruh 'amel ve hareketle icra-yı lazımkâr güzârı bi'l-ittihad bezl ve say' miknet ve hilâfi farzla ruhsatdan begayet ittika ve müba'adat eylemeniz babında fermân-ı 'alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfete sudur olan fermân vâcibü'l-ittiba' ve lazımu'l-imtisâlimin mazmun ita'at makrunuyla 'amel ve hareket ve hilâfetden tehâşi ve mecanebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alamet şerîfe i'cîmâd kılâsız tahrîrât evasıt şehr-i recebü ferd sene erba'in ve mi'eteyn ve elf

88. Sayfa / 166. Belge

Şeri'at-ı şî'ar Tarsus kadısı faziletlü efendi zide fazlıhu ve mal ve bi'l-ifta faziletlü kadı efendi zîde kadruhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-'ayân hala Tarsus mütesellimi olub bu def'a dahî tarafımızdan umûr-ı müslimliğe 'uhdesinde takrîr ve ibka kılınan Güllüzâde Mehmed Ağa zîde kadruhu ve bi'l-'umûm 'ayân ve vücuh-ı memleket ve iş erleri zîdet mukadruhüm inha olunur ki resm kadimi ve saltanat-ı seniyye ve kânun-ı 'aliyye devlet-i 'aliyye üzere işbu iki yüz kırk senesini mâh-ı şevvâlin dördüncü mübârek cümle ertesi günü vuku' bulan teveccühât-ı mukassemü'l-derecât hemande avatıf-u 'aliyye mülukâne ve avarıfını behiye-i tacdâraneden Adana eyâleti mensubu 'uhde-i halisânımıza tevcîh ve ihsânü'l-hümâyûn buyurulmağın akdemce idâresi mahûl 'uhdemiz olan Karahisarlıdan müsta'nen billah-ı te'ali bir mukteza-yı irâde-i seniyye çand müddet kadar hareket ve cânib mansıbınıza rayet-ı imrâz 'azimetimiz musamman ve mukarrer ise ancak bizim ol tarafa vusulümüze değın umur-ı vilâyetin idâresiyle veditullah olan fukara-yı ra'ıyyet zü'efa-yı memleketin himâye ve vikayesi emrinde dirayetkâr ve mücerred etvar umur-ı dide ve kâr-ı ezmuden rıza-yı hah ve sahibü'l-intibah bir kimesnenin mütesellim nasb olunması elzem ve usul-ı maslahatdan olub muma-ileyh Mehmed Ağa evsâf-ı mezkure ile mevsuf ve ma'ruf olduğundan umur-ı mütesellimliği ağa-yı muma-ileyhin 'uhdesine tarafından ihâle ile ibka kılınmış olmağla imdi siz ki muhatabun muma-ileyhimsiz ağa-yı muma-ileyhim kemâ-kan mütesellim bilüb kâfe-i hususda vuku'a gelen emr-i meşru'a ve dâ'i ma'kulesine mütabeet ve mütaceset iderek idâre-i umur-ı memlekete dikkat ve cümle

fukara ve beraya kâfe-i mezâlim ve ta^cdiyatdan himaye ğayret ve hilâf rıza-ı hareketden mübâ^cadat eylemeniz ve mütesellim-i muma-ileyhsin sen dahî meftûr olduğunun (silik) sadakatkâri ve hamiyet seciye da'ir teş^carı ve istikametin muktezasınca harekât-ı marziyyeyi izhâr iderek idâre umur-ı memleket ve def^c ve ref^c-i mezâlim ve meksedet ve cümle ^cibadullahı himâyet ve siyanet hususunda min-küllî'l-vücut tesviye umurda ahkâm şer^ciyye tıbkınca hareket mübâderet eylemeniz babında mütesellim nasb olduğu mutazammın divân eyâlet-i Adana ve merhale-i Karahisâr-ı haydan işbu buyuruldu tahrîr ve isdar ile irsâl olunmuşdur bi mennihi te^cala vusulünde gerekdir ki ber-muceb buyuruldu ^camel ve hareket ve hilâfından tehâşi ve mücenebet eyleyesin

Fi 15 L (Şevval) Sene 240

88. Sayfa / 167. Belge

Devletlü Memiş Paşa Efendimiz Tarsus'a teşriflerinde virilen şa^cir işbu mahale kayd şud

Fi 15 Ra (Rebiül evvel) Sene 240

Kalburcu şa ^c ir keyl 4	Cingan şa ^c ir keyl 7	Köle Muslu keyl 8	Sarı İbrahimli şa ^c ir keyl 6
Herce şa ^c ir keyl 3	Sabandere şa ^c ir keyl 3	Deli Minnet şa ^c ir keyl 8	
Catal Kelbi şa ^c ir kile 8	Abdal Kuyusu şa ^c ir kile ^c aded 7	^c Ali Efendi oğlu şa ^c ir kile ^c aded 7	
Menteş şa ^c ir kile ^c aded 7	Hasan Ağa Karyesi şa ^c ir kile ^c aded 6	^c Ali Ağa Karyesi şa ^c ir kile ^c aded 8	

89. Sayfa / 168. Belge

Ta'rifemri işbu mahalle kayd şud

Kıdvetü'l-kuzat ve'l-hükkâm me'adenü'l-fazl ve'l-keâm me'zunen Tarsus kadısı zîde fazlıhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran Tarsus gümrükçüsü zîde kadruhu tevki^c ref^c-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ol ki müste'min tüccârının gayrı-ez ticâret dahiliye memleketlerinden memâlik-i mahruseme götürüb fûruhât itdikleri ve memâlik ve saltanat-ı seniyyemden memnu^c olmayarak alub vilâyetlerine götürdükleri emlâk tüccârının resm-i gümrükleri ber-muceb ahid-nâme-i hümâyûn yüzde üç hesâbıyla her bir devletin mevki^c ve mu'amelât tüccârına tatbîk başka başka defterleri tanzimine tahsîl olunmak ve mürûr evkat ile vuku^c buldukca değer olunan ta'rifem defterleri râyic-i vakte tevfiқан aralık aralık tecdîd kılınmak hususu beyne'd-düvel usul makbule ve mir'iyeden olub devlet-i 'aliyye ediyû'd-devamınla sa'ir dünya kralı beyninde bundan mukaddemce ticârât ve mu'amelâta da'ir müceddiden 'ahd mu'ahede olunmuş ise henüz ta'rifesi tanzîm kılınmamış olduğuna binaen ber-muceb 'ahidnâme-i hümâyûn yüz üç esâs olarak her bir emti'a ve eşyanın râyic vakt üzere kıymet-i hakikelerine nazaran fi'at vaz^c ve takrîriyle bir kıt'a ta'rifem defterinin tanzîm ve termîhi lazım gelerek havackân dîvân-ı erkânımdan hala İstanbul emti'a gümrüğü emini iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim el-hac İbrahim sâ'ib dâme mecdehu ile den sa'adetimden mukim Sardunya maslahat güzârı kıdvetü'l-ayân veli hutumet 'avakıbehu bi'l-hayr tarafından me'mur ser kâtibi ve iki nefer mu'teberi Sardunya tüccarı beyinlerinde bi'l-müzakere emti'a eşyanın el-haletü hazihi câri olan kıymet ve rayiclerine tazbîk ber-muceb 'ahidnâme-i hümâyûn yüzde üç hesâbı ve razı cânibin ile fi'at takrîr kılınarak terkîm ve tanzîm kılınmış olan defter-i mezkure fi'at vazı^c olunarak hâric ez-defter doğru efrenc memleketlerine götürüb ve götürdükleri zuhur emti'a ve eşyanın dahî gerek amed ve gerek rafte gümrüğü râyic vakte göre yüzde üç hesâbı üzere alınmak ve mürûr-ı ezmineyle ecnâs-ı emti'a ve eşya ve erzakın icâb iden resm gereği tamamen ahz olunmak ve müceddiden tanzîm kılınmış olan defter-i mezkure zikr olunan emtia ve eşyanın kıymetleri tezâyüd bulacağı hasebiyle işbu iki yüz kırk senesini mart ibtidasından i'ityâden gerek Asitane-i sa'adetimde ve gerek memâlik-i mahrusemde vaki^c bi'l-cümle taşra gümrüklerde ve iskelelerde yedi sene-i mürûruna kadar mu'teber ve mer'ci olub müddet-i mezkure mürûrunda kezâlik râyic vakte taziken başkaca ta'rifem defteri tanzîm kılınmak ve kankı memleket mahsus olur ise olsun memâlik-i mahrusemde idüb yine memâlik-i mahrusem-i

şahanemde fûruht eyledikleri emti^{ca} ve eşya ve erzâkın resm-i gümrüğü ticâret-i dahiliye şürût vechile re^{ca}aya-yı devlet-i ^{ca}aliyyem ticâri misillü te^{diye} itdirilüb muğayir hareket olunmamak üzere karar virilmiş ve karşılıklı defter tutularak mukabele ve tazbik olunmuş olmakdan nâşi bir kıt^{ca}asını maslahatgüzar muma-ileyhe imza ve te^{hîr} ve sa^{ir} me^{murları} dahî imza iderek takdîm kılındığı gerek emini muma-ileyh ba-takrîr ifâde idüb ^{ca}atebe-i hulya mülûkâne lede^l-^{ca}arz ol-bâbda sahîfe-i sudur olan hatt-ı hümayûnu (silik) şevket makrunu mucébince defter-i merkum dîvân-ı hümayûnuna ve mâlikâne kalmalarına kayd ile iktiza iden mahallere i^{ca}lâm olunmuş olmağın Tarsus gümrüğüne dahî i^{ca}lânen ve ifhamen işbu emr-i celilü^l-kudrem isdâr ve boş muhasebeden mahrec bir kıt^{ca}a ta^{ca}rife-i mezkure defterinin suretine mestuben ba^{ca}is ve tesyâr olunmuş imdi bu def^{ca}a müceddiden tertîb ve tanzîm olunub sureti gönderilmiş olan ta^{ca}rife defteri nâtik olduğu üzere Sardunya tâcirlerinin ecnâs emti^{ca} ve eşya ve erzâkın icâb iden rusûmât gereği tamamen tahsîl defter-i mezkure fi^{ca}at vaz^{ca} olunmayub hâric ez-defter efrenc memleketlerine götürüb götürdükleri zuhur emti^{ca} ve eşyanın dahi gerek umur-ı gümrük vakt gümrüğü râyic vakt üzere yüzde üç hesâbıyla ahz olunması ve kürekci muma-ileyhsiz ma^{ca}lûmunuz oldukda mazmun emr-i münifî sicil-i mahfuz ve gümrüğüne kayd lazım gelenlere işa^{ca}e muktezası üzere ^{ca}amel ve hareket ihtimam ve dikkat ve hilafından beğayet ittika müba^{ca}adat eylemeniz babında fermân-ı ^{ca}alişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfete sudur olan fermân vâcibü^l-ittiba^{ca} ve lazımü^l-imtisâlimin mazmun ita^{ca}at makrunuyla ^{ca}amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz ^{ca}alamet-i şerîfe i^{ca}timâd kılâsız

Fi 15 S (Safer) Sene 240

90. Sayfa / 169. Belge

Düsturun mükerremun müşirun mufahhamun nizamü^l-^{ca}alem müdebbir-i umuru^l-cumhur bi^l-fikrû^s-sâkıb müttemim-i mehamü^l-enam bi^{rre}'yi^s-sâib mümehhid-i bünyânü^d-devlet ve^l-ikbâl müşeyyid-i erkânü^s-sa^{ca}adetü^l-iclâl el-muhfif-ı bi sunûf-ı ^{ca}avatıfı^l-melikü^l-âlâ Anadolu'nun sağ kolu yemin ve yesarıyla nihayetine varınca vâki^{ca} vücera-yı ^{ca}azâm ademullah te^{ca}ali iclalhüm ve azamü^l-ümera-yı ve^l-kerâm efhamü^l-küberai^l-fihâm zülkadr ve^l-ihtirâm eshâbü^l-izz ve^l-ihtişâm el-muhtass bi-mezid-i ^{ca}inâyet-i meliki^l-allâm mirimîran kerâm dâme ikbâlhüm ve kadı kuzatü^l-müslimin emali-i vilâyetü^l-muvahhidin me^{ca}adenü^l-fazl ve^l-yakın rafi^{ca}

i'âmü's-şerîat ed-dîn dâr şu u'lumü'l-enbiya ve'l-mürsilin mahsun bi-mezid-i 'inâyetü'l-melikü'l-ma'in mevâli fehham zîde fazluhum ve mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkâm me'adenü'l-fazl ve'l-keâm kuzat ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefahirü'l-emasil ve'l-akrân mütesellimin ve bu Yörükân ve 'ayân ve zabitan vücuh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkîc ref hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ol ki bir müddetden berü guruh-ı müzevvin hatta Anadolu ve Rumilide vaki kaza ve kasabat ve kura ahaliden eşirâ makuleleri mücerred cer menfa'at ve icrâ-yı 'arz nefsaiyet dâ'iyyesiyle kizb ve hilâf irtikâb ve ihtiyâr ve 'ibâdullahın ta'accüd ve izrâr zımında der-sa'adetime gelüb müzvîr da'va ihtira' iderek şunun bunun hakkında hilâf inha ile mübâşirleri fermânlar isdâr ve yâhud hasm-ı ittihaz eyledikleri bicürm kimesneyi der-sa'adetime ihzâr itdirüb lede'l-terâfi' bir şey lazım gelmeyerek mu'arazadan men' olunmak ve o makulelerin hîn-i murafa'ada da'vaları sahih olmayub mahaza izrâr kasdıyla tezvîrden 'ibaret idüğü şer'an tahakkuk ider ise ta'yîn itdirdikleri mübâşirlerin ücret mübâşiriyeleri mukaddema Anadolu ve Rumili'de ka'in muhâkim sicilâtına evâmîr-i celile-i saltanat-ı seniyyemle kayd itdirilmiş olan müdde'i mütemerrid nizâmı mucebince mazlum olan müdde-i 'aleyhden taleb olunmayarak ber-muceb fetva-yı şerîfe husumet-i kâzibe iden müdde-i mütemerridden tahsîl olunması hususu virilen fermânlar derce ve tasrîh kılınmakda ise taşralarda nizâm-ı mezkure hiç ri'ayet ve icrâsına tasayyüd ve reft olunmayarak yine mazlum olan med'i aliyye ücret mübâşiriye i'tasıyla veznedâr ve ol-vechile 'arz mazlum geru dahi düçâr zulm ve hasar olmakda olduğu tahkîk kılınub bu suret rıza-yı cenâb bârinin hilâfi ve şer'i-şerîfe mütebaki bir keyfiyet olduğu zâhir ve ba'de-zîn nizâm-ı mezkurun her tarafda icrâsıyla fukara-yı ra'iyet ve sekân-ı memleketin o makule mezalim te'adiyâtdan vikayeti irâde-i 'aliyyem muktezasından idüğü bedihi ve bahir olmakdan nâşi hususi merkum bu def'a Anadolu ve Rumili'nin üçer kullarına evâmîr-i celile-i mülukânem isdâr ve tesyârıyla te'kid kılınmış olmağla siz ki vüzera-yı müşâr ve mirimirân ve mevâli ve kuzât ve nüvvâb ve sa'ir muma-ileyhimsiz siz dahi keyfiyeti zîr-i hükümet ve idârenizde olan mahallerin lazım gelenlere i'âm ve işâ'at ve nizâm-ı mezkurun 'ale'd-devâm icrasına i'tina ve dikkat iderek

93. Sayfa / 170. Belge

Der-devletmeğine 'arz-ı da'i kemine budur ki bundan akdem iki yüz otuz sekiz senesine mahsuben şark cânibi ordusuçün ba-fermân-ı celilü's-şân Tarsus Sancağından

matlub cihândari budur °asakir-i bedeliyesinden ğayrı-ez teslimât bakaya kalan yüz bin ğuruşun tamamen tahsîl ve mübâşiri serbesani-i dergâh °ali necâbetlü Emin Beğ kullarına teslimen darbhâne-i °amireye irsâl olunması babında bu da°ilerine ve Tarsus mütesellimi aĝa kullarına hitaben şerefbehşa-i sudur buyurulan fermân-ı celilü'ş-şân medine-i Tarsus mahkemesine lede'l-vürud lazımu'l-huzur mevacehesinde feth ve kıra°at ve mazmun münifi cümleye i°lân ve işa°e olundukda sem°an ta°en merasimini ba°del-eda meblaĝ-ı mezkurun ref°ine te°diyesine fukara ve zü'efa kullarının bir vechile tahammül ve kudretleri olmadığından işbu iki yüz kırk senesine mahsuben tevzi° olunan mârt salyanesine elli bin ğuruşu idhal olundu ise tekâlifin ta°kibi sebebiyle terûn birun fukara ve zü'efa kullarına sunûf-ı hâl târi ve halleri diĝer gün perâkende ve perişân olduklarından başka vakt-ı temmusa tesâdüf eylediğinden °aşa°ir ve kaba°il ve gerek sa°ir sekene kulları kemâl-ı perişânilerinden herbirleri yaylak bahanesiyle mahal-i ahirlere gitmiş olduklarından meblaĝ-ı mezkurun tahsîline bir vechile dest-res olunamadığından rûz-ı kasım hulûluna kadar ruhsat fukara ve zü'efa kullarının da°vat-ı hayriyelerine mazhar buyurulmak niyazlarımızı derbâr-ı me°adelet karar bir kıt°a i°lâm idiyor ise iltimâs itmeleriyle fi'l-hakika minvâl muharrer üzere olduğuna °alem da°iyane muhît olmaĝla hasbetullahü'l-melikü'l-müte°al pâye serir i°lâye i°lâm olundu bâki emr hazret-i menlehü'l-emrindir hurrîre fi'l-yevmü's-sâmi min şehri zi'l-ka°de erba°in ve mi°eteyn ve elf

93. Sayfa / 171-a. Belge

Çavuşlu karyesi sâkinlerinden Memiş oĝlu °Osmân nâm-ı kimesnenin Tarsus sâkinlerinden Marazanın oĝlu Mehmede yetmiş iki ğuruş hakk-ı sarihi olub merkum °Osmân diyâr-ı ahra azimeti hengâmında küçük karındaşı Ahmed'in merkum Mehmed'e olan meblaĝ-ı mezburu ahz ile deyü tenbih eylediğini Köle Musa Karyesi sâkinlerinden Hasan Koca ve Molla Musa nâman kimesneler huzur-ı şer°e gelüb sâbit itmeleriyle meblaĝ-ı mezburu merkum Mehmed'den tamamen tahsîl ve merkum Ahmed'e teslim olunduĝu işbu mahale kayd olunmuştur.

Fi 17 Ca (Cemaziyel evvel) sene 241

93. Sayfa / 171-b. Belge

Kara Haclı Toluklu oğlu Fakihde dedenin elli ğuruşa olduğu huzur-ı şer^cide sâbit olundukda merkum Fakihle elli ğuruş ahz olunub dedeye teslîm olunduğu işbu mahalle kayd şud

Fi 23 Ca (Cemaziyel evvel) Sene 241

94. Sayfa / 172. Belge

Medine-i Tarsus'da Yenihan tüccarlarından ^cAlameddin Mehmed Ağa ^can-asl Kayserili Hasan Efendi muhazzırında şöyle idda^c eylediğüne Kusuran karyesi sâkinlerinden Mor oğlu Ahmed nâm kimesne mürd bin beş yüz altmış ğuruş alacağım olub taleb eylediğim mutâf Hasan Efendi ve Mor oğlu ma^cen tarafda gelüb muvâcehebesinde Mutaf Hasan şöyle cevâb eylediği Mor oğlu zimmetinde olan bin beş yüz altmış ğuruş Benim deynimdir mutâf rızkı vireyim deyü ta^cahhüd idüb ve mutâf rızkını tarafımıza eda ve teslîm idüb ve bizden dahî bir mikdâr karz olarak sâbun matlûb binaen-aleyh iki bin yedi yüz guruşluk sâbun teslîm eyledikten sonra merkum mutâf Hasan Efendi iltizâm deyn eylediği inkâr su'al olunsun didikde ğibbe's-su'al ^cakübü'l-inkâr müdde^ciden idda^csına mutabık beyne taleb olundukda

Fi 3 Ş (Şaban) Sene 36

94. Sayfa / 173. Belge

^cAn-asl Halebü'ş-Şehba sancağından Şuğul nâm mahalden olub medine-i Tarsus'da Tekiyye'de sâkine Emine bintü el-hac Mehmed nâm-ı hatun meclis-i şer^c-i şerîfe gelüb şu vech üzere ifade-i hâl ider ki bundan altı sene mukaddem zevcim Şerefeddin nâm-ı kimesne Mısır tarafına ^cazimet itmiş olmağla külli yevmiye nafaka ve kisve bahaya zaruret ve ihtiyacım olmağla mezhebim şafi^cde mezheb olmağla İmam-ı Şâfi rahmetullah-ı ^caleyh hazretlerinin kav-ı şerîfleri vech üzere bir kocaya varmak matlubumdur didikde yedinde mevcut şâfi^c fetvâsı mucebince Şâfi^cden es-Seyyid Ahmed Efendi na'ibi nasb olunub ba^cde'l-kaza-i müddet fetvayı-şerîf mucebince hükmüne kıbel-i şer^ciden merkum Ahmed Efendiye Adana'da virilmişdir

Fi 17 R (Rebiül ahir) Sene 36

94. Sayfa 174. Belge

°An-asl Talas karyesi mütemekkinlerinden Bedos veled-i Yorgü nâm-ı zımmi meclis-i şer°-i şerîfe enverde işbu bâ°is haze'l-vesika medine-i Tarsus sâkinlerinden Mehmed muvacehesinde şöyle da°va ider ki bundan dokuz mah mukaddem boz merkebimi zâ°yi itmiş idim şimdi merkum Mehmed yedindedir merkum su'al olunub muceb şer°i matlubumdur didikde gıbbe's-su'al cevabında ben bu merkebi medine-i Adana'da bir adamdan iştira eyledim deyü def°ale mukabele idecek müdde°i mesfurun idda°sına mutabık beyne taleb olunduğu kayd şud

Fi 21 R (Rebiül ahir) Sene 24

94. Sayfa / 175. Belge

Melemenci aşiretinden Raziye Hatun zevce tâşi Ahmed nâm hatun ücret ile koyun güden Hasan bin Keflü nâm kimesneden on iki koyunu telef eyledi deyü idda° eyledikde Hasan'ın ikrârı ile elli ğuruşa musalaha olub bu minvâl rabıta virildiği kayd şud

Fi 5 Ş (Şaban) Sene 236

Beğdik nâm mahalden Vanlı oğlu engürü kasabasından karındaşı Mehmed'in huzur-ı şer°e götürüb Hacı efendinin da°vasını ru'yet itdirmeye yigirmi güne kadar mühlet talebiyle mehl virildiği kayd şud

Fi 7 Ş (Şaban) Sene 36

95. Sayfa / 176. Belge

Medine-i Tarsus Sancağından Namrun kal°ası sâkinelerinden Zöhre bintü el-hac Mehmed Sulbiye kızı Fatıma Sulbi oğlu °Ömer ile nâm-ı hâtun meclis-i şer°-i şerîfe enverde işbu bâ°is haze'l-kitâb kal°a-i mezburunlarından kethüda ser Mehmed Ağa vekile Mehmed nâmân nâmân keminelere muvacehelerinde şöyle da°va ve takrîr-i kelâm iderler ki bundan üç-dört mâh mukaddem merkum kethüda kelle ile bir söz idüb ve oğlum Mehmedi bir gice ondan olub götürüb katl itdirilmiş merkum kethüdaya su'al olunub şer°an kısas olunmuş matlubumdur diye beğlünde gıbbe's-su'al akübü'l-inkâr müdde°-i merkumanların edalarına mutâbık olundukda taleb olundukda etyân-ı beyneden °âcize olub yemin teveccüh idüb müdde°-i merkulara halef billah ale'l-°ala

itdirilüb yeminleriyle tasdik olub müdde'î merkumânların mu'arazadan men' ve def' olunduğu işbu mahalle kayd şud

Fi 21 R (Rebiül ahir) Sene 36

95. Sayfa / 177. Belge

Adana kal'ası sâkinlerinden Menûkâdın oğlu Berik ve 'Ali müteveffa Kara Şahin'in oğlu Halil nâman kimesneler meclis-i şer'î şerîfe gelüb şu vech üzere ikrâr tâm ve takrîr-i kelâm iderler ki biraderimiz müteveffa Abdulganiden isâbet iden hisse-i 'irsiyyelerimizi beynehümalarımızda 'ala mafarzullah tevzi' ve taksîm eyledikde birbirlerimizimizin zimmetlerimizi ibra-i 'âm ile ibra ve iskât-ı hak idüb birbirlerimizde 'irs hususuna vesa'ir bağı hususuna da'ir bir pare ve bir akçe da'va ve nizalarımızın kalmadığını sicil-i mahfuziye kayd idiver deyü ikrâr eylediği işbu mahale kayd şud

Fi 25 R (Rebiül ahir) Sene 36

95. Sayfa / 178. Belge

Melik Efendinin karındaşı Hafız Efendi Kerîm Efendi müteveffanın biri oğlu Artin zımniye olan deynini tamamen ve kâmilen eda mesfur Artin dahî huzur-ı şer'ede ibra-i zimmet eyledim didiğini işbu mahale kayd şud

Fi 5 Ş (Şaban) Sene 236

Şuhudü'l-hal

Sipahi Herdoğlu Halil Ağa Kozzâde Mehmed Efendi Emir 'Osmânzâde 'Osmân Efendi Re'isü'l-küttâb 'Abdurrahman Efendi ve gayrühüm

96. Sayfa / 179. Belge

Medine-i Kayseriye sâkinlerinden Semt oğlu Mavros nâm-ı zımni meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu ba'is haze'l-vesika yine medine-i mezbur sâkinlerinden Gedik 'Ali nâm-ı kimesne muvacehesinde şöyle da'va ve takrîr-i kelâm ider ki bundan akdem merkum 'Ali Ağa ile beynehümalarımızda evvela i'talarımız olmuş olduğundan ba'de küllü hesâb merkum 'Ali Ağa üzerinde sâhü'l-bâki yedi yüz elli ğuruşum kalmış olduğunda merkumdan taleb iderim didikde merkum 'Ali Ağa inkâr idecek iddi'asına mutabık beyyineden mesfur 'aciz olmağla merkum 'Ali Ağa'ya yemin virilüb yeminle musaddak oldukdan sonra merkum 'Ali Ağa iade-i kelâm idüb mersumdan yedi yüz elli ğuruş ile bir midilli hakkım vardır alivirilmesi matlubumdur didikde ğibbe's-su'al

mesfur cevabında beğ^c-i şeramızda ve ahz^c itamızda virdiğim mal üzerine kâr olarak ahz eylediğim deyü cevabında merkum^c Ali Ağa beher guruş başına on ikişer pare ve bu eski olarak aldı deyü cevabına mutabık beyne taleb olundukda Talas karyesinden Arslan Kışık oğlu Süleyman ve Köşlük oğlu Mığırdıç nâman zimmilerin şehâdet itmeleriyle şehâdetlerinin hayz-ı kabulde olub ve meblağ-ı mezburun ahz ve kabzına hükm olunduğu kayd şud

Fi 5 Ş (Şaban) Sene 36

96. Sayfa / 180. Belge

Bozoklu Dalyan zümresinden Mehmed Ağa Kayserili Şa^cban nâm-ı kimesne nukûd iki yüz guruş bir teksîn ve ince otuz üç guruş bir çift cizme on bir buçuk guruş bir büyük bucâk on üç buçuk guruşa bir tüfenk on iki guruşa cem^can 279 iki yüz yetmiş dokuz buçuk edâ eyledi Şa^cbanın seksan guruşa havale olduğuna şâhid Kayserili Mehmed bin Kavuklu

96. Sayfa / 181. Belge

Handal karyesinden Sağır oğlu Mehmed Sâri İbrahim karyesinden Hac^c Osman oğlu Mehmed nâm-ı kimesne bir kısrağcı mer^casından tutur zalemeye teslim eyledi. Ber mukteza şer^ci-şerîf alıvirilmesi matlubumdur didikde merkum hacı^c Osman oğlu ikrâr idüb kısrağın kıymeti lazım geldiği kayd şud

Fi 5 Ş (Şaban) Sene 236

96. Sayfa / 182. Belge

Sarıkavak mezra^csında sâkin el-hâc^c Ali nâm-ı kimesne huzur-ı şer^cde Kocak oğlu Mehmed yedinde beş yaşında yağız toy ve benim kısrağım kolunu deyü ed^casına mutabık beyne taleb olundukda beş gün mühlet virilmiştir

Fi 7 Ş (Şaban) Sene 236

°An-asl Namrun Kal^cası neferâtlarından on iki kimesne cema^cat Mirilyâslı Cema^cati^c an boy sâlurdur mezra^ca Kara'in nâm mezra^cya yüz seneden mütecâviz nefer ve merkulmar ta^cşir ider iken sipâhiden eşcizâde Ahmed Ağa idda^c idüb idda^csına mutabık beyneden^c aciz olub huzur-ı şer^cide mu^carazadan men^c ve def^c olundukda merkum eşcizâde Emirü'l-Yaslı cema^catine benim^c alakam yokdur dediği işbu mahalle kayd şud

Fi 7 Ş (Şaban) sene 236

İdda^c olunan cema^cat-ı mezkureye müşterek olan Zakir Ağa'nın benim dahi^c alakam yokdur deyü cevâb ba-sevâb eylediği kayd şud

97. Sayfa / 183-a. Belge

Mezra^c-yı mezbur ve cema^cat-ı mezbure müşterek olan Kara İsmâ'il huzur-ı şer^cide kal^ca-yı neferâtın mutasarrıf olduğu Emirü'l-Yaşlı cema^catinde kat^can alakam yokdur didiği kayd şud

Fi 7 Ş (Şaban) Sene 236

Medine-i Kayseriye'de ba-hüccet-i şer^ciyye medine-i Tarsus'da Sarı Kavak nâm mahallede ba-emrullahı te^cala vefat iden Sarı Osman oğlu Hafız Mehmed Ağa nâm müteveffanın vereseleri tarafından müteveffa-yı merkumun terekem ve zimemât ve ahz-ı i^ctamız cüz'i ve külli zahirde mevcut olan terekesinin kabz ve ahzda ve düyun-ı müsbitelerini edaya vekil müscil olan yine medine-i Kayseriye'de seganından faziletli Mustafa Efendi hazretleri muvacehesinde ^can-asl alaiyeden olub medine-i Tarsus'da ticaretle meşhur Şerîf Mehmet Ağa'nın müteveffa zimmetinde pirinc bahasından baki yüz otuz dokuz gürüş otuz para idda^csını bir vefk-i şer^ci ispat ve müteveffanın müekkilisinden alıvirilmesi lüzumu kayd şud

97. Sayfa / 183-b. Belge

^cAn asl Antakyalı olub medine-i Tarsus mutavattın İslâmboli Hac Süleyman nâm kimesnede ^can asl Mısri Seyyid Ömer bin ^caskeri Hanacı meclis-i şer^ci şerîfde merhum Hacı Süleyman üzerine şöyle da^cva ve takrîr-i kelâm ider ki şerîkim Mısri Hasan ^caleyh nâm kimesnenin bizim ile şerik olmak hasebiyle merkum Hac Süleyman nametinde henan bahasından iki yüz kırk yedi gürüşdan bir rub^c noksan akçesi olub şirketim hasebiyle mutalebe eylediğimde merkum Hacı Süleyman şirketimizin vuku^catını inkâr itmekle meblâğı mezburi edada ta^callül itmeğin ber vech-i şer^ci alıvirilmesi matlubumdur didikde fi'l-hakika merkum Hasan ^caleyh ile şeriki olduğunu beyyineye havale olunub yine ahrar-ı ricâl-ı müsliminden Mısri bin Hasan ve ^cAli nâman kimesneler Eda ve şehadet-i şer^ciyye idüb şehâdetleri hayz-ı kabulde olmağın meblağ-ı mezbur merkum Hacı Süleyman'dan merkum Ömer b. ^caskerinyine teslîm olunmasına tenbih-i şer^ci olduğu işbu mahalle kayd şud

fi 8 L (Şevval) sene 236

97. Sayfa / 183-c. Belge

Medine-i Tarsus kuralarından Ağca Kudceli karyesi kurbunda Rüstem Beğ Medresesi müderrisine meşrûta olan vakf-ı mezbu^catanın medûdi merâd kadim sünûruna vakf-ı mezburun müderris Mehmed Efendi'nin vekil-i müscili ^cAbdurrahman Efendi ile Kara Bacakzâde el-hâc Ağa Süleyman niza idüb vakf beyyinesi ulu olduğu ecilden ^cAbdurrahman Efendiden beyne taleb olundukda Kara Kayalı ^cAşiretinden Koca Hasan oğlu Vekür ^cAli b. ve Kara Mustafa ve Karaoğlan dimekle meşhûr

Namun kimesne li-ecli'ş-şehâde huzur-ı şer^ci şerîf envere hazıran olub su'al olundukda cümle vakfin hududunu takrîr itmişler iken beyne hümâlarına maslahin tavassut idüb ^cAbdurrahman Efendinin karye-i mezbure kurbunda olan derun hududda iken tarla-yı mezkurun nısfı canib-i vakfa ve nısfı ahiri Karabacakzâde Süleyman Ağa tarafına sulh salah olunduğu işbu mahale kayd şud

Fi 15 Ş (Şaban) Sene 236

Muhabetlü Tayyibzâde Hasan Efendi faziletlü Kozozâde Mehmed Efendi Kayseriyeli Delikzâde faziletli Mustafa Efendi Erçelli oğlu damadı Mehmed Eryaczâde hâkîmü'l-vakt faziletlü Mustafa Efendinin tabi^c Seyyid ^cAli Mahzır Kürt Hasan Dinkcinin oğlu Mehmed ve Divriğili oğlu Mehmed Hakim Efendinin Kahveci Uzun İbrahim ve Zazanın oğlu Mehmed ve gayrihüm

98. Sayfa / 184. Belge

Gözene Yaylağında Başpınar kurbunda vaki^c bir kıt'a arsa ki kibletandağ şarken pınar ve garben hat ^cOsman oğlu tarlası boyrozen dağ işbu hudud arsa ile mahdûd olan arsa peder-i müteveffadan bana intikal idüb tasarruf üzere iken Hasan Efendi mezra^catına talib olub sekiz guruşu bedeline merkum Efendiye feragat ve merkum efendiye teslim edeli yigirmi sene mütecaviz eylemiştir deyü takriri Hasan Efendi'nin tarafından vekaletine şahid Mustafa ve yine Molla Mustafa nâman kimesnelerin şehadetiyle sabit olmuştur

98. Sayfa / 185. Belge

Bekir Efendi Meclis-i şer^c-i şerîf-i enverde işbu bais haze'l-kitab Ahmed dede muvacehesinde şöyle da^cva ider ki işbu idda^c olunan arsayı müvekkilem Hasan Efendi Molla ^cAli oğlu Hasan'dan sekiz guruşa iştirâ eyledi. Merkum su'al olunub mucub

şer'isi matlubumdur didikde gıbbe's-su'al merkum Ahmed Dede cevabında işbu idda^c olunan arsa üzerine bin bağ ihdas idüp tasarruf olalı on yedi sene deyni ve mutasarrıf oldum bağ-ı mezkuru Ahmed Efendi ile karındaşı Mehmed Mollaya yüz yigirmi guruş ^cale'l-iştirak beğ eyledim ve merkumanların mülk-ü müsterasıdır didiğinde merkum Bekir Efendi iade-i cevap idüb işbu idda^c olunan bağ-ı mezkurun merkum Ahmed Efendinin kendi mülkü olmak üzere karındaşı Molla Mehmed'in alakası olmayarak kendinden iştirak eyledüm deyü cevabında merkum Ahmed Efendiyle karındaşının mal-ı müşa^ci olduğuna beyne talib olundukda ^cuduldan Süleyman Efendi ve Molla Hacı nâman kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer^ce hazıran olub şehadet itmeleriyle hayz-ı kabulde olduğu işbu mahalle kayd şud

Fi 7 Ş (Şaban) sene 36

98. Sayfa / 186-a. Belge

Müteveffa mir-alay ağanın kayın vâlidese ^cAişe hatunun Molla Mehmed'in beş yüz guruşu da^cvasına tarafından vekil olan ^cAli nâm kimesnenin vekaletine şâhidler olan Mustafa İbn Mehmed ve Sadık İbn Hüseyin nâman kimesnelerin şehadetiyle sabit olduğu kayd şud

Fi 9 Ş (Şaban) Sene 36

98. Sayfa / 186-b. Belge

Yalnız Tâm nâm karyede Ermeni ta'ifesinden olub yine bundan akdem hizmet itdiği batıldan rücû^c ve dini Muhammediyeyî kabul ve Fatıma ismiyle tesmiye kılınub defter-i ismi Aişe tesmiye kılındığı işbu mahalle kayd şud

Fi 9 Ş (Şaban) Sene 36

99. Sayfa / 187. Belge

Medine-i Karaman karyelerinden Boyalı karyesi sâkinlerinden Muslu bin Kemikli koca medine-i Tarsus'da fevt olub Emin Beytü'l-mal verese-i malumesi olmadığı ecilden Terekesi Beytü'l-mala isabet ider deyü idda^c idüb müteveffanın bir vekili olub otuz guruşa beğ idüb ve sekiz guruşa dahi Esvab Bey olunub cem^can otuz sekiz guruşa baliğ olmağın ba^cde't-techîz ve't-tekfîn ve resmü'l-^câdi ve hazz-ı mübaşiriye ve eda-yı deyûn on altı guruşdur

Fi 19 Ş (Şaban) Sene 236

Yekun

guruş

38

17

2,5

4

16

99. Sayfa / 188. Belge

°An asl Kayserili Gedik °Ali medine-i Tarsus'da sâkin iken Şanlı Molla Salih huzurunda Molla Salih'in virdiği temessükü zay°i idüb Gedik °Ali huzur-u şerde Molla Salih zimmetinde bir pare ve bir habbe kalmadı didiğini kayd şud

Fi 19 Ş (Şaban) Sene 236

Şuhudü'l-hal

Kozzâde Mehmed Efendi faziletli es-Seyyid Ebu Bekir Efendi reissü'l-küttab °Abdurrahman Efendi el-hac Hüsrev Ağa Yenihan Ağa

99. Sayfa / 189. Belge

°An asl medine-i Adana sekanında Paşa °Osmanoğlu Derviş nâm kimesne meclis-i şer°-i şerîfde iki medine-i Tarsus kazasından Kusun nahiyesinde Tekfur karyesinde mütemekkin İsbir nâm zımmiden idda°sı zımmi mesfurda yalnız dokuz yüz altı guruş müdde°-i °aleyh mesfurun meblağ-ı mezburu inkara kast itmekle müdde°-i merkum idda°sına mutabık beğneye havale olundukda ihrar rical-ı müsliminden otuz akçe şerîfm °Ali Ağa Yarımyuk el-hac Hüseyin ve Mehmed nâman kimesneler her birerleri eda-yı şehadet şer°-i itmeleriyle şehadetleri hayz-ı kabulde olunduğu kayd şud

99. Sayfa / 190. Belge

°An asl İçil sâkinlerinden Halil ibn °Osman nâm kimesne meclis-i şer°i şerîf°i enverde zevcesi Fatıma bintü Hüseyin nâm Hatun ile beynehümalarında hüsn-ü zindeganları olmamağla huzur-u şer°de Mezbure Hatun mihrinden nafakasından farige olmağla merkum Halil bedeline mezbure-i hal° sahih ile hal° eğlediği kayd şud

Fi 29 L (Şevval) sene 36

Karla Halilzâde Mehmed Efendi subaşının kaynı ve gayrühüm

100. Sayfa / 191-a. Belge

Medine-i Tarsus sâkinlerinden Melik Sima zevce-i haznedar °Ali Ağa nâm Hatun'un vekil-i müscili Halil Ağa Huzur-u şerîf-i enverde işbu bais hazel kitab şamû'l-hac Erselan nâm kimesne müvacehesinde şöyle dava ve takrir-i kelim ve ifade-i meram ider ki bundan akdem Hacı Erselan müvekkilem hatunun zevce zimmetinde üç yüz elli gurus hakkım vardır deyü idda° idüb müvekkilem Hatun dahi ikrâr idüb velakin zevcem °Ali Ağa eda eyledi didikde edasına beyne talib olunub beynden ol vaktde °aciz olub meblağ-ı mezbur-u tamamen ahz idüb ba°de müvekkilem meblağ-ı mezburun edasına beyne hazır idüb bir nehc-i şer°i mebla mezbur-u alıvirilmesi matlubumdur didikde vekil-i merkumun idda°sına mutabık beyne taleb olundukda °udul-ı ricâl müsliminden Ca°fer ve Mahmud nâman kimesne li-ecli'ş-şehade meclis-i şer°e hazıran olduklarında şöyle şehadet iderler ki hazinedar °Ali medine-i Adana'da şâmil irsalât ile hesabları ru'yet olunub ba°de külli hesab °Ali Ağa'nın iki yüz gurus irsalâtla alacağı kalub ba°de havale ile iki yüz gurus irsalat eda ve teslim eyleyüb bir pare ve bir habbe kalmayıb tamamen ve kamîlen ahz eylediğini biz bilürüz şehadet dahi iderüz didiklerinde ba°de't-ta°dîl ve't-tezkîye şehadetleri hayz-ı kabulde oldukda merkum irsalatın ahz eylediği meblağ mezburu yedinden ahz ve müvekkil olan halile eda olunduğu kayd şud

Fi 23 Ş Sene 236

100. Sayfa / 191-b. Belge

Barbur zimmilerin canib-i vilayete geçen hınta beyan °aded

Mülki karyesinden hınta kile 1

Deli hacıdan geçen hınta kile 1

Tûrak bölgesinden Hacı °Ömer'in oğlundan hınta kile 5

Karamudzâdenin boz oğlundan hınta kile 1

Dîpden geçen hınta kile 1

Çiftçibaşu oğlu °Ali Ağa karyesinde mikdârda kile 0,5

Celat Velizâde Mahmud Ağa'dan kile külük 2,5 dur

00,5

Ağcakocalı karyesinden hınta kile 00,5

Melemenci Deli Mehmed'e hınta külük iki °aded

Abduldan devece bedeliye teslim olan külük °aded 4

Kile °aded 10, külük °aded 3

Ulaş beyi Mustafa Beyden Sancaktar Ağa'ya teslim hınta külük °aded 6, gurus 51,5 pare 4

101. Sayfa / 192-a. Belge

Müdde°i Aşcızâde alaybeği olan Mehmed Şâkir'in vasisi olan Süleyman Beğzâde Mustafa Beğden Dişirce mezrasını idda° eyledikde idda°sına mutabık beyne taleb olundukda Bâlikayak karyesinden Hacı Musa ve Hamurlu karyesinden Kara Dul nâman kimesne li-ecli°ş-şehâde meclis-i şer°e hazıran olduklarında şöyle şehâdet eylediler ki ve lakin mezra° olduğunu ve hududunu bilmez didikleri kayd şud

Çatal Kiliden giden Kili

101. Sayfa / 192-b. Belge

Hasan Ağa karyesinde olan Kili ile Çatal küli karyesi kurbunda olagelinen mabeynine Dişircedirlerdir göle varınca kadar

101. Sayfa / 192-c. Belge

Medine-i Tarsus sâkinlerinden bundan akdem fevt olan Buldukoğlu el-hac °Osman'ın kebir oğlu °Osman ve kebire kızları Hadice ve Raziye nâmun kimesnelerin vekil müsecceli Kara Şeyh dimekle ma°ruf Mehmed Efendi bin Ebu Bekir nâm kimesne huzur-ı şer°i şerîf-i enverde işbu ba°is haze'l-kitâb Tekeli oğlu es-Seyyid Halil Ağa'nın yetim ve yetimelerin vasisi ve kebire oğlu Hasan Ağa'nın vekil-i müsecceli medine-i Tarsus sâkinlerinden el-hâc Yâşe dimekle ma°ruf °Ömer Ağa nâm kimesne mahzurunda şöyle da°va takrîr-i kelâm ve ifade-i merâm ider ki Cenur nâm müteveffa Bulduk oğlu Hacı nâm müteveffadan iki sene-i müteceviz fevt olduğunu Hacı Ahmed oğlu Ahmed ve Aşcı oğlu sipahi Ahmed Beğ şiradan beri ile sûbut kayd şud

101. Sayfa / 192-d. Belge

°An al Kayserili Abacı Simon nâm zımmî Perce karyesi sâkinlerinden dokuz oğlu nâm kimesneden bin gurus idda° eyledikde

101. Sayfa / 193-a. Belge

°An asl Mısır Kahire'den olub medine-i Tarsus'da bi'l-mesafire ka'in İmran ve Haleb canibinden İdlîb kasabasından °Ömer ve yine Haleb canibinden Cisi nâm

mahalden Ahmed ve İsmâ'îl nâman kimesneler meclis-i şer'î şerîfde Tarsus kuralarından buş ev karyesi sekânından İsmâ'îl nâm kimesne muvacehesinde şöyle da'va ve takrîr-i kelâm ider ki birbirlerimiz ile Gümüş Molla Abasında inşa-i mülafetede müdde'un merkumun muhıs olan İsmâ'îlin 'ırzına sebb eylediği ikrâr sabit olduğu

101. Sayfa / 193-b. Belge

'An asl Harbut kazasından olub medine-i Tarsus'da mütemekkin Ovanis veled Kirkor nâm zimminin ayini üzere zevcesi olan Ağsa veledi Kesir nâm zimmiye meclis-i şer'î şerîfde zevciyle imtizâc ve birbirlerine imnilât olmadığından müfarekete taleb olub zimmiyenin şeri'at Muhammediye üzere 'amel eyledikleri şekilde olmağın birbirleri ile müfareketleri meclis-i şer'î şerîfde vuku' işbu mahalle kayd şud

Fi 5 L (Şevval) Sene 236

101. Sayfa / 193-c. Belge

Birbirleri zimmetlerinde olan beyân ider müdde'yye zevcesi Ağsa'nın zevci Ovanis zimmetinde sekiz yüz kırk beş ğuruş kefaletiyle mutalebesi ma'ada zimmetinde bir şey kalmadığını ve Ovanis'in zevcesi zimmetinde olan cem-i eşyaları reddine ta'यर-i şer'î olunduğu kayd şud

Fi 5 L (Şevval) Sene 236

102. Sayfa / 194. Belge

'An asl Limetoka (Dimetoka) ahalilerinden Halil ibn 'Abdurrahman nâm kimesne meclis-i şer'î enverde hayz-ı kabule Hayrabolu ahalilerinden Mehmed Râşid ibn İsmâ'îl nâm kimesne mahzarında şöyle da'va ve takrîr-i kelâm ider ki

102. Sayfa / 195. Belge

Mehmed Ağa karyesinden Elif bintü Halil nâm Hatun meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu ba'is haze'l-kitâb zevcem Hâtun Kürd oğlu 'Osman ibn İbrahim nâm kimesne ile beynehümalarında hin-i imtizâcları olmamağla merkum 'Osman mezbure Elif Hatun mihrinden ve nafakasından fariğ olub da'va ve niza itmemek üzere mezbureyi hal'ı sahih ile hal' idüb ve ammeri da'vadan zimmetlerini ibra-i 'âm ile ibra ve iskat hak eyledikleri işbu mahalle kayd şud

Fi 8 L (Şevval) Sene 36

Şuhudü'l-hâl

°Ömer Emmi kendi kızının oğlu °Ali Monla Beyuranın oğlu Zazanın oğlu Mahmud

102. Sayfa / 196-a. Belge

°An asl Harpurud kazasından olub medine-i Tarsus'da mütemekkin boyacı Vanis nâm zimmi meclis-i şer°i şerîfde Tarsus kazalarından Kusun nahiyesinde ka'in Dikili karyesi sükkânından Karamanlı Mustafa nâm kimesne muvacehesinde şöyle da°va ve takrîr-i kelâm ider ki tarîhden iki sene mukaddem beynehümalarımızda ahz ve i°talarımız olub hesabımız ru'yet olunmak muradımızdır didikde merkum Karamanlı Kel Mustafa oğlan cevbaında hesâbımız ru'yet olunub.

102. Sayfa / 196-b. Belge

°An asl Erzurum cema°atından olub medine-i Tarsus kazalarından Kuşdemir kazasında yalnız ham karyede bundan akdem vefât iden Kasım bin °Ali nâm müteveffanın ve yine sancağı merkumundan Hüseyin bin Boz ve nâm kimesne meclis-i şer°i şerîfde hâlâ Tarsus mütesellimi Hüseyin Ağa hazretlerinin tarafdân nasb ve ta°yîn eylediği emin beytü'l-mâl olan °izzetlü Mehmed Emin Ağa muvacehesinde şu vecihle da°va ve takrîr-i kelâm ider ki müteveffa-yı merkumun pederi °Ali ile benim pederim Bozo li-eb er karındaşı olub müteveffayı merkumun tereke-i muhallefatı bernehc-i şer°i el-yevm zabt ve hıfzına ecnebiden aherin müdahale ve ta°arruz itdirilmemesi matlubumdur didikde beytü'l-mâl muma-ileyh cevabında müdde°-i merkumun idda°sına mutabık beyyine taleb eyledikde

Müdde°-i merkum Hüseyin bin Bozo

Şuhudü'l-hâl

Erzurum sancağından Poş köylü Hüseyin ibn Ya°kub Hüseyin ibn °Ali Ağa Poş köylü

103. Sayfa / 197. Belge

°An asl Erzurum (silik) şer°i budur ki bin iki yüz otuz altı senesinde medine-i Tarsus kazasından Kuşdemir kazasında Yalnızdâm karyede bundan akdem vefat iden °an asl Erzurum sancağından Kasım bin °Ali nâm kimesnenin (silik) mamanın (silik)

Def'a Ekber karyesinde	Franklos karyesinde Bıyıklı °Ömerde ba-temessük guruş 546	Yalınızdâm karyesinde Hüseyyinde ba-temessük guruş 300
Hamam Kuluda Hamuda guruş 66	Yalınızdâm karyesinde ve erzani şâ'ir keyl 6	

Def'a Ekber karyesinde nişan eylediği kiremitlerin nişan direğin başlık mahalinden teftiş oluna müteveffanın Yalınızdâm karyesinde şâ'ir sekresi °aded 1

Def'a karyede sekre °aded 1	Ekber karyesinde nişan eylediği mahalde altun bozuk bahası °aded 14
Müteveffa-yı merkumun müdde°-i acilatı °aded 817	Müteveffanın techîz ve tekfin harc ve sarf olan beyân ider
Kefin bahası Def'a tahta bahası Kabir karan ve asele Surdiğın	11 01,5 02 03 01
Yekun	18,5

103. Sayfa / 198-a. Belge

°An asl Mısır Kahire'den medine-i Tarsus'da bi'l-mesâfede sâkin ve yine Mısır Kahire'den medine-i mezkûrda bi'l-misafere sâkin Henacı fellahdan yiğirmi ğuruş hakkım olub tahsil matlubumdur didiğinde merkum hannacı ile bi'l-muvacehe terâfi° ser°i olub merkumun ikrârı vech üzere sâbit olunub idda° eylediği yiğirmi ğuruş bi't-tamam ve bir kemâl tahsîl olunub yed-i merkume teslîm olduğunun kayd şud

Fi 17 Z (Zilhicce) Sene 236

103. Sayfa / 198-b. Belge

Bin iki yüz otuz yedi senesi mah-ı rebî'ü'l-evvelinin ğurresinde ba-buyurıldı hazret-i veliyyü'n-ni'âm medine-i Tarsus'da vaki' kal'a derununda mevcut tob ve tüfenk ve süknâ zikr olunub

Havan ta'bir olunur köhne tob aded 2	Şefkuz ta'bir olunur yarım tob aded 1
Köhne tüfenk aded 12	Derun kal'ada süknâ aded 8

Bundan ma'adada derun kal'a barut-ı siyah olarak bir vakiyye barut olmayub ve balâda zikr olunan tob ve tüfengin ve süknadan ma'ada dahî olmadığı işbu mahale kayd şud

Fi Gurre-i Ra Sene 237

104. Sayfa / 199. Belge

Medine-i Tarsus'da Tekeli zâde bağçesinde sâkin olan Mustafa ibn Diyâb nâm kimesne meclis-i şer'î şerîfe gelüb zevcesi Hadice bintü 'Ali nâm hatun ile beynehümâlarında hüsn-ü zendigâne ve imtizâcları olmamağla müfareket mutalebe eyledikleri ve yüz elli ğuruş mihr-i müeccele ve mu'accesesi olan yetmiş beş ğuruş ile kırk beş ğuruş nafaka-i mezbure hatun zevci mezburdan mutalebe eylediğinde meblağ-ı mezburu tamamiyle te'diye ve teslim ve kırk dört ğuruş şem kuşak ve on sekiz ğuruş küpe yiğirmi sekiz ğuruş entâri ve libade baha otuz dokuz ğuruşu cem'an bu kadar ğuruş olduğu merkum Mustafa ikrâr idüb ve ikrârı mucebince tamamiyle mezbureye teslim eyledikten sonra merkum Mustafa zevcesi mezbureyi itlak eylediği işbu mahale kayd şud

Fi 19 Za (Zilkade) Sene 36

104. Sayfa / 200. Belge

Zebir karyesi sâkinlerinden Hadice bintü Mehmed nâm hatun yine karye-i mezbur sâkinlerinden zevci Mahmud nâm kimesne muvacehesinde şöyle da'va ve takrîr-i kelâm ider ki bundan akdem zevcem merkum gözüme darb idüb her ne kadar da'va sadedinde oldum ise de merkumdan da'vam yokdur beni tatlık eylesün deyü

cevâb eyleyecek merkum Mahmud dahî razı olub zevcesi mezbureyi talak eylediği işbu mahale kayd şud

Fi 12 Ra (Rebiü'l-evvel) Sene 37

104. Sayfa / 201. Belge

°An asl °Antakya ahalisinden Cerrah İbrahim Paşa nâm kimesne meclis-i şer°i şerîf-i enverde medine-i Tarsus sâkinlerinden °Ali ve kız karındaşı Şerîf ve Fatıma nâm hatunlar muvacehesinde şöyle da°va ve takrîr-i kelâm ider ki işbu tarîhden bir güne akdem balada zıkr olunan ma°lümü'l-esâmi merkum ve mezburlarda birbirlerine kefil bi'l-mâl ve kefil bi'l-nefs alarak ber-muceb temessük dört sülüs üç yüz ğuruş alacak hakkım olub su'al olunub alıvirilmesi matlubumdur didikde gibbe's-su'al merkumlar meblağ-ı mezkurun yüz kırk ğuruşunu ikrâr bakisi faizdir deyü inkâr idecek merkum cerrahdan idda°sına mutabık beyne taleb olundukda °udul-ı ricâl müsliminden Ahmed Kâtib Efendi ve Yaniş nâm kimesneler şehâdet eyleyüb ve eda-yı şehadet eylemeleriyle meblağ-ı mezkur üç yüz ğuruşu elli ğuruşunu bahş itdürüb bâki iki yüz elli ğuruşun tahsiline şer°i muhkem olduğı işbu mahale kayd olundu

Fi 5 R (Rebiü'l-ahir) Sene 237

104. Sayfa / 202. Belge

Hasan Ağa karyesi sâkinlerinden Mehmed bin Yusuf nâm kimesne huzur-ı şer°de zevcesi Hurşide Hâtun ile °Ali tarîkü'l-hal° birbirleriyle müfareket murad iddiklerinde zevce merkume mihrini ve nafakası bedel-i hal° virdikde zevci merkum Mehmed bin Yusuf dahî mihri ve nafakası bedel-i hal° eylediği kayd şud

Fi 25 R (Rebiül-ahir) Sene 1237

Şuhudü'l-hâl

Muhzır Hasan

Şehir hacısı adamı Mehmed

°Abdurrahman Efendinin adamı °Ali ve ğayrühüm mine'l-hazirîn

105. Sayfa / 203. Belge

Kazanlı karyesi sâkinlerinden Zeyb ve zevcesi Meryem huzur-ı şerîfe gelüb birbirleriyle °ala tarîkü'l-hal° murâd eylediklerinde zevce-i merkume mihrinden ve

üzerine lazım olan üç mah on gün nafaka ve kisve bahadan geçüb zevce-i merkum dahî mihr ve nafaka bedel-i hal° idüb ala° tarikü'l-hal° tefrîk olunduğu işbu mahale kayd şud

Fi 15 R (Rebiül-ahir) Sene 237

105. Sayfa / 204. Belge

Hamuzcu Süleyman Satılmış oğlu °Ali müdde°i °Abdu'lgani nâm kimesnenin iki °aded öküzüni Hüseyin °Ağanın oğlu °Ali cebren kavas ile ahz eylediğine şâhidlerdir ve kaydımızı çık Mehmed Başe ve dükkânına şâhid şeyh °Abdullah oğlu °Ali

105. Sayfa / 205-a. Belge

°Antakyalı el-hac Bekir Ağanın oğlu el-hac °Ali Ağanın harir gümrüğünün kabzına vekil olan el-hac Yusuf bin Hüseyin nâm kimesne huzur-ı şer°de şöyle da°va müdde°-i °aleyh müteveffa el-hac Bâşe'nin vereselerinden zevcesi Gülü Hatunun vekil-i müsecceli Mahmud muvacehesinde

105. Sayfa / 205-b. Belge

Müdde°i Kayseriyeli °Ali müdde°i °aleyh himmetli Usta Mehmed şöyle da°va ve takrîr-i kelâm ider ki bundan akdem medine-i Tarsus'da bağcı Süleyman nâm kimesnede üç yüz ğuruş alacak hakkımı Usta Mehmed'e havale eyledim ve ba°de'l-havale Usta Mehmed'e üç yüz ğuruşluk bir eşya virdim Usta Mehmed dahî eşyayı mezkure bağcı Süleyman'a beğ° eyledi bu minval üzere cihet-i aher ile olduğunu Usta Mehmed ikrâr eylediği kayd şud

105. Sayfa / 206-a. Belge

Talashlı Banos'dan

°An asl Niğde mütemekkinlerinden Ağca mesa'il zımmi Talas karyesi mütemekkinlerinden şöyle da°va ider ki bundan akdem Talashlı Banos ile üç nefer zımmiye yedi yüz otuz üç ğuruşluk envâl ve eşya virdim birbirine kefil-i bi'l-mâl ve kefil-i bi'n-nefs olmak üzere meblağ-lı mezkuru tahsîli muradımdır didiği kayd şud

Fi 25 R (Rebiül-ahir) Sene 237

Mersum Acı mesa'il zımminin müdde°-i °aleyh Banos zımmi üzerine ikamet-i beyyine olan şâhidler Kostantin veled-i Acı Yorgi ve yine güvani Karabetin oğlu Ceremi nâman zımmilerin şehâdetiyle kayd şud

105. Sayfa / 206-b. Belge

Medine-i Tarsus sâkinlerinden bundan akdem fevt olan el-hac Naşe nâm müteveffanın yetiminin vasisi olan zevcesi Güllü Hatun'un vekil-i müscili es-Seyyid Mahmud Hamal Memiş nâm kimesne dört altı yüz elli ğuruş idda^c idüb merkum hamal Memiş inkâr eyledikde müdde^c-i merkum meblağ-ı mezburu Kayserili Bakırcı Mustafa ve Bakırcı Kayserili Hafız nâman kimesnelerin şehâdet itmeleriyle sâbit olduğu kayd şud

Fi 25 R (Rebiül-ahir) Sene 237

106. Sayfa / 207. Belge

Müdde^ci kuyucu müdde^ci °aleyh Apardim oğlunun zimmetinden olan dişi câmus benim camusum butğı deyüb dört senedir gâ'yb itdir deyüb müdde^ci °aleyh dahî üç sene oldı semerciden iştira eyledim semerci dahî Yakcabaşidan iştira idüb

106. Sayfa / 208. Belge

Tabağhane mahallesi sâkinlerinden Ümmü Gülsüm bintü °Osman nâm hatun meclis-i şer'î şerîf-i enverde kız karındaşı Elif Hatun muvacehesinde şöyle da^cva ve takrîr-i kelâm ider ki kız karındaşım mezbur Elif Hatun zimmetinde pederim ve validem malından hisse-i irsiyemi ketm idüb su'al olunub alvirilmesi matlubumdur didikde ğibbe's-su'al mezbure Elif Hatun izrâr idecek pederi ve validesi malından hisse-i irsiyesi olarak yüz yetmiş beş ğuruşu oğlan karındaşı °Osman'ın dahî hisse-i irsiyesi olarak yüz yetmiş beş ğuruş mezbure Elif Hatun'dan tahsîl ve mezbure Ümmü Gülsüm Hatun'a teslîm olunub mu°arazadan men^c olundukları işbu mahale kayd olundu

Fi 6 Ş (Şaban) Sene 237

Diğer li-ebeveyn er karındaşı Mehmed malından yigirmi beş ğuruş dahi tahsîl olunmuşdur kayd

106. Sayfa / 209. Belge

°An asl Niğde mütemekkinlerinden Acı mesa'il veled-i nâm Nasrani ve İskenderun re°ayalarından Luzi veledi nâm Nasrani muvacehelerinde şöyle da^cva ve takrîr-i kelâm ider ki bundan iki sene mukaddem Küçük Hüseyin Ağa'nın mütesellimliği evanında Şerbethanemi mersum zımmi °ale'l-iştirâk iltizâm olunub ber vech-i peşin sermaye olarak beş bin ğuruş bedel iltizâmı olan meblağ-ı ma°lumesi

mütesellim merkum yedine tamamiyle te'diye olub bu vech üzere şirketimiz olduğunda sene-i mezbur tamamında muhasebimiz ru'yet olunmayub hali üzere kalmış olduğundan mersume su'al olunub muhasebesi ru'yet olunub sermayemden baki kalan iki bin beş yüz ğuruş ve bundan başka balık karî olarak dört bin beş yüz ğuruş hisseme icab iden iki bin iki yüz elli ğuruşumu mersum su'al olunub alı virilmesi matlubumdur didikde ğıbbe's-su'al mersum cevabında mârû'z-zikr mersumun idda^c eylediği ve bedel-i iltizam virdiği beş bin ğuruş ve bin ğuruş hazinem virdiğim cem^can altı bin ğuruş meblağ-ı sermayemiz olduğu da^cvası sahîh olub lakin kâr olarak dört bin beş yüz ğuruş felahdır kârımız yokdur hususi şirkette zararımız vardır deyü def'ale mukabele idecek mersum mesa'il zımminin da^cvasına mutabık beyyine mutalebe olundukda milletiyandan Niğdeli Küvahi oğlu Abraham ve Cerân oğlu Mene nânam zımmiler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer^ce hazıran olub şöyle şehâdet iderler ki mersum mesa'il zımmi ile muhasebeleri hengâmında üzerlerinde olduğumuzda mersum Luzi dört bin beş yüz ğuruş işbu kör irâd olunarak cem^c olunan pareden dört bin beş yüz ğuruş derûn kal^cadan az idüb balık işтира eyledim ve ol baliği fûruht eyledim deyü takrîrine bizler şâhidlerden şehâdet-i şer^ciye dahî ideriz deyü şehâdet itmeleriyle bade'l-istifta şehâdetlerinin hayz-ı kabulde olub meblağ-ı mezburun tahsiline tenbih olunduğu işbu mahale kayd şud

Fi 4 N (Ramazan) Sene 38

107. Sayfa / 210. Belge

Medine-i Tarsus sâkinlerinden Mahmud bin Mehmed ve Talas mütemekkinlerinden Kabasar zımmi ile da^cvaları olub merkum Mahmud zımmi otuz ğuruş deyn idüb beş yüz ğuruşdan ma^cada birbirleriyle ibra-yı zimmet ve iskat hak eylediler ve bundan böyle da^cva iderler ise mesmu^c olunmasına ta^cahhüd eyledikleri işbu mahale kayd olundu

Fi 25 S (Safer) Sene 39

107. Sayfa / 211. Belge

Medine-i Tarsus sâkinlerinden Debbağ Mehmed nâm kimesne meclis-i şer^ci şerîf-i enverde işbu ba^cis haze'l-kitâb yine medine-i mezbur sâkinlerinden Emine bintü nâm hatun mahzurunda üzerine şöyle da^cva ve takrîr-i kelâm ider ki bundan akdem pederim müteveffadan isâbet iden hisse-i irsiyemden bin ğuruş ve bir kaç parça nuhas ve bir kıt'a ev eşya hala mezbure hatun ^cindeinde olub hala hisse-i irsiyemi almadım

mezbureye su'al olunub şer'ân alı virilmesi matlubumdur didikde gıbbe's-su'al mezbure cevabında bundan akdem imâmzâde el-hâc Ahmed Efendinin Tarsus'da vakt-i hükümetde terafi' olduk beynehümalarımıza muslihun tavassutuyla yüz ğuruş sulh-ı salah olunub ve yedimde hüccet dahî vardır zimmetimi ibra'âm ile ibra ve iskât hak eylemişdir mezbure def'a ile mukabele idecek merkum Mehmed musalaha mezbureyi inkâr idecek beynehümalarına musallahun tavassut idüb es-sulhu'l-hayr fetvasınca müceddiden mukaddem olunan sulh ve hüccetin üzerine bina olunub bedel sulh olunan altmış ğuruş tamamiyle ahz ve kabz eyledim mezbure hatunun zimmeti ibra'âm ile irâd ve iskât hak eyledim min ba'd hususi da'vaya da'ir niza'im olur ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm makbule ve mesmu' olunmasun deyü merkum Mehmed'in ikrârı işbu mahale kayd şud

Fi 15 M Sene 39

Şuhudü'l-hâl

Kozozâde Mehmed efendi Yeşilbaşzâde Mustafa Beğ Hâkim Efendi baliğ Molla °Ömer ve Molla Ca'fer ve muhızır Kürt Hasan ve muhızır Kürt Ahmed Kurt Kulaklızâde Hasan Ağa Kâtib °Abdurrahman Efendi ve gayrühüm

108. Sayfa / 212-a. Belge

Mah-ı şa'banın ibtidası yevm perşembe gicesi hilât-ı şa'ban-ı şerîfi Sarıkavak nâm mahalde bağ kobe Fakihzâde el-hâc mehmed Yanpar nâm kimesne birçok mızrâk mikdârı ve bunlardan başka cem'i gafil ru'yet eyledikleri kayd şud

Fi 29 Ş Sene 39

108. Sayfa / 212-b. Belge

Yüksek karyesinden Hüseyin nâm kimesne haricde yağız tay üç yaşında olmak üzere doru kısrağın tâyıdır deyü iddi'a Karakayalı °aşiretinden °Ali bin Boznebi oğlu nâm kimesne yazıda seyib gezen üç yaşında olan yağız tay kır kısrağımın kolunu deyü idda' eyledikleri kayd şud

Fi 3 S sene 39

108. Sayfa / 213. Belge

°An asl Melamenci °aşiretinden Sultan bin Cebnek yedinde olan ol bargiri bedros zımmi ile benimdir deyü mezbure sultan ahz idüb mezkur bargir barsum zımminin olduğunu huzur-ı şer'ede İbrahim Melemenci Halil bin Arif nâman kimesneler eda-yı

şehâdet idüb şehâdetleri hayz-ı kabulde olub yalnız mesfur Barsuma ma^crifet-i şer^cle teslîm olunduğu işbu mahale kayd şud

Fi 19 Ra (Rebiü'l-evvel) Sene 244

108. Sayfa / 214. Belge

°An asl Arapgir'den Eğin bundan akdem hacc-ı şerîfden gelür iken vefat iden Hacı İsmâ^cilin vârisi ma^crufu olunmadığından emin-i beytü'l-mâl ma^crifeti ve ma^crifet-i şer^ci şerîf terekesi tahrîr olundukda müteveffa-yı merkurumun terekesinden ber mu^ctâd olunan yüz seksan ğuruş ba-hüccet-i şer^ci varise tarafından zuhur iden Güvacı oğlu °Osman'a teslîm olunduğu işbu mahale kayd şud

Fi Gurrari R Sene 244

109. Sayfa / 215. Belge

Melemenci derununda sâkin Süleyman bin İdris nâm-ı kimesnenin vekil müsecceli olân İbrâhim bin Hacı Mehmed huzur-ı şer^ce gelüb müvekkili olan Mehmed bin Hacı Hüseyin oğlu paşa ağa hizmetinde olan li-ebeveyn er karındaşı müteveffa Mehmed'in er karındaşı emvâl ve eşyası merkûm paşa ağa hizmetinde olub vekil-i müseccel olan İbrâhim idda^c eyledikde paşa ağanın vekili olan kimesne ile terâfû^c şer^ci içün huzur-ı şer^c-i şerîfe gelüb lede't-terâki^c mer^ci merkurumdan beyne taleb olunub beynesi hazır olmazdan mukaddem merkurum paşa ağanın vekili müscili firâr eylediği kayd şud

Fi 29 S (Safer) 39

109. Sayfa / 216. Belge

Ulaş kazasından Durak nâm-ı mahalden olan eylim oğlu Mustafa nâm-ı kimesne zevcesi Hadice Halil nâm hatunu huzur-ı şer^cde mihri ve nafakası bedeli hal^c idüb °ali tarîkü'l-hal^c birbirlerinden iftirâk eyledikleri kayd şud

Fi 3 Ra (Rebiü'l-evvel) Sene 39

109. Sayfa / 217. Belge

°An-asl Trabzon nâm-ı mahalden olub Tekye mahallesi sâkinlerinden Şeyh Mehmed nâm-ı kimesne sağire kızı cümle er-karındaşı Mahmûd'un oğlu Halil nâm-ı kimesneye huzur-ı şer^cde Allah'ın emri üzere virdim didiği işbu mahalle kayd şud

Fi ... Receb Sene 39

110. Sayfa / 218. Belge

Miralay Tarsus  Ali ağanın sağir oğlu Hüdaverdi'nin vâsisi ve anası olan Fatıma Hatun'un vekili müscili el-hâc Mustafa Efendi huzur-ı şer'î şerîf-i enverde işbu ba'is haze'l-kitâb Süleyman mahzarında sağir mezburun iki senelik timârının ve çiftlerinin mahsulatlarını idda' eylediği merkum Süleyman iki senelik mahsulât-ı mezkureleri bin ru'yet eyledim deyü ikrârı kayd şud

Fi 17 Ra (Rebiü'l-evvel) Sene 39

Otuz altı otuz yedi otuz sekiz senelerinin hasılan matlûb olunan

Medine-i Tarsus sâkinelerinden Hadice bintü zevce Mehmed ve Halime bintü Ahmed Namtan hatunlar şöyle da'va ve takrîr-i kelâm iderler ki

110. Sayfa / 219. Belge

Hasan (silik) babası Mehmed Mehmed'in babası Hasan Hasan'ın babası Muhammed Muhammed'in babası Mustafa Hasan bin Mûsa dedesi Hacı Veleddin babası Musa Musa'nın babası Mustafa şahid-i sâni ismi Hasan şehâdeti Mehmed bin Hasan Hasan bin Mehmed Mehmed bin Hasan huda şehâdet Hasan bin Mehmed Mehmed bin Mustafa'nın babası ism-i şahidin ma'lum olmayub işiddim dimekle çand-ı aheriden Hasan bin mehmed (silik) ve veli yine veli bin Kuru Züyuydım ve züyuyımı işiddim ve işiddiğimi rivayet iderim Veli bin Musa ve Musa bin Mustafa ma'lumumdur veli bilmem duymadım karındaşım Mustafa'nın babası duymadık deyü takrîr ider

110. Sayfa / 220. Belge

Şâhidin ismi Çelebi Hasan Mehmed Efendi'nin babası Hasan dedesi Mustafa Hacı Mehmed Efendi'ye gelince kadar böyle ma'lum dediği ve Mustafa'ya varıncaya değin simsen didiği işbu mahalle kayd şud

Fi 21 B (Receb) Sene 45

110. Sayfa / 221. Belge

Husus-ı da'vaya vekil Musnif Ahmed Efendi merkum efendinin ekil olduğu hâfiz efendinin ve Monla Durmuş'un muvacehesinde vekil olduğu işbu mahalle kayd şud

112. Sayfa / 222. Belge

Medine-i Tarsus sâkinlerinden Fatıma Hatun medine-i Tarsus sâkinelerinden Halime Hatun şöyle şehâdet iderse hac müdir oğlu Mehmed'in babası İbrahim ile yine medine-i Tarsus sâkinelerinden Fatıma'nın anası Emine ile kız karındaşı olduğunu biliriz İbrahim'in ve Emine'nin babası el-hac Mehmed olduğuna şehâdet iderim deyüp işbu şahidlerden  aciz oldukda

112. Sayfa / 223. Belge

Medine-i Tarsus sâkinlerinden Fatıma ve Aişe hatunlar şöyle da va ve takr r-i kel m ve if de-i mer m iderler bizler hac perv ne evla evladlarından olub vakftan şart-ı vakıf  zere hisselerimizi talep ideriz su'al olunsun didikde gibbe's-su'al  akib 'l-ink r Hacı Hamdi z de Mehmed su'al olundukda merkumatanlardan beyne talep iderim didiklerinden beyneden  aciz olub yemin haklarını dah  bahş eylediklerinde evl diyet mu arazasından men  ve ref  olunduğu kayd şud

Fi 13 S (Safer) Sene 39

112. Sayfa / 224. Belge

G kce kazası sâkinelerinden  Aişe bint  Ahmed n m-ı hatunun vekil-i m secceli olan li-ebeveyn er-karındaşı el-K sım Efendi huzur-ı şer de G kcel  kazası sâkinlerinden dede efendi oğlu Molla Ahmed mahzurunda şöyle da va ider ki Molla Ahmed'in anası m teveffiyeye Havva H tun maraz-ı meftinde kız karındaşım  Aişe Hatun'a bir kat yatak ve bir kat esv b ve bir kat bakır kab ve bir etek vasiyet id b yedimde olan fetva-yı şer fe mucebince vasiyet olan emv l ve eşyayı talep iderim dey  iddia  eylediği kayd şud

Fi 17 S (Safer) Sene 39

112. Sayfa / 225. Belge

Balamanik oğlu Zebir Karyesinde olan menzil da vasında Huri bint  Kısacak oğlu mahzarında iddia  olan Yalma İbrahim kısa zimmetinde olan  ç y z ğuruş da vasına bedeli menzil mezkuri iştira eylediğine şahid Zebir karyesinden bin Yusuf Bekir bin bekir n man kimesnelerin şeh detleriyle merkum Huri Hatun menzil-i mu arazasından men  olunduğu işbu mahalle kayd şud

Fi 11 N (Ramazan) Sene 39

112. Sayfa / 226. Belge

Medine-i Tarsus sâkinlerinden Halid bin Abbas nâm yine medine-i Tarsus sâkinlerinden Ramazan nâm-ı kimesneden şöyle da[°]va eylerim bundan akdem iştirâken bin yüz ğuruşluk sabun ve kahve ve kısfe olub medine-i Ereğli'ye götürüb Ereğli'den dört yüz yiğirmi kıyye bezirgândan deynim on yedi bin yüz doksan altı kıyye üzüm yetmiş yedi kıyye yağ yüz seksan guruş nukud akçe yüz on kıyye kayısı elli kıyye kızıcı kayısı elli kıyye kara erik bir çift çuval ve bucâk bace ve kiraya verdiğim yetmiş iki guruş tuluk paresi elli guruş

113. Sayfa / 227. Belge

°An-asl Buhurlu müdde[°]i el-hâc Mehmed Balyoz kostyondan şöyle da[°]va ve takrîr-i kelâm ve ifade-i merâm ider ki meskuk kölem firâr idüb balyoz konağına varub balyoz dahî yedimde bulunan emr-i °âli mucebince kölemi fuzuli virmedi fermânını kira[°]at eylesün emr-i °âli sâdır oldu ise fiha ve eğer emr-i °âli sudurı yok ise °ali vefkü'ş-şer[°]i kölemi veyahud kıymetini alıvirilmesi matlubumdur didikde

113. Sayfa / 228-a. Belge

Medine-i tarsus mütemekkinlerinden Ağsa zımmiye Boca Bezirgân'dan iki merü direk ve döğen derununda bir mikdâr esvâb-ı menzil bir mikdâr dâş da[°]vası birdir ki ikrâr

113. Sayfa / 228-b. Belge

Medine-i Tarsus sâkinlerinden Şerefli oğlunu tereke mevrusesi defteridir

Yenice karyesinde menzil °aded 2 guruş 350	Namrun yaylağında bağ ve çârdak °aded 1 guruş 250
Baharlide çift °aded 1 guruş	Kısrak °aded 1 guruş 250
İki °aded eğer	Koza tarlası

aded 2 guruş	aded 1
Müteveffanın düyûnu	
Mihr-i Fatıma Hatun guruş 125	Mihr-i Meryem Hatun guruş 150
Diğer zevce Fatıma mihr-i müsemma guruş 250	

114. Sayfa / 229. Belge

Medine-i Tarsus kuralarından cânib-i şehri karyelerinden ʿAli Efendi oğlu karyesi ahalilerinden Ekmekci oğlu Mehmed beğ Tarsuslu Ahmed nâm kimesne Menteş karyesi sâkinlerinden Teke Ahmed nâm kimesne muvacehesinde meclis-i şerʿi şerîfde şu vechile daʿva ider ki merkum Teke Ahmed’in Bikri baliğe kerimesini merkum Hasan Rıza ve ihtiyarıyla cemaʿat-ı müslimin huzurlarında (silik) kura ve berde olarak be-emr işbu hatbe itmiş idik vekâleti hasebiyle bi’l-defʿa nukud elli gurusu ikrâr edʿa on dört gurusu bu defʿa on dört gurusu bir defʿa beş buçuk gurusu yalan isbat virdim defʿa kırk beş gurusu beyyineye defʿa on dokuz gurusu defʿa borcuna havale ikrâr üç buçuk gurusu defʿa ehline boyacı yanında yediyle virdiğim defʿa altı kile hınta defʿa dört külük hınta iki külük merhem ve on batman merʿen defʿa üç gurusu yine ehline bir re’s bargir defʿa ehline müstaʿmel fitilli entari gömlek köhne elbise iki batman ve kebir kıyma müseccem İslambol Haleb entari babuç cizme entari beyaz hayyiz iki Haleb cesmin hayyiz ata şerbet mesârifî gurusu 38

Yalnız 6 kile hınta münker beyyineye havale olunacaktır

114. Sayfa / 230. Belge

Medine-i Tarsus sancağı dahilinde kâin Karakayalı ʿaşiretinden Dolalı Veli oğlu Mehmed nâm kimesne meclis-i şerʿi şerîfde bi’t-tav ve’l-rıza şöyle ikrâr ve iʿtirâf ider ki beynesini merkum dahilinde kâin Burhan ʿaşiretinden Hasan ʿAli oğlu Kara Mehmed’in

bikr-i baliye kerimesi Rabi^ca nâm hatunu ile andan bila izn-i veli ma^ciyyetine alıb getürdüğü takrîr-i meşruhe-i zabt sicil olundu

114. Sayfa / 231. Belge

Badras nâm karyeden Deli Hasan ve İbrahim bin Hasan nâman kimesneler li-ecli'ş-şehâdet meclis-i şer^cde işbu ba^cis haze'l-kitâb Harputlu Mustafa firâr idüb birine ka'im-makam Molla Ca^cfer mahzurunda şöyle şehâdet iderler ki Harputlu Mustafa nâm kimesne firâr itmezden mukaddem zevcesi Mihayes Hatun mihri ve nafakası bedeli hal^c eylediğine bizler şahidiz şehâdet dahî ideriz didiklerinde şehâdetleri hayz-ı kabulde olmuştur

Fi 27 Ra (Rebiü'l-evvel) Sene 40

115. Sayfa / 232. Belge

Medine-i Tarsus yörükânından Kara Tekeli ^caşireti segânından Süleyman oğlunun zevcesi ^cAişe Hatun meclis-i şer^ci şerîfde ^cAli Fakih karyesi sâkinlerinden Kefeşkerin oğlu Hasan nâm-ı kimesneden bir re's kısrak da^cva idüb bundan üç sene mukaddem Culu oğlu İbrahim'den iki yüz ğuruşa iştira eylediğim kısrığım bundan bundan yedi mâh mukaddem ra^c olunur iken zayı^c iyledim şimdi merkum Hasan yedinde zuhur eyledim merkum su'al olunub mucib-i şer^ciyye murâdımdır didikde gibbe's-su'al merkum cevabında işbu eda olunan kısrığım bundan iki mâh mukaddem Adana'da Deli Yusuf nâm-ı canbazdan yüz altmış ğuruşa iştira eyledim deyü ref^c ile mukabele ideceği beyne havale olunduğu

Fi 7 Ş (Şaban) Sene 40

115. Sayfa / 233. Belge

Medine-i Tarsus muhallatından Küçük Minare mahallesi sâkinelerinden Selîm bintü Halil nâm-ı hatun meclis-i şer^ci şerîfe enverde işbu ba^cis haze'l-kitâb zevc-i muhalifi Mehmed ibni Yusuf mahzarında şöyle da^cva ve takrîr-i kelâm ider ki işbu zevcem merkum ile beynehümalarımızda hüsn-ü imtizâc mu^caşeretimiz olmamağla nafaka ve kisveden fariğe olarak müfareket ve hal^c olunmak muradımdır didikde merkum Mehmed mezburenin takrir ve iltiması vech üzere nafaka ve kisvesinden fariğa olub husus-ı mezbure da'ir da^cva ve nizdarı olmamak için mezbureyi hal^c idüb bu vech üzere ibra ve iskât hak olunduğu işbu mahale şerh virilmiştir

Fi 15 Ş (Şaban) Sene 40

Şuhudü'l-hâl

Karamud zâde Hasan Ağa Yelişbaşzâde Mustafa Beğ Küçük Minare imamı
Hasan Efendi ve muhızrlar ve gayrühüm

117. Sayfa / 234. Belge

Medine-i Tarsus sâkinlerinden iken bundan akdem ecel-i mev'uduyla vefat iden kazbendan 'Ali n3ma-ı müteveffanın sulbiye kebire kızı Emine ve zevce Melik Sîma nâman hatunlar meclis-i şer'î şerîf hatır-ı lazımu'l-tevkîrde işbu ba'is haze'l kitâb yine Medine-i mezbur sâkinlerinden Zeliha Hatun bintü Karamudzâde Mustafa nâm-ı hatun tarafından vekil müscil-i şer'isi Deli Beşe zâde Zâ'im Mehmed Ağa mahzarında şöyle da'va ve takrîr-i kelâm iderler ki bundan akdem peder 'Ali Ağa hala hayatında müteveffa Kârmudzâde Mustafa Ağa Konağı ibtisâlinde vaki' olub 'Ömer kadı oğlu ile zevcesi Çandar Meryem nâm hatundan ma'lumatü'l-hudud ve'l-ciran olan iki bâb menzil ve yaka havlu olan mülk menzillerini semen-i ma'lumleri ile iştirâ idüb pederim müteveffa-yı merkumun mülk-ü müşterası olan menzil-i mezkureleri kal' idüb müceddiden kendi nefsiçün bana ihdâs idüb ve mülkiyet üzere mutasarrıf ve derununda on üç sene-i mütecaviz mütecaviz ik'at ve beykuket üzere iken mevânî'î ilahi zuhuruyla Adana tarafına gidüb ve dört beş sene mikdârı Adana'da sâkin ve ik'at idüb ba'dehu Adana'dan dahî firâren diyâr-ı ahire müterâhi olmuş olduğunda merkum pederin bu taraflara vürüdi müyesser olmayub bi-emrullah-ı te'ala vefât elediğinde binaen yetime kalmış olduğumda mülk-û mevrusum olası menzil-i mezkuri merkum Mehmed Ağa'nın müvekkilesi mezbure Zeliha Hatun fuzuli zabt sadedinde olmuş merkum Mehmed Ağa'ya su'al olunub mucib-i şer'isi matlubumdur didikde gıbbe's-su'al 'akübü'l-inkâr idecek müdde'î mezburelerin vech-i meşrûh üzere iddi'alarına mutâbık beyne taleb olundukda ahrar-ı ricâl-ı müslimûnlerden Tarsus'da sâkin Ca'fer ibn 'Abdullah ve Adana sâkinlerinden Yahya Veli oğlu Mustafa nâman kimesneler li-ecli'ş-şehâde ve meclis-i şer'e hazırân olub şöyle şehâdet iderler ki işbu iddi'a olunan menzîl mahdûd mezkuri mukaddem 'Ali Ağa kendi nefesine olarak 'Ömer kadıoğlu ile zevcesi Çandır Meryemden (boş) guruşa iştirâ idüb ba'de merkum 'Ali ol-menzi-i mezkuri kal' idüb müceddiden kendi nefsiçün bina ihdâs idüb bu vechile mülkü olduğuna bizler şahidleriz ve şehâdet-i şer'iyye'den ideriz deyü birbirlerinin takrîr-i şehâdetleri kayd olunub ve tezkiyeye havale olunduğu işbu mahalle kayd olundu

Fi 21 C (Cemaziye'l-ahir) Sene 43

118. Sayfa / 235. Belge

°An asl Karamâd karalarından İbrele karyesi sâkinlerinden Hacı bin Abdurrahman nâm-ı kimesne bundan üç sene mukaddem Nevşehirli bir kimesneden bir re's deve ahz idüb ve mezbur deveyi târîh-i tahrîrden dört mâh mukaddem gayb idüb Tarsus Sancağında ka'in Kolak °aşiretinden Malkoc Mehmed'in yedinde bulub meclis-i şer'î şerîfde iddi°a ve matlub eyledikde idda°sına mutâbık yine tâleb olundukda karye-i mezkura ahaliyelerinden Çiçek oğlu Halil Timurcu oğlu Mehmed nâman kimesneler meclis-i şer'î şerîfde şöyle eda-yı şehâdet-i şer'îyye iderler ki bundan üç sene akdem merkum hacı deveyi mezkuri Nevşehirli bir kimesneden kat° baha ile elli ğuruş ahz eyledi ve bizlerin huzurlarımızda bu vechile oldu böyle biliyoruz ve edayı şehâdet ideriz deyü edayı şehâdet eyledikleri işbu mahalle kayd şud

Fi 27 Ra (Rebiül evvel) Sene 244

119. Sayfa / 236. Belge

Guruş	
305,5	500
101	406,5
<hr/>	<hr/>
406	94,5
080	
<hr/>	
486,5	

119. Sayfa / 237. Belge

Cem°an yekun süleyman yediyle dükkan başından bize havale def°a

Guruş

167,5

0035

7

Mollla Ahmed'den guruş

300

Süleyman'dan 100

def°a bizim hesabımız ru'yet olundukda Sleyman'da matlubu

588,5

988,5

def'a 01,5

1000

Eski guruş 125	Yemeni paresi guruş 15	Demirciden guruş 31	
Mesarifden guruş 167	Cube baha guruş 40	Ülkzin guruş 100	Arapoğlu Tatar guruş 150

Def'a Süleyman'dan Cube bahası guruş 45 0050

1050

Def'a Süleyman'dan teslim 0100

1250

Def'a Süleyman yediyle 0050

Helvacıdan guruş Bedestandan guruş 16

70

dikiciden guruş 35

Def'a Ufak defek mahsub 1480

0115

Süleyman efendimizin bahşışı 1535

0036,5

1672 1499,5

1300 1300

0372 Helvacıdan 0199,5

0070 0199,5

0302

0035 Dikiciden mesarif ihrâc

367

016 Bedestan'a hareketden

251

115 1321

136 0105

035 1112

171 2538

036,5 0012

134 2250

030

104,5

120. Sayfa / 238. Belge

Yeni Handan Hacı Süleyman ve Odabaşı yediyle tarafımıza

	Guruş
def'a bize	1060
teslîm	<u>0263</u>
def'a	1323
teslîm	<u>0292</u>
	1615

122. Sayfa / 239-a. Belge

Kürt Musa karyesinden İsmâ'il oğlu °Ali °Osman oğlu °Osman işbu kırk dört senesi mâh-ı şevval-ı şerîfin ibtidasından külliye ni günlüğüne ne vakte kadar °amele gelir ise açık hesapları ru'yet oluna

122. Sayfa / 239-b. Belge

İşbu kolu mecruh olan adamın altmış bir günde sağ olub ve gündeliğini altı ğuruşa sulh oldukda birbirlerinde bir para ve bir akçe da'vaları kalmadığı işbu mahalle kayd olundu

128. Sayfa / 240. Belge

Çaparın oğlu kefaletiyle Müfti hanından hamal °ulema bin Abdullah ve Ahmed bin Mahmûd ve Mustafa ve Mahmud nâman üç nefer cemal uşağına mâh-ı şevval-ı şerîfin on sekizinci gün tarihiyle Çaparın oğlu kefaletiyle bedellerine işbu mürûr tezkeresi virilmedi

128. Sayfa / 241-a. Belge

Kayseriye Hamal Hasan diğeri Hasan diğeri Hasan ve İsmâ'ile Tarsus'dan Kel Ağa zâde hanı odabaşısı Kesber oğlu Ac'ı kefaletiyle Kayseriye'ye mürûrlarına ruhsat virildiği işbu mahalle kayd şud

128. Sayfa / 241-b. Belge

Kayseriye Hamal Mustafa'ya Yazıcıoğlu Kivork kefaletiyle tevkâd tarafına mürûruna izin virildiği işbu mahalle kayd

Fi 5 R (Rebiül ahir) Sene 44

128. Sayfa / 241-c. Belge

Kayseriye Hamal °Ömer İsmâ'il Efendi hanı odabaşısı Durmuş Ağa kefaletiyle °avdetine izin virildiği işbu mahalle kayd şud

Fi 15 Za (Zilkade) Sene 244

128. Sayfa / 241-d. Belge

Kel Ağa hanının Kayseriye cemalları Süleyman ve refiki Hasan °avdetine kadar odabaşı Kerir oğlu kefaletiyle izin şud

Fi 25 Za (Zilkade) Sene 244

128. Sayfa / 242. Belge

Tüfenkci uşağından °Ali Ağa kefaletiyle üç nefer zımmilere Adana tarafına kadar izin şud

Fi 5 Z (Zilhicce) sene 244

128. Sayfa / 243. Belge

°An asl Dıkındı fukaralarından Şeyh Fettah Mehmed Taşcı İsmâ'il ma'rifet-i şer°le kefil bi'l-mâl ve kefil-i bi'n-nefs olunmuşdur

Fi 5 L (Şevval) Sene 44

128. Sayfa / 244. Belge

Bazirgan başı kefaletiyle Niğdeli Kostandiye tarsus'dan Niğde'ye izin verildiği işbu mahalle kayd şud diğeri mesfur kefaletiyle Toktu oğluna izin verilmiştir. Yegeni

Han hasasında terzi Dimitri zımmi kefaletiyle mâh-1 zi'l-ka^edenin yiğirmi dokuzuncu günü Niğde tarafına mürûruna izin verildiği işbu mahale kayd şud

Fi 7 Za (Zilkade) Sene 244

128. Sayfa / 245. Belge

Mâh-1 zi'l-hiccenin ibtidasından yenihan odabaşısı kefaletiyle Arsuslu zımmiye mürûr virilmiştir

Mâh-1 zi'l-hiccenin yedinci günü Numan şimare Tarsus'dan Barbur oğlu kefaletiyle Beyrut'a müruruna izin verildiği işbu mahale kayd şud

Fi 7 Z (Zil hicce) Sene 244

128. Sayfa / 246. Belge

Yenihan'da Bezirgân Fuzul kefaletiyle Gün hanında Re'is Halil ortağı Diba zımmiye Beyrut'a izin şud

Fi 5 R (Rebiül ahir)Sene 44

Ağa efendimiz emriyle Mustafa Govas yediyle gelen Kıbrıslı şerbetci ve yeni değirmenci Nikola zımmilere Kıbrısiye kadar mürûr tezkiresi i^cta olundu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

287 NUMARALI TARSUS ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

I. İDARİ TEŞKİLAT VE YÖNETİM

1. TARSUS'UN İDARİ YAPISI

Yavuz Sultan Selim'in 24 Ağustos 1516'da Mercidabık ve 22 Ocak 1517 tarihinde Ridaniye'de elde ettiği başarılar neticesinde Memlük Devleti'ne son verilerek Çukurova bölgesinin şehir, kasaba, köyleri ve burada meskun bütün yerli ve Türkmen halkıyla birlikte Osmanlı hakimiyeti altına girmesi sağlanmış¹¹³ ve Tarsus Osmanlı idari teşkilatındaki yerini almıştır.

Tarsus XIV.yy Memlük idari teşkilatında Şam naibü's-saltanatlığına bağlı niyabelerden birisi konumundaydı. XV.yy da ise Halep naibü's-saltanatlığına bağlandığı görülmektedir. Ancak Tarsus niyabesi sınırda bulunması hasebiyle teşkilatta özel bir yere sahipti. Suriye ve Mısır'ın fethinden sonra Osmanlılar Tarsus'u yeni kurulan Arap Vilayetine katmışlardır. Ancak Tarsus 1526 bu vilayetten ayrılarak Çukurabad vilayetine bağlanmış daha sonra da yeniden Halep vilayetine dahil edilmiştir.¹¹⁴ 1571 tarihli buyruldu ile muhafaza ve müdafaa amacıyla Kıbrıs Beylerbeyiliğine ilhak olunmuştur.¹¹⁵

XVII.yy'da Tarsus bazen Kıbrıs'a bazen de sancak veya müstakil bir eyalet halinde Osmanlı idari teşkilatında yer alan Adana'ya bağlanmıştır. XVIII.yy'da Adana'ya bağlı sancaklardan biri konumunda olan Tarsus, 1867 yılında Adana'nın vilayet olması ile sancak statüsüyle bu vilayet sınırları içerisine girmiştir.

XIV.yy'da Kusun, Ulaş ve Kuştemur nahiyelerinden oluşan Tarsus Sancağının giderek kaza, nahiye ve köy sayısının arttığı; XIX.yüzyıla gelindiğinde ise büyük değişiklere uğradığı görülmektedir.

¹¹³ Ali Sinan Bilgili, **Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri (Sosyo-Ekonomik Tarih)** T.C Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s.31

¹¹⁴ Ali Sinan Bilgili, **Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri (Sosyo-Ekonomik Tarih)** T.C Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s.32-36

¹¹⁵ Ahmet Akgündüz-Yaşar Baş-Osman Kaşıkçı, **Arşiv Belgeleri Işığında Tarsus Tarihi ve Eshab-ı Kehf**, İstanbul, 1993, s.115

1.1. 1824-1828 Yılları Arasındaki Köy Ve Nahiye İsimleri

İncelediğimiz dönemde Tarsus'a tabi olan köylerin bir kısmı 287 Numaralı Tarsus Şer'iyye sicilinde yer almaktadır. Tespit ettiğimiz köylerin isimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Sıra No	Adı	Sıra No	Adı
1	Şahin ¹¹⁶	2	Tekeli Viranı ¹¹⁷
3	Kefere ¹¹⁸	4	Karıklı ¹¹⁹
5	Şeyhlü ¹²⁰	6	Yunus Oğlu ¹²¹
7	Deli Minnet ¹²²	8	Dervişler ¹²³
9	Çatal Kili ¹²⁴	10	Tekfur ¹²⁵
11	Abdal Kuyusu ¹²⁶	12	Süleyman Beğli ¹²⁷
13	Ali Ağa ¹²⁸	14	Göyiş ¹²⁹
15	Kel Ahmet ¹³⁰	16	Nerteb ¹³¹
17	Ali Fakih ¹³²	18	Arkıl ¹³³
19	Balıca ¹³⁴	20	Kızıklı ¹³⁵
21	Zebir ¹³⁶	22	Ekberler ¹³⁷
23	Frenklus ¹³⁸ (zimmi)	24	Menteş ¹³⁹
25	Yenice ¹⁴⁰	26	Hasan ¹⁴¹
27	Hamam Kolu ¹⁴²	28	Perçe ¹⁴³

¹¹⁶ 287 Numaralı Tarsus Şer'iyye Sicili, Sayfa No:2, Belge No:8. Bundan sonraki dipnotlarda sadece sayfa numarası olarak kısaca 'S' , belge numarası olarak 'B' verilecektir.

¹¹⁷ S:14, B:24, S:74, B:145

¹¹⁸ S:2, B:9

¹¹⁹ S:14, B:24

¹²⁰ S: 7, B: 14-b.

¹²¹ S:14, B:24, S:24, B:46

¹²² S:14, B:24, S:18, B:35

¹²³ S:14, B:24

¹²⁴ S:14, B:24, S:18, B:35

¹²⁵ S:14, B:24, S:74, B:145

¹²⁶ S:14, B:24, S:18, B:35

¹²⁷ S:14, B:24, S:59, B:117.a

¹²⁸ S:14, B:24, S:18, B:35

¹²⁹ S:16, B:29.b, S:64, B:125

¹³⁰ S:14, B:24, S:59, B:117.a

¹³¹ S:16, B:29.b

¹³² S:14, B:24, S:34, B:72

¹³³ S:16, B:29.b, S:74, B:145

¹³⁴ S:14, B:24, S:59, B:117.a

¹³⁵ S:16, B:29.b

¹³⁶ S:14, B:24

¹³⁷ S:16, B:29.b, S:74, B:145

¹³⁸ S:14, B:24, S:59, B:117.a

¹³⁹ S:18, B:35

¹⁴⁰ S:16, B:29.b, S:64, B:124, S:74, B:145

¹⁴¹ S:18, B:35

¹⁴² S:16, B:29.b, S:74, B:145

¹⁴³ S:34, B:72

29	Helke ¹⁴⁴	30	Buğ ¹⁴⁵
31	Ali Efendi ¹⁴⁶	32	Hac Bozan ¹⁴⁷
33	Mürsel Oğlu ¹⁴⁸	34	Sucular ¹⁴⁹
35	Sabandere ¹⁵⁰	36	Ağca Kocalı ¹⁵¹
37	Çomdadir ¹⁵²	38	Yarımış ¹⁵³
39	Kozoluk ¹⁵⁴	40	Karsuran ¹⁵⁵
41	Dikili ¹⁵⁶	42	Tizinik ¹⁵⁷
43	Talas ¹⁵⁸	44	Çavuşlu ¹⁵⁹
45	Çapıkcı ¹⁶⁰	46	Çamdan ¹⁶¹
47	Batras ¹⁶²	48	Handal ¹⁶³
49	Halid Ağa ¹⁶⁴	50	Baltalı ¹⁶⁵
51	Yüksek ¹⁶⁶	52	Çıldırım ¹⁶⁷

İncelediğimiz dönemde Tarsus'a tabi olan nahiyeler Kusun¹⁶⁸, Ulaş¹⁶⁹, Kuştemur¹⁷⁰, Elvanlu¹⁷¹, Gökcelü¹⁷² nahiyeleridir.

¹⁴⁴ S:17, B:31, S:28, B:51, S:54, 108, S:59, B:117.a

¹⁴⁵ S:27, B:50

¹⁴⁶ S:18, B:35

¹⁴⁷ S:29, B:55, S:59, B:117.a, S:74, B:145

¹⁴⁸ S:31, B:66, S:48, B:100

¹⁴⁹ S:29, B:60

¹⁵⁰ S:18, B:35

¹⁵¹ S:30, B:63

¹⁵² S:18, B:35, S:60, B:118.b

¹⁵³ S:59, B:117.a

¹⁵⁴ S:29, B:60

¹⁵⁵ S:59, B:117.a

¹⁵⁶ S:27, B:49

¹⁵⁷ S:59, B:117.a

¹⁵⁸ S:56, B:111

¹⁵⁹ S:93, B:71-a

¹⁶⁰ S:59, B:117.a

¹⁶¹ S:60, B:118.b

¹⁶² S:59, B:117.a

¹⁶³ S: 96, B:181

¹⁶⁴ S:59, B:117.a

¹⁶⁵ S:14, B:24

¹⁶⁶ S:14, B:24, S:74, B:145

¹⁶⁷ S:14, B:24

¹⁶⁸ S:1, B:2, S:7, B:14.b, S:18,34, S:72, B:141Ayrıca bu nahiye içinde Tekfur Yaylağı, Kozoluk ve Külek Kalesi bulunmaktadır.

¹⁶⁹ S:3, B:12, S:18, B:34, S:26, B:48, S:28, B:54, S:30, B:63

¹⁷⁰ S:18, B:34

¹⁷¹ S:18, B:34, S:32, B:69

¹⁷² S:18, B:34

1.2. 1824-1828 Yılları Arasındaki İdareciler

İncelediğimiz dönemde Tarsus Sancağı Adana Eyaletine tabi olarak eyalet valileri tarafından idare edilmekteydi. Tespit edilebildiği kadarıyla Tarsus kazasının idarecileri aşağıda verilmiştir.

Ehl-i Örf ve Ehl-i Şer Mensupları

- Adana Valisi Celaleddin Mehmed Paşa¹⁷³
- Adana Valisi Müftizade Seyyid El-hac Hüseyin Paşa¹⁷⁴
- Adana Valisi El-hac Mustafa Paşa¹⁷⁵
- Adana Valisi İbrahim Hilmi Paşa
- Adana Beğlerbeğisi Memiş Paşa¹⁷⁶ (1240)
- Tarsus mütesellimi Hüseyin Ağa¹⁷⁷
- Mütesellim El-hac Ahmed Ağa¹⁷⁸
- Mütesellim Kel ağa zade Es-Seyyid Mehmed Ağa¹⁷⁹
- Tarsus mütesellimi Mehmet Emin Ağa¹⁸⁰
- Tarsus mütesellimi Rüstem Ağa¹⁸¹
- Tarsus mütesellimi Kırmitzade Mustafa Ağa¹⁸²
- Tarsus mütesellimi Ebu Bekir Efendi¹⁸³
- Tarsus naibi Müftizade Mevlana es-Seyyid Ömer Hulusi¹⁸⁴

¹⁷³ S:2, B:7, S:3, B:11, S:4, B:13, S:6, B:14.a, S:9, B:17, S:12, B:20, S:17, B:30, S:17, B:31, S:19, B:36, S:21, B:43, S:26, B:48, S:33, B:71, S:35, B:74, S:40, B:85, S:40, B:86

¹⁷⁴ S:4, B:13, S:5, B:13, S:8, B:16, S:19, B:37,

¹⁷⁵ S:17, B:30

¹⁷⁶ S:48, B:99

¹⁷⁷ Bazı belgelerde Hüseyin Efendi olarak geçmektedir. S:7, B:14.b, S:23, B:46, S:35, B:74, S:35, B:75

¹⁷⁸ S:27, B:50

¹⁷⁹ S:49, B:101

¹⁸⁰ S:17, B:31

¹⁸¹ S:16, B:29.a, S:23, B:46

¹⁸² S:28, B:54

¹⁸³ S: 8, B: 16; S: 34, B: 76; S: 54, B: 107; S: 99, B: 188.

¹⁸⁴ S:3, B:12, S:39, B:82, S:39, B:84

TARSUS SANCAĞININ FİZİKİ YAPISI

Tarsus kazası güneydoğu tarafından Seyhan Nehri, kuzeydoğu tarafından Adana merkezine bağlı köylerin arazisiyle Kara İsalı kazası kuzeybatı tarafından Konya vilayetini ayıran dağlar silsilesinin uzantıları, batı tarafından Mersin Sancağı merkezine bağlı köylerin arazisi ve güney tarafından Akdeniz ile sınırlı bir sancak, Tanzimat sonrasının tabiriyle mutasarrıflık veya kaza merkezidir.¹⁸⁵

1. 1824-1828 Yılları Arasında Tarsus'un Fiziki Yapısına Genel Bir Bakış

Tarsus şehri gerek yer adları ve gerekse fiziki yapı itibariyle bir Türk-İslam şehri hüviyeti kazanmıştır. Kentteki cami, mescid, medrese, hamam, han ve kervansaray gibi yapıların birçoğu Osmanlı öncesi inşa edilmiştir. Osmanlı döneminde şehrin fiziki gelişmesinde cami, mescid ve zaviye gibi dini yapıların önemli rol oynadığı görülmektedir. Şehrin gelişmesinde Camiü'n-Nur ve Baytemur camileri önemli rol oynamıştır.

Tarsus sancağında Müslüman ve gayrimüslim mahallerinin herhangi bir ayrılığı söz konusu değil ise de “zımmiyan” isimli mahallesi buradaki nüfusun tam anlamıyla gayrimüslimlerden müteşekkil olduğunu göstermektedir. 287 Numaralı Tarsus Şer'iyye Sicilinde geçen mahalleri şu şekildedir: Sultan Ömer¹⁸⁶ Mahallesi, Tekye¹⁸⁷ Mahallesi, Kızıl Murad¹⁸⁸ Mahallesi, Demirkapu¹⁸⁹ Mahallesi, Zımmiyan¹⁹⁰ Mahallesi.

Ayrıca sicillerden anladığımıza göre Tarsus Sancağı içerisinde “Rüstem Beğ¹⁹¹” isimli bir medresenin varlığı da söz konusudur.

Bu fiziki unsurların yanı sıra eski dönemlere ait Gülek¹⁹² Kal'ası ve Dölek Kal'ası isimleriyle kalelerin varlığı bilinmektedir. Bu kalelerin dizdarlarının değiştirilmesine dair birçok kayıt bulunmaktadır. Çarşı ve Pazaryerlerinin varlığı da bilinmektedir. Şehirdeki bir kısım esnafın kavaflar çarşısı gibi kendilerine ait çarşuları vardı.

¹⁸⁵ Ahmet Akgündüz-Yaşar Baş-Osman Kaşıkçı, **Arşiv Belgeleri Işığında Tarsus Tarihi Ve Eshab-ı Kehf**, İstanbul, 1993, s.111 ; Besim Darkot, “ Tarsus ” mad., **İslam Ansiklopedisi** , M.E.B. , 12 / 1 Cilt , Eskişehir, 1997, s.18

¹⁸⁶ S:28, B:52

¹⁸⁷ S:34, B:73

¹⁸⁸ S:38, B:81

¹⁸⁹ S:45, B:94

¹⁹⁰ S:61, B:119

¹⁹¹ S:30, B:63

¹⁹² Bazı belgelerde Külek olarak da geçmektedir. S:14, B:24

II. TARSUS'UN İKTİSADİ VE SOSYAL YAPISI

1.Tarsus Şehrinde İktisadi Hayat

Tarsus, Çukurova'nın en eski yerleşim beldelerindedir. Beldedeki konumu itibariyle asırlardan beri canlı bir ticaret merkezi olmuştur. Osmanlı döneminde doğu ile batıyı birleştiren önemli kervan yollarından birini Halep'ten başlayıp Gülek Boğazından geçip Torosları aşan ve İstanbul'a ulaşan kervan yoludur. Bu güzergahta bulunan Tarsus, bölgede her zaman ticari önemini korumuştur¹⁹³.

Sicillerden elde ettiğimiz bilgilere göre Tarsus'da canlı bir ticaret hayatı vardır. Hem iç hem de dış ticaretin geliştiği göze çarpmaktadır. Özellikle ‘’ Françe ve Nemçelü’’ ile ‘’Naderlande¹⁹⁴ ‘’ olarak ifade edilen tüccar taifesinin ticari işlerinden söz edilmektedir. İspanya tüccarından alınan gümrük resimlerinin bedellerini tespit etmek mümkündür.

Osmanlı döneminde Tarsus'da ticaretin yanı sıra tarımın iktisadi hayatın önemli bir unsuru olduğu görülmektedir. Bu da devletin gelir kaynaklarından önemli bir kısmını teşkil eden toprak mahsullerinden ve hayvanlardan alınan vergiler olmasından kaynaklanmaktadır. Sicillerde tespit ettiğimiz örfi ve şer'i vergilerden bir kaçısı şu şekildedir: Resm-i ganem, resm-i arusane, bad-ı heva, resm-i gümrük, resm-i hane, avarız-ı divaniye, aşar-ı şer'iyye, resm-i tapu, resm-i ağnam vb. olarak ifade edilmektedir.

Tarsus'da iktisadi hayatın en önemli bir bölümünü tarım faaliyetleri oluşturmaktadır. Burada üretilen tarım ürünlerinin başında buğday, arpa, darı, mercimek, pirinç, susam gibi ürünler gelmektedir. Bu ürünler üzerinde uygulanan narhları sicillerden tespit etmek mümkündür. Buna göre 1 kile¹⁹⁵ arpa 30 guruş, 1 kile buğday 40 guruştur. Tarsus'a bağlı köy ve nahiyelerden gelen buğday ve arpa belirlemede mümkündür. Diğer taraftan sebze ile pamuk üretimi de önemli bir yer tutmaktadır. Halkın genel olarak pamuğu giyim eşyası ve bazı ev gereçlerinde kullanması hasebiyle pamuk ekimine hız verildiği görülmektedir.¹⁹⁶ Tarsus'da

¹⁹³ Ahmet Akgündüz-Yaşar Baş-Osman Kaşıkçı, **Arşiv Belgeleri Işığında Tarsus Tarihi Ve Eshab-ı Kehf**, İstanbul, 1993, s.299

¹⁹⁴ S:10, B:18

¹⁹⁵ Hububat ölçüğü olarak kullanılan bir tabirdir. İstanbul kilesi 25 kiloya denk gelmektedir.

¹⁹⁶ Ahmet Akgündüz, **a.g.e** , s.329-333

hayvancılık da ön plandadır. Kısır, toklu, keçi, şişek gibi küçükbaş hayvanların maliyetleri tespit edebiliriz.¹⁹⁷

İncelediğimiz 287 Numaralı Tarsus Şer'iyye sicilinde esnaflık kurumuna dair bilgiler mevcuttur. Bu dönemde Tarsus'da çeşitli esnaf gruplarının bulunduğu görülmektedir. Bunlardan bazılarını sıralayabiliriz¹⁹⁸:

- Esnaf-1 Miyaran	-Esnaf-1 Çerciyan	-Esnaf-1 Kebabcıyan
- Esnaf-1 Kassaban	-Esnaf-1 Timurcıyan	-Esnaf-1 Katayıfçıyan
- Esnaf-1 Attaran	-Esnaf-1 Cullahan	-Esnaf-1 Uncıyan
- Esnaf-1 Bakkalan	-Esnaf-1 Multaban	-Esnaf-1 Duhancıyan
- Esnaf-1 Basdayan	-Esnaf-1 Sarracan	
- Esnaf-1 Nalbandyan	-Esnaf-1 Kazzazan	
- Esnaf-1 Eskiciyan	-Esnaf-1 Değirmenciyan	

2.Tarsus Şehrinde Sosyal Hayat

287 Numaralı Tarsus Şer'iyye Sicilinde sosyal hayata dair birçok belge bulmak mümkündür. Bu belgelere göre Tarsus'da Müslüman ile gayrimüslim teb'a bir arada yaşamaktadır. Bu durum Osmanlı adalet anlayışını ortaya koyan olgulardan biridir.

Sicillerde nüfusla ilgili ayrıntılı bilgi bulunmamakla birlikte diğer kaynaklardan da faydalanılarak bu konuya açıklık getirebiliriz. Genel olarak nüfusun %90'ından fazlası Türk'tür. Geriye kalan kısmını Ermeniler oluşturmaktadır. 1831 yılında yapılan ilk nüfus sayımı neticesinde tahmini nüfus hesaplarına ulaşmak mümkün olmuştur. Buna göre Tarsus Sancağında tahmini olarak 83.045 kişinin yaşadığı ortaya çıkarılmıştır.¹⁹⁹ XIX. yüzyıl Tarsus nüfusu²⁰⁰ hakkında bilgi veren yazarlardan biri olan

¹⁹⁷ S:12, B:20, Kısır ve keçi 60 para toklu ve şişek 40 paradır.

¹⁹⁸ Esnaf teşkilatı için bkz. S:6, B:14.a, S:15, B:25; esnaf teşkilatı konusunda ayrıntılı bilgi için bkz. Rıfat Özdemir, **Antakya Esnaf Teşkilatı (1709-1860)**, Mustafa Kemal Üniversitesi Yayınları, Antakya, 2002

¹⁹⁹ 1831 yılındaki sayım ile erkek nüfus tespit edilmiş ve bir hane 5 kişi olarak kabul edilip böyle bir sonuca ulaşılmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Ali Sinan Bilgili, **Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı Ve Tarsus Türkmenleri (Sosyo-Ekonomik Tarih)**, TC. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s.353-355, ayrıca bkz. Hamdi Kara, "Cumhuriyete Kadar Çukurova Nüfusu", **Coğrafya Araştırmaları Dergisi**, I/1, Ankara, 1989, s.117-118

V.Cuinet, Tarsus ile Mersin'in nüfusunu toplam 70.791 olarak vermiştir. Ayrıca bu yüzyılın sonunda düzenlenen Adana Vilayet Salnamelerinde Tarsus ve Mersin'in nüfusuna dair bilgiler vardır²⁰¹.

2.1 Tarsus'daki Aşiret ve Cemaatlar

Tarsus şehrindeki aşiret ve cemaat adlarını sicillerden tespit etmek mümkündür. Bu isimler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Sıra No	Aşiret ve Cemaat adı	Sıra No	Aşiret ve Cemaat adı
1	Melemen ²⁰²	8	Şambaydı ²⁰³
2	Ağca Koyunlu ²⁰⁴	9	Kılikli ²⁰⁵
3	Tekeli ²⁰⁶	10	Karakayalı ²⁰⁷
4	Bahreli ²⁰⁸	11	Musa Seyyidlü ²⁰⁹
5	Cemelü ²¹⁰	12	Koclu ²¹¹
6	Kara ²¹²	13	Hoblu ²¹³
7	Bulhadi ²¹⁴		

²⁰⁰ Tarsus Nüfusu hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Enver Ziya Karal, **Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı, 1831**, D.İ.E. Yayınları, Ankara 1943.

²⁰¹ Ali Sinan Bilgili, **a.g.e**,s.355-356

²⁰² **S:3,B:11**

²⁰³ **S:30,B:61**

²⁰⁴ **S:20,B:40**

²⁰⁵ **S:29,B:59**

²⁰⁶ **S:20,B:40**

²⁰⁷ **S:32,B:67,S:73,B:143**

²⁰⁸ **S:20,B:40**

²⁰⁹ **S:7,B:14.b**

²¹⁰ **S:20,B:40**

²¹¹ **S:72,B:141**

²¹² **S:20,B:40**

²¹³ **S:55,B:109**

²¹⁴ **S:20,B:40**

SONUÇ

Osmanlı Tarihi araştırmalarında Arşiv kaynakları içerisinde ‘‘I. Elden Kaynak’’ konumunda olan ‘‘şer’iyye Sicilleri’’ büyük bir öneme haizdir. şer’iyye Sicillerinin incelenmesi ile ayrıntıya inilerek teorik olarak hazırlanmış olan kanunların ve düzenin pratikte nasıl icra edildiğini görmemiz mümkün olmaktadır.

Hazırladığımız ‘‘287 Numaralı Tarsus şer’iyye Sicili’’ H. 1240-1244 (M. 1824-1828) yılları arasındaki olayları kapsamaktadır. Bu dönem içerisinde Tarsus, Adana eyaletine bağlı olarak sancak statüsüyle idari teşkilattaki yerini almıştır. Tarsus sancağı Kusun, Ulaş, Kuştemur, Elvanlu, Gkceli nahiyeleri ile birçok kaza ve köyden oluşmaktadır. 51 köy, 6 mahalle, 2 cami ve kilise adı tespit edilmiştir.

Tarsus şehir merkezinde müslümanlar ile gayrimüslimler bir arada yaşamaktaydılar. Sadece bir mahallenin adı ‘‘Zımmiyan’’ şeklinde geçtiği için buradaki nüfusun gayrimüslim tebaadan müteşekkil olduğu tahmin edilmektedir. Bu dönemde Tarsus şehrinde tahmini olarak 83.045 kişinin yaşadığı görülmektedir. Nüfusun büyük çoğunluğunu Türk-Müslüman nüfus oluşturur. Geriye kalan kısmı ise Ermenilerden müteşekkildir. 13 adet aşiret ve cemaat ismi tespit edilmiştir. Sosyal yapı içerisinde aşiretlerin önemli bir yeri vardır.

ukurova’nın en eski yerleşim beldelerinden biri olan Tarsus şehri coğrafi konumu itibariyle iktisadi açıdan önemli bir seviyededir. Tarım, hayvancılık ve ticaret sektörleri gelişmiştir. Özellikle canlı bir ticaret merkezi olduğu görülmektedir. şehirde birçok esnaf grubu vardır. Bunlar arşı ve pazarlarda önemli bir yere sahiptir.

Genel olarak Tarsus şehir tarihiyle ilgili yeterli bilgilere ulaşmak mümkün olmuştur.

BİBLİYOGRAFYA

- AKGÜNDÜZ Ahmet, **Şer’iyye Sicilleri, Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler**, I. Cilt İstanbul, 1988
- AKGÜNDÜZ, Ahmet – Yaşar Baş – Rahmi Tekin; **Arşiv Belgeleri Işığında Tarsus Tarihi ve Eshâb-ı Kehf**, İstanbul, 1993.
- ALTAY, M. Hadi; **Adım Adım Çukurova**, Adana, 1965.
- ARBA, **Tarsus Ticaret ve Sanayi Odası Rehberi**, (Araştırma Basım Yayın Ticareti Limidet Şirketi Rehber Dizisi:6), İstanbul, 1986.
- ARTAN Gündüz, **İçel Tarihi (İşgalden Kurtuluşa)**, Mersin, 2001.
- BERKER, Şevki; “Anadolu Selçuklu Sultanı Gıyaseddin Keyhüsrev Zamanında Tarsus’un Türkler Tarafından Muhasarası”, **Görüşler**, Adana Halkevi, Adana, 1943.
- BİLGİLİ, Ali Sinan; “Tarsus Türkmenleri (Varsaklar)” **Anadolu’da ve Rumeli’de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri**, Tarsus, 2000.
- BİLGİLİ, Ali Sinan; **Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri (Sosyo-Ekonomik Tarih)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001.
- ÇELİK, Kemal; **Milli Mücadele’de Adana ve Havalisi (1918-1922)**, T.T.K., Ankara, 1999.
- ÇIPLAK, Mustafa Necati; **İçel Tarihi**, Ankara, 1968.
- DARKOT, Besim; “Tarsus” mad., **İslam Ansiplopedisi**, M.E.B., 12/1 Cilt, Eskişehir, 1997.
- DEMİRTAŞ, Ali; **İçel İli Çevre İncelemeleri**, Adana, 1972.
- ENER, Kasım, **Tarih Boyunca Adana Ovasına Bir Bakış**, İstanbul, 1960.
- ERZEN, Afif; **Tarsus Kılavuzu**, İstanbul, 1943.
- GÖKBİLGİN M. Tayyib, **Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlimi**, İstanbul, 1979
- GÖRÜR, Muhammet; “Salnâmelere Göre Osmanlı Döneminde Tarsus” **Cumhuriyetimizin 75. Yılında Düünden Bugüne 1. Tarsus Sempozyumu Bildirileri**, Tarsus 1988.

- GÜRKAN Feyyaz, “Şer’iyye Mahkemeleri Sicilleri Üzerine Bir Araştırma”, **Türk Tarih Kongresi**, C.II, Ankara, 1988.
- HATIPOĞLU, Süleyman; “Çukurova’da Fransız-Ermeni İşbirliği (1918-1921)” **Sömürgecilik Hareketlerinde Fransa ve Anadolu’da Fransız-Ermeni İşbirliği**, Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları, No:2, Elazığ, 2003.
- İçel Tarihini Yazma Komitesi, **Kurtuluş Savaşında İçel**, Baha Matbaası, İstanbul, 1971.
- KARAL, Enver Ziya, **Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı, 1831**, D.İ.E. Yayınları, Ankara 1943.
- KAŞGARLI, Aktok Mehlika; **Kilikya Tâbi Ermeni Baronluğu Tarihi**, Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Serisi :1, Ankara 1990, S.55.
- Komisyon, “İçel” mad., **Yurt Ansiklopedisi**, C.5, İstanbul, 1982.
- ÖZ, Hikmet; **Tarsus Tarihi**, İstanbul, 1991.
- ÖZDEMİR Rifat, “Şerr’işşe Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.1, S.1, Elazığ, 1987
- ÖZDEMİR Rifat, **Antakya Şer’iyle Sicili, (1709-1860)**, Mustafa Kemal Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2002
- ÖZDEMİR Rifat, **XIX.Yüzyılın ilk Yarısında Ankara**, Ankara,1986
- ÖZTÜRK Mustafa (?) “Harput Şer’iyye Sicilleri” **Tarih İçinde Harput Sempozyumu**
- SAMİ, Şemsettin, **Kâmusu’l-Alâm**, İstanbul, 1311.
- SÜMER, Faruk; “Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar (Fetihten XVI. Yüzyılın İkinci Yarısına Kadar), **A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi**, C.1, S.1, Ankara, 1964.
- SÜMER, Faruk; “Ramazanoğulları” mad., **İslam Ansiklopedisi**, M.E.B., C.9, İstanbul, 1964.
- ŞALVUZ, Ferahim İsmail; **Kurtuluş Savaşında Kahraman Çukurovalılar (Adana, Tarsus, Mersinliler)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Çev. Halil Atılğan, Ankara, 2002.

Tarsus Sanat Kùltür Dergisi, “İslamiyetten Önceke Dönemde Tarsus”, S.3, Tarsus, 1988.

TATAR Özcan, **8 Numaralı Antakya Şer’iyye Sicili H.1178-1179/M.1764-1764**,
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 1998

TEKİNDAG, M.C. Şehabeddin M.C.; “II. Bayezid Devrinde Çukurova’da Nüfuz
Mücadelesi, **Belleten**, C.31, S.123, Ankara, 1967.

TEKİNDAG, Şehabeddin; **Berkuk Devrinde Memlûk Sultanlığı**, İstanbul, 1961.

TOROS, Taha; **Kurtuluş Savaşında Çukurova**, Kùltür Bakanlığı Yayınları, Ankara,
2001.

UZUNÇARŞILI, Hakkı İsmail; **Osmanlı Tarihi**, C.11, T.T.K., Ankara, 1988.

YILMAZÇELİK İbrahim, “1840-1850 Yıllarında Harput”, **Türk Dünyası
araştırmaları Dergisi**, S.52, S.124

YILMAZÇELİK İbrahim, “**Diyarbakır, Şer’iyye Sicilleri**” (Katalog ve Fihristleri),
Ankara, 2001

1973 İçel İl Yıllığı, İstanbul, 1973.

1981 Yılı Ekonomik Raporu

www.2.gantep.edu.tr/-sa24557/ttarihi.htm

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
SUMMARY	II
İÇİNDEKİLER	III
ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR	VI
GİRİŞ	1
1.Tarsus Adının Menşei ve Şehrin Kuruluşu	7
2. Tarsus'un Coğrafi Özellikleri	8
3. Tarsus Tarihi	9
3.1. Türk-İslam Fethi Döneminde Tarsus	9
3.1.1. Selçuklu Devleti Dönemi	9
3.1.1.1. Selçuklu-Bizans ve Ermeni Prenslikleri Arasındaki Münasebetler ..	9
3.1.2. Memlûkler ve Türkmen Beylikleri Dönemi	14
3.1.2.1. Memlûk-Moğol-Ermeni ve Türkmen Münasebetlerine Genel Bir Bakış	14
3.1.2.2. Memlûk-Ramazanoğulları ve Karamanoğullarının Kendi Aralarındaki Mücadeleler	16
3.1.2.3. Memlûk- Osmanlı Mücadeleleri	19
3.1.3. Osmanlı Hakimiyetinde Tarsus	23
3.1.3.1. Tarsus'un Osmanlılar Tarafından Fethi	23
3.1.3.2. Tarsus Sancak İdaresine Genel Bir Bakış	24
3.1.3.3. Sancağın İdari Taksimatı	26
3.1.4. Milli Mücadele Döneminde Tarsus (1919-1923)	27
3.1.4.1. Kilikya Bölgesinde Kuvayi Milliye Örgütlenmesi ve Direnişler ..	27
3.1.4.2. Ankara Antlaşması, Mersin ve Tarsus'un Kurtuluşu	30

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞER'İYYE SİCİLLERİ ve 287 NUMARALI TARSUS ŞER'İYYE SİCİLİ

I. ŞER'İYYE SİCİLLERİ	32
II. TARSUS ŞER'İYYE SİCİLLERİ	34
1. 287 Numaralı Tarsus Şer'iyye Sicilinin Genel Durumu	37

III. 287 NUMARALI TARSUS ŞER'İYYE SİCİLİNDE YER ALAN BELGELERİN TÜRÜNE GÖRE FİHRİSTİ.....	38
IV. 287 NUMARALI TARSUS ŞER'İYYE SİCİLİNDE YER ALAN BELGELERİN ÖZETİ.....	47

İKİNCİ BÖLÜM

287 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

287 NUMARALI TARSUS ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

I. İDARİ TEŞKİLAT VE YÖNETİM	229
1. TARSUS'UN İDARİ YAPISI	229
1.1. 1824-1828 Yılları Arasındaki Köy Ve Nahiye İsimleri.....	230
1.2. 1824-1828 Yılları Arasındaki İdareciler.....	232
TARSUS SANCAĞININ FİZİKİ YAPISI.....	233
1. 1824-1828 Yılları Arasında Tarsus'un Fiziki Yapısına Genel Bir Bakış.....	233
II. TARSUS'UN İKTİSADİ VE SOSYAL YAPISI	234
1. Tarsus Şehrinde İktisadi Hayat	234
2. Tarsus Şehrinde Sosyal Hayat	235
2.1 Tarsus'daki Aşiret ve Cemaatlar.....	236
SONUÇ	237
BİBLİYOGRAFYA	238